TURAN DURSUN

TABU CAN ÇEKİŞİYOR

DİN BU 1

17. BASIM

TURAN DURSUN TABU CAN ÇEKİŞİYOR DİN BU - I

84

KAYNAK YAYINLARI

Turan Dursun
Tabu Can Çekişiyor
Din Bu

ÖLÜRSEM

O zaman anlarsın
ölünce biri.
Pazar kışır.
İki yüz olur hemen yüzler.
Hemen.
Dersin «neymiş meğer»!
Ben de ölürsem eğer.
Ey "aydın cemaat"!
Lütfen öldürme beni!
Lütfen!

Bu kitabın yayın hakları
Analiz Basım Yayın Tasarım Uygulama Ltd. Şti.nindir.

Birinci Basım: Eylül 1990
İkinci Basım: Eylül 1990
Üçüncü Basım: Ekim 1990
Dördüncü Basım: Kasım 1990
Beşinci Basım: Kasım 1990
Altıncı Basım: Kasım 1990
Yedinci Basım: Şubat 1991
Sekizinci Basım: Mayıs 1991
Dokuzuncu Basım: Ağustos 1991
Onuncu Basım: Ağustos 1992
On Birinci Basım: Şubat 1993
On İkinci Basım: Kasım 1993
On Üçüncü Basım: Mart 1994
On Dördüncü Basım: Ağustos 1994
On Beşinci Basım: Aralık 1994
On Altıncı Basım: Haziran 1995
On Yedinci Basım: Mart 1996
Teknik Hazırlık ve Kapak Düzeni: Sistem Ofset
Baskı: Sistem Ofset

ISBN: 975-343-013-2

KAYNAK YAYINLARI: 84

ANALİZ BASIM YAYIN TASARIM UYGULAMA LTD. ŞTİ.
İstiklal Cad. 184/4 80070 Beyoğlu/İstanbul
Tel/Faks: (0212) 252 21 56 – 252 21 99

TURAN DURSUN

Tabu Can Çekişiyor

Din Bu 1

I. KİTAP

İÇİNDEKİLER

Yazarın Önsözü	9
Prof. Dr. İlhan Arsel'in Önsözü	11
"Muhammed'in Cinsel Hayatı"	16
İslam ve Şiddet	48
Nasıl Yakıldım?	61
Rüşvetle Müslüman Olanlar	71
Kur'an'ın Orijinalleri Yakıldığı İçin Şimdi Yok	78
İslamcıların Pehlivanı Yok	90
Ayetler Uydurma mı?	101
"Şeytan Ayetleri" İslamın Gerçeği	103
Kara Sesli Karanlık	108
Muhammed'e Göre Kadın "Uğursuz"dur	110
İnandırmak İçin Kur'andaki Tanrı'nın Andiçmeleri	113
Büyü ve Muhammed'in Büyülenmişliği	116
İslam'a Göre "Millet"	119
Kurban	122
"Kur'an Mucizeleri"	128
Muhammed'in Doktorluğu I	131

Muhammed'in Doktorluğu II 134
Muhammed'in Doktorluğu III 138
Kur'an'ın Tanrısı Nerede? 141
Tanrı'nın Tahtı, Sarayı
8 Dağ Keçisinin Sırtında 144
"Gök Sofrası" 147
Tevrat, İncil, Kur'an 150
Tanrı'nın Biçimi ve Boyu 153
Kur'an'daki Tanrı'nın
İnsanları Ayırma Politikası 156
Kur'an'ın Tanrı'sının Elindeki Terazi 159
Kur'an'daki Tanrı'nın Bedduaları 162
İnsanı Hayvana Dönüştürme Cezası 165
"İnşallah" 168
İslam'ın Tanrısı Akıllı mı? 171
"Tanrı Bildi-Anladı ki..." 174
Görüş Değiştiren "Tanrı" 177
Tanrı Sarayında Namaz İndirimleri 180
Kur'an'daki "Çelişki"lerden I 183
Kur'an'daki "Çelişkilerden" II 186
Kur'an'daki "Akıl ve Bilim" Dışılıklar I 190
Kur'an'daki "Akıl ve Bilim" Dışılıklar II 193
Kur'an'daki "Akıl ve Bilim" Dışılıklar III 196
Kur'an'daki "Akıl ve Bilim" Dışılıklar IV 199

Kur'an'daki "Akıl ve Bilim" Dışılıklar VI 205
Kur'an'daki "Akıl ve Bilim" Dışılıklar VII 208
Kur'an'daki "Akıl ve Bilim" Dışılıklar VIII 211
Kur'an'daki "Akıl ve Bilim" Dışılıklar IX 214
Kur'an'daki "Akıl ve Bilim" Dışılıklar X 217
Kur'an'da "Öldürün" Buyruğu! 220
Kur'an'ın Ne Dediği 229
Şeriat Tanrısı'nın Hilesi 232
163. Maddenin Kaldırılması 235
İslam Öncesi Dönemde, "Kız Çocuklarının
Diri Diri Gömüldüğü" Yalanı 240
İslamcı Neden "İntikamcı"dır? 246
Ve Kadına Dayak 250
'Şehvet' 254
Din Duygularını İncitmek Suç mudur? 259
Süleyman Ateş'in Mektubu ve Karşılığı 263
Mektuplar 269
Elişt.n Mektupları 277
Zaman Gazetesiyle Görüşme 282
Yazarın Yayınlanmış Öteki Eserleri 295

YAZARIN ÖNSÖZÜ

Elinizdeki kitap, daha güzel bir dünya için açılmış bir çığırın kitabıdır.

Daha güzel bir dünyanın, daha özgürlüklü dünya olmadan gerçekleşemiyeceği açık. Daha özgürlüklü bir dünyanın kurulabilmesi için de "tabu"ların yıkılması gerekli. Her türlü tabu yıkılmalı. En başta da "din"lerden,"inanç"lardan kaynağını alan tabular.. Özgürlükleri bağlayan her türlü zincir kırılmalı. En başta da kafalardaki "iman zinciri"... Bu zincirlerin geçerli olduğu toplumlardaki insanlar, gerçekte "insanlar"dan daha başka şeydirler. İnsanın "düşünme" özelliğine tam yaraşır biçimde düşünemezler. "İman" kalıpları içindedir düşünceleri. Doğanın yapısına, yasalarına ters doğrultudaki "değişmezlikler" içinde... Duyguları da öyledir. Hepsi "göklü" dür, "Tanrı damgalı"dır. Zincirli olması yüzünden gelişme gösteremez; değişmelere, gelişmelere ayak uyduramaz. Uyumları bile uyumsuzluklarla doludur. Dünyamızdaki her tür olumlu gelişme, "din"inki, "iman"ınki başta olmak üzere, "tabu"ların zincirlerinden kurtulabildiği, yol bulabildiği ölçüde gerçekleşebilmiştir. "İnsan aklı", bilim, teknoloji, "insan hakları" alanında ulaşılan noktalar, bu yoldaki adımların ürünleridir.

"Akıl" ve "bilim", aydınlık kesimdedir. "Din", "iman"sa karanlık kesimde. Aklın, bilimin "ölçüleri" bellidir. "Gözlem" vardır, "deney" vardır, "nesnellik" vardır... Yolu "ışıklandıran da bunlar. Din ve imandaysa bunlar yoktur. Karanlığı da bundan...

Öyleyse "din"in üzerine nasıl gidilmesi gerektiği ortada ve son derece açık: Karanlığın üzerine nasıl gidilirse, "din"in üzerine de öyle gidilmelidir. Karanlıkla savaşılırken ışık gerekli. Dinin, imanın üzerine giderken de...

Elinizdeki kitapta bulunan yazılarla, bu alanda bir ışık sunmaya çalışılmıştır. Bu yazıların "kitap" durumuna getirilmesi de çok yoğun istekler üzerine olmuştur.

Sevgili okurum! Bu yazıları, elbette ki sen değerlendireceksin. Benim burada, tarih ve kamuoyu önünde belge niteliğini taşısın diye belirtmek zorunda olduğum bir şey vardır:

Bu yazıların, yazılı basında yer alması için çok uğraştım. Çok kapı çaldım. Aylarca, yıllarca sürdü çabalarım. Ama hep geri çevrildi. "Çağdaş", "aydın" olarak tanınan kesimde bile, ürküntüler oluşturdu. En "hafif" olanlar sunulduğunda bile, "yer verirsek bizi taşlarlar" diye karşılandı. "Taşlanmak" ne demek, "bombalanacaklarından" korkanlar bile oldu. Kimilerinin karşılığıysa alışılagelen "taktikçi" politikacıların ağzıyla "Biz, dine saygılıyız. Din duygularının incitilmesinden yana değiliz..." biçimindeydi. Her geri çevirilişimde düşünüyordum hep. Bu duyguları "incitme" göze alınmazsa, karanlıklarla nasıl savaşılabilir? Uygarlık alanındaki adımlar, bu duyguları incitmeden oluyor mu? "Din duyguları incitilmeden", daha güzel, daha uygar, insana daha yaraşır bir dünyaya ulaşma yolundaki "değişme"ler, "değiştirme"ler nasıl olabilir? Ve olabiliyor mu? Hangi "yeni" ve "yenilik" bu duyguları incitmeden gelmiş, ya da getirilebilmiştir? İnsanoğlu kendisini ve doğayı değiştirirken "din duyguları"nı da "incitmemiş midir"? Bunları düşündüm, durdum yeniden düşündüm. Öbür yandan tartıştım. Ne ki, yol bulamadım, kapı bulamadım bizim "özgürlükçü" (!) yazılı basınımızda. Bunu belgeliyor ve suçladıkları "baskıcı rejim"lerin egemenlerinden pek geri kalmayacak biçimde katı birer bekçi, özgürlük için gerekli suların akmasına meydan vermeyen birer tıkaç durumundaki "aydın"ları ülkemiz ve dünya kamuoyu önünde suçluyorum.

Sonunda bir kapı buldum: 2000'e Doğru dergisini çıkaranlar açmıştı bu kapıyı. Saçak dergisi ve sonra 2000'e Doğru. "Ohh"! Ne güzel bir olay. Artık, İslâm'daki özel deyimiyle "mesail-i müstetire"yi, yani dince "kapalı kalması gereken konular"ı gün ışığına çıkarabilecektim. Ve koyuldum. Bildiğiniz gibi...

Bu kitapla birlikte, başka bir yayınevinden de olsa (Akyüz Yayınları) bir kitabım elinize ulaşacak: /Kulleteyn. Roman. Belki de tam değil. "Romanlaşan" gerçekler. Bu kitapta da karanlık üstüne ışıkla gitmeye çalışılmıştır. Belgesel nitelikte.

Bir gün öbür kitaplarımın da yayımlanabileceğini biliyorum: 5 cilt olarak, yayıma hazırladığım "Kutsal Kitapların Kaynakları". Ayrıca tarihte ve dünyada ilk olan ve çok değerli bir dostumun desteğiyle yayıma hazırladığım 14 ciltlik "Kur'an Ansiklopedisi". Biliyorum, bütün bunları okuyacaksın sevgili okurum.

Haziran 1990 *Turan Dursun*

PROF. DR. İLHAN ARSEL'İN ÖNSÖZÜ

Yıllarca önce bir gün, Fakülte'deki odamda çalışırken hiç istemediğim bir anda telefon çaldı. Hazırlamakta olduğum "Toplumsal Geriliklerimizin Sorumluları: Din Adamları" adlı kitabımın "Giriş" ve "Önsöz" kısımlarını kafamda şekillendirmek üzere bulunduğum için, zihnim karışır ve fikir silsilesini kaybederim endişesiyle, o an telefona cevap vermek istemedim. Önümdeki kaynak'tan, Atatürk'ün din adamlarıyle ilgili şu sözlerini metne geçirmeğe devam ettim:

"Eğer onlara (hoca kıyâfetli sahte din âlimlerine karşı benim şahsımdan bir şey anlamak isterseniz, derim ki, ben şahsen onların düşmanıyım. Onların menfî istikâmette atacakları bir hatve, yalnız benim şahsî îmanıma değil, yalnız benim gâyeme değil, o adım benim milletimin... kalbine havale edilmiş zehirli bir hançerdir. Benim ve benimle hemfikir arkadaşlarımın yapacağı şey, mutlaka o adımı atanı TEPELEMEKTİR. Sizlere bunun da fevkinde bir söz söyleyeyim: farz-ı muhal bunu temin edecek kanunlar olmasa, bunu temin edecek Meclis olmasa, öyle menfî adım atanlar karşısında herkes çekilse ve ben kendi başıma yalnız kalsam, YİNE TEPELERİM".(1)

Bir kaç dakika ara ile tekrar telefon çalınca ahizeyi elime aldım ve soğukca bir ifâdeyle: "Dinliyorum" dedim. Karşı taraftan ince ve nâzik bir ses kendisini tanıttı: Adının Turan Dursun olup TRT'de görevli bulunduğunu, yazılarımı ve kitaplarımı okuduğunu, benimle söyleşi yapmak arzusunda olduğunu, müsait bir zamanımda kendisine zaman ayırıp ayıramayacağımı sordu.

O tarihlerde, şeriât azgınlığının sanki bugünkü boyutlara ulaşacağını seziyormuşum gibi, çeşitli kitaplarımdan gayrı, bir de gazetelerde ve özellikle Cumhuriyet'te, lâiklik ve Atatürkçülük ve Şeriâtcılık konularıyla ilgili olarak sık sık yazılarım yayınlandığı için çağdaş düşünce sahibi okuyucularımın desteklemeleri yanında, gericilerden seviyesiz mektuplar ve çoğu zaman gırtlaktan fırlama küfürlerle dolu telefonlar alırdım. Hattâ bazıları habersiz olarak odama gelir ve yazdıklarımın abartma olduğunu söyleyerek

çalım satarladı; onlara şeriât kaynaklarını gösterip bilgisizliklerini suratlarına vurduğumda susarlardı.

Fakat bu kez karşımda pek alışık olmadığım medeni bir ses, sanki beni meşgul ve rahatsız etmiş olmaktan üzüntü duyuyorcasına, bana hitap etmekteydi. Altıncı hissim ağır basmış olacak ki kendisiyle belli bir gün üzerinde anlaştık.

Telefonu kapadıktan sonra kitabımın "Giriş" kısmına şu satırları karaladım:

"Batı, bugünkü gelişmesini ve ilerlemesini ve uygarlığını, din adamı'nın sahte saltanatına ve olumsuzluklarına son vermekle, onu dünyâ işlerinin dışına itmekle, imtiyazlarını ve yetkilerini yok etmekle sağlamıştır... Yeryüzünün en ziyâde gelişmiş ülkeleri arasında sosyal gelişme, teknik ilerleme, ekonomik aşama ve (refah) varlık bakımından ön sıraları işgal edenler, bu mutlu sonuca, diğer bir çok nedenler yanında, bir de din adamım Devlet'in 'Beslemesi' ve 'Destekçisi' durumundan çıkarmak sayesinde erişmişlerdir. Bu SONUC'un alınmasında (gerçek) AYDIN) iş görmüştür. Her şeyin tersini yapmak, bizim ötedenberi geleneğimiz olduğu için, biz bu uygarlık çağında dahi 'Lâik ve demokratik Anayasa esaslarını hiçe sayar ve başka ülkelerin sakınca bilip terkettikleri kötü usulleri, bu usullerden Atatürk sayesinde (ve mûcize kabilinden) kurtulmuş iken, yeniden canlandırmak için elimizden geleni esirgemeyiz ve üstelik Şeriât'ın dahi öngörmediği kabul edilen bir sınıfı, yani din adamları sınıfını yaratır, bu sınıfa olmadık olanaklar tanır ve Devlet'in tüm kademelerine onları yerleştiririz. Geçmiş yüzyıllar boyunca din adamı (nın dünyâ işlerine karışmasından doğma) musibetleri ve felâketleri unutur, onu yeniden bu milletin başına musallat eder (iz)..."

Bu satırları yazdığım sırada aklım, biraz önce beni telefonla arayan kişi'nin maksat ve niyetlerinin ne olabileceği sorusuna takıldı. Fakat ders zili çaldığı için kalemi bırakıp, ders vermek üzere sınıfa yollandım.

Ertesi sabah anlaştığımız saatte odama geldi. Yüzünde dürüstlük ve samimiyet yatan bir insanı karşımda bulmakla biraz olsun rahatladım. Hele konuşmağa başladığı an, o her zaman için hayranı olduğum ve insanı İNSAN hale sokar olduğuna inandığım ve kendime yaşam amacı yaptığım "Katıksız Müspet AKIL" belirdi önümde sanki!

Arastırmalarım ve incelemelerim boyunca nice yıllar kafama istif etmiş olduğum veriler ve bu verilerin diyalektik sonuçları, canlı olarak kar-

şımda tekrarlanmaktaydı sanki...

Şunu belirtmeliyim ki, bu verileri edinirken, Batı dünyasını 1500 yıllık karanlıklardan kurtarıp AKIL çağına ve insanlık haysiyeti duygusuna ulaştıranların, din adamlarını dünyevî işlerden uzaklaştırmağa matuf görüş ve davranışları beni daima hayranlığa sürüklemiştir. Fikirsel gelişme yoluna yönelmem bakımından bunlar beni ne kadar büyüledi ise, bu ayni şeylerin kendi mensup bulunduğum Şeriât dünyâ'sında bulunmayışı nedenlerini düşünmek de o derece üzüntüye sürüklemiştir. Düşünürler ve bilginler bir yana, fakat din adamları açısından kıyaslama yaptığımda kendi kendime: "Neden bir Marcion, neden bir Abelard, neden bir Nicholas, neden bir Arnaud De Brescia gibi, yada bunların nice benzerlerinden biri, bizde çıkmamıştır acaba?" diye sormaktan kurtulamazdım.

O Marcion ki, Hristiyanlığın daha ilk birinci yüz yılında: "Mükemmel olmaktan uzak, kötülüklerle dolu bu dünyâ, Tanrı'yı keyfî, gaddar, insan yazgısına egemen niteliklerle tanımlayan zihniyetin oluşturduğu bir dünyâ'dır. Tanrı anlayışını akılcı temele dayatmak ve SEVGİ ögesi yapmak ve böylece insanlar arası ilişkiler kaynağı kılmak gerekir..." diyerek din adamları sınıfına çatabilmiştir.

O Abelard ki, onikinci yüzyılda "Gerçeklere din kitaplariyle değil AKIL yolu ile erişebilir; din verilerini akılcı temele dayatmak gerekir. Ancak bu suretledir ki din kitaplarındaki akla ve vicdana aykırı hükümler giderilebilir. Tüm insanlar arası sevgiyi ve kardeşliği sağlayabilmek için 'Korkutucu ve Keyfî' Tanrı fikri yerine İYİLİK Tanrısı fikrini yerleştirmek gerekir"diyerek din adamlarına insanlık dersi verebilmiştir.

O Nicholas ki, hem de Kardinal rütbesinde bir din adamı olmasına rağmen: "Kutsal diye bilinen din kitaplarını gerçekler kaynağı saymak hata'dır" diyerek din adamının otoritesini temelden sarsabilmiştir.

O Arnaud De Brescia ki, kendisi bir din adamı olmakla beraber, 12ci yüzyılda ruhban sınıfının iktidarına ve saltanatına karşı savaş açmış ve din adamlarının yalanlarını ve halkı aldatmalarını ortaya vurmuş ve bu idealist davranışı yüzünden, başta Papa olmak üzere diğer din adamlarının düşmanlığını kazanmış ve 1155 yılında ölüme mahkum kılınmış, ceza'nın infazı sırasında kendisine : "Eğer ölümden kurtulmak istiyor isen fikrini değiştir, sözlerini geri al" denmiş olmasına rağmen, fikir ve düşünce haysiyetine sahip bir insanın ölümden kurtulmak için dahi olsa gerçekleri ortaya vurmaktan kaçınmayacağını ve doğruluğuna inandığı şeyler uğruna hayatını fedaya

hazır bulunduğunu söylemiştir. İnsanlığa bıraktığı bu örnek, daha sonraki kuşaklara ideal kaynağı teşkil etmiş ve o tarihten bu yana din adamlarının sömürüsüne ve sahteliklerine karşı isyan edenler, hep onun ve benzerlerinin izinde gitmişlerdir. Bu doğrultuda olmak üzeredir ki 18inci yüzyıldan bu yana kültürlü her insanın beynine, Voltaire'in şu formülü çöreklenmiştir: "Nerede ki AKIL özgür'dür ve egemen'dir, orada din adamına yer yoktur".

Ve işte kendi toplumum itibariyle her zaman için özlemini çektiğim ve hayalimde yaratmaya gayret ettiğim insan tipi, mutlu bir tesadüf sonucu, şimdi karşımda, muhtemelen yüzlerce yıllık bir gecikme ve değişik bir kılık altında bana, Marcion'un, yada Nicholas'ın yada Arnaud De Brescia'nın ve benzerlerinin ağzıyla konuşmaktaydı. Eğer telefona cevap vermemiş, yada veripte sudan bir bahane ile görüşme teklifini geciktirmiş olsaydım, kendisini tanıma fırsatına sahip olamayacaktım. Bu fırsatın ne kerte değerli ve önemli olduğunu, zamanla daha iyi anlamış bulunmaktayım.

Konuşmalarımız bitipte kendisinden ayrıldığım zaman, din adamları konusundaki yargılarımın, farklı bir yörüngeye yerleşmekte olduğunu farkettim. Sanırım bu itişledir ki Giriş kısmına şunları ekledim:

"Bu kitap... din adamı'nın... olumsuzluklarını, suçluluklarını ve (toplumu) uçurumlara sürükleyen duygusuzluklarını ortaya vurmak için (yazılmıştır). Bunu yaparken din adamları içerisinde gerçek anlamda İNSANCIL ve BİLGİLİ ve AYDIN olanları yoktur demek istemiyoruz. Fakat mevcudu gerçekten çok az olan bu kişilere bakarak yersiz bir iyimserliğe yönelmekte anlam yoktur. İnancım o'dur ki bir gün gelecek, sayıları böylesine az olanlar çoğalacak ve Şeriât'ın ilkelliklerini gidermenin gereğine inanmış olarak bu topluma olumlu bir şeyler vermenin bilincine saplanacaklardır..."

Fakat bunu da yeterli bulmayıp kitabımın iç kapağına, sayılarının çoğalmasını candan diler olduğum yeni Turan Dursun'ları muhatap edinerek şu ithaf'ı koydum:

"Sayıları gerçekten az olan T. D.'lar var bu toplumda. Din adamı olmakla beraber kendilerini Şeriât zihniyetinin çok üstüne çıkarabilmişler ve çıkarabilmek içinde İNSANLİK SEVGİSİ denizine atabilmişlerdi. Atatürkçülüğün ve Atatürk devrimlerinin KURTARICI TILSIMI'na inanmışlardır. Tanrı ve peygamber emirleridir diye belledikleri esasların AKIL yordamiyle yeniden elden geçirilmesi, Türk'ün gerçek niteliklerine uydurulması ve 'müspet akıl' verilerine oturtulması gereğine sarılmışlardır. Bugünkü şeriâtçı ortam içerisinde ve 'Atatürk ve uygarlık düşmanı' din adamları arasında

kendilerini 'Din adamı' kılığında görmezler ve gerçeği söylemek gerekirse 'Din adamı' deyimiyle çağırılmak da istemezler. Bu kitap onlara Armağan edilmiştir".

Kitabımın yayım tarihi 1977'dir. O tarihten bu yana, Turan dostumun son derece sağlam karakterine, dürüstlüğüne, ahlâkiliğine ve medenî cesâretine ve YALAN denen "Yedi başlı ejderha'ya" karşı savaşım azmine tanık oldukça, sevincim ve ümidim daha da artmıştır.

Ve hele onu, Şeriât sorunları konusundaki derin bilgisiyle ve her sorunu AKIL kıstasına vuran maharetiyle, bir yandan çevresini etkilerken, diğer yandan "Bilgili" geçinen nice din adamlarını (ki aralarında 'profesör' yada 'Doçent' unvanına sahip olanlar vardır) alt'edip, foyalarım ortaya çıkarabilir görmekten her zaman için zevk duymuşumdur. Şunu belirtmek gerektir ki şeriât'la ilgili olarak yazdığı her şey, her bir din adamına ibret verici bir ders niteliğindedir.

Kuşku etmiyorum ki, Turan Dursun'un bu hayırlı ve yararlı etkisiyle, din adamlarımız, Şeriât'in iç yüzünü akılcı yoldan inceleme ve eleştirme i'tiyadını edinmekte gecikmeyeceklerdir. Bu onlara, şeriât eğitimi yüzünden fikren kısırlaştırılmış müslüman ülkeler halklarının, istisnasız olarak yer yüzünün en ilkel, en geri, en yoksul, en bahtsız halkları arasında yer almış olmalarının NEDENLERİ'ni öğretecek ve böylece AKILCILIĞIN tek çözüm olduğunu farkederek kendi kendilerine "Gerçeklere şeriât yolu ile değil AKIL rehberliğiyle, lâiklik'le gidilir" diyebileceklerdir. Daha başka bir deyimle her biri, başlı başına birer Turan Dursun kesilecektir. Ve işte o zaman bu toplum, sürüklenmekte olduğu uçurumu farkedecek ve ilkellikler girdabından kurtulma şansını deneyecektir.

Prof. Dr. İlhan Arsel

1) Bu sözleri Atatürk 1923 yılının Şubat ayında söylemiştir. Yukardaki satırlar Prof. Enver Ziya Karal'ın Atatürk'ten Düşünceler adlı kitabından alınmıştır. (T. İş Bankası Yayınları, sf.72)

"MUHAMMED'İN CİNSEL HAYATI"

Muhammed'in şehveti ve "tanrı"sı

Karılarından Aişe, Muhammed'e şöyle diyor:

- "Mâ erâ (urâ) rabbeke illâ yüsâriu hevâke". (Bkz. Buhari, e's-Sahih, Kitabu't-Tefsîr/33/7, Kitabu'n-Nikâh/29; Diyanet yayınlarından Tecrîd, hadis no: 1721; Müslim, e's-Sahih, Kitabu'r-Rıdâ'/49, hadis no: 1464; İbn Mace Sünen, Kitabu'n-Nikâh/57, hadis no: 200; Ahmed İbn Hanbel, 6/134, 158.)

Nedir bu sözün Türkçesi?

İşte dini çevrelerden üç çeviri:

- "Vallahi Rabbinin, senin arzunu hemen yerine getirdiğini görüyorum." (Ahmed Davudoğlu, Sahih-i Müslim Tercüme ve Şerhi. 7/402.)

- "Rabbin şüphesiz senin dilek ve arzunu geciktirmeden derhal gerçekleştirir." (Haydar Hatiboğlu Sünen-i İbn-i Mace Tercümesi ve Şerhil, 5/495.)

- "Rabbin Teâlâ (kadmlarının değil) ancak senin arzunun tahakkukuna müsâraat ediyor." (Sahih-i Buhari Muhtasarı Tecrîd-i Sarih Tercemesi, hadis no: 1721, çev. Kamil Miras, Diyanet yayınlarından.)

Aişe'nin sözü dilimize şöyle de çevrilebilir:

"Bakıyorum da, senin Efendi Tanrı'n (Rabb), yalnızca senin şeyinin keyfini (hevânı) yerine getirmek için koşuyor."

Hadiste, "Efendi Tanrı"nın, yalnızca Muhammed'in "hevâ"sı için koştuğu belirtiliyor açıkça.

"Hevâ": İnsanın "arzusu, isteği". Ama buradaki herhangi bir "arzu, istek" değil; "cinsel istek"tir. Bir başka deyişle: "İnsanın şeyinin keyfi". Çünkü buradaki konu, cinsel isteğin üzerinde durulduğu bir konu. Ayrıca, "heva" söylendiğinde ilkin bu kavramda kullanılır. Râğıb da, "heva" için: "Meylun'nefsi ile'eş-şehveti" (bkz. el Müfredât, Heva,) diyor. Yani "nefsin şehvete eğilimi".

Râğıb, aynı yerde, "hevâ"nın "şehvete eğilimli olan nefsin kendisi için de söylenebileceğini" belirtiyor.

Aişe neden böyle diyor?

Muhammed'in çok karısı var. 1, 2, 3, 4, 5... Böyle gidiyor. Yaşlanmış olan Sevde Bint Zem'a'nın dışında hepsi genç, hepsi güzel. Ve hepsi de cinsel istekli. "Adalet" olsun diye, Muhammed'in bunlarla cinsel birleşmesi "sıra"ya konmuştur. Sevde'nin dışında kimse, sırasını başkasına kaptırmak istemiyor. İşte bu böyleyken, "âyet" geliyor; durumu değiştiriyor:

Muhammed'in "heva"sı, "adalet"in önüne geçiyor:

Muhammed'in kadın seçimi, cinsel alandaki isteği, hadisteki sözcüğüyle "hevâ"sı, "adalet"e baskın geliyor ve "sıra" Muhammed'in isteği doğrultusunda, "âyet"le bozuluyor.

Buhari ve Müslim'in "e's-Sahih"lerinin de içinde bulnduğu hadis kaynaklarına göre ayet, Ahzab Suresinin 51. ayeti. Ve şu anlamdaki sözle başlıyor:

- "(Ey Muhammed!) Onlardan (yani karılarından) dilediğini geriye bırakır, dilediğini öne alabilirsin..."

Ne demek bu?

Hadis ve yorumlara göre şu demek:

- "Ey Muhammed! Artık nöbet, sıra zorunlu değil senin için. Nöbeti, sırası gelse bile, dilediğin karınla cinsel birleşmeyi erteleyebilir, ondan önce dilediğin karınla yatabilirsin." (Bkz. Aişe'nin sözünün yer aldığı, gösterilen hadis kaynakları. Ayrıca bkz. "Tefsir"ler, örneğin Tefsiru'n-Nesefî, 3/309; F.Râzî, e't-Tefsiru'l-Kebîr, 25/221; Taberî, Cami-u'l-Beyân, 22/20; Celâleyn, 2/111.)

Kamil Miras da, Diyanet yayınlarından olan Tecrid'de, Ahzâb Suresinin ayetleriyle ilgili tefsirlere ilişkin hadislere başlarken bu ayetin başındaki sözlere şu anlamı veriyor:

- "Aziz Peygamberim! Aile muaşeretinde kadınlarından dilediği-

nin nevbetini (nöbetini) geriye bırakabilirsin, dilediğini de yanına alırsın. Aralarında nevbete mecbur değilsin. Geri bıraktığından yanma almak istediğin olursa, onu almakta da sana bir günah yoktur..."

Sözün özü:

- Kur'an'ın "Efendi Tanrı"sı (Rabb), Muhammed'in, karılarıyla olan "cinsel ilişki düzeni"ndeki işini kolaylaştırıyor. İlişkiyi "sıraya koyma (nöbet)" zorunluğunu kaldırıyor. "Heva"sının seçiminde özgür olsun diye onu serbest bırakıyor. "Hangi karınla ne zaman yatmak istersen, özgürsün, yatabilirsin!" diyor.

İşte bunun üzerine, Aişe dayanamayıp o sözü söylüyor:

- "Görüyorum ki senin Efendi Tanrı'n, senin şeyinin keyfini..."

Aişe, bu durumu daha sonra, Ahzab'ın 51. ayeti gelince anladığını; 50. ayet geldiğindeyse bunu pek anlayamadığını ve o nedenle, 50. ayette, "Peygambere kendini (hem de mehirsiz olarak) verebilecek kadın"dan söz edilince şu tepkiyi gösterdiğini belirtiyor:

- "Olacak şey mi? Bir kadın utanmaz mı ki, kendini bir erkeğe armağan etsin?" (bkz. aynı tefsir ve hadis kaynakları, örneğin Buhari, e's-Sahih, Kitabu Tefsiri'l-Kur'an/336), Müslim hadis no: 1464; Tecrîd, hadis no: 1721.)

Muhammed'in "şehvet"inin önemi:

50. ayette, "Muhammed'e helâl" olan kadınlar sayılıyor. Diyanet'in resmi çevirisindeki anlamıyla ayette şöyle deniyor:

- "Ey Peygamber! Mehirlerini verdiğin eşlerini (karılarını), Allah'ın sana ganimet olarak verdiği câriyeleri, seninle beraber hicret eden amcanın kızlarını, halalarının kızlarını, dayının kızlarını, teyzelerinin kızlarını ve peygamber nikâhlamayı dilediği takdirde müminlerden ayrı, sırf sana mahsus olmak üzere- kendisinin mehrini peygambere hibe eden mü'min kadını almanı helâl kılmışızdır. Bir zorluğa uğramaman için, müminlerin eşleri ve câriyeleri hakkında onların üzerine neyi farz kılmış olduğumuzu bildirmiştik. Allah bağışlayandır, merhamet edendir."

Bu çeviride, ayetteki sözlerin tam karşılığı olmayan kesimler var. Yani çeviri biraz yorumlu. Örneğin: Ayette, herhangi bir kadını pey-

gambere "mehrini" değil; kendini armağan etmesinden sözediliyor. Ayetin sonuna da karışık bir anlam verildiği görülüyor. Böyle karışık anlam verilerek birşeyler kurtarılmak istenmiş olsa gerek.

Ayetin sonunu şöyle çevirmek daha doğru olabilir:

- "İnanırlara, karıları ve sağ elleriyle sahip oldukları (cariyeleri) konusunda neler gerekli kıldığımızı kuşkusuz bildik. (Sana helal olan kadınlar konusunda anlatıklarımız da), sana bir güçlük olmasın diyedir. Tanrı bağışlayan ve acıyan'dır."

"... Sana bir güçlük olmasın diyedir." anlamındaki sözler üzerinde duran F. Râzî'nin yorumuna göre, burada demek istenen şudur:

- "Kadınlar konusunda sana ayrıcalık verdi ki daha geniş, daha kolay bir konumda olasın da, gönlünü uğraştıracak birşey kalmasın artık. Kadın konusunda sorunun kalmasın da Cebrail, boşalmış olan gönlüne indirsin ayetleri." (Bkz. F.Râzî, 25/220.)

F.Râzî'nin yorumuna göre Muhammed'e öylesine bir ayrıcalık sağlanmıştı ki, kadın konusunda; o bir kadını görüp de o kadına gönlü düştüğünde, kocasının o kadını boşaması şarttı. Neden ki ilk sıralarda vahiy alma yönünden peygamberlerin işi kolay değildir. Vahiy almaya alışıncaya dek bu böyle sürer. İşte peygambere kadın konusundaki ayrıcalık bu sıraya rastlar. Peygamber vahye alışınca, artık gözünün ilişip gönlünün düştüğü her kadını, kocasının boşaması ve peygambere vermesi gerekmemiştir." (Bkz. F.Râzî, 25/222.)

Yani açıkçası:

"Efendi Tanrı"sı, Muhammed'in "şehvet"ini doyurmasını, kadınlara iyice doyup vahiy işlerine kendini yeterince vermesini istemiştir. İstemiştir ki, Peygamberi vahiyle uğraşırken bir de kadın sorunu olmasın. Kadın konusunda gösterdiği kolaylıklar, hep bu amaca yönelik. F.Râzî'nin yorumu böyle özetlenebilir.

Bundan da anlaşılıyor ki, Muhammed'in "şehvet"i, bir başka deyişle "şeyinin keyfi (hevası)" son derece önemliydi.

52. ayetin, "cariye" konusunda değilse bile, "karı" konusunda bir "sınır" getirmiş gibi bir anlamı göze çarpar. Bu ayetin, yine Diyanet çevirisindeki anlamı şöyle:

Muhammed'in karı sayısına konan sınır:

- "Ey Muhammed! Bundan sonra, sana hiçbir kadın, cariyelerin bir yana, güzelliklerini ne kadar hoşuna giderse gitsin; hiçbirini başka bir eşle değiştirmen helâl değildir. Allah herşeyi gözetmektedir."

Bu ayetin bir "sınır" koyduğu, bu sınırlama nedeniyle, Muhammed'in artık o zamanki karılarından başka bir karı alamayacağını hükme bağladığı belirtilir. (Bkz. Tefsirler, örneğin, Muhammed Ali Sâbûnî, 2/232.)

Muhammed'in karı sayısındaki sınır kalkıyor:

Bu ayetteki "sınırlama"nın, 50. ayette kaldırıldığı, 52. ayetin, aslında 50. ayetten önce olduğu da savunulur. (Bkz. Tefsirler, örneğin F.Râzî, 25/223.)

Tefsirlerin de yer verdiği bir hadis, İslam dünyasında sağlam kabul edilen kitaplarda da yer alıyor. Hadise göre, Aişe şöyle bir açıklama yapıyor:

- "Peygamber, kendisine kadınlar (sınırsız olarak) helâl kılınmadan ölmedi." (Bkz. Tırmizî, Sünen, Kitabu Tefsiri'l-Kur'an/34, hadis no: 3216.)

Karılar içinde ayrıcalıklı olanlar:

Muhammed, kimi karılarını daha çok severdi. Kimini de daha çok tutardı. En çok tuttuğu karılarının başında Aişe geliyordu. Ebubekir'in kızıydı, o nedenle de etkindi. Zaman zaman Muhammed'e kafa tutar gibi durumları bile olabiliyordu. Zeki de olduğu için, birtakım ayrıcalıklar sağlayabilmişti. Muhammed'in cinsel ilişkilerindeki "sıra düzeni" bozulunca, karılar içinde en çok yararlanan o olmuştu. Boşamasın diye Muhammed'in hoşnutluğunu kazanmak isteyen yaşlı ortağı Sevde Bint Zem'a'nın "gün"ünü (Muhammed'le yatma sırasını) almıştı. (Tecrid'deki 701 no.lu hadisin "İzah" bölümüne bkz.) Başka "kuma"ların gününde de Muhammed'le yatabilirdi Muhammed istediğin-

de. Kendi gününüyse, başkasına vermezdi. Muhammed'in canı başka kadınla yatmak istese bile vermezdi gününü, sırasını.

Aişe: "Günümü kimseye vermem"!

Aişe'nin anlattığına göre: Muhammed'e, herhangi bir karısının gününü, sırasını gözetmeksizin; dilediği karısıyla dilediği zaman yatma özgürlüğü veren "âyet", yani Ahzâb Suresinin 51. ayeti geldikten sonra da, Muhammed "Aişe'nin günü"nde başka kadınla yatmak istediğinde Aişe'den "izin" alma gereğini duyardı. İzin isterdi; ama Aişe geri çevirirdi:

- "Eğer izin verme, vermeme yetkim varsa vermek istemiyorum. Tanrı Elçisi! Bilesin ki hiçbir kimseyi sana (seninle yatmaya) yeğ tutmam." (Bkz. Buhari, e's-Sahih, Kitabu Tefsiri'l-Kur'an/33/7; Tecrîd, hadis no: 1722; Ahmed İbn Hanbel, Müsned, 1/220, 225.)

Kısacası, şunu demek istemişti Aişe:

- "Gerçekten izin verme ya da vermeme yetkim var mı? Öyleyse vermiyorum. Seninle yatmak, herşeyin üstünde gelir bana."

"Hadis"ten anlaşıldığına göre, Aişe'nin bu karşı koyuşuna Muhammed artık ses çıkarmamış; "Ayet var. Ayet bana istediğim zaman dilediğim karıyla yatma yetkisini vermiştir." dememiş ya da diyememişti.

Muhammed'in karıları arasında "hizib"leşme:

Bir hadisin Türkçesi:

- "Peygamberin karıları, iki 'hizb'e ayrılmıştı: Bir kesimde Aişe, Hafsa, Safiyye ve Sevde vardı. Öbür kesimdeyse Ümmü Seleme ve Peygamberin öteki karıları. Müslümanlar, Peygamberin Aişe'ye olan sevgisini biliyorlar; o nedenle de Peygambere bir armağanda bulunmak isteyen biri olduğunda armağanını sunmayı geciktirir; Peygamber Aişe'nin odasına (cinsel ilişki günü için) gittiğinde sunardı Peygambere.".

Karılar: "Adalet isteriz"!

"Bunun üzerine, Ümmü Seleme 'hizib'i söylenmeye başlandı. Bu kesimden olan kadınlar, gidip (önderleri durumunda olan) Ümmü Seleme'yle konuştular:

Ümmü Seleme! Peygambere söyle. Herkesle konuşsun; Peygambere kim bir armağan vermek isterse, Peygamberin hangi karısının yanında bulunduğuna bakmaksızın armağanını sunmasını duyursun."

Muhammed aldırmıyor:

"Ümmü Seleme, karıların dediklerini Peygambere söyledi. Ama Peygamber bir şey söylemedi. Karılar gelip Ümmü Seleme'ye sordular:

- Ne dedi Peygamber?
- Bana birşey demedi.
- Öyleyse bir kez daha söyle ona!

Ümmü Seleme, kendi gününde (ilişki için) geldiğinde Peygambere yine söyledi (karıların dediklerini). Ne var ki Peygamber ona yine birşey söylemedi. Kadinlar sorunca yine 'Peygamber bana birşey söylemedi!' dedi. Kadınlar da, 'sana karşılık verinceye dek söyle ona söylediklerimizi!' dediler. Peygamber cinsel ilişki için dönüp geldiğinde, Ümmü Seleme ona kadınların dediklerini yine anlattı. Bu kez Peygamber konuştu: ",

Muhammed: "Bana vahiy, yalnızca Aişe'nin gününde geliyor"!

"- Aişe konusunda beni üzme! Bil ki, hiçbir kadın koynumdayken bana vahiy gelmez de, yalnızca o koynumda bulunduğu sırada bana vahiy gelir.

Bunun üzerine Ümmü Seleme şöyle dedi:

Bunun üzerine ben de dedim ki:

- Ey Tanrı Elçisi! Seni üzdüğüm için Tanrı'ya sığınıp tevbe ediyorum!".

Karılar, Muhammed'in kızı Fâtıma'yı araya koyuyorlar:

"Aynı kadınlar sonra Peygamberin kızı Fâtıma'ya başvurdular; onu Peygambere gönderdiler. Şöyle demesini istediler:

- Karıların Tanrı için senden, Ebubekir'in kızı (Aişe) konusunda (kayırmayı bırakıp) adaletli davranmanı istiyorlar.",

Fâtıma'nın aracılığı da bir sonuç vermiyor:

"Fâtıma da Peygamberle konuşup kadınların dediklerini iletti. Peygamberse şöyle karşılık verdi:

- Kızcağızım (sevgili kızım)! Benim her sevdiğimi sen sevmez misin?

Fâtıma karşılık verdi:

- Evet!

Peygamber:

- Öyleyse sen de Aişe'yi sev!

Karılar, Zeyneb'i araya koyuyorlar:

"Fâtıma, dönüp karılara anlattı durumu. Karılar ona, 'git de bir daha şöyle Peygambere!' dedilerse de, Fâtıma, Peygambere bu konuda bir daha gitmeye yanaşmadı.

Aynı karılar bu kez, Peygambere, Zeyneb Bint Cahş'i gönderdiler. Peygamberin yanında benim nasıl bir yerim (değerim) varsa, Zeyneb'in de buna benzer (yüksek) bir yeri vardı. Zeyneb gitti, sert çıkışta bulundu Peygambere. Ve şöyle dedi:

- Karıların, Ebu Kuhâfe Oğlu'nun (Ebubekir'in) kızı (Aişe) konusunda Tanrı için senden adaletli davranmanı istiyorlar!

Zeyneb'le Aişe'nin kavgalı tartışması:

(Hadisin bundan sonrası Aişe'nin değil; râvinin, yani aktarının. T.D.)

Zeyneb, (bir yanda) oturmakta olan Aişe'ye duyuracak kadar sessini yükseltti ve ona sövdü. Peygamberse konuşup karşılık verecek mi diye Aişe'ye bakıyordu. Aişe sonunda konuştu ve Zeyneb'e karşılık verdi. Sonunda Zeyneb'i susturdu. Aişe'nin anlattığına göre: Peygamber de öylece Aişe'ye bakıyordu. Ve şöyle dedi:

- "Elbette ki baskın gelecek! Çünkü Ebubekir'in kızıdır o!"

(Bkz. Buhârî, e's-Sahîh, Kitabu'l-Hibe 8; Tecrîd, hadis no: 1130; Müslim, e's-Sahîh, Kitabu Fadâili's-Sahâbe/83, hadis no: 2442.)

Bu uzun hadis şunları açıkça ortaya koyuyor:

- Muhammed, Aişe'ye ayrıcalıklı davranıyordu.

- Muhammed, araya kimler girerse girsin, karılarının kendisinden istediği "adâlet"i vermemişti. Oysa Nîsâ Suresinin 4. ayetinde "çok karılılık"ta "adaletli davranmak gerektiği" bildirilmiştir.

Muhammed'in toplayıp kendisine karı yaptığı kadınlar, pek "huzurlu" değillerdi. Aralarında da "hizibleşme" olmuştu.

- Muhammed, önce oğulluğu Zeyd'in karısıyken sonra kendi karıları arasına kattığı Zeyneb'e de büyük önem ve değer veriyordu. Ne var ki yine de, kavgalı tartışmada Aişe'nin ona baskın gelmesi karşısında üstünlüğünü düşünüyor ve bunu, babasının üstünlüğüne, yani Ebubekir'deki üstünlüğe bağlıyordu.

Aişe'yi, Muhammed çok küçükken karı yapmıştı kendisine.

49 yaşındaki adam (Muhammed),
6 yaşındaki bir çocuk (Aişe) ile evleniyor:

Yine Aişe'nin kendisinin anlattığını dile getiren bir hadis:

Bu hadisin başında, Aişe aynen şöyle diyor:

- "Peygamber benimle evlendi; BEN O SIRADA 6 YAŞINDAYDIM ." (Bkz. Buhâri, e's-Sahih, Kitabu Menâkıbi'l-Ensâr/44; Tecrîd, hadis no: 1553; Müslim, e's-Sahih, Kitabu'n-Nikâh/69, hadis no: 1422.)

Evet, bir yanda 49 yaşındaki Muhammed, öbür yanda 6 yaşındaki Aişe. Evleniyorlar.

Muhammed'le evlendiği zaman Aişe'nin 6 yaşında olduğunun İslâm dünyasında, tüm müslümanlarca kabul edilmesi zorunlu. Çünkü bunu anlatan "hadis", tartışmasız "sağlam (sahih)" kabul edilir. Bu hadisi, İslâm dünyasında en sağlam olarak benimsenegelmiş olan Buhari'nin ve Müslim'in "e's-Sahih"lerinde de buluyoruz.

Anlatıldığına göre, "evlilik" gerçekleşiyor ama, yine de 3 yıl kadar "zifaf" (yani gerdeğe girme, cinsel birleşme olayı) gerçekleşmiyor. Bu süre geçtikten sonra oluyor "zifaf".

Aişe 9 yaşındayken,
52 yaşındaki Muhammed'in koynuna veriliyor:

"Hadis" i izleyelim. Aişe anlatıyor:

- "Ve ben dokuz yaşındayken benimle gerdeğe girdi.

Medine'ye göçmüştük. Hâris İbn Hazrec oğullarına konuk olduk. O sırada sıtmaya yakalandım. Saçlarım döküldü. Saçlarım yeniden geldi; bölükler oluştu. Annem Ümmü Ruman bana geldi. Arkadaşlarımla birlikte salıncakta (ya da tahterevallide) sallanıyorduk. Annem beni çağırdı. Yanına gittim. Benden ne istediğini bilmiyordum. Elimi tuttu. (Alıp götürdü.) Evin kapısına gelince durdurdu. Soluk soluğa kalmıştım. Sonunda soluğum biraz yatıştı. Annem, sonra biraz su alıp yüzüme, başıma değdirdi. Sonra beni eve soktu. Bir de baktım ki birtakım Medineli kadınlar. Evdeler. Bana şöyle demeye başladılar:

- Hayırlı, bereketli olsun. İyi şanslar (mutluluklar).

Annem beni bu kadınlara teslim etti. Bunlar benim saçımı-başımı yıkadılar, beni güzel bir biçimde hazırladılar. Peygamberle birden karşılaşmaktan başka hiçbir şey beni korkutmamıştı. Kadınlar, beni ona teslim ettiler. Ve ben o sırada dokuz yaşındaydım." (Bkz. aynı hadis kaynakları.)

Bu hadisten çıkan kimi sonuçlar da şöyle özetlenebilir:

- Muhammed'le Aişe evlendiklerinde 3 yıl geçmeden cinsel ilişkide bulunmamışlardır.

- Evlendiklerinde Aişe 6 yaşında, cinsel ilişkide bulundukların-

daysa kız 9 yaşında bulunuyordu.

Muhammed'se bu evlenme sırasında 49, gerdeğe girdiğinde 52 yaşındaydı.

- Aişe, Muhammed'in koynuna verilmek üzere götürüldüğünde, salıncakta sallanıp oynayan bir oyun çocuğuydu. Yani Muhammed, o yaşında, böylesine bir çocukla cinsel birleşimde bulunmuştu.

Bunu, sağlam hadis kaynaklarında bulunan sağlam hadisler anlatmasa, İslamcı kesim, "yalan, iftira" diye niteleyecektir.

- Aişe, gerdek odasında Muhammed'le karşılaşınca -kadınlar tarafından teslim edilmiş olsa bile- korkmuştu.

Bir kız 9 yaşına geldiğinde,
İslâm hukukunda "şehvet konusu (müştehât") oluyor:

Aişe 9 yaşındayken Muhammed'in koynuna sokulmuş olunca, İslâm hukuku bundan bir sonuç çıkarıyor: "9 yaşındaki bir kız, müştehât (şehvete konu olabilecek çağda) sayılır." diyor. Ve bu nedenle de 9 yaşındaki bir kızla evlenilebileceğini bildiriyor. (Bu fıkıh hükmünü görmek için bkz. Muhammed Ali Tehanevî, Keşşâfu Istılâhâ-ti'l-Fünûn, 1/788.)

Aişe, Muhammed'in karısıyken büyüyecek ve 18-19 yaşına geldiğinde de Muhammed'in ölümü üzerine, kimi kumaları gibi, çok genç yaşta dul kalacaktır. Ve hiçbir erkekle evlenmemeye "mahkum" edilerek... Muhammed'in karıları, "mü'minlerin anaları" sayıldığı için...

Hadislerde Aişe konusunda bir "iftira"dan ("ifk") sözedilir. Ve bu arada bir olay anlatılır:

Aişe'nin kaybolan kolyesi ve Safvan:

Muhammed, Mustalıkoğulları'na karşı gece baskını için yola çıkma hazırlığında. Yıl : Miladi 627. Bu sırada Muhammed, Aişe'yi de yanına almıştır. Aişe- 9 yaşındayken Muhammed'in koynuna verildiği tarih, eğer Hicri şevval ya da zilkade 1 / Miladi mayıs ya da haziran 623 ise- 13 yaşındadır daha. Aynı gece baskınının sonucunda, tutsak-

lar arasında güzelliğiyle göze çarpacak ve başkasına düşmüşken alınıp Muhammed'in koynuna verilecek olan Cüveyriyye'yle aynı yaşta. Devenin üzerinde kapalı bir yer ("mahmil"); Aişe de içinde. Gidilir; baskın yapılır, elde edilecekler elde edilir ve dönüş başlar. Gidiş Medine'ye doğru. Derken bir konak yerinde biraz kalınır. Gecenin bir kesimi. Bir süre sonra kalkıp yola koyulmaya yöneliş. Tam bu sırada birşey olur: Aişe çişi için ya da öbür işini görmek üzere birlikten ayrılır. Ayrılışını haber verse olmaz mıydı? Olurdu ama, kimseye haber vermemiş işte. Çişi ya da öbür işi olup bittikten sonra döner; ama bir terslik: Göğsünü yokladığında, kolyesini bulamaz ve kopup düştüğünü anlar. Geri dönüp gerdanlığını aramaya koyulur. O sırada Aişe devesinin üzerindeki kapalı yerinde bulunuyor sanıldığı için herkes habersiz ve birlik uzaklaşıp gitmiştir. Aişe, kolyesini bulur; ama işte o saatlerde, yolda yapayalnız. Konaklandığı yere gelir, orada bekler. Gelsin götürsünler diye... Beklerken uyku bastırır ve uyur. Ve bu sırada: Muattal Oğlu Safvan. Arkadan gelmiş, Aişe'yi görünce de şaşırmıştır. Şaşkınlığını anlatan sözler. Onun bu sözlerine de Aişe uyanır. Safvan, Aişe'yi devesine bindirir. Yola koyuluş. En sonunda, bir konak yerinde birliğe ulaşılır. Bu sırada da dedikodular başlar... Aişe'nin kendi anlattığına göre gerçek bu. (Bkz. Buhâri, e's-Sahih, Kitabu'ş-Şehâdât/15; Kitabu'l-Meğâzî/34; Tecrîd, hadis no: 1151; Müslim, e's-Sahih, Kitabu't-Tevbe/56, hadis no: 2770.)

Olayda akla gelen sorular:

- Aişe çişi ya da öbür türlü işi için ayrılıp giderken kimseye neden haber vermemişti? Eğer bunun nedeni, çocuk yaşta oluşu idiyse; bu yaşta oluşu biri tarafından kandırılmaya da elverişli değil miydi?

- Aişe ayrılıp giderken o denli insan içinde nasıl olmuştu da kimse görmemişti? Gören olmuştuysa, dönüşü neden izlenmemişti? Dön düğü görülmedikçe, "dönmüş; mahmiline girmiştir!" yargısı nasıl oluşmuştu?

Hadiste belirtildiğine göre, Aişe'nin deve üzerindeki "hevdec"ini (mahmil) indiren, sonra yine yükleyenler ve Aişe'ye "hizmet edenler" vardı. (Hadise aynı kaynaklarda bkz.) O "hevdec", dinlenme

yerinde deveden indirildiğine göre, sonra deveye yüklenirken içinde Aişe var mı, yok mu diye niçin bakılmamıştı? Hizmet edenler bakabilirlerdi.

Yine hadiste belirtildiğine göre, "hicab" yani erkeklere karşı "örtünme, perde ardına geçip saklanma" gerektiren bir ayet hükmü bulunmadığı zamanlarda, Safvan, Aişe'yi görmüştü. (Hadise, aynı kaynaklarda bkz.) Yani Safvan'la Aişe birbirlerini tanıyorlardı. Bu "tanışma", ileri ölçülerde bir "anlaşma"ya varmış olamaz mıydı?

Aişe "zina" ile suçlanıyor:

Aişe'nin Safvan'la yolda "neler yapmış olabileceği" üzerinde duruluyordu. Yoğunlaşan kuşku. Dedikodular alıp yürümüştü. Son derece yaygın bir duruma gelmişti giderek.

Muhammed'in bile Aişe'ye karşı olan herzamanki tutum ve davranışında bir değişme olmuştu:

Aişe diyor ki:

- "Medine'ye gelince ben bir ay hastalandım. Meğer o sırada, iftiracıların dedikoduları dolaşıyormuş. Hastalığımda beni işkillendiren bir şey oldu: Peygamber de, her hastalığımda gördüğüm ilgiyi-inceliği artık göremiyordum. Yalnızca gelip selam veriyor ve 'nasılsınız?' diyordu, o kadar." (Hadise aynı kaynaklarda bkz.)

Aişe dedikoduları duyup öğrenince üzülmüştür. Hastalığı daha da artmıştır bunun üzerine. Muhammed'den izin alır ve babasının evine gider. Orada da, durumuna ilişkin "Tanrısal bir açıklama" bekler. (Aynı hadise bkz.)

Beklenen "vahiy" bir türlü gelmiyor:

Hadiste, bu olaya ilişkin "vahy"in "gecikmesi"nden sözediliyor. Ve Muhammed, "karı"sından, yani "Aişe"den ayrı kalışından doğan soruna çözüm için yakın çevresini topluyor. Bunların içinde Ali de vardır. Ali, görüşünü şöyle dile getiriyor:

- "Ey Tanrı Elçisi! Tanrı dünyayı sana dar etmedi ya! Aişe'den

başka da kadın var, kadın çok!" (Bkz. Aynı hadis.)

Ali, gerçeği öğrenmek için Aişe'nin cariyesi Berire'nin tanıklığına da başvurulabileceğini söylüyor Muhammed'e. Muhammed bu tanıklığa başvurduğunda, cariye, "hanımı için iyilikten başka bir şey bilmediğini" söylüyor.

Muhammed sorup soruşturduğuna göre, belli ki adamakıllı "kuşkulu". Bu "kuşku", onun Aişe'ye söylediği yine aynı hadiste açıklanan şu sözlerden de çok açık biçimde anlaşılıyor:

Muhammed: "Aişe! Böyle bir suçun varsa tevbe et!"

- "Aişe! Senin hakkında bana şöyle şöyle dedikodular geldi (Safvan'la ilişki kurduğundan sözediliyor). Eğer bu suçu işlemedinse Tanrı seni aklayacaktır. Ama eğer işledinse bu suçundan dolayı Tanrı'ya yönel, tevbe et! Çünkü bir kul, suçunu boynuna alır ve tevbe ederse, Tanrı da onun tevbesini kabul eder."

Aişe, Muhammed'in bu sözlerine, babasının ve anasının karşılık vermelerini ister. Onlar karşılık vermeyince de, Muhammed'e kendisi karşılık verip sonucu sabırla bekleyeceğini söyler.

Ve sonunda "vahiy" geliyor:

Konuşmadan sonra Aişe, yatağına dönmüştür. "Bekleme"de...

Aişe, kendisinin söylediğine göre, hakkında "Kur'an ayeti" ineceğini filan beklemiyordu. "Ben kim oluyorum ki Tanrı, Kur'an'da benim sorunuma ilişkin ayet indirsin!" türünden açıklaması var Aişe'nin. Yine açıklamasına göre, beklediği yalnızca, "Muhammed'in rüya görmesi" ve onun "rüyasında aklanması". Ama beklediğinin ötesinde olur gelişme:

Muhammed her vahiyde olduğu gibi özel bir duruma girmiştir. Daha sonra da konuya ilişkin "vahyin geldiğini" açıklar. Aişe'ye anası, kalkıp Muhammed'e "teşekkür" etmesini söyler. Ama Aişe bunu yapmaz; vahyi gönderen "Tanrı" olduğuna göre, Muhammed'e değil; O'na teşekkür etmesi gerektiğini belirtir. (Bkz. Aynı hadis.)

Aişe'nin "zina" etmediğine ilişkin "18 ayet" birden iniyor:

Onca (hadise göre bir ay) gecikmeden sonra "vahy" gelmiştir. Hem de kimine göre "10 ayet", kimine göreyse "18 ayet" birden... (Bkz. Nûr, ayet: 11-20. Buna göre toplam: 10 ayet. Ama tefsirlerde toplam: 18 ayet olduğu belirtilir. Bkz. Nesefi, Tefsir, 3/134; F.Râzî, e't-Tefsiru'l-Kebîr, 23/173.) Bu ayetler, birinci ve ikinci orijinalleri yakıldığı için Muhammed dönemindeki biçimini tam olarak bilemediğimiz (bunun için daha sonraki yazılara bkz.) Kur'an'ın bugünkünde, Nur Suresinde yer alıyor. Bu ayetlerde "zina"yı kanıtlamak için "dört tanık göstermek gerektiği", bu gösterilmediği zaman iftira olacağını açıklandıktan (bkz. Nur, ayet: 13) sonra, ad vermeden "iftira edenler" çok ağır biçimde kınanıyor.

İşte âyetlerden bir kesim (Diyanet'in resmi çevirisiyle):

"Muhammed'in eşine o yalanı uyduranlar, içinizden bir gürûhtur. Bunu kendiniz için kötü sanmayın. O, sizin için hayırlı olmuştur. O kimselerden her birine, kazandığı günâh karşılığı, cezâ vardır. İçlerinden elebaşılık yapana ise, büyük ezâb vardır. Onu işittiğiniz zaman; erkek, kadın mü'minlerin, kendiliklerinden hüsn-ü zanda bulunup da: 'Bu apaçık bir iftiradır!' demeleri gerekmez miydi? Dört şahid getirmeleri gerekmez miydi? İşte bunlar, şâhid getirmedikçe Allah katında yalancı olanlardır. Allah'ın dünyâ ve âhirette size lutuf ve merhameti olmasaydı o kötü sözü yaymanızdan ötürü, büyük bir azaba uğrardınız. Onu dilinize dolamıştınız. Bilmediğiniz şeyleri ağzınıza alıyordunuz. Onu önemsiz bir şey sanıyordunuz. Oysa Allah katında önemi büyüktü. Onu işittiğinizde: 'Bu konuda konuşmamız yakışık almaz. Hâşâ, bu, büyük bir iftiradır.' demeniz gerekmez miydi?" (Nûr, ayet: 11-16.)

Yine sorular:

1- 12. ve 13. ayetlerde, Aişe konusunda söylentiler çıktığında bu söylentileri duyanlar, "Bu, apaçık bir iftiradır. Bu, büyük bir iftiradır."

demedikleri için kınanıyorlar. Ayetlerin bu kınaması, Muhammed'in yakın çevresini, hatta kendisini de içine almıyor mu? Çünkü onlar da "açık bir iftira, büyük bir iftira" olduğu kanısını taşımıyorlardı:

- Ali'yi ele alalım. Böyle bir kanıyı taşımadığı için, Muhammed'e Aişe'yi boşamayı önerdiği anlamına gelen sözler bile söylemişti.

- Muhammed'in kendisini ele alalım: Böyle bir kanıyı (iftira olduğu kanısını) taşımadığı içindir ki, Aişe'ye, eğer ileri sürüldüğü gibi bir suç işlediyse, bundan dolayı "Tevbe" etmesini önermişti.

2- Ayrıca, kimsenin elinde herhangi bir kanıt bulunmadan, "iftira" olduğu konusunda kesin bir yargıya varması nasıl beklenebilir? Kuşkusuz "kanıt" bulunmadığı için "zina" suçunun işlendiğine de yargıda bulunulamaz. Ama tersine bir kanıya varmadılar ve "iftiradır", hem de "apaçık bir iftiradır, büyük bir iftiradır" demediler diye insanlar nasıl kınanabiliyor?

3- Ayetlerden ve kimi "rivayet"lerden anlaşıldığına göre: Aişe konusunda dedikoduları yayanlar, yalnızca "münâfıklar" da değildi:

- 14. ayeti ele alalım: "Allah'ın dünya ve âhirette size lutuf ve merhameti olmasaydı, o kötü sözü yaymanızdan ötürü, büyük bir azaba uğrardınız." deniyor. Demek ki, "o kötü sözü yayanlar" için Tanrı'nın "dünyada ve âhirette lutuf ve merhameti" olmuştur. Bu durumda olanlarsa, "Tanrı katında kâfir" sayılan "münâfıklar" olamazlar. Yani bunlar, "münâfıklar"ın dışındaki müslümanlardır.

- 11. ayette sözü edilen "elebaşı"nın kim olabileceği üzerinde durulurken, kimi rivayette bu kimsenin "münâfıkların başı Abdullah İbn Übey" olduğunu ileri sürerken, kimileri de buradaki anlatımın kapsamı içine, Muhammed'in ünlü şairi Hassan İbn Sâbit gibi önemli kişilerin de girdiğinden sözediyor. (Bkz. Taberî, Camiu'l-Beyân, 18/69-70; F.Râzî, 23/174; Tefsiru'n-Nesefî, 3/134.)

Bunlara ne demeli?

4- Tanrı "vahiy"le açıklama yapacaktı da, bu açıklamayı daha önce, yani dedikodular oluşup yayılmadan niçin yapmadı? Neden "bir ay" bekledi de, başta "peygamber"i ve sevgili karısı olmak üzere herkesi üzdü? Gelişmeler neden böyle olmuştur?

5- Bir "zina"nın kanıtlanması için "dört tanık" istemek, gerçekçi bir yaklaşım mıdır?

Hadiste belirtildiğine göre: Aclanoğulları'nın ileri gelenlerinden Medineli Asım İbn Adyy'in ve aynı kabileden Uveymir'in "Peygamber"den bir soruları olur:

- Bir adam, karısını bir adamla zina ederken bulsa ne yapmalı? Karısının tam karnı üzerinde bulsa? Eğer gidip dört erkek tanık bulmaya yönelirse, zina eden adam işini bitirip gidecektir!!! Dört tanık mı aramalı, yoksa..? (Hadisi ve soruyu çeşitli biçimiyle görmek için bkz. F.Râzî, 23/164; Buhârî, e's-Sahih, Kitabu Tefsiri'l-Kur'an/24/1; Tecrîd, hadis no: 1716; Ebu Dâvûd, Sünen, Kitabu't-Talâk/27, hadis no: 1716; Ebu Dâvûd, Sünen, Kitabu't-Talâk/27, no: 2245.)

Bu soru, "zina" için "dört tanık" isteniyor olmasından kaynaklanmıyor mu?

Yüzlerce idamlığa güzel Cüveyriyye için beraat:

Abdullah İbn Ömer anlatıyor:

- "Peygamber, Benû Mustalık üzerine gece baskını yaptı. Onlar ansızın yakalanmışlardı. Hayvanları da su başında sulanıyordu. Peygamber, savaşabilir durumda olanlarını öldürttü; çocuklarını da tutsak olarak aldı. O sırada Cüveyriye'yi kendine seçti." (Bkz. Buhari, Kitabu'l-Itk/13; Tecrîd, hadis no: 1117 Müslim, Kitabu'l-Cihâd/1, hadis no: 1730; Ebu Dâvûd, Sünen, Kitabu'l-Cihâd/100, hadis no: 2633.)

"Cüveyriyye", "cariyecik" demek. Çok küçük yaştaydı o sırada. 13 yaşında. Asıl adı "Berre" iken, Muhammed'in el koymasından sonra bu adı almıştı.

Yıl: 627. Muhammed, Mekke'yle Medine arasında el Mureysi' denen su kaynağı kesiminde oturan Mustalıkoğulları (Benû Mustalık) kabilesine bir gece baskını düzenliyor. İstediği sonucu da elde ediyor. Yukarıdaki hadiste, Muhammed'in "savaşır durumda olanlarını" öldürttüğü anlatılıyorsa da, öldürülen yalnızca on kadar savaşçı. (Birçok kaynağı bir arada görmek için bkz. Leeni Caetani, çev. Hüseyin Cahit, İstanbul, 1925, s.145-146.)

"Ganimet"ler , "tutsak"lar...

Ve tutsaklar arasında güzel Cüveyriyye. Mustalıkoğulları'nın başkanı Haris'in kızı. Şimdi "cariye" durumunda. Yani alınıp satılabi-

lir nitelikte. Tecrîd'in "mütercim"i Kamil Miras'ın anlattığı gibi, "tutsaklar bölüştürülürken o da, Sâbit İbn Kays'ın payına düşmüştür." (Bkz. Sahih-i Buhari Muhtasarı Tecrîd-i Sarih Tercemesi, 1117 numaralı hadisin "İzah"ı.)

Ne var ki kız çok güzel. Üstelik de soylu.

Kız, bu durumundan yararlanmış mıdır? Yeterli bir kanıt yok. Ancak birden, hadiste de belirtildiği gibi, Muhammed'in onu kendine aldığını görüyoruz. Muhammed, kurtulmalığını vererek kızı, alıp kendi karıları arasına katmıştı. Ve ardından "zifaf"...

Arkasından, "idamlık" durumunda olan herkese "beraat".

Muhammed Hamidullah şöyle diyor:

"... Birkaç saat sonra biz, düşmanın, Muhammed'in (A.S.S.) en yakın dostlarından biri haline geldiğini görmekteyiz. (...) Sonunda herkes, ganimetten eline geçen hisseyi red ve iade etmekte tereddüd geçirmedi. İKİ YÜZ AİLENİN BİRDEN, hiç beklenmedik bir şekilde hürriyetlerine kavuşturulmaları üzerine, Mustalık'lılar, kaybettikleri on savaşçıyı pek çabuk unuttular. Ve sonunda İslam'ı kabul ettiler." (Bkz. Prof.Dr. Muhammed Hamidullah, İslâm Peygamberi, çev. Prof.Dr. Salih Tuğ, İstanbul, 1980, 1/264.)

Bu durum karşısında: "Ey güzel ve aşk, sen nelere kâdirsin!" demek yerinde olmaz mı?

Muhammed 56 yaşındaydı o sırada. Güzel körpecik Cüveyriyye'yi, koynuna almak için hiç zaman yitirmemişti. Suyun yanında hemen kurulan meşin çadırında işini görmüştü. Karılarından Aişe de oradayken... Cüveyriyye ve Aişe aynı yaştalardı. Medine'ye dönüşte de Aişe'nin kolyesi ve Safvan olayı meydana gelecektir. Acaba, Aişe Muhammed'den bir öç almak istemiş miydi? Cüveyriyye'yi kıskanmış olarak..?

"Kurtulmalık"lar ödenmeden ve tutsaklar daha özgürlüklerine kavuşturulmadan birşey olmuştu. Anılmaya, üzerinde durulmaya değer birşey:

Muhammed, tutsak kadınların ırzlarına geçilmesine izin veriyor:

Ebu Said el Hudrî'nin anlatmasıyla "tutsaklar arasında Arab'ın en

nefis kadınları" bulunuyordu. (Bkz. Müslim, e's-Sahih, Kitabu'n-Nikâh/125, hadis no: 1438.) Ve o baskını gerçekleştirmiş olan müslümanların ağızlarının suyu akıyordu güzel kadınları görürken. Hemen yatmak istiyorlardı. Yatmak istedikleri kadınlar , birer "cariye" durumuna gelmiş değiller miydi? Öyleyse müslümanlara "helâl"diler. Gerçi Muhammed'in: "Tanrı'ya ve âhiret gününe inanan bir kimse için, kendi suyuyla (menisiyle) başkasının tarlasını (başkasının cinsel ilişki kurduğu kadını) sulaması helâl olmaz." dediği de aktarılıyor. Ve bu arada: "Tanrı'ya ve âhiret gününe inanan bir kimseye, başkasının menisinden temizlenmedikçe (istibrâ, fıkıhçılara göre bir ay içinde olur) hiçbir tutsak kadınla cinsel ilişki kurmak helâl olmaz." diye de eklendiği belirtiliyor. (Bkz. Ebu Dâvûd, Kitabu'n-Nikâh/45, hadis no: 2158.) Ama çelişki yalnızca bu konuda değil ki...

Ebu Said el Hudrî anlatıyor:

- "Peygamberle birlikte Benû Mustalık Gazası'na çıktık. Ve Arap tutsaklarından tutsaklar elde ettik. O sırada kadınlar iştahımızı çekti. Bekârlık çok güç gelmişti bize o günlerde. Ve azil yapmak istedik. İstiyorduk azil yapmayı Ancak, 'Peygamber aramızdayken ona sormadan nasıl azil yapacağız?' dedik ve gidip peygambere sorduk. Peygamber de azil yapmamakta sizin için bir sakınca yoktur. (Yapabilirsiniz de. Yapmaya bilirsiniz de.) Ama bilin ki, kıyamet gününe değin meydana gelecek bir yavru, ne olursa olsun meydana gelir." (Bkz. Buhari, e's-Sahih, Kitabu'l-Itk/13; Tecrîd, hadis no: 1596; Müslim, e's-Sahih, Kitabu'n-Nikâh/127, hadis no: 1438; Ebu Davud, Sünen, Kitabu'n-Nikâh/49, hadis no: 2170.)

Kimileri, "azl"in ne demek olduğunu bilmedikleri için bu hadisin anlamını tam olarak anlamamışlardır.

"Azl" (azil), cinsel ilişki sırasında, erkeğin, meniyi, kadının cinsel organına boşaltmadan çekmesidir. Yani, meniyi kadınlık organının dışına boşaltmak.

Hadiste anlatılanın özeti şu:

Müslümanlar, ellerindeki "tutsak kadınlar"la cinsel ilişkide bulunmak istiyorlardı. Ama bir sorunları vardı: Ya çocukları olursa? İlişki kuracakları bu kadınlardan çocuk olsun istemiyorlardı. Tecrid "tütercim"i Kamil Miras, bu istememeyi, şöyle açıklıyor:

"Bu suretle (yani meniyi dışa boşaltmak biçiminde) esir kadınla-

ra yaklaşmak istemeleri (şu yüzdendir): Yüklü (gebe) veya evlat anası kadınlar satılamazdı. Halbuki gazilerin paraya ihtiyaçları bulunduğundan satmak istiyorlardı." (Bkz. Diyanet yayınlarından Tecrîd, 1596 numaralı hadis, not: 1.)

Kısacası: Tutsak kadınların ırzına geçebilirlerdi "gaziler". Ama bu işi yaptıktan sonra da "çocuk sorunu"yla karşılaşmak istemiyorlardı. Çünkü gerektiğinde bu tutsak kadınları satabilirlerdi. Buna bir engel çıkmamalıydı. "Azl"i bunun için istemiş ve "Peygamber"e danışmışlardı. Peygamber de temelde bu kadınların ırzlarına geçilmesinde bir sakınca görmüyordu, buna izin veriyordu. "Azl"e gelince. Bunda da bir sakınca bulunmadığını dolaylı olarak belirtiyordu.

Muhammed'in "Marya" ile Hafsa'nın yatağında yakalanması:

Gün, Muhammed'in karılarından Hafsa'nın günüydü. O gün Muhammed, Hafsa'yla cinsel ilişkide bulunmak üzere kalkıp gider. Hafsa'nın odasına varır. Ama Hafsa'yı bulamaz. Tam o sırada da, bir zamanlar, Mısır Mukavkısı'nın kendisine armağan ettiği cariyelerden Marya ortaya çıkmıştır. O anda, Muhammed cinsel ilişki için tam hazırlıklıdır. Cariyeyi tutup yatırır, Hafsa'nın yatağına. Ve işini görmeye başlar. Muhammed'in, cariyesiyle yatması doğal. Kur'an da, karılarının dışında "cariye"leriyle de yatmasına olanak veriyor. (Bkz. Ahzab Suresi, ayet: 50, 52.) İşin bu noktası olağan olmasına olağan. Ne var ki "cariye"yi özgür (hurre) olan bir kadının, üstelik Ömer kızının, Hafsa'nın "yatağında" koynuna alıyor. İşte bu olağan değil. Terslik bu ya, o sırada, Hafsa da çıkagelmiştir. Muhammed'in Marya (Mariye) ile ilişkisini görür. Bir süre kendine egemen olup kapıda bekler. Muhammed işini bitirmiştir. Hafsa tepkisini gösterir:

- "Tanrı Elçisi! Sen beni kötü duruma düşürdün, aşağıladın. Öyle birşey yaptın ki, benzerini hiçbir karına yapmadın! Benim günümde, benim sıramda ve benim yatağımda bir cariyeyi yatırıp yapıyorsun!"

Muhammed ne desin?

Sonra Muhammed'le Hafsa arasında şu konuşma geçer:

Muhammed: "Vallahi Billahi Marya ile bir daha yatmayacağım!"

- "Hafsa! Marya'yı kendime haram etsem de ona bir daha yaklaşmasam; bundan hoşnut olur musun?

- Evet!

Muhammed hemen antiçmiştir.

- Hafsa! Aramızda kalsın, bunu sakın kimseye söyleme, olmaz mı?

- Tamam!

Ne ki, Hafsa bu durumu Aişe'ye anlatır. (Bkz. Taberi, Camiu'l-Beyân, 28/102.)

Kimi aktarmaya göre de Muhammed'in Marya'yla yakalanması Aişe'nin gününde olmuştur. Hafsa bunu öğrenmiştir. Muhammed ondan bu durumu kimseye söylememesini istemiş, bunu isterken de: "Marya'yı kendime haram ettim. Sana bir de müjdem var. Ebubekir'le Ömer, benden sonra, ümmetin işlerini ele alacaklar (halife olacaklar). Ama Hafsa, olayı Aişe'ye anlatır." (Bkz. F.Râzî, 30/41, 43.)

Muhammed'in, Marya'yı kendisine "haram" etmesi, yani bu cariyeyle bir daha yatmayacağına antiçmesi üzerine ayetler gelir:

- "Ey Peygamber! Karılarını hoşnut edeçeksin diye, Tanrı'nın sana helâl kılmış olanı kendine neden haram yaparsın? Tanrı Bağışlayan ve Acıyan'dır." (Bkz. Tahrim Suresi, ayet: 1. Bu ayetin anlatılan Marya olayı nedeniyle geldiğine ilişkin hadisler ve yorumlar için aynı tefsirlere bkz.)

Bu ayetin ve bunu izleyen 4 ayetin "iniş nedeni" olarak, bir "bal şerbeti öyküsü"nü içeren aktarmalar da var. Ama, her zaman, İslam'ın açıklarını kapatma çabaları gösteren Muhammed Ali Sâbûnî bile, Ayetlerin, "Marya (Mariye) olayı" nedeniyle geldiğini anlatan hadisin açıklamasının daha doğru olduğunu savunur. (Bkz. Muhammed Ali Sâbûnî, Safvetu't-Tefâsîr, 3/406-407.)

Başka İslamcılarsa, İslam'ın durumunu kurtarmak amacıyla, buradaki ayetleri "Marya olayı"na değil; "bal şerbeti" öyküsünü içeren hadise bağlamayı daha uygun bulurlar. Kuşkusuz, zorlamalarla.

Muhammed, "Marya"yla yatmayı sürdürmüştü; ondan bir oğlu olmuştu: İbrahim. Bu oğlan epeyce büyüdükten sonra ölmüştür.

Muhammed'in "şehvet"inin Zeyneb'le daha doyurucu bir karşılık bulması:

Bir hadise göre: Muhammed nerede ilgisini çeken güzel bir kadın görse, hemen eve gider; Zeyneb'le yatardı. Böylece şehvetini giderirdi.

Câbir İbn Abdullah anlatıyor:

- "Peygamber bir kadın gördü; hemen Zeyneb'e gitti. Ki Zeyneb o sırada bir derisini ovup işliyordu. Peygamber hemen cinsel 'ihtiyac'ını gördü. Sonra arkadaşlarının yanına çıktı. Ve şöyle konuştu:

- Kadın, şeytan biçiminde çıkar karşıya. Ve yine şeytan biçiminde dönüp gider. Bu nedenle sizden herhangi biriniz bir kadın gördü mü, hemen karısına gidip onunla yatsın. Çünkü bu (cinsel ilişki), o kişinin içindekini (kabaran şehvetini) söndürür." (Bkz. Müslim, e's-Sahih, Kitabu'n-Nikâh/9-10, hadis no: 1403; Ebu Davud, Sünen, Kitabu'n-Nikâh/44, hadis no: 2151; Tirmizî, Sünen, Kitab'r-Rıdâ'/9, hadis no: 1158.)

Bu hadiste açıkça ortaya çıkan şu:

- Muhammed, karılarının dışında da bir kadına "şehvetle" bakıyordu. Ve ilgisini çeken bir kadın gördüğünde "şehvete geliyor"du. Bu kimi ayetlerle de dile getiriliyor. Örneğin Ahzab Suresinin 52. ayetinde, karı almasına sınır getirilirken "(başka kadınların) güzellikleri seni imrendirse bile..." deniyor. Aynı hadise yer veren Gazalî de, "şehvet"in önemini ve cinsel ilişkide bulunup rahatlamanın sağladığı yararı uzun uzun anlatıyor; bu arada da, Muhammed'in şehvetine ve gereksinimini nasıl karşıladığına geniş yer veriyor. (Bkz. Gazalî, İhyau Ulûmiddin, Arapça, 2/27-29.)

- Muhammed için "kadın", erkeği her zaman baştan çıkaran bir "şehvet kabartan"dı.

- Muhammed gözünde "kadın", her zaman "şeytan" görünümündeydi. (Muhammed'in "kadın"ı şeytan görmesine ve genel olarak "kadın"a bakışına ilişkin örnekleriyle geniş bilgi için, Prof.Dr. İlhan Arsel'in "Şeriat ve Kadın" adlı, son derece değerli kitabına bkz.)

- Çıkan bir başka sonuç da şu: Muhammed'e göre, bir kadın, cinsel ilişki kurmak isteyen kocasına karşı koyamaz, karşı koymamalıdır.

Muhammed'in bunu işleyen, öğütleyen, buyuran pekçok hadisi

vardır. Bunlardan iki örneği burada görelim:

- "Bir adam karısını yatağına (cinsel ilişki için) çağırsa da, kadın yanaşmasa, o sırada cinsel ilişkide bulunmasza ve bu yüzden kocası geceyi öfkeli-sinirli olarak geçirse, melekler o kadına, sabaha değin lanet ederler." (Bkz. Buhârî, e's-Sahih, Kitabu Bed'il'halk/7; Tecrîd, hadis no: 1337; Müslim, e's-Sahih, Kitabu'n-Nikâh/120-122, hadis no: 1436; Ebu Dâvûd, Sünen, Kitabu'n-Nikâh/42, hadis no: 2141.)

- "Bir adam karısını cinsel ihtiyacını gidermek için çağırdığı zaman, kadın hemen o çağrıya uymalıdır. Kadın, tandırda (fırında, ocakta) o anda iş görüyor olsa bile..." (Bkz. Tirmizi, Sünen, Kitabu'r-Rıdâ/10, hadis no: 1160.)

Asıl konumuza gelelim:

Muhammed'in, gördüğü yabancı kadının şehvet çekiciliği karşısında kalır kalmaz eve koşması ve cinsel ilişkide bulunmak için Zeyneb'i seçmesi ilginçtir.

Muhammed'in Zeyneb'i de karıları arasına katmasının öyküsü:

Zeyneb Bint Cahş, Muhammed'in oğulluğu Zeyd'in karısıdır. Zeyd'i Muhammed kendisine "oğul" edindiği için herkes ondan "Muhammed'in Oğlu (Zeyd İbn Muhammed)" diye sözeder.

Muhammed bir gün, Zeyd'i görmek için onun evine gider. Zeyd'i bulamaz, Zeyd'in karısı Zeyneb'le karşılaşır. Birden tutulur Zeyneb'e. Bir kadına Muhammed'in ilgi duyması, o kadının başka erkeğe -bu erkek kocası da olsa- uygun olmaktan çıkması ve dolayısıyla Muhammed'in olması gerektiği sonucunu doğurmaktadır. Bu nedenle Zeyd durumu öğrenir öğrenmez Muhammed'e gidip konuşur:

- Karımdan ayrılmak istiyorum.

- Neden? Seni kuşkuya düşürecek bir şey mi yaptı?

Vallahi hayır. Beni kuşkuya düşürecek hiçbir şeyi olmadı. Onun iyilikten başka birşeyini görmedim.

- Öyleyse karını bırakma, Tanrı'dan kork!

Muhammed "karını bırakma" derken, gerçekte sevdiği Zeyneb'in boşanmasını istiyordu. İstiyordu ki Zeyd onu boşasın da kendisi alsın.

Ama bu isteğini ve sevgisini içinde gizliyordu.

İşte bunun üzerine, Ahzab Suresinin 37. ayeti gelir. (Bkz. Taberi, Camiu'l-Beyân, 22/10-11.) "Tabakâtu İbn Sa'd"da daha geniş olarak yer alan bu aktarmayı, doğubilimciler ele alıp eleştiri konusu yapıyorlar diye, gerçekleri örtme ya da ters yüz etme pahasına da olsa İslam'ı kurtarma çabasına girişmiş görünenler "iftira" diye niteliyorlar. Bu öykü, yüzyıllar boyu "hadis" kitaplarında ve tefsirlerde yerala-gelmiş olduğu halde.

Şimdi ayete bakalım. Ayetin anlamı şöyle: (Çeviri, Diyânet'in.)

"Ey Muhammed! Allah'ın nimet verdiği ve seninde nimetlendirdiğin kimseye: 'Eşini bırakma, Allah'tan sakın!' diyor; Allah'ın açığa vuracağı şeyi içinde saklıyordu. İnsanlardan çekiniyordun. Oysa Allah'tan çekinmen daha uygundu. Sonunda Zeyd, eşiyle ilgisini kestiğinde onu seninle evlendirdik. Ki, evlatlıkları eşleriyle ilgilerini kestiklerinde onlarla evlenmek konusunda mü'minlere bir sorumluluk olmadığı bilinsin. Allah'ın buyruğu yerine gelecektir." (Ahzâb, ayet: 37.)

Bu ayette anlatılanlar:

1- Muhammed, Zeyd'e "karısını boşamamasını" söylerken içinde bir şey saklıyordu. Bunu da sonradan Tanrı açığa çıkaracaktı.

Muhammet'in içinde sakladığı neydi?

Yukarıdaki öyküye göre, bu sorunun iki karşılığı olabilir:

-Muhammed'in içinde sakladığı şey, Zeyneb'e olan aşkıyla birlikte, Zeyd'in onu boşaması ve kendisinin almasına olanak sağlanmasını istemesiydi.

Yukarıdaki öyküyü "uydurma ve iftira" diye niteleyenlerse; Muhammed'in içinde sakladığı ayette bildirilen şey için şu karşılığı veriyorlar:

-Onun sakladığı şey, yalnızca, Zeyd'in karısının boşanması ve onunla kendisinin evlenmesi isteğiydi.

Oysa bunlar hep içiçe şeyler.Çünkü Muhammed Zeyneb'e tutulmuşsa, kocasının onu boşamasını ve kendisinin almasını istemesi doğaldı. Bu yoldaki isteğini gizlemesiyle aşkını da gizlemiş oluyordu.

2- Muhammed'in içindekini gizlemesine, insanlardan korkup çekinmesine yol açıyordu.

Peki bu korkuya, çekinmeye yol açan neydi? Yani Muhammed,

içindekini açığa vurduğu zaman insanların ne yapacaklarını düşünüyordu ki, onun korkusunu taşıyordu?

Bu soruya şu karşılık veriliyor:

-Muhammed, oğulluğunun karısını almaya kalkıyor diye dedikodu yapılmasından çekiniyordu. Çünkü gelenek, böyle bir duruma elverişli değildi. Oğulluğun karısıyla evlenmek çirkin karşılanırdı. (Bkz. Muhammed Ali Sabuni, Safvetu't-Tefasir, 2 / 527-528 ve öteki tefsirler.)

Öyküye göre şu karşılık da verilebilir:

-Muhammed, hem Zeyd'den, hem de öteki insanlardan çekiniyordu. Başkasının, üstelik de "oğulluğu"nun karısına göz koyduğu için... Bir süre bu nedenle durumu açığa vurmamıştı. Ama sonra, "ayetin gelişi" sorunu çözmüştü.

3 - Muhammed'in, oğulluğundan boşanan Zeyneb'i alması bu yönde herkese bir kapı açmasına yöneliktir.

Ayette ileri sürülen gerekçe bu. Yani, herkes oğulluğunun boşanan karısıyla rahat evlenebilsin diye Muhammed'in Zeyneb'le evlendirildiğini açıklıyor.

Bu açıklama karşısında da bir soru beliriyor:

- Bu evlilik olmadan da soruna çözüm getirilemez miydi? Örneğin, bir ayetle, herkese böyle bir yola gitmenin "helal" olduğu bildirilirdi; sorun kalmazdı. Neden bu çözüm yolu seçilmedi de, ille de Muhammed'in Zeyneb'le evlendirilmesi gerekli görüldü?

Bu sorunun karşılığı yok.

Muhammed ve Güzel Safiyye:

Yıl: 628. Diyanet yayınlarından "Tecrid"in "mütercim"i Kamil Miras'ın anlatımıyla "güzel bir vahanın ortasında kurulmuş olan Hayber Kasabası"nın görülebilen "en nefis hurmalıkları"ndan yüzlercesi Muhammed"in buyruğuyla kesilmişti. "Tanrı'nın buyruğudur" diye. Her zaman olduğu gibi... İşte Kur'an ayeti: (Çev. Diyanet'in)

-"İnkârcı kitap ehlinin yurtlarında hurma ağaçlarını kesmeniz veya onları kesmeyip gövdeleri üzerinde ayakta bırakmanız Allah'ın izniyledir. Allah, yoldan çıkanların böylece rezilliğe uğratıdır." (Haşr

Suresi, ayet: 5.) Bu ayet, Muhammed'in Benû Nadir'in hurmalıklarını yakurmasına yöneltilen eleştirilere cevaptır. (Bkz. Buhari, e's-Sahih, Kitabu'l-Cihad / 154; Müslim, e's-Sahih, Kitabu'l-Cihad / 10; h. no: 1746; Ebu Davud, Sünen, Kiatbu'l-Cihad / 91, h. no: 2615.)

"Hurma soykırımı"yla birlikte "insan soykırımı" da yapılmıştı. Özellikle yahudilerin yerleşim bölgelerinde. Bunlardan biri de "Hayber"de gerçekleştiriliyordu.

Hayber'in birçok "kale"si vardı. Bir buçuk aya yakın bir süre içinde, yahudilerin kendi içlerinden gelip Muhammed'den güvence alan kimi hainlerinin yardımıyla "kale"ler bir bir düştü ve müslümanlar kazanmış oldular. Kur'an'ın Tevrat'tan aktarılma "Tanrı"sı "İsrailoğulları"nı, yani Yahudi toplumunu, "tüm toplumlardan üstün yaptığını" duyuruyor. (Bkz. Bakara, ayet: 47, 122; A'raf, ayet: 140.) Ama "Hayber Savaşı"nda Yahudilere yardım etmemişti.

"Ganimet"ler, tutsaklar. Bunlar içinde de kadın ve çocuklar. Ağlaşmalar, sızlanmalar...

Ve bu arada, yakınlarıyla birlikte tutsak düşmüş olan Safiyye. Güzeller içinde bir başka güzel. Ne var ki acılar içinde... Yakınlarından kiminin kellesi gitmiş bu savaşta. Kimi de işkence altında... Babası, kafası kesilenler arasında, kocası ve kocasının kardeşi sorgulanıyor, işkence görüyor. Bir süre sonra öldürüleceklerdir.

Safiyye'nin Ailesinden Kişiler İşkenceyle Öldürülüyor:

Leoni Caetani, "Muhammed, ihtimal ki güzel Safiyye'ye göz koymuş olduğu, zevcinden (kocasından) kurtulmak istediği için Kinane / İbn Rebia / İbn Ebi'l-Hukayk'ı celbetti; Ebi'l-Hukayk ailesinin meşhur mücevheratını teslim etmesini istedi..." dedikten sonra birtakım bilgiler aktarıyor. Bu bilgilere göre, gerek Kinane, gerekse kardeşi hazinenin yerini söylemiyorlar. Ama hazinenin bir kesimi sonradan bulunuyor. Ne var ki, Muhammed tümünü elde etme kararında. Başlıyor işkence ettirmeye.

Bu Kinane, Safiyye'nin kısa bir süre önce evlendiği kocasıdır. Bir süre sonra Muhammed'in koynuna sokulacak olan Safiyye'nin kocası...

Caetani aktardığı bilgiler arasında şunları da yazıyor:

- "Kinane'ye, hazinenin bir kısmını başka bir yere saklamış olup olmadığını söyletmek için müthiş işkenceler yapıldı. Zübeyr İbnü'l-Avvâm (sağlıklarındayken cennetlik oldukları bildirilmiş on kişiden biri), Peygamberin emirlerini bizzat tatbik etti. Zavallının ağzmdan bir şey alamayınca, YANAN ODUNLARLA GÖĞSÜNÜ DELDİ. Ölecek durumdayken Muhammed İbn Mesleme'ye teslim etti. O da biraderi Mahmud'un intikamını almak için Kinane'nin ızdırabatına nihayet verdi, onu öldürdü. Kinane'nin kardeşine de pek zalimane işkenceler yapıldı. (...) İki bedbaht yahudi terk-i hayat eder etmez, Muhammed kadınları celbettirdi..." (Bkz. Leoni Caetani, İslam Tarihi, çe. Hüseyin Cahid Yalçın, İstanbul, 1925, 5 / 123-124.)

Caetani'nin bu yazdıkları kimi İslami kaynaklara da dayanıyor. Bununla birlikte ne ölçüde doğru, ya da doğru olanların ne kadarını içine alıyor? Kesin birşey söylenemez kuşkusuz. Ama şurası, İslam dünyasında en sağlam kabul edilen kaynaklarda da yer alıyor ki; Safiyye, Hayber Savaşı'nda ve sonucunda aile üyelerini yitirmişti. Babasını, kocasını, kocasının kardeşini... (Karşılaştırmalar ve geniş bilgi için Prof. Dr. İlhan Arsel'in Şeriat ve Kadın adlı kitabına başvurmayı öneririm.) Müslümanların elinde katledilmişti Safiyye'nin aile Üyeleri. Muhammed'in buyruğuyla... Ama şimdi bu Safiyye, aynı Muhammed'in karısı yapılacak ve yolda da koynuna sokulacak.

Muhammed, Safiyye'yi Dıhye'nin Elinden Alıyor:

"Hadis"lerden aldığımız bilgiye göre:

Savaş sonrasında, Dıhyetü'l-Kelbı adındaki delikanlı Arap Muhammed'e gelir; tutsak kadınlardan birini kendisine alması için ondan izin ister. Muhammed de, hadisi çeviren Kamil Miras'ın çevirisiyle: "Haydi git de bir câriye al!" diye karşılık verir. Ne var ki Dıhye gidip Safiyye'yi alır. Bunu gören bir başka Arap hemen koşup Muhammed'e haber verir. Safiyye'nin Dıhye'ye değil; "Peygamber"e uygun olacağını söyler. Muhammed'de Dıhye'yi çağırtır; "başka bir cariyeyi" almasını söyler. Dıhye'ye verilen "cariye", Safiyye'nin kocasının kızkardeşidir. Muhammed, kendisine "karı" olmanın karşılığında Safiyye'yi

"azâd" eder. Yani, "âzâd etmiş olma"yı, evlilikte verilmesi gereken "mehir" sayar. Yola çıkıldığında, bir yandan da "zifaf" düşünülmektedir. Ümmü Süleym, Safiyye'yi hazırlar. Ve gece olunca da Muhammed'in koynuna koyar." (Başta Buhari, en sağlam hadis kitaplarında da yer alan bu hadisi, Kamil Miras'ın çeviri ve "İzah"ını da görmek için Bkz. Sahih-i Buhari Muhtasarı Tecrîd-i Sarih Tercemesi, Ankara, 1985, Diyanet Yayınlarından, 2/299 - 310.)

Safiyye'yi Muhammed Neden Almıştı ?

Bu soruya karşılık olarak ileri sürülenin özeti şu:

- Safiyye, soylu bir aileden geliyordu. Babası Benû Nadîr kabilesinin başı, kocası da yine çok ileri gelenlerden biriydi. Bu nedenle onu, sıradan bir kimseye vermek uygun olmazdı. Yahudiler için bu, bir utanç konusu olurdu. En iyisi "Peygamber"e karı yapmaktı. Bu yola gidildi.

Diyanet yayınları arasında yer alan Sahih-i Buhari Muhtasarı Tecrid-i Sarih tercemesi'nde, 1612. hadisin "İzah"ında Kamil Miras şöyle diyor:

- " Hazreti Safiyye, Huyay İbn Ahtab'ın kızıdır. Beni Nadır ve Beni Kurayza'nın en şerefli bir ailesine mensuptu. Hayber Yahudilerinin reisi Kinane İbn Rabi ile yeni evlenmişti. HER İKİ CİHETLE ASALETİ vardı. (...) Hayber reisinin gelini (karısı) ve Beni Nadır'ın en şerefli bir aile kızı olan Safiyye'nin Dıhye'ye verilmesi, YAHUDİLER İÇİN PEK ZİYADE ÂR'ı ve hacaleti (utanca) mucip olacağı beyaniyle itiraz edildi. Resûlu Ekrem (Peygamber) de Dıhye'den istirdad (geri alıp) ve âzâd ederek nikâhla kadınları arasına ithal etti."

Bu Gerekçede Mantık Var mı?

Gerekçe bu olunca, şu sorular sorulabilir:

- O "soylu", o "şerefli" denenler hep kılıçtan geçirilmemiş miydi? Geriye ne kalmıştı ki onlar için "âr (utanç)" söz konusu olsun? "Şerefli" olduklarından sözedilen "Beni Kurayza"ya, o "Resûlu Ek-

rem"in (Muhammed'in) arkadaşlarına uygulattırdığı korkunçluklar, işkence ve soykırım, benzeri ancak tarihin en ilkel dönemlerinin en ilkel insanlarında görülebilir türdendi. Bütün bunlar, İslam'ın kendi kaynaklarından belgelerle sergilenebilir. Ama yeri burası değil. Burada, Muhammed'in "şehvet"i nedeniyle Safiyye'den söz etmektir konu.

Ama yine de, Prof. Dr. İlhan Arsel'in satırlarından bir kesimini buraya aktarmanın iyi olacağını düşünüyorum:

" Safiyye'nin Muhammed'e verilmesinin, yahudilerin gönlünü kazanmakla ya da onların düşmanlık ve kinlerini yumuşatmakla da hiç ama hiç ilgisi yoktur. Çünkü Hayber Seferi, Hicretin 7. yılına rastlar. Oysa Muhammed, daha Hicretin ikinci yılından itibaren Yahudilere karşı düşmanlık siyasetine başlamış ve onları imha planları hazırlamıştır. Hayber seferine giriştiği tarihlerde, artık Yahudilerin kökünü iyice kazıma safhasındaydı. Benû Kaynuka, Benu Kurayza ve Benû Nadîr gibi, Medine'nin en ünlü Yahudilerini temizlemiş ve sıra Hayber Yahudilerine gelmişti..." (Arsel, bunu, "Şeriat ve Kadın"ın savunması için yazmış, ama yayımlanmamıştır. T.D.)

Muhammed Safiyye'yi Dıhye'nin elinden alınca, bu kadının "kocasının kızkardeşi"ni vermişti ona. Aynı aileden olduğuna göre onun da "asalet"i vardı. Dıhye'ye o nasıl verilebilmişti? O zaman "âr" olacağı düşünülmemiş miydi?

- Hepsi bir yana da; Muhammed, en yakınlarını, sevdiklerini öldürttüğü bir kadını (Safiyye'yi), o acılı gününde koynuna nasıl alabilmişti? Onunla nasıl sevişebilmişti? Bunun "cevab"ı verilebilir mi? Safiyye o sırada, daha "körpe" denecek yaştayken Muhammed, 57 yaşındaydı.

Muhammed'in "şehvet"ini ve "Tanrı"sının bu "şehvet"e büyük önem verip kolaylıklar gösterdiğini anlatmak için, karılarını - cariyelerini tümüyle ve öyküleriyle sıralayıp anlatmaya gerek yok. Konu, bu kadar örnekle de anlaşılmıştır. Amaç, bir gerçeği açığa çıkarmak. Ve gün ışığına çıkarılacak bu tür gerçeklerle, insanlığın önündeki "tabu"ların yıkılmasında yararlı olabilecek bir katkı sağlamak. Daha ışıklı, daha güzel, daha özgür bir dünya için...

Muhammed'de Neden Çok Kadın Vardı?

İslamcılara bakarsanız şöyle açıklanabilir:

- "Peygamber", kimi kadınlara "acımıştı" da o nedenle almıştı onları.

Önce bunun hiç olamıyacağını, gerçeklerle hiçbir biçimde bağdaşmadığını belirtelim. Yoksul, çaresiz kadın mı toplamıştı Muhammed? Hangisi bu durumdaydı? O çağda, o yörelerde sayılamıyacak kadar yoksul, çaresiz kadın vardı. Muhammed onların hangi birini alacaktı? Bu amaca yönelseydi başa çıkabilir miydi? Sonra "yoksul"un, "çaresiz"in sorunu çözme yolu; onunla Muhammed'in evlenmesi miydi?

- "Peygamber", kimileriyle de "siyasi sebepler"le evlenmişti.

Bunu diyen İslâmcılara şunu sormak gerekir: Muhammed bir "Peygamber" idiyse, böyle "siyasi sebepler"e neden gerek duyuyordu? "Tanrı"sının yardımı yeterli değil miydi? Bu yardım yeterli değil miydi de, bir sürü kadın topladı? Hem de bir kesimi genç, körpe... Ve bu kadınları, kimseyle evlenmeleri mümkün olmayan birer "ebedî dul" olarak bıraktı kendisinden sonra. Bu kadınlar ondan sonra kimseyle evlenememeye hükümlüydüler. Çünkü hepsi de "müminlerin anaları" olarak Kur'an'a geçirilmişti. (Bkz. Ahzab, ayet: 6.) Bunlardan kimi, Âişe, Cüveyriyye gibi 18-19 yaşında "dul" kalmışlardı. "Çocuk yaşta dullar". İleri sürülen "siyasi sebepler" bunu da mı gerektirmişti?

Muhammed'in çok karı ve cariye almasında, o dönemlerde, Araplarda geçerli olan neydiyse oydu etken: Cinsel istek ve onun gereği. En azından, başta bu geliyordu. "Bir taşla birkaç kuş vurmalar" da oluyordu kuşkusuz. Ama temel etkeni gözden kaçırmamak gerekir.

İslâmcılar, "Peygamberimiz nefsani arzularına göre davranmıyordu, hanımları da nefsani arzularla alınmamıştı" diye dursunlar; ayetler, hadisler ve de gerçekler ortada.

Muhammed, Cinsel İlişkilere Ne Kadar Zaman Ayırıyordu?

O dönem Araplarında "şehvet", "erkeklik gücü" en başta gelen bir özellikti. Bunu Gazalî, İhyâu Ulûmiddin adlı ünlü kitabının "Kita-

bu Âdâbi'n-Nikâh" bölümünde uzun uzun anlatır. Bir dolu örnek verir. Ali'nin oğlu Hasan'ın bir alışta "dört karı birden" aldığını, sonra çok geçmeden bunları boşayıp yenilerini aldığını, Muhammed'e bu torunu anlatıldığında Muhammed'in: "O, yaratılışta da huyda da bana benziyor!" dediğini, bu oğlanın, 200 kadar karı elden geçirdiğini anlatan bir hadise, Muhammed'in, "dünyanızdan bana üç şey sevdirildi" dedikten sonra bunlardan birinin de "kadın" olduğunu dile getiren bir başka hadisine ve daha nice hadislere, öykülere yer veriyor. (Bkz. Gazalî, İhyau Ulûmiddin, Arapça, 28-29 ve öt.) Gazalî, Felâk Suresinin (Diyanet'in çevirisiyle:) "Bastırdığı zaman karanlığın şerrinden de O'na sığınırım, de!" anlamı verilen 3. ayetine "Ve sertleşip kalkmış olan l zekerin (erkeklik organının) bu duruma geldiği zamanki bastırmasının şerrinden de Tanrı'ya sığınırım, de!" anlamının verilebileceğini, bu anlamı İbn Abbas'ın verdiğini; ünlü gizemci Cüneyd-i Bağdadî'nin (ölm. 910.) "Yemeye, içmeye ne denli gereksinim duyuyorsam, cinsel ilişkiye de o denli gereksinim duyuyorum!" dediğini aktarıyor ve verdiği örneklerle "insanın rahatlaması için şehvetinin gereğini yerine getirmesinin önemini" anlatmaya çalıştığını belirtiyor. (Bkz. Aynı kitap, s. 27.)

Muhammed'in çok karı alışına, kadınlara yönelişine de bu açıdan bakmak gerçekçi bir yaklaşım olur.

Hadislere baktığımız zaman, Muhammed'in "cinsel ilişki"ye ayırdığı zamanın, şaşılacak boyutlarda olduğunu görüyoruz. İşte bir hadis:

En'es anlatıyor:

- "Peygamber, 9 ya da 11 karısı varken, gecenin ya da gündüzün belli saatinde tümünü dolaşıyor ve HEPSİYLE cinsel ilişkide bulunuyordu."

Enes'e soruluyor:

"İyi ama, Peygamber buna güç yetirebiliyor muydu?"

Enes karşılık veriyor:

- "Evet. Biz aramızda, Peygambere 30 erkek gücü (şehveti) verildiğini konuşurduk."

Bu hadis Buhari'nin e's-Sahih'inde de yer alıyor. (Diyanet'in bir yayınında görmek için bkz. Sahih-i Buhari Muhtasarı Tecrîd-i Sarih Tercemesi, hadis no: 192.)

Başka hadislerde de "peygamberin 40 erkeğinki kadar şehvetinin

olduğu" belirtilir. Bunda bir abartma olduğu açık. Müslümanlar, "Peygamber"in "şehvet"ini de "mucizeli" olarak göstermek istemişlerdir.

Muhammed'in "şehvet"i, ister sıradan, ister "farklı" olsun; "ayıt"ler ve "hadis"ler yönünden bakıldığında görülür ki "Tanrı"sı katında ayrıcalıklı.

Âişe'nin sözünde bu ayrıcalık, en çarpıcı biçimde dile geliyor:

- "Bakıyorum da Senin Efendi Tanrı'n (Rabb), senin şeyinin keyfi (hevâ) için koşuyor yalnızca!"

2000'e Doğru
22 Mart 1987, Yıl 1, Sayı 12*

*Dergide yayımlanan metin gözden geçirilerek yeniden kaleme alınmıştır.

Kâfirler, nerede bulunsa yakalanmalı, öldürülmeliydi. Bozguncular ya boyunlarından vurularak öldürülmeli, ya asılmalı, ya ellerinden ayaklarından çapraz kesilmeli, ya da sürülmeliydiler. Hıristiyan ve Yahudilerle dost olunmamalıydı. Şeyhülislam fetvalarına göre, Alevilerin kanları helaldi. Peygamberin dört halifesinden üçü Müslümanların bıçaklarıyla can vermişti. Şeriatın insanlığa vaat ettiği barış buydu.

Olay öğrenilir. Medine'ye, Peygambere haber verilir. Peygamber öfkelenmiştir. Adamların yakalanmaları için buyruk verir, hepsini yakalattırır. Suçluları, Hz. Muhammed'in huzuruna getirirler. Peygamberin kararı kesindir:

-Elleri, ayakları çapraz olarak kesilsin. Gözleri oyulup çıkarılsın...

Emir uygulanır.

Suçluların elleri, ayakları çapraz olarak kesilir.

Gözleri oyulur.

Medine dışında, güneşin altında ateş gibi yandığı için "Harre" adı verilen yere götürülürler.

Suçlular su isterler, su verilmez.

"Taşları kemirirler", "Ağızlarıyla, dişleriyle toprağı kazarlar".

Ölünceye kadar öyle bırakılırlar. *(Buharî Zekât/68, Cihad /52; Tecrît/Vudû, hadis 172; Müslim, Kesâme/9-14, hadis 1671; Ebu Dâvud, Hudûd 3, hadis 4364-4371; Tirmizî, Ebvâbu't-Tahâre/55, hadis 72-73; Neseî, Tahrimü'd-Dem/7; İbn Mace, Hudud /20, hadis 2578-2579. Buharî, bu hadise yedi yerde ve dokuz yolla, Ebu Dâvud bir yerde beş yolla, Neseî bir yerde dört yolla gönderme yapmıştır.)*

Nedir suçları bu adamların ve öncelikle kimdir bunlar? Ukl veya Ureyne kabilelerindendirler. Peygambere gelmiş Müslüman olduklarını bildirmişlerdir. Renkleri sarıdır, hastadırlar. Peygamber, önce bütün

sevecenliğiyle deve sütü ve "deve sidiği" içirerek, onları iyileştirir. Havadar bir yere gitmek isterler. Peygamber, bir deve sürüsü verir ve yanlarına bir çoban katar. "Herifler" çobanı öldürür ve Peygamberin deve sürüsünü de alır götürürler.

"Peygamber, işkenceye karşı olduğu halde, bu olayda nasıl olmuştur da işkenceyle öldürülmelerini emretmiştir?" Bu soru hadis kaynaklarında tartışılır. Kimileri, Peygamberin bu infazı "işkenceyi yasaklamadan önce uygulattığını" öne sürerler. Kimisi, uygulamanın bir "kısas" olduğunu belirtir. Çünkü suçlular da Peygamberin çobanına aynı işkenceyi yapmışlardır. Hâkim görüş ise Peygamberin Maide suresinin 33. ayetini yerine getirdiği, yani Allah'ın buyruğuna göre hüküm verdiği yönündedir.

بِلِقَاحٍ. وَأَنْ يَشْرَبُوا مِنْ أَبْوَالِهَا وَأَلْبَانِهَا. فَانْطَلَقُوا. فَلَمَّا صَحُّوا قَتَلُوا رَاعِيَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاسْتَاقُوا النَّعَمَ فَجَاءَ الْخَبَرُ. فِي أَوَّلِ النَّهَارِ. فَبَعَثَ فِي آثَارِهِمْ. فَلَمَّا ارْتَفَعَ النَّهَارُ جِيءَ بِهِمْ. فَأَمَرَ بِقَطْعِ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلِهِمْ. وَسُمِرَتْ أَعْيُنُهُمْ. وَأُلْقُوا فِي الْحَرَّةِ يَسْتَسْقُونَ فَلَا يُسْقَوْنَ.

TERCEMESİ

Enes (b. Mâlik) *radiya'llâhu anh*'den:

Şöyle demiştir: Ukl veya Ureyne kabilelerinden bâzı kimseler (Medîne'ye) geldiler. (Tutulukları) mîde ağrısından (veya istiskâ hastalığından) dolayı Medîne'de ikâmet etmek istemediler. Resûlu'llâh *salla'llâhu aleyhi ve sellem* (Beytü'l-mâl-i Müslimîne âid) sütlü develerin bulunduğu yere gidip develerin bevillerinden ve sütlerinden içmelerini emretti. (Oraya) gittiler. Sıhhat bulunca Nebiyy-i Ekrem *salla'llâhu aleyhi ve sellem*'in çobanını öldürüp ve develerini önlerine katıp götürdüler. Bu haber sabah vakti geldi. (Resûlu'llâh *salla'llâhu aleyhi ve sellem*) arkalarından (adam) koşturdu. [1] Gün yükselince herifleri getirdiler. (Resûlu-'llâh *salla'llâhu aleyhi ve sellem* kısâs olarak) ellerinin, ayaklarının kesilmesini emretti. (Bu cânilerin) gözleri de oyulup Harre [2] (denilen yere) atıldılar ki (ölünceye kadar) su istediler de kendilerine su verilmedi.[3]

BUHARÎ, TECRÎD-İ SARÎHTEN "Ayaklarını kesın, gözlerini oyun"

El ve ayakları çapraz kesin

Yeryüzünde bozgunculuk yapanlar, ölümlerden ölüm beğenmelidirler. Maide suresinin 33. ayetinde şu buyruk verilmiştir:

"Allah ve resûlüyle savaşanların ve yeryüzünde bozgunculuk yapmaya çalışanların cezası, ya boyunları vurularak öldürülmeleri, ya asılmaları, ya ellerinin ayaklarının çapraz kesilmeleri, ya da bulundukları yerden sürülmeleridir. Bu, onların dünyada çekecekleri rezilliktir. Ahirette ise onlara daha büyük azap hazırlanmıştır."

Aradan yüzyıllar geçer. Yıl Miladî 1974. Yer Türkiye, Kırıkkale'deyiz. Kamuoyunda MHP'nin "komando kampları" diye bilinen bir kamp. İslam öğretiliyor:

"Kırıkkale'deki Bozkurt obasında din düşmanlarının beyni çıkarılır, kâfirler telef edilir, itler boğazlanır". (Erdoğan Asılyüce, Türk-Metal Seydişehir Şube Başkanı, "Her Yönüyle Kırıkkale", 1974).

Dört yıl sonra, Aralık 1978. Öğreti, Allah adına Maraş'ta uygulanır. Kalaycı Şah İsmail'in baltayla kafasına vurup, beynini çıkartırlar. Kızkardeşinin ise memelerini kesip bir sürü işkenceden sonra hunharca öldürürler. Yürük Selim Mahallesinde de kadınların bir kısmı memeleri kesilerek öldürülür. Altı aylık çocuklar, hamile kadınlar kurşunlanır. Gözlere şişler sokulur. Bir kısım infazlar ise "kol ve bacakların çapraz kesilmesiyle" yerine getirilmiştir.

Kanlarınızı ve mallarınızı kurtarmak istiyorsanız

Peygamber diyor ki:

"Onlar, Allahtan başka Allah olmadığına, Muhammed'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna inanıncaya, bizim kıblemize dönünceye, kestiklerimizi yiyinceye ve namazımızı kılıncaya ve zekâtlarını verinceye kadar, insanlarla öldürüşmem (mukatele) emroldu. İnsanlar, bunları yerine getirdikleri zaman, benden kanlarını ve mallarını kurtarmış olurlar. *(Buhari, Selât/28; Tecrit, hadis 24; Ebû Dâvûd, Cihâd/104, hadis 2641; Müslim, İmân/32, hadis 20, 22).*

Şirin Tekin henüz 17 yaşındaydı. Çevresinde çok sevilen bir gençti. Öğrencilerin demokratik haklarından söz ederdi. Oruç tutmuyordu. O gün (3 Mayıs 1987) Van 100. Yıl Üniversitesi'nin karşısındaki kahvede oturuyordu. Elli kadar bıçaklı sopalı geldiler. "İslamın Bekçileri"yiz diyorlardı. Kendilerine "mukatele" emrolduğuna inanıyorlardı. Rektör de "Onlar İslam adına dövüşürler" dememiş miydi? Şirin Tekin, "kanını" saldırganlardan kurtaramamıştı.

Komünist öldürmek yüz kere Hicaz'a gitmekten iyidir

Müşriklere "yeryüzünde dolaşabilmeleri için dört ay süre" verilmişti. Bu süre dolduktan sonra müminlerin onlara ne yapacakları bildirilmişti:

"Nerede bulursanız, öldürün, yakalayın, hapsedin, her gözetleme yerinde yakalamak için bekleyin. Eğer tevbe ederler, namaz kılarlar ve zekât verirlerse serbest bırakın. Allah bağışlayan ve esirgeyendir". *(Tevbe suresi, 5. ayet; Bakara, 191; Nisâ, 89, 91).*

Ve Allah uğruna verilen bu savaş kıyamete kadar sürecekti. Müminler, Allah'ın ve İslamın hâkimiyeti için "canla ve malla" savaşmaya çağrılıyordu. Şeriat hükümlerini Bütün düşünce, inanç ve dinlerin üstüne çıkarmak ve kayıtsız şartsız hâkim kılmak için kutsal savaş "Deccal öldürülünceye kadar" son bulmayacaktı *(Ebû Dâvûd, Kitabu'l-Cihâd, 4-Babuun fi Devami'l-Cihad, hadis 2484, C.3, s.11).*

Şubat 1969. Camilerde günlerdir cihad namazları kılınıyor. "Komünistlerin kanını dökme çağrıları" yapılıyor. 16 Şubat 1969 günü Beyazıt, Dolmabahçe ve Fındıklı camilerinde cihad namazları kılındıktan sonra, topluluklar halinde Taksim'e çıkılıyor. O gün, meydana ABD 6. Filosu'na karşı anti-emperyalist yürüyüş yapanlar gelecek. Amerika Müslümanın dostu mu ne? Yerde iki ölü yatıyor. Turgut Aytaç ve Duran Erdoğan. Yüzlerce yaralı. Gazeteler manşet atıyor: Kanlı Pazar...

Kâfirlerle ateşkes geçici olup cihad daimidir, sonuna kadar, herkes bizden olana kadar!...

1978 yılı Aralık ayı. Maraş'ı kış bastırıyor. Duvarlara, dükkânların camlarına sloganlar yazılıyor:

"Allah için savaşa!" Ve cihada kalkılıyor. TRT, 111. ölüyü de verdikten sonra, yeni saptanan ölümlerin bildirilmesini durduruyor. Bir küçük cihad denemesinin resmî bilançosu böylece yarım kalıyor.

Ocak 1979. Trabzon. Ülkücü Gençlik imzalı bildiri:

"Türkiye'deki çatışma, İslamla küfrün çatışmasıdır. Bugün Türkiye yeni bir Bedir savaşının öncesini yaşamaktadır. Müslümanlar, cihada çağrıldığınızda koşunuz. Bir komünisti öldürmek, yüz kere Hicaz'a gitmekten iyidir".

9 Temmuz 1979. Tokat'ta bir bildiri yayımlanıyor: " Allah rızası için başkoyduğun davadan hiçbir güç seni geri döndüremeyecektir... Sesimizin ulaşamadığı yere kurşunlarımız ulaşacaktır... Ya tam susturacağız, ya kan kusturacağız".

Cihad kesintisiz devam ediyor. Erzincan, Malatya, Sıvas... Ve kıyamete kadar... Çorum'a da sıra gelecek.

16 Aralık 1979. Beşiktaş vapur iskelesi yanında Barbaros Kafeterya. Oturuyoruz. Sıcak bir söyleşi, büyük umutlar. Bir saatli bomba patlıyor. İmza Türk İslam Birliği. Bu da Allah'ın emri mi? Beş ölü, 22 yaralı.

Yaptığınız alışverişe sevinin!

"Allah şüphesiz, Allah yolunda savaşıp öldüren ve öldürülen müminlerin canlarını ve mallarını -Tevrat, İncil ve Kuran'da sözverilmiş bir hak olarak- cennet karşılığında satın almıştır. Verdiği sözü, Allah'tan daha çok tutan kim vardır? Öyleyse yaptığınız alışverişe sevinin! Bu büyük başarıdır". (Tevbe suresi, 111)

Kâfir öldüren Müslümana cennet müjdelenmiştir.

2 Aralık 1978. Sıvas'ta "Müslüman Gençlik" başlığıyla bir bildiri dağıtılıyor: "Müslüman durma! Hiç durmadan ilerle. Ölüm seni şehit olarak bulsun". İmza, MHP... Ve MHP Davası İddianamesi, 682 cinayeti içeriyor. Demek ki, en az 682 yurttaşımız, bu dünyada büyük sıkıntılara, yokluklara, darlıklara katlanmış olsa da "Allah yolunda savaşıp öldürmekle" güzel bir "alışveriş yaptıkları" için sevinebiliyorlar.

Suçu, eleştirmekti

Eşref oğlu Ka'b, genç bir şairdi. Peygamberi ve ona inananları eleştiriyordu. Peygamber bir gün arkadaşlarına sordu:

-Bu adamı öldürebilecek kimse var mı?

Mesleme oğlu Muhammed, ortaya atıldı:

-Ben varım.

Eşref Oğlu Ka'b nasıl öldürülecekti? Planlar yapıldı. Hadis kitaplarının yazdığına göre, "Yalan"lar uyduruldu, "tuzak" hazırlandı. Bir gece, kalesinde bulunan şairin kafası kesilerek plan sonuçlandırıldı. Ve kesik baş, Peygambere alınıp götürüldü. (Buharî, Cihad/15/1, Rehn/3, Tecrît, hadis 1578; Müslim, Cihad/119, hadis 1801; Ebû Davûd, Cihad/169, hadis 2768).

Yıllardan 1978, 79, 80. Bedrettin Cömert, Abdi İpekçi, Cavit Orhan Tütengil, Bedri Karafakioğlu, Ümit Kaftancıoğlu, Ümit Doğanay, Sevinç Özgüner, Doğan Öz... Bunları Allah uğruna öldürecek bir mümin yok muydu? Bulundu, vardı. Pusular kuruldu. Herkes bizden olana kadar mukatele devam edecekti.

Kadınlar ve çocuklar onlardansa

Kimler öldürülebilirdi? "Eli silah tutan tüm erkekler öldürülebilirdi". Henüz aklını belleğini yitirmemiş olan yaşlılar da öldürülebilirdi. Ama deliler öldürülemezdi. Bu hükmün de istisnası vardı. Eğer deli, savaşır durumdaysa, zenginse, ya da hükümdarlık makamındaysa öldürülürdü.

Peygamber şöyle emretmişti:

"Müşriklerin yaşlılarını öldürün de, çocuklarını bırakın!"(Ebû Dâvûd, Cihad/121, hadis 2670; Tirmizî, Siyer/29, hadis 1583).

Bu emir, Kurayza Yahudilerinin öldürülmesi sırasında verilmişti. Çocukların bırakılması isteniyordu. Çünkü onlar ele geçirilmiş değerli ganimetlerdi, köle yapılacaklardı. Bu katliamda, Peygambere dil uzattığı için bir kadın da öldürüldü.

Gene gece baskınlarında kâfirler toptan kılıçtan geçirilirken, ev-

ler yakılıp yıkılırken öldürülenler arasında "kadınlar ve çocuklar" da bulunuyordu.

Bunun üzerine Peygambere, arkadaşlarından biri şöyle sordu:

-Ya Resulallah! Evlere yapılan gece baskınlarında müşriklerin kadınları, çocukları da öldürülüyor ne dersin?

—Onlar da öbürlerindendir. [Kadın ve çocuklar da onlardandır.] (Ebu Dâvûd, Cihâd/102, hadis 2638; Cihad/121, hadis 2672: İbn Mace, Cihad, hadis 2840; Ahmet İbn Hanbel, 4/46; Tirmizî, Siyer/19, hadis 1570).

Ya "bizden" olan kadınlar, Müslüman annelerimiz, eşlerimiz, kız kardeşlerimiz, arkadaşlarımız?

Onlar erkeklerin yönetimine boyun eğmeliydiler. Eğer uslu davranmazlarsa, "Öğüt verin, yataklarından ayrılın, yine de yola gelmezlerse, onları dövün" diyordu kutsal kitap. (Nisâ suresi, 34).

Müslüman kadının kısmeti de, şiddet idi.

Ateşte yakmak Allah'a ait ama...

Peygamber, ateşe atarak öldürmeyi doğru bulmuyordu.

Hz. Muhammed, bir gün Muhammed oğlu Hamza'yı çağırır. O'nu bir savaş birliğinin başına komutan olarak atar ve şu buyduğu verir:

—Falan kişiyi bulursanız, ateşe atıp yakın!

Hamza birliğiyle yola çıkmak üzeredir. O sırada Peygamber Hamza'yı yine çağırır. Bu kez şöyle konuşur:

—Falancayı bulursanız ateşte yakın, dedim. Ama önce öldürün, sonra yakın. Çünkü ateşte yakma cezasını, yalnızca ateşi yaratan verebilir". (Ebû Dâvûd, Cihâd/122, hadis 2673).

Ebu Hureyre anlatıyor. Bir gün Peygamber bizi, bir savaş birliği olarak düşmana gönderiyordu. O sırada, Kureyş'ten iki kişinin adlarını vererek şöyle dedi:

—Bunları yakaladığınızda ateşte yakın, ikisini de!..

Peygamber bir süre sonra dönüp emrini şöyle düzeltti:

—Size, onları bulursanız ikisini de yakın, dedim, ama yakmayın. Çünkü ateşte yakma cezasını, yalnızca Allah verir. Siz bu iki kişiyi

yakalayıp öldürün yalnızca. (Buhari, Cihâd/107, 149; Ebû Dâvûd. Cihâd/122, hadis 2674; Tirmizî, Siyer/20, hadis 1571).

Peygamberin tutumu buydu, ama O'nu izleyen Halifeleri Allah'a mahsus olan ateşe atma cezasını pekâlâ uygulayabilmişlerdi. Hatta bunu yaparken, icazeti Peygamberden aldıklarını bile söylemişlerdi. Ebubekir, Peygamberin ölümünden sonra başgösteren dinden dönme ("ridde") olayları sırasında komutanlarına şu talimatı vermişti:

—Daha da direnirlerse demirle dağlayın, ateşte yakın! (Taberî, Tarih, 1/1881-1885; Leoni Gaetani, İslâm Tarihi, Çev.: Hüseyin Cahid, İstanbul, 1926, 8/276).

Ve bu talimat uygulanmıştı: Hâlid İbnü'l-Velîd, savaş sırasında, "ateş çukurları" açtırmış, yaktırdığı ateşin içine, birçok kimseyi diri diri attırıp yaktırmıştı. Kadın da vardı bunların içinde. Bir tutsak kadına, Müslüman olması önerilir. Kadın kabul etmez. Bunun üzerine yanan ateşe atılacağı söylenir. Kadın, "Hoşgeldin ölüm! Yazık ki başka kurtuluş yolum yok. O yüzden kendimi atıyorum ateşe." anlamındaki şiirini okuyarak kendini kaldırıp ateşe atar. (Habiş, yaprak 28-34; Caetani, aynı kitap, 8/306).

Ebubekir'e "ateşte diri diri yakma cezası"nı nasıl verdiği sorulduğunda, Halife, Peygamberin bu tür cezaya izin verdiğini söyler.

İnsanları, inançlarını bırakmıyorlar diye, "ateş çukuru"na attırıp yaktıranlardan birinin de Ali olduğu aktarılır: Buhârî'nin de yer verdiği bir hadiste, Ali'nin "bir topluluğu ateşe attırıp yaktırdığı" İbn Abbas'a söylendiğinde, İbn Abbas'ın şöyle dediği belirtilir:

—Ben olsaydım bunu yapmazdım. Çünkü Peygamber "Tanrı'nın verdiği biçimde ceza vermeyin!" demişti. Ben olsaydım öldürürdüm yalnızca. (Buhâri, Cihâd/149; Tecrîd, hadis 1264; Neseî, Tahrimu'd-Dem/14).

Günlerden 14 Mayıs 1987. Edirne Beypazarı'ndayız. Ertan Gökçen adındaki kişi, evi barkı olmadığı için bir arabada yatıp kalkan 56 yaşındaki Necmettin Yedikardeşler'in üzerine ispirto döküyor ve yakıyordu. Gerekçe, Necmettin'in Ramazan ayında içki içmesiydi. (Güneş, 15 Mayıs 1987).

Evlerini, ağaçlarını yakın!

Peygamberin döneminde "gece baskınları" düzenlenirdi. Peygamberin emriyle "Öldür, öldür!" şiarları haykırılırdı. Sonra da yağmaya girişilirdi. (Ebû Dâvûd, Cihâd/102, hadis 2638; İbn Mace, Cihâd/30, hadis 2840).

Filistin'de "Übnâ (sonraları 'Yübnâ')" denen bir yere Peygamber bir baskın düzenlemişti. Baskını yapacaklara da şu buyruğu veriyordu:

—Sabahleyin Übnâ'ya (ansızın) baskın yap ve orayı yak! Ve "Übnâ" köyü yakılıyordu. İçindekilerle birlikte. (Ebû Dâvûd, Cihad/91, hadis 2616, c.3, s. 88, ayrıca s.124'teki 2'nolu not: İbn Mace, Cihâd/31, hadis No: 2843, c.2, s.948).

Düşmanın bulunduğu yerdeki ağaçlar, ürünler de yakılır, ya da kesilirdi.

Peygamber Benû Nadir kabilesinin hurmalıklarını yaktırmıştı, ayrıca kestirmişti. Haşar Suresinin 5. ayetinde bu olaya kısaca değiniliyordu: "İnkârcı kitap ehlinin yurtlarında hurma ağaçlarının kesmeniz veya onları kesmeyip gövdeleri üzerinde ayakta bırakmanız, Allah'ın izniyledir. Allah, yoldan çıkanları böylece rezilliğe uğratır."

Bu ayette geçmeyen "yakma olayı", hadislerde yer alıyordu. (Buhârî, Cihâd/154, Hars/6, Meğazi/14, Tesir/59/2, Tecrit, hadis 1576; Müslim, Cihâd/29-31, hadis 1746; Ebû Dâvûd Cihâd/91, hadis 2615; Tirmizî, Siyer/4, hadis 1552; İbn Mace, Cihad/31, hadis 2845; Dârimi, Siyer/22; Ahmed İbn Hanbel, 2/8, 52, 80).

İslam hukukunda, cihad sırasında, düşman kesimindeki yaş ağaçların kesilebileceği, kesilmeden yakılabileceği hükme bağlanmıştı. (Dâmâd, c.1, s.496).

Hz. Ömer'in kılıcından kurtulamayan ise, insanlığın büyük bir kültür hazinesi, İskenderiye Kütüphanesi'ydi.

Vaat edilen ganimet

Kâfirlerin yalnız kanları değil, malları mülkleri de helâldi. (Dâmâd, c.1, s.494).

Hz. Muhammed, Hicretin ikinci yılında bir Kureyş kervanını vurmak üzere sefer emretmemiş miydi? Bedr gazasına yol açan gelişmelerin başlangıcı, böyle bir kervan basma olayıydı.

Bugün Birleşmiş Milletler Anlaşması veya Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi veya Uluslararası Helsinki Belgesi ne derse desin, fetih hakkı Kuran'da öngörülmüştü. Üstelik bunun için koskoca bir sure indirilmişti. Feth suresi dışında Enfal suresi de vardı. Ganimetler, Allah'ın ve Resulündü (Enfal suresi, 1). Ayrıca Allah Müslümanlara "savaşta elde edecekleri birçok ganimetler vaat ediyordu."

Savaş esirleri dahi, Kuran hükümlerine göre ganimet cümlesindendi. Köleliğin kaldırılmasına dair gelmiş geçmiş yasalar, böyle bir hükmü kaldırabilir miydi? Müminlerin eline düşen kâfirler, kadın ve çocuklar dahil savaşa katılan Müslümanlar arasında bölüşülecekti. Böylece daha önce Arap kabileleri arasındaki savaşlarda geçerli olan kurallar, İslamda da sürüp gidiyordu.

Yıl 1978. Aralık ayı, gene Maraş'tayız. Cami hoparlöründen yükselen ses şöyle bağırıyordu: "Sizler yoksulsunuz, kâfir Alevîler zengin, onların elindekiler, siz müminlerin hakkıdır."

Kısas size farz kılındı

İslam, yeni bir dünya nizamı getiriyordu. Bu nizam, kuşkusuz Cahilliye çağının anarşi ve zorbalığından daha ileriydi, belli bir uygarlaşmanın hukuki çerçevesi getirilmişti. İnsanlar yeni nizama uyacaklardı. Bunun yaptırımı, hem bu dünyada hem de öteki dünyada en ağır cezalardı.

Bu dünyadaki cezalar, özet olarak kısasa kısasdı.

Bakara suresi şöyle diyordu: "Ey inananlar, öldürmede kısas size farz kılındı. Hüre hür, köleye köle, kadına kadın." (178.ayet)

Bu şekilde kısas istemek ölenin velisinin hakkıydı. Eğer bir müslüman erkek, kâfir erkeği öldürürse, kısas uygulanmazdı. Bakara suresi, cezayı bireye değil, eski kabile hayatının bir kalıntısı olarak topluluğa vermiş oluyordu. Ölenin karşılığında kan bedelini, öldürenin topluluğundan bir eşidi oluşturabiliyordu. Kısas yerine bedel de ödenebilirdi. Kadın Müslümanın değeri, erkeğin yarısı kadardı.

Diğer cezalar da, yapılanın misliyle kısastı. "Eğer bir topluluğa azap edecekseniz, size yapılan azabın eşiyle azabedin." Nahl suresinin 126. ayetinde böyle emrediliyordu.

Kısasa kısas uygulanarak organ kesme türünden cezalar yanında, kırbaçlamak gibi gene ezaya dayanan cezalar da vardı.

Zinanın cezası ise recm idi, yani toprağa gömüp taşlamak.

Deriler piştikçe yenilenecek

Ahiret cezası ise şiddet, şiddet ve şiddetti.

Allah, "ayetlerini inkâr edenleri yakında bir ateşe sokacak, derileri piştikçe, onların azabı tatmaları için derilerini yenileyecek"ti (Nisâ suresi, 56). Altın gümüş biriktirip, bunları Allah yolunda harcamayanların alınları, yanları, sırtları, alevli cehennem ateşinde kızdırılan bu biriktirdikleri altın gümüşlerle dağlanacaktı. Günahkârlara Cehennemde kanlı, irinli sular içirilecekti. Katrandan gömlekler giyecekler, yüzleri ateşlerde dağlanacaktı. Yardım diledikleri zaman, onlara erimiş maden gibi bir su verilecekti. Erimiş maden karınlarında kaynayacaktı. Tepelerinden aşağı kaynar sular dökülecekti. Onlar için demirden gürzler vardı. Ateşten döşeklerde yatacak, cehennemde yüzüstü sürünecek, üzerlerine ateşten örtülür örtülecekti.

Korku, korku, korku. Kutsal kitap, sık sık, "Allah korkusunu" vurguluyor, fakat "Allah sevgisi" ne çok az yer veriyordu. "Bu Kuran, sizi ve ulaşılacak herkesi korkutmak için vahyolundu" deniyordu. (Enam, 19). Allah, Peygambere "Bu kitap sana korkutman, insanları da öğütlemen için indirilmiştir" diyordu. (Araf, 1). "Ey örtüsüne sarınmış kimse, kalk ve korkut". (Müdessir, 1 ve 2): Allah'ın seslenişi buydu.

"Türkler işkenceye alışık"

Helsinki İzleme (Watch) Komitesi, 1985 Aralık'ında Türkiye'de insan haklarının zedelenmesine ilişkin bir rapor hazırlamıştı. Bu raporda, Ankara'daki ABD elçiliği yetkililerinin görüşlerine de yer verili-

yordu. Amerikalılar, "Türklerin şiddet eğilimli bir toplum oldukları için işkenceye alışkın bulundukları" kanısındaydılar. Başbakan Turgut Özal, ANAP grubunda yaptığı bir konuşmada, "Bu bir bakıma doğrudur" diyordu (Cumhuriyet, 2 Nisan 1986). Başbakan'a göre "kavgacı" bir toplumduk. "Osmanlı döneminde cemiyetimiz hoşgörülüydü. Ancak zaman bizi daha sert hareket eden bir toplum haline getirmişti".

Toplumumuz işkenceye gerçekten alışık mıydı?

Anadolu halkının büyük acılar çektiği bir gerçekti. En büyük acıları ise Selçuklu ve Osmanlı sultanlarına borçlu olduğumuza tarih tanıklık ediyordu.Selçuklu Sultanı Sancar'ın yüz binlerce Türkmeni kırıp geçirmesi, tarih sayfalarında duruyordu. Melik Şah da Batınîlere karşı atalarını aratmamıştı. Yavuz Selim ise on binlerce Alevî köylüsünü kılıçtan geçiriyor ve Anadolu'yu kılıç zoruyla Sünnileştiriyordu. Celalî isyanlarını kaplayan bir yüzyıl, Osmanlı hoşgörüsünün başka bir sahnesiydi. Kuyucu Murat Paşa, kestiği insanların kellelerini kuyulara doldurtmakla tarihe nam salıyordu.

Dört halifeden üçünü Müslümanlar bıçakladı

Bütün bu tarihsel olaylar bir yana, dinsel eğitim, ulaşabildiği insanlara, bir şiddet kültürü vermişti: Korkutmalar, cehennem azapları, yanmalar, ateşlere atılmalar. İnsanımız, yüzyıllar boyu günlük hayatında hacıdan hocadan, dedesinden atasından, anasından babasından bu şiddet kültürünü alıyordu. Trenlerin camlarına taş atan, sokak lambalarının fincanlarını kıran, şampiyonluğu kaybedince öfkeyle, kazanınca bu kez sevinçten ortalığı yıkıp geçen insan davranışlarında, o şiddet kültürünün bir etkisi yok muydu? Kan davası, Orta Asya kökenliydi, ama İslam kurallarıyla da pekişmiş ve bugünlere gelmemiş miydi?

Erzincanlı Müslüm Koca, 52 günlük oğlu Mirzap'ı diri diri keserek Allah'a kurban ediyordu. Müslüm Koca, 1962 yılında bir iftiraya uğramıştı ve kurtulunca ilk doğacak oğlunu Allah'a kurban adamıştı. Müslüm Koca, ilhamını acaba hangi kültürden almaktaydı?

Türkiye'de örülen Kuran kursları ağı, imam hatip okulları, dini vakıflar ve yurtlar, acaba Kuran ve hadislerin günümüze ışık tutucu olduğunu yayarken, toplumumuzda hangi geleneği, hangi kültürel mirası besliyorlardı? Ve onlara karşı ayetlerle hadislerle cevap verme telaşındaki "laiklerimiz" hangi ideolojik ve kültürel zemine kaymışlardı?

Kâfirin kanı helal kılınmıştı.

Yahudiden Hıristiyandan dost edinmeyin denmiş, Osmanlı tarihinde onlar da "kâfir" kategorisine sokularak üzerlerine sefer edilmiş, toprakları fethedilmişti.

Türkler de İslamın kılıcından nasiplerini almışlardı. Emeviler, on yıllarca "kâfir" Türklerin kanını dökerek, Müslümanlığın gereğini yapmışlardı.

Alevî kılıçtan geçirilmiş, dağlara sürülmüştü. Şeyhülislam fetvaları, Alevî kanına "helâldir" diyordu.

Evet, çıkıp denebilir ki: "Bütün bunlar barış içindir, herkes Müslüman olunca insanlık da sonsuz bir barışa ulaşacaktır".

Bu sonsuz barışa nasıl inanılacaktı ki...

Peygamberin dört halifesinden üçü bıçaklanarak öldürülmüştü. Ömer, Osman ve Ali'yi hançerleyenler de Müslüman değiller miydi?

İslâmın barışında kim için can güvenliği vardı, Peygamberin torunları bile zehirle kılıçla öldürürüldükten sonra!

2000'e Doğru
7 Haziran 1987, Yıl 1, Sayı 23

NASIL YAKILDIM?

"Kitap" derler bana. "Sâmi" dillerde.(1)

Doğum yerim: Doğa.

Anam: Doğa.

Babam: İnsan. Bir anlamda.

Bir başka anlamdaysa, onu ben yarattım.

Bir maymunsuydu daha, ben olmasaydım.

O da beni yarattı. Yazdı. Ama yaktı da.

Neden yaktı? Uzun uzun anlatmak isterdim. Ama "kitap"lar tutar. Doğum öncelerim, doğumum, bebekliğim, çocukluğum, delikanlılığım... hepsi var.

En iyisi ben, "nasıl yazıldığımı" değil de, "nasıl yakıldığımı" anlatayım. Hepsini değilse de bir küçük kesimini. En başta da "neden"ini. Daha doğrusu bir kesitini. Özet olarak:

Bana yazılanlar, "aydınlatmak" için de olur, "karartmak" için de. "İyi" de olur, "kötü" de. Ne yazılmışsa kalır. Kururum. Olduğu gibi. "Aydınlatma"m, dünyaları karanlık üstüne kurulu olanların işine gelmez. Yazılıp bana "giz" olarak bırakılanları olduğu gibi korur oluşum da. Gün olur ki bunlar, olguları, olayları dile getirir. Yalan dolan mı var, kalın kalın örtülü suçlar mı var? Bir bir ortaya çıkar benimle. Ant içmem, ama tanıklığımda gerçeği söylerim. İşte bir de bu yüzden beni yakarlar. "Suç kanıtı' bırakmak istemeyen "cani"ler gibi. Ve bir de dinden imandan... "İnançla ırzına geçilmiş kafalar"ın tümü bana, benim türüme; ters düştüğü sürece düşman.

"Yandım mevlam su..!"

Bakın şu piskoposa. N'aptım ben ona "Tanrı aşkına(!)"! Bi kötülük etmişim. Diş biliyor. "İnancını bozmuşum"(2) Cübbesini toplamış, cin cin bakışlarla öfke dolu geliyor. Birşey yapacak. Eyvah yakacak! Ve alevler içindeyim. Bir yanım Yunan'dan gelmişti. Bir yanım Mezopotamya'dan gelmişti. Bir yanım Hint'ten, bir yanım Yemen'den... Ne denli uğraşılmıştı yazılarım için. Onca çaba, onca kalem, onca kağıt (ya da deri), onca mürekkep, onca ışık ve oncak dü-

şünce demetleri uçup gitmişti dumanlarıyla birlikte.(3)

Papazlarla "Sezar"lar elbirliği etmişlerdi. Beni yakmak için. Neden ki, aynı şeylere karşı aynı şeyleri koruma çabasındaydılar.

Tek tek verdiler alevlere. Yığın yığın da. "Kitaplık" dedikleri yerimle yurdumla birlikte de... Dizi dizi uygarlıklar... Kül olup gitmişti.

"Eski çağların kitapları değil mi, varsın yansın!" denebilir mi? Voltaire de "eski çağların kitapları"nı değersiz bulur. Ama türümün "boşinançlar kanalizasyonları"nı. "Kutsal kitap" denenleri. "Hiç birinden ne fiziğe, ne de tarihe ilişkin tek doğru olsun öğrenemezsiniz. Bugün küçücük bir fizik kitabı bile, eski çağların bütün kitaplarından daha yararlıdır." (4) der. Şu sözlerin ardından: "Mısırlılarla Fenikelilerin kitapları kaybolmuştur. Çinliler, Brahmanlar, Mecusiler, Yahudiler ise, kendi (kutsal) kitaplarını kaybolmaktan korumuşlardır. Bütün bu yapıtlar, garip anıtlardır, ama hepsi de insanoğlunun hayalinde kurduğu anıtlar..." (5) yine de kalkıp "bunlar yakılsın" demez.

İbn Haldun'a kulak verelim:

"Bilimler çoktur. İnsan toplumları içinde çok sayıda, bilgeler, bilginler gelip geçmiştir. Bize ulaşamayan bilimler, bize ulaşanlardan çok daha kabarıktır. Tanrı hoşnut olası Ömer'in "fetih" sırasında (özellikle İskenderiye ele geçirildiğinde) yokedilmesini buyurduğu o bilim belgeleri nerede, var mı şimdi? Kaldelilerin, Süryanların, Babillerin bilimleri, o çağda ortaya konan yapıtlar, belgeler, çalışma ürünleri nerede? Nerede eski Mısırlıların ve daha öncekilerin bilim ve kültür ürünleri? Bize bilim ve kültürü ulaşan, sadece bir toplum olmuştur ki o da Yunan'dır..."(6)

Sevgilim, büyük araştırmacı İbn Haldun! Ne çok sormuşsundur: "Nerede, nerede?" diye.

- "Nerede onca uygarlıktan kalması gereken beyin ürünleri?!

Arıyordun sürekli.

Hani çok gençtin. İspanya'da. Binlercemin bulunduğu yurtlarımdan birindeydin. Coşkuyla dalıvermiştin sevgililerin içine. "Aradığımı bulacağım" diyordun. Mutluluğun doruğunda, şehvetle dokunuyordun herbirime. Okşuyordun. En vurulduğun sevgilinin en bayıldığın yerlerini okşarcasına kendinden geçiyordun. Birimi bırakıp öbürüme yöneliyordun. Ve herbirim, el ederek, göz kırparak çağırıyordu seni:

- Gel, bana da gel bak.

Hemen koşup bakıyordun. Satırlar, sayfalar... Ve arıyordun. Ve soruyordun:

- Nerede, nerede?

- Bir de bana bak!

- Yok işte, sende de yok.

- Bende olabilir.

- Yazık, sende de yok.

- Bana da bir göz at.

- Yok, yok, yok. Bulamıyorum. Nereye gitmiş bunlar? Nerede yitmiş bunca dünyalar? Düşünce dünyaları..?

Sevgilim! Benimleydi aradıkların. "Din" ve "Tanrı" aşkına yakılan ateşin içinde. Orada, burada, şurada. Ve İskenderiye Kütüphanesi'nde... Sen de anladın araştırmaların sonunda. Ya bir de gözlerinle görseydin o tüyler ürpetici durumu!

Hamamlara yakıt yapmışlardı beni.

"İskenderiye Kütüphanesi". Yüzyıllar içinde damla damla biriktiğim, havuz olduğum, göl olduğum, deniz olduğum, okyanus olduğum ve yüzbinleri, milyonu bulduğum yurdum. Bir kesimim (Serapium) yakıldı.(7) Yeniden denizleşip okyanuslaşma. Ve işte yeniden yakmaya gelen yeni düşman. Bu kezki müslüman: İslam'ın asıl kurucusu Halife Ömer. "Fetih" sırasında buyruğu verir:

- "Yakılsın!"

Gerekçesi de var:

- "Bu kütüphanedeki kitapların içindeki bilgiler Kur'an'da varsa, bunlara gerek yok. Kur'an'da yoksa, bunlar geçerli değil. Öyleyse ne duruyor, yakılmalı!"

Mısır Fatihi Amr İbnü'l-As da buyruğu yerine getirtmişti:

Tarihler yazar:

"O sırada, kütüphanenin kitapları hamamlara dağıtıldı. Yakıt olarak kullanıldı. Kitaplar o denli çoktu ki, uzun süre hamamlar -oduna gerek kalmadan- bu kitaplarla ısıtıldı." Yazılanlar uzun. Ama böyle özetlenebilir.(8)

Ve "reddiye"ler başlıyor:

"Şûrây-ı Devlet Muavinliği'nden mütekaid Mehmet Mansur" eğiliyor konu üzerine. Döşeniyor:

Meşhûr İskenderiye Kütüphanesi'nin gûya ehl-i İslâm tarafından

ihrâk edilmiş (yakılmış) olduğuna dâir hikâye-i mâlûmenin kizb mahs (tümüyle yalan) olduğu..." diye başladığı kitabında, kütüphanenin müslümanlar kesiminden yakıldığı yolunda ileri sürülenleri çürütmeye çabalıyor. Bu yolda yazılanları, "İslâm aleyhine ortaya atılan iftiralar" diye niteliyor. (9) Buna göre, İbnü'l Kıftî'den, İbn Haldun'dan Kâtib Çelebi'ye varana dek bu konuya yer verenlerin tümü, "İslam'ın aleyhinde bulunmak için iftira" ediyorlar. Mehmet Mansur'u kaynak alan A.Adnan Adıvar da, "Bu kütüphane yakılması ispatı kabil olmayan bir efsanedir" diyor. Bu yoldaki "rivayet"in, Batı ve Doğu kaynaklarına Hristiyan tarihçi Ebu'l-Ferec'in kitabından geçtiğini, sonra şunları yazıyor: "Eğer bu rivayet doğru olsaydı, İslâm'da dinle ilmin çatışması sayılabilirdi. Halbuki Doğu kaynaklarında ilk def'a bu vak'aya dair Abdullatif Muvaffakuddin İbnü'l-Lebbad (1162-1231) adlı Bağdat'lı *bir müslüman bilgin* ve hekimin Mısır tarihinde tek bir satır vardır ki, ondan sonra Arap tarihlerindeki, mesalâ İbnü'l-Kıftî'nin (1173-1248) tarihindeki *bilgilerin kaynağı hep bu satır* olsa gerektir. Yazık ki Kâtip Çelebi de bu rivayeti olduğu gibi, fakat kaynak göstermeksizin üzerinde işliyerek Mizanu'l-Hak isimli kitabına geçirmiştir..." (10) Adıvar'ın kaynak aldığı Mehmet Mansur, konuyu yazanların, "Kütüphanede ne kadar kitap bulunduğunu, bu kitaplarla kaç hamamın ne kadar süre yandığını"da ayrıntılarıyla yazdıklarını yazıyor. Ve bunların çok "yaygın biçimde" yazılageldiğini belirtmekten kendini alamıyor. (11) Adıvar'ın ileri sürdüğü gibi, "kaynak", hep o sözünü ettiği "tek bir satır" olsaydı bu denli ayrıntılar ve yaygınlık bulunabilir miydi? Hele "tarihteki bilgileri doğru değerlendirme'nin" "bilim"ini yaratmış olan İbn Haldun'un böylesine bir yanlışa düşmesi, yani uydurma bir "rivayet"i, gerçek görüp öyle göstermesi nasıl düşünülebilir? Adıvar, İskenderiye Kütüphanesi'nin "Serapium" adı verilen bölümünün, Hristiyanlığın IV. yüzyılında Piskopos Theophilos tarafından yakturıldığını, onun için Halife Ömer tarafından yakturılmış olamayacağını, "önce kütüphanenin VII. yüzyıla kadar durduğunu ispat etmek gerektiğini" yazmakta.(12)

Oysa kolayca düşünülebilir ki, kütüphanenin bir kesiminin yakılmış olması, ne tümünün ve bütün kitapların yakıldığı anlamına gelir; ne de ortam bulunduğunda kitapların birikmesini, kütüphanenin yeniden eski zenginliğine ulaşmasını önler. Hristiyanlık bilimin, düşünce-

nin karşısında olmuştur, bu yadsınamaz. Bir piskopos da kalkıp kütüphanenin bir kesimini ya da bir kesim kitapları yaktırmış olabilir. Ama unutulmamalı ki, bir süre sonra Hristiyanlık da kendi ilkelerini savunmak ve kendini ayakta tutmak için "akıl" ve "bilim"le -ırzına geçerek de olsa- uzlaşma yolunu seçti. Bunu, herkesle birlikte Adıvar da yazar. Şöyle dilegetirir:

"Bu din de, o vakit insan aklının ve mantığının en büyük eseri olan Yunan felsefesiyle temasa gelmek zorunda kalıyordu. Ya bu felsefeyi tamamiyle reddedecek, yahut onunla uzlaşacaktı. İşte *III. yüzyıldan itibaren* gelişmeye başlayan "patristik" felsefe, yani *kilise babalarınınfelsefesi,* bu uyuşma zemini üzerinde yerleşti."(13)

Adıvar, bu konuda "ilk adım"ı, İskenderiyeli Origenes'in attığını da belirtir.(14) Ne var ki, bir başka zaman, Theophilos'un, İskenderiye Kütüphanesi'nin bir kesimini yaktırdığı dönemde, "Hristiyanlığm bilime düşman olduğunu" da yazmayı unutmaz.(15) Oysa Hristiyanlık da, öbürleri de, "bilim"in "düşman"ı olmaktan hiçbir zaman geri durmamışlardır temelde. Ama hemen her zaman, "dost" görünme gereğini duymuşlardır.

Kısacası: İskenderiye Kütüphanesi'ni yakma suçunu işledikten sonra Hristiyanlar Müslümanlara, Müslümanlar da Hristiyanlara atmaktalar:

- Siz yaktınız!
- Hayır, yakan biz değiliz, sizsiniz!
- Siz!
- Siz..!

Durun durun! Bu onur(!) ikinizin de! İkiniz de yaktınız beni. İnsanlığın beynini. Yakıp yokettiniz. Tüm "din"ler, hepiniz. İşine gelmeyenleri yakmak, yoketmek; özellikle size vergi. Bir kentte, bir yerde değil; çağlar boyu, her yerde işlediniz bu "şerefli cinayet"i.

Ve siz ey "cemaat-i müslimîn"! Kendi kutsal kitabınızı, Kur'an'ı da yakmadınız mı? Bir kez Affan Oğlu Halife Osman'ınız, bir kez de Hakem Oğlu Mervan'ınız eliyle... (16) Bu yakmalar, yoketmeler nedeniyle değil mi ki, Kur'an'ın orijinali dünyanın hiçbir yerinde bulunamıyor. Bunu, bugün ateşli İslâm savunurlarından Dr. Subhi e's-Salih de araştırmalarında belirtmek zorunda kalıyor.(17)

Hiç sona ermemiştir beni yakma alışkanlığınız.

İşte 21. yüzyıla yaklaşırken sergilenenlerden bir örnek:

29 Eylül 1984. İstanbul'da Sheraton Oteli. Üçüncü İslâm Konferansı Tıp Kongresi. Kongrenin ikinci günü.

Öğle namazı saatinde delegelerden biri kürsüye çıkıp ezan okuyor.

Ardından, Birleşik Arap Emirlikleri delegesi Abu Dabili Doktor Selim Ahmet Ali el Yufâî, getirilen bir "tıp kitabı"nı, bir tepsi üzerinde yakıyor. Gerekçe: "Bu kitap, İslâm tıbbını kötülemiştir." (18)

Molla doktor, beni böyle yakarken çok mutlu. Başlığı, kafasının içindekine uygun bir ilkellikte. Başlığının altından sarkan ve suratının çirkinliğini örtemeyen örtünün arasından yüzünü çıkarmış, sırıtıyor. Ve konuşuyor:

- "Bu kitabı yakmakla Batı'dan intikam aldım."

Molla doktorun daha da geniş açıklaması şöyle:

- "Son iki yıldan beri ben ve arkadaşlarım bu kitabı, İslâm kongrelerinde yakmayı kararlaştırmıştık. İlk defa burada yakılıyor bu kitap. Arkadaşlarım bunu, benim niye Avrupa'da, Mekke'de, Kahire'de yakmadığımı sordular. Ben de İstanbul'da yakacağım dedim. Kitabı İstanbul'da yakmamın üç nedeni var: En önemlisi: İstanbul halifeliğin, Fatih Sultan Mehmed'in başşehri. Avrupa medeniyeti, halifeliği ortadan kaldırarak, İslâm'ın bölünmesini buradan başlatmıştır. İkinci neden: 1527'de Avrupalı doktor Paracelsus, İsviçre'nin Basel kentinde İbni Sinâ'nın "Tıbbın Kanunları" adlı kitabını ve öteki kitaplarını toplayarak yaktı. (...) Ben de bu kitabı yakmakla İbni Sinâ'nın intikamını burada almış oluyorum. Onun kitabını 400 yıl önce yakmışlardı. 400 yıl sonra intikamını aldım. Şunun için: Batıyla, Batının tıp âlemiyle hiçbir ilişkimiz kalmasın. Sembolik olarak yaktım. Üçüncü neden: Batı âlemi, Türkiye'nin Batı ülkesi olduğunu ve İslâm birliği içinde yer almadığını düşünüyor. Ben bu kitabı İstanbul'da yakarak meş'aleyi başlatmış oldum..."(19)

Molla doktorun bu açıklaması, beni yakışından çok daha tüyler ürpertici değil mi?!

Molla doktor ve yolunda olanlar isterler ki, "modern tıp", "çağdaş tıp" yerine "Tıbbu'n-Nebevi (Peygamberin doktorluğu)" egemen olsun her zaman. Ne acı ve ne düşündürücüdür ki, "Batı uygarlığı"nı, "çağdaş uygarlığı", ulaşılması gereken bir hedef olarak gösteren Ata-

türk Türkiyesi'nde, Batılılar topluluğunda yer almayı amaçladıklarını söylcyip duranların döneminde sergileniyor bunlar. Molla doktor, "cesaret"ini nereden almıştır dersiniz?

Buharî'nin de yer verdiği "Tıbbu'n-Nebevî"den:

"Herhangi birimizin (su ya da yemek) kabına sinek düştüğünde, o kimse, o sineğin tümünü (kabın içine) daldırsın. Sonra da kaldırıp atsın. Çünkü sineğin bir kanadında şifa, öbür kanadında hastalık vardır." (Buharî, Tecrid, hadis no: 1941.)

"Bu kızı okutun. Buna göz değmiştir." (Buharî, Tecrid, hadis no: 1933.)

Molla doktor, İngiltere'de 7 yıl öğrenim görmüş, Abu Dabi'dc de kulak burun boğaz dalında cerrahlık yapıyor olmuş bulunsa da "müslüman kuşakların, çocukların tıp bilimindeki gerçekleri ve öğretileri Batıdan değil, İslâm âleminden ve Kur'an'dan kaynak edinerek öğrenmeleri gerektiğini" savunuyor. Ve sözkonusu "tıp kitabı" için "bu kitabı, büyük bir mutlulukla ve severek yaktım" diyor.

Ve Türkiye Cumhuriyeti bakanları arasındaki molla doktorlar: Bilir misiniz bunlar beni nasıl yakmaktalar!!!

Demirtaş Ceyhun'un bir yazısı: Başlığı: "Haydin Kitap Yakmaya!"

Yazıyor:

"3 Eylül 1984 günlü Cumhuriyet gazetesindeki haberi okuyunca, gerçekten sözcüğün tam anlamıyla dondum kaldım. Kolay kolay inanılır şey değil. Dehşet verici. Turizm ve Kültür Bakanı Mükerrem Taşçıoğlu, bakanlığınca 1978-1979 yıllarında bastırılmış 100 bin kitabın yakılarak yokedilebilmesi için mahkeme kararının beklendiğini açıklıyordu haberde.

Evet evet. Yüz bin kitabın yakılarak yokedilmesi için mahkeme kararının beklendiğini açıklıyordu sayın bakan. Çünkü bu kitaplar için birtakım ihbarlar gelmişti bakanlığa ve bakanlık içinde oluşturulan bir kurul, kitapları incelemiş ve hepsini 'zararlı' bulmuştu. Dolayısıyla bu kitaplar yok edilmeliydi. Ne var ki, yok edilmek üzere SEKA'ya gönderilen bu yüz bin kitabı, SEKA yöneticileri de yakmaya cesaret edememişlerdi. Böylesine çağdışı bir uygulama için mahkeme kararı istiyorlardı. İşte sayın bakan da, şimdi bir mahkeme kararı beklediklerini açıklıyordu kamuoyuna.

Allah aşkına, yirminci yüzyılın son çeyreğinde, birazcık uygarlıkla tanışmış bir toplumda böylesi bir haberi okuyup da donup kalmayacak bir kişi düşünülebilir mi?(20)"

Yazı ve yakınma sürüp gidiyor.

Geçmişteki beni yaktırma cinayetini işlemiş olanların suçlarını, bugünkü savunurları "inkâr" yoluna gitme gereği duyuyorlar. Bugün bu suçu işleyenleri savunacak kimseler de çıkacak mı? Suçu işleyenler utanmadan, göğüslerini gere gere işliyorlar. Utanmak ve "inkâr" etmekse savunurlarına düşüyor. Ne şaşılası şeydir bu!

Çağdaşlık yarışını benimseyenler bulunduğu gibi, çağdışılık yolunu benimseyenler de olur. İkinci yolun yolcuları beni "muzır" (zararlı) bulur ve yasasına da yaslarlar. Bir toplumda bunlar egemense işlenir bu suç her zaman. Yüzbinlercemi yüzünün akıyla (!) ateşlere sunan sayın bakan da nice benzerleri gibi bu yolda bir kahraman.

Tarih, yakılmama ilişkin öykülerle dolu.

Tevfik Fikret'in şu ünlü dizelerini kim bilmez:

"Beşerin böyle dalâletleri (sapıklıkları) var:
Putunu kendi yapar, kendi tapar."

Ben de derim ki:

"Beşerin böyle dalâletleri var:
Beni hem kendi yazar, hem de yakar!"

Martı
Kasım 1987, Sayı 1

DİPNOTLAR

(1) Aziz Günel, Sûryanca olduğunu belirtir. Sûryanca'da Ktobo (Bkz. Aziz Günel, Türk Sûryaniler Tarihi, Diyarbakır, 1970, s.48.)

(2) I. Halife Osman döneminde Kur'an resmi "mushaf" durumu'na getirildikten sonra, derlemeye esas olan belgeler ve resmi olmayarak yapılmış derlemeler; Hakem Oğlu Mervan döneminde de ilk yapılan resmi derleme, Hafsa'nın sandığından alınarak yakılmıştır. "İnançları bozmasın" diye. (16 ve 17 no'lu notlara bkz.) İskenderiye Kütüphanesi'nin bir bölümünün Hıristiyanlar, daha sonra birikenleriyle birlikte tamamının Müslümanlar tarafından yakılması da "inancı bozuyor, bozar" kaygısına dayalıydı. (İlgili notlara bkz.) Ünlü kilise babalarından, ayrıca "filozof" da sayılan Saint Thomas, "inancı bozan"ların, "ölüm"le mahkum edilişlerinin çok doğal olduğunu anlatırken, "inancı bozma"yı "parayı bozma"yla, "kalpazanlık"la bir tuttuğunu söyler. (Bkz. Albert Bayet, Dine Karşı Düşüncenin Tarihi, çev. Cemal Süreya, s. 56-57) Tarih boyunca dinler inançları bozulmasın diye suçlu bulduklarını ağır cezalara çarptırmaktan, yoketmekten geri durmamışlardır.

(3) Tarihlerin yazdığına göre, 390 yılında, İskenderiye'de en az, 400 bin cilt kitap birikmişti. Buradaki kütüphanenin Serapium adı verilen kesimi, Piskopos Theophilos tarafından yaktırılmıştı. (Bkz. A. Adnan Adıvar, Tarih Boyunca İlim ve Din, İstanbul, 1969, s. 98, 103).

(4) Voltaire, Felsefe Sözlüğü, çev. Lütfi Ay, İstanbul, 1977, II, s.127,

(5) Voltaire, ay-yapıt, II, s. 126-127

(6) İbn Haldun Mukaddime, çev. Turan Dursun, Ankara, 1977, I, s.130.

(7) Kimileri, bu kütüphanenin tümünün yakıldığını ileri sürerler. Bunu ileri sürenler Müslümanlar. Ama Adnan Adıvar, kütüphanenin Serapium adlı bölümünün Hıristiyanlarca yakıldığını belirtir. (3 no.lu nota bkz.)

(8) Doğu ve Batı kaynaklarında yer alır. Mehmet Mansur da, İskenderiye Kütüphanesi adlı, "reddiye" niteliğindeki kitabında aktarır. (Bk. İstanbul, 1300, s. 54 ve öt.)

(9) Bkz. Mehmet Mansur, İskenderiye Kütüphanesi, İstanbul, 1300, s.2, 53 ve öt.

(10) Adnan Adıvar, Tarih Boyunca İlim ve Din, s. 103.

(11) Bkz. Mehmet Mansur, aynı kitap, s. 59-60.

(12) A.Adnan Adıvar, aynı yer.

(13) A.Adnan Adıvar, aynı kitap, s. 97.

(14) A.Adnan Adıvar, aynı kitap, s. 97-98.

(15) A.Adnan Adıvar, aynı kitap, s. 98.

(16) Halife Osman döneminde Kur'an'ın ikinci kez derleme ve "resmi mushaf" işi

bitirildikten sonra, bu mushafa esas olanlar ve bu mushafın dışında kalan derlemeler, tümüyle yakıldı. Yalnızca Hafsa'nın sandığından alınmış olan birinci derleme Hafsa'ya geri verildi. Yakma buyruğunu veren de, Halife Osman'dı. (Bkz. Buhârî, Kitabu'l-Fedâil, Bab: 1-2.) Yakılmaktan kurtulmuş olan Hafsa'daki "mushaf"da, Emevi halifelerinden Hakem Oğlu Mervan tarafından yaktırıldı. Hafsa'nın ölümünden sonra. Gerekçe: "Yakılmamış olsa, kuşkulara yol açar." (Bkz. İbn Ebi Dâvud, Leiden, 1937, yay. Arthur Jeffery, s.24) Bu yakmalar müslümanların imanını bozulmaktan kurtarmak içindi.

(17) Resmi mushafa temel olan orijinaller yakıldığı için bulunamıyor. Ayrıca Osman döneminde meydana getirilen ve birkaç nüsha yazıları resmi mushafın orijinali de yok. Dr. Sübî e's-Salih, "Osman döneminin mushafları şimdi nerede? sorusunu soruyor ve bu soruya bir karşılık verilemeyeceğini yazıyor. (Bkz. Dr Subhî e's-Salih, Mebâhis Fi Ulûm i-Kur'an, s.87.

(18) Bkz. 30 Eylül 1984 günlü Cumhuriyet gazetesi, 1 Ekim 1984.

(19) Bkz. Cumhuriyet gazetesi, 1 Ekim 1984.

(20) Demirtaş Ceyhun, Gösteri dergisi Ekim 1984; Can Çekişen Kitap, Cem Yay., s.106.

Martı

Kasım 1987, Sayı 1

RÜŞVETLE MÜSLÜMAN OLANLAR

Malik Ibn-Avf, Muhammed'e karşı savaşanların başkumandanıydı. 630 yılında Huneyn, bir başka adıyla Hevazin savaşında Müslümanlara yenilmişti. Mekke ile Taif arasındaki Huneyn vadisinde yapılan savaş, Arapların Hevazin ve Sakîf kabileleriyle, Müslümanlar arasında olmuştu. Malik İbn Avf, Huneyn'i terk ederek Taif'e gitmişti. Kendisi İslam düşmanıydı. Ama öneriyi ilgi çekici buldu. Çünkü öneri peygamberden geliyordu. Eğer Müslüman olursa, tüm malları ve tutsak ailesi kendisine geri verilecek, ceza görmeyecek, dahası yüz deve alacak, bir de kendisine yönetimde yetki verilecekti. Hemen kabul etti ve Müslüman oldu.

Buharî, Mütercimi Kamil Miras'a göre bu öneri, "Şahaser bir Semahati Nebeviye" (olağanüstü peygamberlik cömertliği) idi. (Kaynak: Sahih Buharî Muhtasarı Tecridi Sarih Tercemesi c. 7, s.141).

Ama temel tefsirlerden olan Taberi tefsirine göre ise bu düpedüz "rüşvet"ti. (Kaynak: Camiu'l-Beyan fi Tefsiri'l Kuran c.10, s. 113).

Peygamber; "Rüşvet verene de alana da Allah lanet etsin" demişti. (Kaynak: Ebu Davud, Kitabu'l-Akdiyye c.4 Hadis 3580 İbn Mace Ahkâm Hadis 2313, Tirmizi Ahkâm Hadis 1337) Rüşveti veren İslamın peygamberiydi. Alan ise yeni Müslüman olmuş ya da Müslüman olmak üzere olan Kureyş'in ileri gelenleri.

Ganimetin paylaşımı

Hevazin savaşında elde edilen ganimetler, bütün ilgileri üzerine toplamıştı. Paylaştırma gecikip duruyordu. Bu arada "Peygamber ganimetleri hemşehrilerine dağıtacak" ya da "daha çoğunu Kureyş'in ileri gelenlerine verecek" diye dedikodular da çıkmıştı. Gün gelir, Peygamber ganimetleri dağıtmaya koyulur. Görülür ki ganimetler gerçekten de Kureyşlilere dağıtılmıştır. Ve daha çok ileri gelenlerine.

صلى الله عليه وسلم حدثنا القاسم قال ثنا الحسين قال ثنا هشيم قال ثنا عبد الرحمن
ابن يحيى عن حبان بن أبي جبلة قال قال عمر بن الخطاب رضي الله تعالى عنه وأتاه عيينة بن حصن
الحق من ربكم فمن شاء فليؤمن ومن شاء فليكفر أي ليس اليوم مؤلفة حدثني الحرث قال ثنا
عبد العزيز قال ثنا مبارك عن الحسن قال ليس اليوم مؤلفة حدثنا ابن وكيع قال ثنا
أبي عن اسرائيل عن جابر عن عامر قال انما كانت المؤلفة قلوبهم على عهد النبي صلى الله عليه وسلم
فلما ولي أبو بكر رحمة الله تعالى عليه انقطعت الرشا ، وقال آخرون المؤلفة قلوبهم في كل زمان
وحقهم في الصدقات ذكر من قال ذلك حدثنا أحمد بن اسحق قال ثنا أبو أحمد قال ثنا
اسرائيل عن جابر عن أبي جعفر قال في الناس اليوم المؤلفة قلوبهم حدثنا ابن وكيع قال ثنا

Taberi tefsirine göre ganimetin verilme amacı Rüşvet'ti.

Bir gün Peygamber ile birtakım kimseler Hevazin seferinden dönerken birtakım Bedevi Araplar ganimet isteyerek Peygamber'in etrafını çevirdiler. Hatta Peygamber'i son derece taciz ederek 'Semüre' adı verilen dikenli ağaç altına sığınmaya mecbur etmişlerdi. Peygamber Bedevi Araplarına "Şu iri dikenli ağacın dikenleri sayısınca ganimet devesi ve sığırı farz olunsa, muhakkak ben onları aranızda taksim ederim. Sonra siz beni ne cimri, ne yalancı, ne de korkak diye itham edebilirsiniz!" dedi. (Kaynak: Sahihi Buharî Muhtasarı, Tecridi Sarih Tercemesi, c.8, s.511.)

Ya Resulallah adalet et!..

Hevazin savaşı ganimetlerinin peygamber tarafından Kureyşlilere dağıtılması Medineli savaşçılar arasında itirazlara yol açtı. İçlerinden biri, Hz. Muhammed'e şöyle seslendi: "Ya Resulâllah adalet et!" Peygamber buna, "Eğer ben adalet etmezsem bedbaht olurum, ben Kureyş'e Müslümanlığa ısınmaları arzusu ile ganimet malından çok hisse verdim. Çünkü onlar cahiliyet devrine yakındırlar" cevabını veriyordu. Fakat söylentiler devam ediyordu. Ensardan, yani Medinelilerden bazı kimseler, "Allah Resulâllahı yargılasın! O, Kureyş'e veriyor

da bizi bırakıyor. Oysa kılıçlarımızdan Kureyşlilerin kanları damlıyor" diyorlardı. (Kaynak: Sahihi Buharî Muhtasarı, Tecridi Sarih Tercemesi, s. 505, 510, 511). Peygamber yüz deve verdiği Arap eşrafını o gün ganimet bölüşümünde başkalarına tercih etmişti. Bu paylaşımda her mücahite dört deve verilirken, İslama karşı savaşanlara yüzer deve verilmişti. (Kaynak: Sahihi Buharî Muhtasarı Tecridi Sarih Tercümesi, c.8, Hadis 1296).

Bir de zekat malından rüşvet

Zekat malından rüşvet vermek, Tevbe Suresi 60. ayetine de geçmişti. Şöyle der: "Sadakalar (zekatlar) Allah'dan bir farz olarak ancak fakirlere, düşkünlere, onlar üzerinde çalışan (zekat toplayan) memurlara, kalpleri İslama ısındırılacak olanlara, kölelik altında bulunanlara, borçlulara, Allah yoluna ve yolcuya mahsustur. Toplanan zekat ancak bu sayılan yerlere verilir. Allah bilendir, hikmet sahibidir."

Esasen, Taberi rüşvet sözcüğünü bu ayet nedeniyle yorumunda kullanır. Bunların arasında varlıklıların olmaması gerekir. Ama bu ayette kimlere zekat verileceği de açıklanır. Peygamber İslama kazanmak için Kureyş'in ileri gelenlerine, zenginlere fazlasıyla pay vermişti. Ayrıca, Kureyş'in ileri gelenleri sadece ganimetten yüzer deve al-

١٠ كتاب الأقضية — ١٨

قال(١) : لعن رسولُ الله ﷺ الراشي والمرتشي(٢) .

٥ — باب في هدايا العمال

"Rüşvet verene de alana da Allah lanet etsin".

﴿الصنف الرابع﴾ قوله تعالى (والمؤلفة قلوبهم) قال ابن عباس : هم قوم أشراف من الأحياء
أعطاهم رسول الله صلى الله عليه وسلم يوم حنين وكانوا خمسة عشر رجلا ، أبو سفيان ، والأقرع
ابن حابس ، وعيينة بن حصن ، وحويطب بن عبد العزى ، وسهيل بن عمرو من بني عامر ، والحرث
ابن هشام ، وسهيل بن عمرو الجهى ، وأبو السنابل ، وحكيم بن حزام . ومالك بن عوف ، وصفوان
ابن أمية ، وعبد الرحمن بن يربوع ، والجد بن قيس ، وعمرو بن مرداس . والعلاء بن الحرث أعطى
رسول الله صلى الله عليه وسلم كل رجل منهم مائة من الابل ورغبهم فى الاسلام ، إلا عبد الرحمن
ابن يربوع أعطاه خمسين من الابل وأعطى حكيم بن حزام سبعين من الابل ، فقال يارسول الله
ما كنت أرى أن أحدا من الناس أحق بعطائك مني فزاده عشرة ، ثم سأله فزاده عشرة ، وهكذا

15 kişilik Müellefetü'l Kulub listesi

makla kalmıyorlar, Kuran'ın ayetiyle zekattan sürekli pay alma hakkını elde etmiş oluyorlardı. Neye karşılık? Bunun bir tek cevabı vardı: Müslüman olmaya karşılık.

Fakat bu zekattan pay alma durumu peygamberin ölümünden sonra Ebu Bekir'in halifeliği dönemine değin sürmüş, sonra bunlara verilen rüşvet fermanı Ömer tarafından yırtılmıştı.İslam fakihlerinin bir kısmı der ki: "Olay o zaman bitmiştir. Artık "Müellefetü'l-Kulub adı verilen kesim sona ermiştir. Tevbe suresinin altmışıncı ayetindeki onlara ilişkin hüküm de artık geçerli değildir." Kimilerine göre, Ömer ya da bir başkası ayetin hükmünü ortadan kaldırma yetkisinde olmadığına göre aynı durum daha sonra da geçerlidir. Yani İslam yetkilileri veya şeriat uygulayıcıları diledikleri kimselere Müslüman olmaları, İslamı güçlendirmeleri karşılığında bir şeyler vermek için zekat kurumundan yararlanabilirler. Bu kimseler zengin de olsalar bunlara zekat verme yoluna gidebilirler.

Rüşvet verilenler: "Müellefetü'l-Kulub"

"Müellefetü'l Kulub, gönülleri İslama ısındırılan ve pekiştirilen kimseler" demektir. Hevazin savaşından sonra Arap kabilelerindeki

güçlü ve etkili kişilerin gönülleri İslama kazandırılmak isteniyordu. En iyi yol, ganimetlerden pay vermekti. Ortada da bir ganimet vardı. Hem de o tarihe kadar alınan ganimetlerden benzeri görülmedik derecede çoktu.

Bunlar; 6 bin kadın,
24 bin deve,
40 bin davar,
4 bin okiyye gümüştü. (Kaynak: Sahih-i Buharî Muhtasarı, Tecridi Sarih Tercemesi, c.7, s.132, hadis: 1040.) Peygamber kabile üyeleri arasında kimlerin çok etkili, nüfuzlu olduklarını çok iyi biliyordu. "Müellefetü'l-Kulub"u, yani, rüşvet verilecekleri bunlar arasından seçmişti:

Fahreddin Razi, İbn Abbas'ın Müellefetü'l-Kulub için "bunlar kabilenin ileri gelenleriydi" sözünü aktardıktan sonra, on beş kişinin adını sayar:

Ebu Süfyan, Hâbisoğlu Akrâ, Hısn oğlu Üyeyne, Abdu'l-Uzzaoğlu Huaytip, Amir Oğullarından Amr oğlu Sehl, Hişam oğlu Hars, Amr el Cüheni oğlu Süheyl, Ebu's-Senabil, Hizam oğlu Hakim, Avf oğlu Malik, Umeyye oğlu Safvan, Yerbu oğlu Abdurrahman,

ينا ؛ فيعطى منها ليقوى إسلامه ؛ الثانى : من أسلم ، وله شرف فى قومه ، ويتوقع بإعطائه من
كاة إسلام غيره من الكفار ؛ الثالث مسلم قوى الإيمان : يتوقع بإعطائه أن يكفينا شر من وراءه
لكفار ؛ الرابع : من يكفينا شر مانع الزكاة ؛ و " الرقاب " هو المكاتب ، يعطى من الزكاة
ستعين به على أداء نجوم الكتابة ، ليخلص من الرق ، وإنما يعطى بشروط : أن تكون كتابته
يحة ؛ وأن يكون مسلماً ؛ وأن لا يكون عنده وفاء بما عليه من دين الكتابة ؛ وأن لا يكون مكاتباً
س المزكى ؛ و " الغارم " هو المدين ، وأقسامه ثلاثة : الأول : مدين للإصلاح بين المتخاصمين ،
طى منها مسلم غنياً ؛ الثانى : من استدان فى مصلحة نفسه لصرف فى مباح لم غير مباح ، بشرط

Fıkıh kitaplarında gönülleri İslam'a kazandırılacak olanlar dört bölüme ayrılmıştır.

Kays oğlu Ced, Mirdas oğlu Amr, Hars oğlu Alâ.

Yerbu oğlu Abdurrahman'ın dışında, bunlardan her birine yüzer deve verildiğini, Abdurrahman'a da elli deve ihsan edildiğini Hizam oğlu Hakim'e verilen deve sayısının yetmiş olduğunu sonradan itiraz üzerine deve sayısının arttırıldığını yazan Razi'nin bu aktarması, Buharî ve Müslim'in de içinde bulunduğu değişik hadisçilerin aktarmalarına dayanır. (Kaynak Razi E'f-Tefsirul-Kebir c.16, s.111, Buharî Farzu'l-Humus/15 c.4, s.56, Farzu'l Humus / 19 c.4, s.59-61, Buharî Magazi / 56 c.5, s.104-106. Tecridi Sarih c.8, hadis 1296-1299-1303, Müslim Zekat / 131-142 c.1 hadis 1059-1063, Tirmizi zekât, 30 hadis 666, Ahmed İbn Hanbel 4/42).

İslam hukukçuları ne diyor?

"Gönülleri İslama kazandırılacaklar" fıkıh kitaplarında da değerlendiriliyor.

Maliki fakihlerine göre bunlar İslama özendirilmek istenen kâfirlerdir. Kimilerine göre de bunları yarı Müslüman olmuş olanlardır. Ama Müslümanlık henüz kalplerine yerleşmemiştir.

Şafii fakihlerine göre ise bunlar dört sınıfa. İslam fakihlerince bu görüş kabul edildi.

- Zayıf imanlılar,
- Zayıf imanlı, yeni Müslüman olmuşlar, ama toplumda etkinlikleri olan, baş kaldıranları da Müslüman yapacak güçte bulunan kabile ileri gelenleri,
- İmanı güçlü olanlar (başkalarından gelecek olan tehlikeler önlensin diye fazla ganimet ve zekat verilir.)
- Zekat toplamada etkinliklerinden yararlanılmak istenenler.

Bunlar içinde kafirler de bulunabilir.- (Kaynak: Abdurrahman El Cezirî, Kitab'ul-Fikh Ale'l Mezahibi'l-Erbaa, c.1, sf. 625).

Görülüyor ki İslami güçlendirmek için kimlerin güç ve destek sağlayabileceklerine inanılıyorsa, onlara "rüşvet" kapısı açık tutulmuştu. Toplumda güçlü olacakları görülen kimseler, gerek ganimetlerden, gerek zekat mallarından fazlasıyla yararlandırılmışlardı.

Peygamberin, İslamı güçlendirmek gerekçesiyle, kimi insanları kazanmak için başvurduğu örtülü ödenek, ganimet mal ve develeri, hurmalıklar, araziler, zekattı.

2000'e Doğru
22 Kasım 1987, Yıl 1, Sayı 48

KUR'AN'IN ORİJİNALLERİ YAKILDIĞI İÇİN ŞİMDİ YOK

Kur'an'ın ilk orijinali: Küçük taşlar, deri, ağaç parçası kemik gibi çeşitli nesnelere yazılıydı. Yakıldı.

Kur'an'ın ikinci orijinali: Ebubekir döneminde yapılan derleme. Yakıldı.

Kur'an'ın üçüncü orijinali: Osman döneminde oluşturulan "yazmalar". Bunlar da dünyanın hiçbir yanında yok.

Yapılan inceleme ve aktarmalarda görülen o ki: Muhammed'in "vahy katiplerine yazdırdığı" bildirilen "Kur'an"ın ne "aynı", ne de "tümü" eldeki Kur'an'da.

Halife Mervan kendi gerekçesini şöyle açılar; "Onda yazılı olanlar, Osman tarafından yazdırılan mushaflara geçmiştir. Artık ona ge-

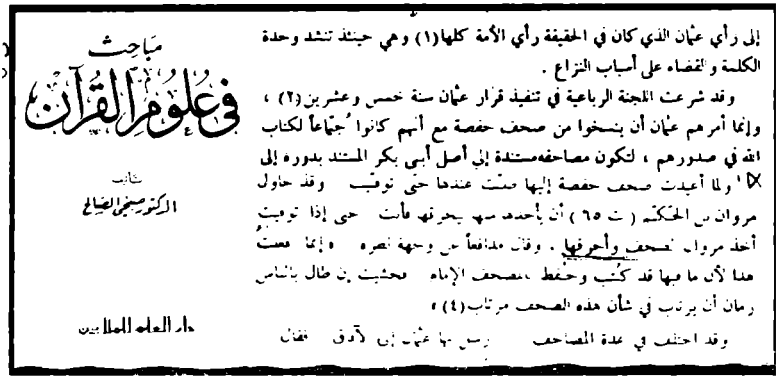

مباحث
في علوم القرآن

تأليف
الدكتور صبحي الصالح

دار العلم للملايين

إلى رأي عثمان الذي كان في الحقيقة رأي الأمة كلها(١) وهي حينئذ تنشد وحدة الكلمة والقضاء على أسباب النزاع .

وقد شرعت اللجنة الرباعية في تنفيذ قرار عثمان ستة خمس وعشرين(٢) ، وإنما أمرهم عثمان أن ينسخوا من صحف حفصة مع أنهم كانوا جميعاً لكتاب الله في صدورهم ، لتكون مصاحفهم مستندة إلى أصل أبي بكر المستند بدوره إلى

وقد حاول مروان بن الحكم (ت ٦٥) أن يأخذ منه يحرقها فأبت حتى إذا توفيت أخذ مروان الصحف وأحرقها . وقال مدافعاً عن وجهة نظره : إنما فعلت هذا لأن ما فيها قد كتب وحفظ بمصحف الإمام فخشيت إن طال بالناس زمان أن يرتاب في شأن هذه الصحف مرتاب(٤) .

وقد اختلف في عدة المصاحف التي بعث بها عثمان إلى الآفاق فقال

Emevi Halifesi Mervan İbni Hakem, orijinal nüshayı Hafsa'nın sandığından alıp yaktırıyor. (Dr. Suphi e's-Salih, Mebahis fi ulûm-il Kur'an s.83)

rek kalmamıştır. Yakılıp yok edilmeseydi, zamanla kuşkulara yol açılabilir, ondan alınarak yazılan mushaflar çevresindeki kuşkuları önlenemeyebilirdi. Bundan korktum, o nedenle yaktırdım." (Kaynak: İb Ebi Davud, Leiden 1937, yay., s. 243-Suphi e's-Salih Mebahis Fi ulûm-il Kur'an).

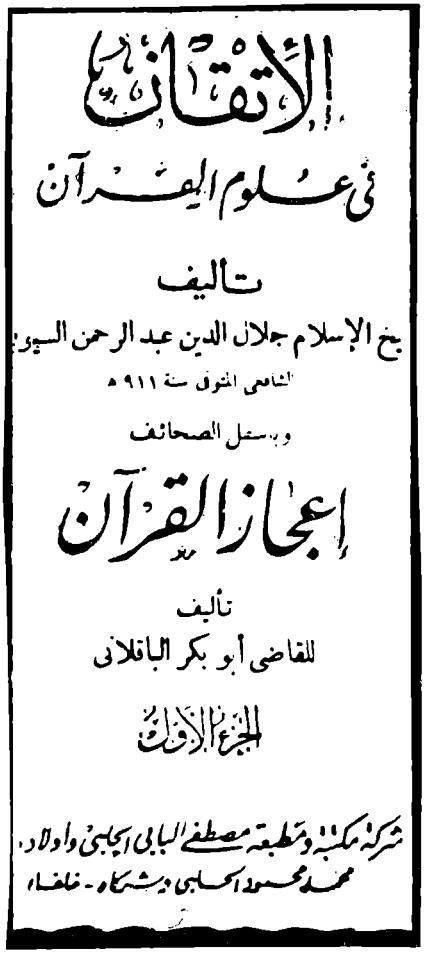
الإتقان
في علوم القرآن
تأليف
شيخ الإسلام جلال الدين عبد الرحمن السيوطي
الشافعي المتوفى سنة ٩١١ هـ
وبهامشه الصحائف
إعجاز القرآن
تأليف
للقاضي أبو بكر الباقلاني
الجزء الأول
شركة مكتبة ومطبعة مصطفى البابي الحلبي وأولاده
محمد محمود الحلبي وشركاه - خلفاء

Celalettin Suyuti El itkan fi ulûm-il Kur'anMısır,1978, Dördüncü baskı.

Kur'an nasıl derlendi?

Kur'an ayetleri bugünkü biçimiyle yazılıp bir araya getirilmiş değildi. Hadislerde peygambere vahy olan ayetler çeşitli nesneler üzerinde yazılıydı; hepsi de dağınık durumdaydı. Ayetler "Lihaf" (küçük taşlar), "Rıka" (deri, ağaç yaprağı, bir çeşit kağıt), "Ektaf" (deve ve koyun kemikleri), "Üsub" (ağaç parçası) gibi nesnelere yazılmıştı.

"Yitip gitmesin" diye tümünü bir araya getirme çabasına ilk kez Halife Ebubekir döneminde gerek duyuldu ve bu çabalar gerçekleştirildi.

Bir aktarma da "bunların tümünün peygamberin evinde, bir arada bulunduğu ve dağınıkken bir araya getirip, içinden eksilen olmasın

يَحْيَى حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ جَمَعَ الْقُرْآنَ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرْبَعَةٌ كُلُّهُمْ مِنَ الْأَنْصَارِ أُبَيٌّ وَمُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ وَأَبُو زَيْدٍ وَزَيْدُ
بْنُ ثَابِتٍ قُلْتُ لِأَنَسٍ مَنْ أَبُو زَيْدٍ قَالَ أَحَدُ عُمُومَتِي **باب ١٨** مَنَاقِبُ أَبِي طَلْحَةَ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ حَدَّثَنَا أَبُو مَعْمَرٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ عَنْ أَنَسٍ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ لَمَّا كَانَ يَوْمُ أُحُدٍ انْهَزَمَ النَّاسُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

Muhammed öldüğü zaman Kur'an'ı bütünüyle ezberlemiş olan dört kişi vardı. (Buhari, e's-Sahih, Kitabu Menâkıbi'l-Ensâr/17, s.229

diye ortasından iple bağlanmış olduğu" da açıklanır.

Buhari'nin yer verdiği bir hadise göre; "Dinden dönüş ("ridde") olayları ve bu olaylar nedeniyle savaş hali vardı. Kur'an'ı ezber etmiş kişilerin bir bölüğü ölmüştü. Ölenlerin sayısı artabilirdi, bunların tümü ölüp gitmeden Kur'an'ın orada burada yazılı ayetleri derlenmeli, tümü bir kitap durumuna getirilmeliydi. Hattaboğlu Ömer durumu ve konunun önemini Halife Ebubekir'e anlattı. Ayetlerin derlenmesini önerdi. Halife başlangıçta pek doğru bulmamıştı bu görüşü.

"Peygamberin yapmadığı şeyi yapmak nasıl doğru olabilirdi?" diye düşünüyordu. Ömer direndi ve önerisini kabul ettirdi. İşin gerçekleşmesi için de Zeyd İbn Sabit'e görev verildi. Zeyd "Ebubekir bana: 'Sen akıllı bir gençsin. Peygambere vahy de yazdığın için senin başaracağına güveniyorum. Araştır ve topla Kur'an ayetlerini!' dedi. Tanrıya ant içerek söylerim ki, dağlardan bir dağı yükleyip taşımayı önerseydi, buyurup verdiği görev kadar bana ağır gelmeyecekti. Yani Kur'an'ı derlemek kadar" diyor, ama sonunda görevi kabul ettiğini söylüyor ve işi nasıl yaptığını şöyle dile getiriyor:

"Kur'an (ayetlerini) derlemeye koyuldum. Hurma dallarından,

küçük taşlardan ve kişilerin ezberlerinden izleyip derledim. İşin sonunda, Tevbe (Beraet) suresinin sonunu, Ebu Huzeymetu'l -Ensari'de buldum. Ki, başkasında da bulamamıştım bu parçayı". Zeyd, bu parçanın Tevbe Suresinin sonundaki ayetleri (128 ve 129. ayetleri) oluşturduğunu açıklıyordu.

Böylece Zeyd, Kur'an ayetlerini derleme işini yaparken iki kaynağa başvurmaktaydı: Ayetlerin yazılı bulunduğu nesneler (ağaçlar, taşlar...) ve ezber bilenlerin bellekleri.

Ebubekir döneminde yazılan Kur'an için başvurulan ezbercilerin başka deyişle hafızların sayısı Müslümanlar arasında tartışmalıdır. O döneme ilişkin önemli kaynaklardan Buhari'nin "e's-Sahihi"nde yer alan üç hadisten anlaşıldığı kadarıyla Kur'an'ın tümünü ezberleyenlerin en iyimser rakamla 7 kişi olduğu kabul edilebilir. Aynı zamanda Peygamber dönemindeki "hafız"ların, yani Kur'an'ı tümüyle ezberlemiş olanların sayısı pek azdı.

Buhari'nin "e's-Sahih"inde geçen " hadis şöyle:

Birinci hadis: Amr İbnu'l-Ass anlatıyor: Peygamberin "Kur'an'ı dört ki;şiden alın, Abdullah İbn Mes'ud'dan, Salim'den, Muaz'dan ve Übeyy İbn Ka'b'den" dediğini işittim. (Buhari, Fadailu'l-Kur'an 8.)

İkinci hadis: Enes anlatıyor: "Peygamber öldüğünde, dört kişiden başka Kur'an'ı tümüyle ezberlemiş olan yoktu. Ebu'd-Derdâ, Muâz İbn Cebel, Zeyd İbn Sâbit ve Ebû Zeyd." (Buhari.)

Üçüncü hadis: Katade'den aktarılıyor: Malik oğlu Enes'e; "Peygamber döneminde. Kur'an'ı tümüyle ezberleyenler kimlerdir?" diye sordum. Şu karşılığı verdi:

'Dört kişi. Tümü de Medineli Übeyy İbn Ka'b, Muâz İbn Cebel. Zeyd İbn Sabit ve Ebu Zeyd (Buhari aynı yer, Müslim 2465. hadis.)

Bu hadislerde adları yazılanları topladığımız zaman Peygamber döneminde Kur'an'ı tümüyle ezberlemiş olanların sayısı, yediydi demek gerekiyor.

İbn Mesud (birinci hadiste), Salim (birinci hadiste) Muâz İbn Cebel (birinci, ikinci, üçüncü hadiste.)

İslam dinbilirleri bu hadislerdeki açıklamaların "dinsizlerin işine yaradığı"nı ileri sürerler. Suyuti, El İtkan, Mısır 1978, c. 1, s. 94, satır

13.)

İl İtkan'da daha başkalarının da 'Kur'an'ı ezberlemiş oldukları adlarıyla açıklanıyor. Ama aktarmayı yapan, bu adları sayılanlardan kimilerinin, Kur'an'ın tümünü ezberleme işini Peygamberin ölümünden sonra bitirdiklerini açıklamaktadır. (El İtkan, 95-96.)

Zeyd İbn Sabit, herhangi bir parçayı Kur'an'a geçirmek için 'iki tanık' koşulu koymuştu. Ancak bir tanıkla Kur'an'ı alma gereği duyduğu ve geçirdiği parçalar da vardı. Örneğin, Ube Huzeyme'de bulduğu ve Tevbe Suresinin son iki ayetini oluşturan parça böyleydi.

Kur'an'ı derleme ve yazma işi bir yıl sürer. Bu işe girişildiğinde Ömer'le Zeyd, mesicidin kapısında oturmuşlar, 'Herkesin peygamberden ayet olarak elde ettiği ne varsa getirmesini' istemişlerdi.

Başarılan iş kaynaklarda şöyle tanımlanır: 'Kur'an ayetlerinin, surelerinin bulunduğu iki kapaklı bir kitap.'

Zeyd, 'Derlenip yazılan sayfalar, ölene dek Ebubekir'in yanında kaldı, sonra (halife) Ömer'in yanında bulundu. Yaşamı boyunca O da ölünce, kızı Hafsa'ya verildi.

Kur'an ikinci kez derleniyor

Buhari'de yer alan bir hadis şöyle; Ermeniyye ve Azerbeycan' ı ele geçirmek için savaşılıyordu. Huzeyfe, İbnu'l-Yemân, Halife Osman'a geldi. Müslümanların okudukları Kur'an'lardaki birbirini tutmazlıktan yakındı, "Emîre'l-Mü'minin! Bu ümmet, kendisinden önceki Yahudiler ve Hıristiyanların içine düştükleri birbirini tutmazlıklar gibi bir duruma düştü! "Bunun üzerine Osman, Hafsa'ya adam gönderdi, başka Kur'an nüshaları yazıp almak için kendisinde bulunan 'sayfalar'ı (yani Ebubekir döneminde oluşturulmuş olan kitabı/ göndermesini istedi. "İş bitince, geri sana gönderirim" dedi. Hafsa da gönderdi o sayfaları Osman'a. Osman, hemen Zeyd İbn Sabit'e Abdullah İbn Züyebre, Sa'd İbnu'l-Äs'a ve Hişam oğlu Haris oğlu Abdurrahman'a

buyruğunu verdi. Onlar da Hafsa'dan getirilenden alıp Kur'an nüshalarını oluşturdular. Osman kuruldaki üç kişiye şunu söyledi: "(Medineli) olan Zeyd'le, Kur'an'dan herhangi bir kesimde ters düştüğünüz zaman, tartışma konusu olan parçayı Kureyş diliyle yazın. Çünkü Kur'an yalnızca Kureyş diliyle inmiştir."

Onlar da buyruğu yerine getirdiler. Sonunda (esas) sayfalardan Kur'an nüshaları oluşturup işi bitince: Osman söz konusu sayfaları (Hafsa'dan getirileni) geri gönderdi. Alınan nüshaların da her bir kesime gönderilmesini buyurdu. Ve bunların dışında kalan her bir Kur'an sayfasını ya da Mushafı buyurup yaktırdı. (Bkz. Buhari, e's-Sahih, Kitabu Fedâili'l-Kur'an / 3.)

Buhari'nin hadisinde anlatılan çabalardan ve 'Kureyşli olanlarla olmayanlar arasında belirecek anlaşmazlığın çözüm biçiminden anlaşıldığına göre, Kur'an nüshalarını ortaya çıkarırken, Hafsa'daki Mushaftan aynen kopya etmek söz konusu değildi.

İleri sürülegelen "aynen kopye edildiği" ileri sürülürken neden kopye edildiğine de "ağız (şive) farklarından dolayı" diye gerekçe gösterilir. Ancak Dr. Suphi e's-Sâlih, Mebâhis Fi Ulumi'l-Kur'an (Beyrut 1979) adlı eserininin 80, 84, 85, sayfalarında bu gerekçenin inandırıcı olmadığını belirtiyor. Dr. Suphi'ye göre, o zaman, aynı metni, aynı sözcükleri değişik okunacak nitelikte yazıp yansıtabilmek için gerekli işaret ve noktalama yoktu. O zamanki yazı, harflerinin dışında işaretsiz harfler de noktasızdı. Kısacası Halife Ebubekir döneminde oluşturulan "Mushaf", istenseydi bile, çeşitli kabile ağızlarını (şiveleri) içerir nitelikte yazılmış olamazdı.

Durum böyle olunca şu sorular karşılıksız kalıyor: Ebubekir döneminde hazırlanan ve Hafsa'dan alınarak getirilen "Mushaf"la, Osman döneminde meydana getirilen "nüshalar, mushaflar" arasındaki fark neydi? Yeni çalışmayla gerçekleştirilen nedir?

Yukarıda anlamı sunulan hadiste bu açıklanmamakta. Ancak, hadisin devamı niteliğindeki bir açıklamada, yapılan işin yalnızca "bir temel nüshadan alınıp başka mushaflara aktarma" olmadığını anlatır niteliktedir.

Dörtlü kurulda yer alan Zeyd İbn Sâbit, şöyle diyor: "Mushaf oluşturma işini yaparken, Ahzâb Suresinin sonundan bir ayet yitirdim

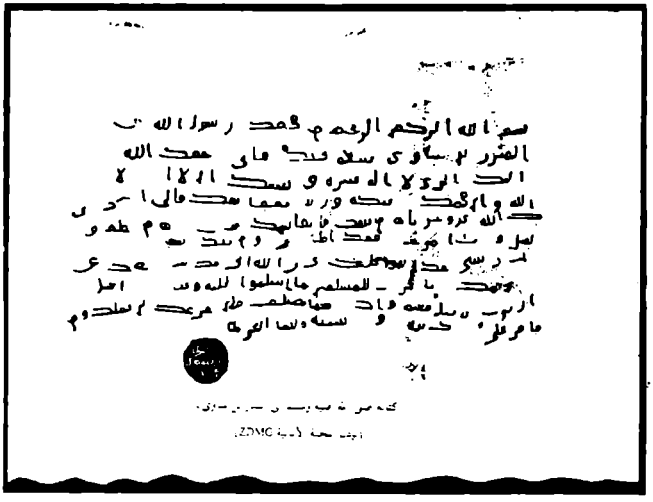

İslamiyetin ilk yıllarında Arapça yazıda şimdiki gibi birtakım işaret ve noktalar yoktu.

('fakattu'). Ki, Peygamberin onu Kur'an'dan bir parça olarak okuduğunu işitip tanık olmuştum. Aradık bu ayeti. Ve Sabit oğlu Huzeyme el Ensâri'de bulduk: (Azhab suresine (23. ayet) ekledik o mushaf'da." (İtkan, Mısır, 1978, C.!, s. 79.)

Birinci derlemenin yakılmasındaki amaç:

Ölümüne değin sandığında saklayan ve alınıp yakılmasını önleyen Hafsa'ydı. Bu koruyucu ölünce, Kur'an'ın Tanrı'sı "Kuşkusuz Zikr'i (Kur'an'ı) biz indirdik; kuşkusuz koruyucuları da yine biziz." (Hicr, ayet: 9.) dese de koruyucusu kalmamıştı. Mervan İbn Hakem "sandık"tan aldırtıp getirmiş ve yaktırmıştı. Mervan'ın bu ilk derleme-

yi yakturmasındaki gerekçesini, kendisi şöyle açıklıyor: "Bunu yaptım, çünkü: Onda yazılı olanlar, resmi (İmam) Mushaf'a yazılıp geçirilmiş ve korunmuştur. Korktum ki aradan uzun zaman geçtiğinde,

ثمانين سنة فى مصحف عائشة: إن الله وملائكته يصلون على النبى ؛ يا أيها الذين آمنوا صلوا عليه وسلموا تسليما ، وعلى الذين يصلون الصفوف الأول . قالت : قل أن يغمّ عثمان المصاحف . وقال : حدثنا عبد الله ابن صالح عن هشام بن سعيد عن زيد بن أسلم عن عطاء بن يسار عن أبى واقد الليثى قال « كان رسول الله صلى الله عليه وسلم إذا أوحى إليه أتيناه فعلمنا مما أوحى إليه . قال : فجئت ذات يوم فقال : إن الله يقول إنا أنزلنا المال لإقام الصلاة وإيتاء الزكاة ، ولو أن لابن آدم واديا لأحبّ أن يكون إليه الثانى ، ولو كان إليه الثانى لأحب أن يكون إليهما الثالث ، ولا يملأ جوف ابن آدم إلا التراب ، ويتوب الله على من تاب » . وأخرج الحاكم فى المستدرك عن أبى بن كعب قال : قال لى رسول الله صلى الله عليه وسلم « إن الله أمرنى أن أقرأ عليك القرآن ، فقرأ - لم يكن الذين كفروا من أهل الكتاب والمشركين - ومن بقيّها : لو أن ابن آدم سأل واديا من مال فأعطيه سأل ثانيا ، وإن سأل ثانيا فأعطيه سأل ثالثا ، ولا يملأ جوف ابن آدم إلا التراب ، ويتوب الله على من تاب » وأخرج ابن أبى حاتم عن أبى موسى الأشعرى قال كنا نقرأ سورة نشبهها بإحدى المسبّحات ما نسيناها ، غير أنى حفظت منها « يا أيها الذين آمنوا لا تقولوا مالا تفعلون فتكتب شهادة فى أعناقكم فتسألون عنها يوم القيامة » وقال أبو عبيد : حدثنا حجاج عن سعيد عن الحكم بن عتيبة عن عدىّ ابن عدىّ قال قال عمر : كنا نقرأ لاترغبوا عن آبائكم فإنه كفر بكم . ثم قال لزيد بن ثابت : أكذلك ؟ قال : نعم . وقال حدثنا ابن أبى مريم عن نافع بن عمر الجمحى ، حدثنى ابن أبى مليكة عن المسور بن مخرمة قال قال عمر لعبد الرحمن بن عوف : ألم تجد فيما أنزل علينا أن جاهدوا كما جاهدتم أول مرة فإنا لانجدها . قال أسقطت فيما أسقط من القرآن . وقال : حدثنا ابن أبى مريم عن ابن لهيعة عن يزيد بن عمرو المعافرى عن أبى سفيان الكلاعى أن مسلمة بن مخلد الأنصارى قال لهم ذات يوم أخبرونى بآيتين فى القرآن لم يكتبا فى المصحف ، فلم يخبروه وعندهم أبو الكنود سعد بن مالك ، فقال ابن مسلمة : إن الذين آمنوا وهاجروا وجاهدوا فى سبيل الله بأموالهم وأنفسهم ألا أبشروا أنتم المفلحون . والذين آووهم ونصروهم وجادلوا عنهم القوم الذين غضب الله عليهم أولئك لاتعلم نفس ما أخفى لهم من قرّة أعين جزاء بما كانوا يعملون . وأخرج الطبرانى فى الكبير عن ابن عمر قال : قرأ رجلان سورة أقرأهما رسول الله صلى الله عليه وسلم فكانا يقرآن بها ، فقاما ذات ليلة يصليان فلم يقدرا منها على حرف فأصبحا غاديين على رسول الله صلى الله عليه وسلم فذكرا ذلك له فقال : إنها مما نسخ فالهوا عنها . وفى الصحيحين عن أنس فى قصة أصحاب بئر معونة الذين

Eldeki Kur'an'la Muhammed dönemindekinin aynı olmadığına İbni Ömer'in tanıklığı ve ötekiler.

kuşkucu kimseler bu (resmi) Mushaf hakkında kuşkuya düşerler." (Bkz. Dr. Subhi e's-Sâlih, Mebâhis fî Ulûmi'l-Kur'an, s. 83. Dayandığı kaynak: İbn Ebî Dâvûd , Kitabu'l-Mesâhif, s.24.) Oysa asıl "kuş-

بينهم بما أنزل الله - وأخرج أبو عبيد وغيره عن ابن عباس قال : أول مانسخ من القرآن نسخ القبلة . وأخرج أبو داود فى ناسخه من وجه أخذ عنه قال أول آية نسخت من القرآن القبلة ، ثم الصيام الأول . قال مكى وعلى هذا فلم يقع فى المكى ناسخ قال : وقد ذكر أنه وقع فيه فى آيات منها قوله تعالى فى سورة غافر - والملائكة يسبحون بحمد ربهم ويؤمنون به ويستغفرون للذين آمنوا - فإنه ناسخ لقوله - ويستغفرون لمن فى الأرض - قلت : أحسن من هذه نسخ قيام الليل فى أول سورة المزمل بآخرها ، وبإيجاب الصلوات الخمس وذلك بمكة اتفاقا .

[تنبيه] قال ابن الحصار : إنما يرجع فى النسخ إلى نقل صريح عن رسول الله صلى الله عليه وسلم أو عن صحابى يقول آية كذا نسخت كذا قال وقد يحكم به عند وجود التعارض المقطوع به مع علم التاريخ ليعرف المتقدم والمتأخر . قال : ولا يعتمد فى النسخ قول عوام المفسرين ، بل ولا اجتهاد المجتهدين من غير نقل صحيح ولا معارضة بينة ، لأن النسخ يتضمن رفع حكم إثبات حكم تقرر فى عهده صلى الله عليه وسلم ، والمعتمد فيه النقل والتاريخ دون الرأى والاجتهاد . قال : والناس فى هذا بين طرفى نقيض ، فمن قائل لايقبل فى النسخ أخبار الآحاد العدول ، ومن متساهل يكتفى فيه بقول مفسر أو مجتهد ، والصواب خلاف قولهما اهـ .

الضرب الثالث : مانسخ تلاوته دون حكمه . وقد أورد بعضهم فيه سؤالا وهو : ما الحكمة فى رفع التلاوة مع بقاء الحكم ، وهلا أبقيت التلاوة ليجتمع العمل بحكمها وثواب تلاوتها ؟ وأجاب صاحب الفنون بأن ذلك ليظهر به مقدار طاعة هذه الأمة فى المسارعة إلى بذل النفوس بطريق الظن من غير استفصال لطلب طريق مقطوع به فيسرعون بأيسر شىء كما سارع الخليل إلى ذبح ولده بمنام والمنام أدنى طريق الوحى . وأمثلة هذا الضرب كثيرة . قال أبو عبيد : حدثنا إسماعيل بن إبراهيم عن أيوب عن نافع عن ابن عمر قال : ليقولن أحدكم قد أخذت القرآن كله وما يدريه ما كله قد ذهب منه قرآن كثير ، ولكن ليقل قد أخذت منه ما ظهر .

وقال : حدثنا ابن أبى مريم عن ابن لهيعة عن أبى الأسود عن عروة بن الزبير عن عائشة قالت : كانت سورة الأحزاب تقرأ فى زمن النبى صلى الله عليه وسلم مائتى آية ، فلما كتب عثمان المصاحف لم نقدر منها إلا ما هو الآن . وقال : حدثنا إسماعيل بن جعفر عن المبارك بن فضالة عن عاصم بن أبى النجود عن ذر بن حبيش : قال لى أبى بن كعب : كأين تعد سورة الأحزاب ؟ قلت : اثنتين وسبعين آية أو ثلاثة وسبعين آية ، قال : إن كانت لتعدل سورة البقرة ، وإن كنا لنقرأ فيها آية الرجم . قلت : وما آية الرجم قال : إذا زنا الشيخ والشيخة فارجموها ألبتة نكالا من الله والله عزيز حكيم . وقال : حدثنا عبد الله بن صالح عن الليث عن خالد بن يزيد عن سعيد بن أبى هلال عن مروان بن عثمان عن أبى أمامة بن سهل أن خالته قالت : لقد أقرأنا رسول الله صلى الله عليه وسلم آية الرجم : الشيخ والشيخة فارجموهما ألبتة بما قضيا من اللذة . وقال : حدثنا حجاج عن ابن جريج أخبرنى ابن أبى حبيب عن حبيبة بنت أبى يونس قالت : قرأ على أبى وهو ابن

Kur'an'dan eksilmeler ve Kur'an'a eklemeler oiduğunun bir çeşit itirafı

ku"lara yol açan, esas alınmış olduğu belirtilen ilk derlemenin yakılması olmuştur. Çünkü ilk derlemeyle sonraki (Osman döneminde oluşturulan ve İmam adı verilen) "Mushaf" arasında fark olmasaydı ilkini yakma yoluna gidilir miydi? İlk derlemede bulunmayan eklemeler ya da Kur'an'dan çıkarmalar yapılmamış olsaydı neden korkulmuştu?

Muhammed dönemindekiyle bugünkü Kur'an aynı değil:

Burada çok önemli bir tanıklığa başvuralım:

İbn Ömer diyor ki:

"Hiçbiriniz, Kur'an'ın tümünü aldım (elimde bulunduruyorum) demesin. Bilemez ki Kur'an'ın çoğu yokolup gitmiştir. 'Ne kadar ortada varsa o kadarını elimde tutuyorum' desin yalnızca." (Süyûtî, el İtkân, 2/32.)

Bu tanıklık, bugün elimizdeki Kur'an'la Muhammed'in "vahy kâtipleri"ne yazdırdığı bildirilen Kur'an'ın aynı olmadığı çok açık biçimde anlatmıyor mu? Kaldı ki İbn Ömer, Osman dönemindeki derlemeden sonra bu sözü söylemiştir. Yani Osman döneminde oluşturulan "Mushaf"ın orijinali de yok. O el yazması, dünyanın hiçbir yerinde bulunmuyor. İleride konuya yine dönülecek.

Temel kaynaklarda sözü edilen, ama bugün bulunmayan "değişik mushaflar" da ayrıca üzerinde durulmaya değer nitelikte. Suyutî'nin el İtkan'ında, Buhari'nin eserlerinde bazı önemli mushaflardan ve bu mushafların içindeki surelerin listelerinden söz edilir. Örneğin, Muhammed'in en yakınlarından biri bilinen ve Peygamberin, Kur'an için ezberine başvurulacak dört kişiden biri olarak belirttiği İbn Mesud'un mushafı, yine Muhammed'in danışılması gereken dört kişiden biri olarak söz ettiği Übeyy İbn Ka'b'ın mushafı, Abdullah İbn Abbas'ın mushafı, Muhammed'in karısı Aişe'nin mushafı, Ali'nin mushafı bunların başlıcaları.

Ayrıca bugün Alevilerin, Ali'nin mushafı olarak sözünü ettikleri bir mushaf ve Hindistan'da saklanan ayrı bir mushaf daha var.

Suyuti'in ve Buharî'nin kitaplarında belirtilen mushaflardan hiç-

biri günümüze gelememiş. Ancak bunların içerik listeleri yazılmıştır. Ayrıca bazı din kitaplarında, bunlarda bulunduğu söylenen ayet ve surelerden parçalar günümüze kadar gelmiştir. Eldeki resmi nüshadan içerik yönünden farklı oldukları bu listelere bakınca hemen anlaşılıyor. Örneğin, İbn Mesud'un "Mushaf"ında Fatiha Suresi gibi çok temel bir sure yok. Felak ve Nâs sureleri de, Ali'nin surelerinin sırası bugünkünü uymuyor. Suyuti, kitabında, Bakara Suresinin Ahzab Suresiyle aynı uzunlukta olduğunu aktarıyor. (Bkz. Süyûtî, el İtkân, 2/32.) Oysa bugün eldeki resmi Kur'an'da Bakara: 286 ayetken, Ahzâb yalnızca: 73 ayettir.

Üçüncü halife Osman döneminde bir heyet tarafından yeniden derlenip yazılan Kur'an'ların kaç adet olduğu ve şu anda nerede bulundukları da tartışmalıdır.

Kimilerine göre dört, kimisine göre beş ya da yedi adet yazılmıştır. Dörttür diyenlere göre, Osman bir nüshasını kendisine alıkoymuş, diğerlerini Kûfe'ye, Basra'ya, ve Şam'a göndermiştir. Mekke'ye, Yemen'e ve Bahreyn'e gönderilenlerden de söz ediliyor.

Kimi kitaplardaki bilgilere göre, bu nüshalardan kopya edilip çoğaltılmasına izin verilmiş, kimi kişiler kendileri için "mushaf"lar meydana getirmişlerdir. Ancak, o zaman bu mushaflarda bulunduğu söylenen ve örnekler aktarılan bazı Kur'an parçalarının resmi Kur'an'da bulunmamasına ne demeli?

Bazı İslam kaynaklarında, Osman döneminde çoğaltılan nüshaların bir kısmının bugün elde bulunduğu iddia edilir. Örneğin bir kopyanın Taşkent'te olduğundan söz eden çok sayıda kitap vardır. Yine bazı İslami Türk kaynaklarında Topkapı Müzesi'ndeki Kur'an'ın da Osman zamanından kaldığı söylenir.

Konunun araştırmacılarından Prof.Dr. Suphi e's-Salih, kitabında, "Peki, Osman döneminde hazırlanmış resmi nüsha şimdi nerededir?" sorusunu ortaya atar ve doyurucu bir cevap bulamadığını açıklar. Kahire Kütüphanesi'nde olduğu söylenen nüshanın Osman döneminden kalmış olamayacağını belirtir. Çünkü bu kitapta birtakım işaret ve noktalar vardır, böyle işaret ve noktaların İslamiyetin ilk yıllarında bulunmadığı bilinmektedir.

Müslümanların kutsal kitabının resmi nüshasının her yerde aynı

olduğu doğrudur. Ancak, bugün İslam dünyasında bilinen ve elde bulunan Kur'an, Peygamberin "vahy kâtiplerine yazdırdığı" söylenen Kur'an'ın aynı değil. Kaynaklar, bunu ortaya koyuyor.

2000'e Doğru
23 Mayıs 1988, Yıl 2, Sayı 23

Yararlanılan İslami Kaynaklar:

Buharî E's-Sahih (Arapça); **Kitabu-l Fedail-ül Kur'an Menakıbu'l Ensar.**

Sahihi Buhari Mustesarı. **Tecridi Sarih Tercümesi.**

Dr. Suphi E's-Salih: İslam dünyasında son yüzyılın ileri gelen ve birçok eserleri olan araştırmacı. **Mebahis fi ulûm-il Kur'an** adlı eseri.

Celalettin Suyutî: Kur'an yorumcusu, Hadis uzmanı olarak İslam dünyasında en güvenilir din bilirlerinden birisi.El **İtkan Fi ulûml-l-Kur'an** adlı eseri.

Müslim E's-Sahih (Arapça)

Ebu Davud.

İSLAMCILARIN PEHLİVANI YOK

Eski müftülerden Turan Dursun, "Şeytan ayetleri olayını tartışmaya hazırım" dedi. *2000'e Doğru* onbeş gündür Turan Dursun ile aynı masaya oturup konuyu tartışacak bir İslamcı düşünür arıyor. Çalmadığımız kapı kalmadı. Diyanet İşleri'ne başvurduk. Ankara ve İstanbul İlahiyat fakültelerini, İslamcı basın organlarını, tek tek İslamcı fikir adamlarını aradık. Hiçbiri tartışmayı kabul etmedi.

Konu, İslamın yüzyıllardır tartıştığı bir konuydu. Problem, öncelikle İslamın problemi. Kaynaklar, Kuran ve hadisler dahil, İslamın temel kaynaklarıydı. Ancak İslamcılar konuyu tartışabilecek bir pehlivan çıkaramıyorlardı. "Şeytan Ayetleri" üzerine çeşitli yazılar yazılıyor, hatta Hüseyin Hatemi bir kitap yayımlıyordu. Ama masanın üzerine hadis kitaplarını, İslamın en güvenilir düşünürlerinin eserlerini koyarak yapılacak bir tartışmada yoklardı.

2000'e Doğru'nun daha önce İslam kaynakları üzerine yaptığı yayımlardan sonra birçok İslamcı fikir adamı, "Bu konuyu bize niçin sormadınız, bizim görüşümüzü niçin almadınız?" diye serzenişte bulunmuşlardı. İşte şimdi kendilerini konuyu İslam kaynaklarının ışığında konuşmaya davet ediyorduk. Üstelik Şeytan Ayetleri'nin varlığını kanıtlayanlar, İslamın karşıtları değil, İslamın en itibarlı alimleridir.

Bu durumda *2000'e Doğru*, konuyu Turan Dursun ile görüştü. Ama İslamcı çevrelerden fikir meydanına çıkacak bir pehlivan aramaya devam edeceğiz. islamcılara burada bir kez daha aynı çağrıda bulunuyoruz.

2000'e Doğru, "Şeytan Ayetleri"ne daha önceki yayımlarında olduğu gibi, bir tarihsel gerçeğin aydınlanması açısından bakıyor. Salman Rüşdi'nin konuyu tarih gerçeklerin ötesinde inanç sahiplerinin tepkilerine yol açan fantazilerle ele alması, sağlıklı tartışmaya zarar veriyor. Biz, hem bilimsel kanılara, hem de dinsel inançlara saygılıyız. Düşün konularına şiddetin sokulmasını kınıyoruz. Gönüllerin incitilmesine karşıyız. Öte yandan, gerçeğin tartışılmasına hiç kimse yasak getiremez.

- Mekke'de bir putataparlık dönemi var. Bu "Şeytan Ayetleri" çok tanrıdan tek tanrıya geçişteki bir ara aşamayla mı ilgili?

- Tek tanrı aşamasının Muhammed'le başladığını sanıyorlar. Hiç ilgisi yok. Çünkü tarihin hiçbir döneminde çoktanrıcılık ya da tektanrıcılık olmamıştır. Tektanrıcılık dedikleri dönemde, çoktanrıcılık vardır, çoktanrıcılık dedikleri dönemde tektanrıcılık vardır. Kuran bunu kendisi açıklıyor. Muhammed, o 'putatapar' denilen kimselere soruyor: "Siz niye tapıyorsunuz? Siz biliyorsunuz gözü görmez, bir şeye yaramaz, canlılıkları olmayan şeylere nasıl tapabilirsiniz?" Onlar da, "Sen biliyorsun ki, biz bunlara tapmıyoruz. Tapacak kadar akılsız kimseler değiliz" diyorlar. Aslında Muhammed de biliyor böyle olduğunu. Ama iş polemik çerçevesinde kalıyor. Diyorlar ki, "Yukarıbûnâ illallahi zulfâ" Kuran bunu açık açık söylüyor. "Biz", diyorlar, "Allah'a yaklaştırsınlar diye bu put denilen şeylerin simgelediklerini

219) نا احمد ، نا يونس ، عن ابن اسحاق ، قال : فاقاموا حتى بلغهم أن أهل مكة قد أسلموا وسجدوا . وذلك أن سورة النجم (4) انزلت على رسول الله صلى الله عليه وسلم ، فقرأها رسول الله صلى الله عليه وسلم فأنصت اليها كل مسلم ومشرك حتى انتهى الى قوله : «افرأيتم اللات والعزى» (5). فأصاخوا له ، والمؤمنون يتصدقون . وارتد ناس حين سمعوا سجع الشيطان فقال والله لنعبدهن ليقربونا الى الله زلفا وعلم الشيطان تيك الآيتين كل مشرك ، وذلت بها السنتهم ، وكبر ذلك على رسول الله صلى الله عليه وسلم حتى أتاه جبريل عليه السلام ، فشكى اليه هاتين الآيتين وما لقي من الناس فيهما فقرأ جبريل عليه السلام منهما ، وقال : لقد تلوت على الناس ما لم آتك به عن الله عزوجل ، وقلت ما لم يقل لك . فحزن رسول الله صلى الله عليه وسلم حزنا شديدا ، وخاف فأنزل الله عزوجل يعزيه له : «وما ارسلنا من قبلك من رسول ولا نبي الا اذا تمنى القى الشيطان في أمنيته ... » الى قوله عليم حكيم » (1)

SİRETU İBN İSHAK,FIKRA 219. Olayı anlatan hadislerden.

aracı yapıyoruz." Diyelim ki şu heykel. Bu heykelin simgelediği bir varlık var. Nasıl Allah, görünmez bir varlık olarak inanılıyor, o, put denilen heykellerin, heykelciklerin de simgeledikleri varlıklar var. Bu varlıklar ikinci dereceden varlıklardır. Bunlar, Allah'a insanları yaklaştırmak için aracıdırlar. Çünkü Allah o denli büyüktür ki, aracı olmadan ona yaklaşılmaz. ancak simgelerin simgeledikleri varlıkların aracılığıyla biz O'na yaklaşmaya çalışıyoruz". "Çoktanrıcılık" denenle "tektanrıcılık" denen arasında ad değişmeleri olmuştur yalnızca. Bu dönemde de yine simgeler arasında da en başta olanlar vardır. Nasıl İslamda, Yahudilikte, Hıristiyanlıkta baş melekler vardır: *Cebrail, Mikail, İsrail, Azrail* gibi... Putların da -yanlış olarak put denilen simgelerin- simgeledikleri varlıklar içinde en önde, en gözde olanları vardır.

- *Bir hiyerarşi var...*

- Tabii tabii. İşte bunların arasında en başta olanlardan üç tane tanrıça, *Şeytan Ayetleri* nedeniyle gündemde olan tanrıçalardır. *Lât, Uzza, Menat...* Sözcüklerine dikkat ettiğinizde gerçek daha iyi ortaya çıkar. Şimdi *Lat*, Allah sözcüğünün dişilidir.

- *Tanrıça yani.*

- Evet. Allah, eril bir sözcüktür. Fransızcada "masculin" deniyor ya. Lat ise, "feminin"dir. Nasıl Emin ve Emine vardır. Emin'in Emine'sidir *Lât*. Sonra Allah'ın sıfatları var. 99 sıfatı. Bunlardan birisi de *Eaz*.

- *Aziz'den mi geliyor?*

- Aziz, değerli; *Eaz*, en değerli, en güçlü anlamında. O da erildir, onun da dişili *Uzza*.

- *En değerli oluyor.*

- En değerli, en güçlü. İşte bu tanrıçalar, tanrının ve niteliklerinin dişili oldukları için bunlara yaklaşmak tanrıya yaklaşmak sayıldığı için aslında Muhammed bunlara pek fazla karşı değildi.

- *Başlangıçta...*

- Başlangıçta bunlara karşı değildi. Karşı olamazdı. Hatta Muhammed'in putlara taptığı dönem vardır. Çünkü "tektanrıcılık" denen dönemi o dönemden ayırmak mümkün değildir.

- *Zaten peygamberlik, resullük gelmesi daha sonraki bir aşamada.*

- Dikkat etmek gerekir ki, Peygamberler de bir aracıdır. Nasıl

SUYûTî'NİN TEFSİRİNDEN.(Celaleyn, cilt I s.41)

putlar, onların simgeledikleri varlıklar birer aracı sayılır. Allah'a; Peygamber de bir aracıdır. Esasen Arap dünyasında da şairlerin tanrıyla ilişkileri olduğu kabul edilirdi ve her bir şairin de bir cini olduğu... Hani ilham perisi derler ya? Oradan kalma. Muhammed'in de bir cini olmuştur. Muhammed'in de cini *Cebrail* olmuştur. Cin denmemiştir de melek denmiştir.

- Hz. Muhammed'in o şair geleneğinin bir temsilcisi olduğu söylenebilir mi?

- Tabii tabii. Bu olayda da olduğu gibi, ortaya çıkıyor. Bu *Şeytan Ayetleri*'ne konu olan sözler aynen şöyledir; şiirsel olarak: E'lâle vel-Uzza ve Menatıs-salisete'Luhrâ / Tilke ğarâniku'l Ulâ. / Ve inne le şefâatehunne le Turca. Yani: "Lât ve Uzza ve bir üçüncüsü olan Memat. Bunlar yüce turnalardır. (Kuğular) ve bunların şefaati kesinlikle umulur."

Şimdi bu sözler, Necm suresinin sözlerine, ayetlerine şiirsel olarak da çok uygundur. Aynı uyaktadır, aynı kalıptadır. Bunlar Arabistan'da Muhammed döneminde de, Muhammed döneminden önce de şiir olarak zaten biliniyordu. Bu *Şeytan Ayetleri* biliniyordu. Muhammed'in yaptığı şu olmuştur: Necm suresinde o sözleri ayet diye okumuştu.

- *Yılı belli mi?*

- Kimse bir tarih koyamıyor. ilk, Mekke dönemindeydi. O zaman bu Necm suresini okurken, o aynı uyaktaki sözler Muhammed'in diline kendiliğinden gelmişti. Amaçlı olarak da yerleştirmişti Muhammed. Çünkü iki yönden yararı vardı. Birincisi, o puta tapanlarla mümaşaat yapmış olacaktı. Yani onlarla aynı noktada yürümüş olacaktı bir süre.

- *Bir ittifak oluyordu ya da uzlaşma...*

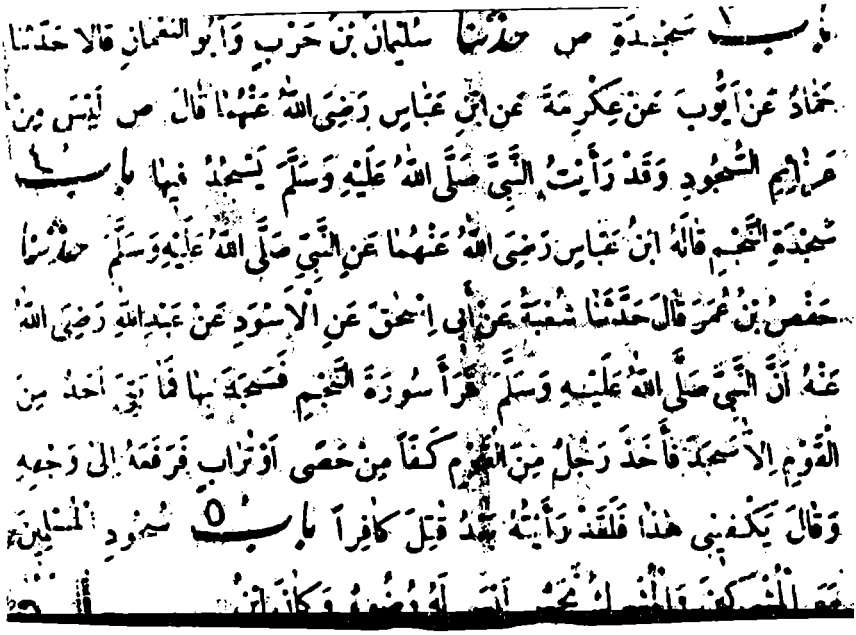

BUHARİ E'S-SAHİH KİTABU SÜCûDİ'L-KUR'AN. "Peygamber,Necm Suresini okuduğunda Müslüman, putatapar herkes birlikte secde eümişti."

- Tabii, uzlaşma olacaktı onlarla. İkincisi, bunu söylerken Muhammed, ayet kalıplarında söylediği için ayet olarak tanınması mümkün olabilecekti. Ondan sonra dönüşü de kolay olabilecekti. Nitekim sonraki sözleriyle öyle demeye getirdi. "Bak, ayet kalıplarında. Ben nereden bileceğim bunun Şeytan tarafından uydurulduğunu. Şeytan, Cebrail kılığına girdi, benim önüme geldi. Bana bunları söyledi. Kalıp da aynı olduğu için sesimi çıkarmadım." Öte yandan onlar da Tanrıçaları görünce, daha doğrusu bu tanrıça öyen sözlerin ayet olarak okunduğunu görünce Muhammed'in 'Hadi birlikte secde edelim' sözüne karşı çıkmadılar.

- *Orada bir uzlaşma oldu yani.*

- Eğer, başka kalıplar içerisinde olsaydı onlar o hileyi kavrayacaklardı. Hile, Arapçada çare demektir. Bu metodu kullandı. Metod yararlı da oldu. Çünkü bir hoşgörü ortamı doğdu. Hatta Habeşistan'a göçmüş olan Müslümanlara kadar yayıldı da -bütün tarihçiler kabul ederler. Habeşistan'da Müslümanlar, Mekkeliler tümden Müslüman oldu diye dönüş yaptılar. Yani öylesine bir özgürlük ortamı doğdu. O arada da daha başka yerlerde ittifaklar kurulabildi. Putataparlarla birlikte olma gereksinimi kalmadı. O zaman dedi ki "*Cebrail* geldi, bana böyle söyledi. Sen burada yanılmışsın. Allah'ın göndermediği ayetleri sen ayet olarak sunmuşsun. Bu yanlış."

- *Salman Rüşdi ile başlamıyor değil mi bu tartışma?*

- Şimdi bütün bu tartışmalara Salman Rüşdi'nin kitabı yol açtı gibi gözüküyor. Oysa o sadece bir simgedir. Salman Rüşdi'den önce de olayın yankıları var. Mesela, Ahmet Hamdi Akseki'nin bu olay üzerine bazı fikirleri vardır... 19. yy.'da da üzerinde çok durulan bir olaydı bu. Batı'nın Doğu bilimcileri, Kuran'ın tanrısal bir kitap olmadığını kanıtlama çabası içinde bunu da söylemişlerdir. Bunun karşısında, İslam aleminden hemen reddiyeler yazıldı. Bu neden böyle? Tarihin hangi döneminde olursa olsun, İslam polemikçileri, hep bu yolu izlemişlerdir. En açık şeylere bile reddiyeler yazmışlardır. Hatta doğubilimciler, İslam polemikçilerinin reddiyeleri üzerine kitap bile yazmışlardır.

- *Bir yandan da diyorsunuz ki, 15. yy'da yaşayan Celaluddin Süyûti inkâr etmiyor.*

- O reddiyecilerden değil. Celaluddin Süyûti olsun, İbn Hacer el

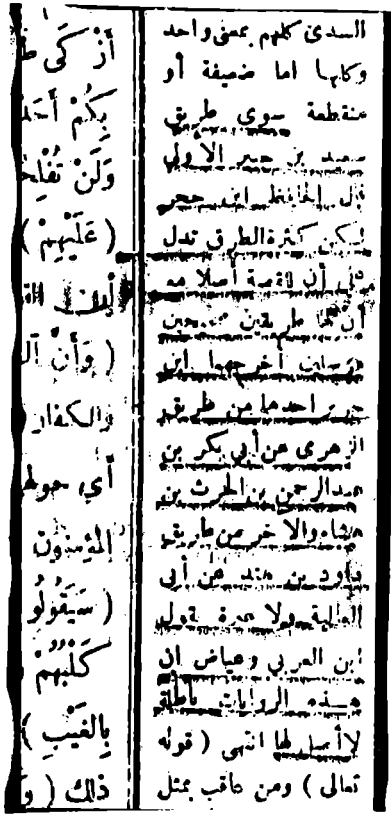

SUYÛTİ'NİN LÜBAB-ÜL KULUP ADLI KİTABINDAN
"İbnHacer: Hadis doğrudur. Hadisin aslı yok diyenlerin sözünün hiçbir önemi yok."

Askalani olsun, reddiyecilerden değil. Aslında reddiyeciler, İslam otoritesinden sayılan kimseler değildir. Çok alim kabul edilmezler, Ahmet Hamdi Akseki de çok alim bir kişi değildir. Bunları gerçek ilgilendirmiyor. Sadece şeriatla, şeriat siyasetiyle ilgilenirler. Nerede İslama zararı dokunur dedikleri şey varsa, hepsini, ne olursa olsun, aslı olsa bile red etme yoluna gitmişlerdir. Bu çabayı Türkiye'de en başta Ahmet Hamdi Akseki üstlenmiştir. Yani her ülkede bir Akseki bulunmuştur ve Şeytan Ayetleri'ne reddiyeler yazılmıştır.

- Çok önemli İslam alimlerinden öğrendiğimiz konuyu Türkiye'de de İslamcı düşünürlere götürdük ve tartışalım dedik. Böyle bir tartışmaya çıkmadılar. Bu konuda ne diyorsunuz?

Tartışmaya çıkmamaları, ilginç. Benim adımdan söz etmişsiniz. Benimle onların bir araya gelip tartışmaları benim yönümden mümkün, ama onların yönünden mümkün olmuyor. Yani onlar dişlerine göre bir kimse seçerler. Bu olayı benimle tartıştıkları zaman reddedemeyecekler. Çünkü ben onlara siz hangi yönden inkâr ediyorsunuz diyeceğim. Gelin tartışalım, bakalım var mı, yok mu? islam otoritelerinin eserlerini ortaya koyacağım. Kaynakları ortaya koyacağım. Dinsizler uydurmuştur deniyor. Haydi buyurun bakalım bunların hangisi dinsiz? Buhari mi dinsiz? Ki hadisin bir bölümünü Buhari de koymuştur kitabına. İbni Hacer el Askalini mi dinsiz,

Süyûti mi dinsiz? Sonra bu ayetleri tefsirlerine koyan, sayısız İslam müfessiri, bunlar mı dinsiz? Bırakın dinsizliği gelin şimdi sizinle hadis tenkidi yoluna gidelim. Hadisin sağlamlığı için ölçüler nelerdir? Çürüklüğü için ölçüler nelerdir? İslam otoriteleri neler söylemiştir, sağlamlık ve çürüklük yönünden? Bunları rotaya koyalım, soğukkanlı olraak tartışalım. E, buna giremezler çünkü girdikleri zaman bakacaklar bu hadis sağlamdır. Yani olay sağlamdır.

- Siz biraz bize İslam kaynakları konusundaki uzmanlığınızı, hayatınızı kısaca anlatır mısınız? Sanıyorum müftülük yaptınız.

Yıllarca müftülük yaptım, çok uzun süre. Müftülükten ayrıldım, TRT'ye geçtim. TRT'de prodüktör olarak çalıştım. Sonra TRT'den emekli oldum.

- Yabancı dil biliyor musunuz?

- Yazık ki bildiğim yalnızca Arapçadır. Ama klasik Arapçayı biliyorum ve sanıyorum klasik Arapçayı kendi dilimi bildiğim kadar, hatta daha da iyi bildiğimi söyleyebilirim.

- Klasik Arapçadan kastınız Kur'an'an zamanındaki... 6. yüzyılda başlayıp...

- Daha öncelere dayanır. Klasik Arapça, Fusha Sahih Arapça deniliyor ki, asıl Arapça, bozulmamış Arapça. O bozulmamış Arapçayı çok iyi bildiğimi söyleyebilirim. Bugünkü Arapçayı da bilirim, ama o ölçüde değil. Arapçayı bilmemin önemi şurada, İslam kaynakları o Arapçayla yazılıdır. Hem Kur'an, hem hadis tüm İslam kaynaklarında. Ayrıca benim uzmanlık alanım var. Örneğin, fıkıhçıyım ben, yani İslam hukukçusuyum. Kelamcıyım, İslam kelamcısıyım. O da ayrı bir daldır. Hadis bilimcisiyim, yani bir hadis nasıl çürük olur, nasıl sağlam olur. Usulü hadisten bilinir; Usulü hadisçiyim. İslamın bu dallarını sadece meslek olarak da değil, özel çabalarımla da öğrenmeye çalışırım. Yani beni bu alanda, karşımda olanlar da yanımda olanlar da uzman olarak görürler. Ayrıca doğubilimciyim. Ben şimdi kendimden sıkılıyorum anlatmaktan. Bu arada tüm dinleri kutsal kitaplarını karşılaştırdım. Bir din etnoloğuyum.

- İslam alimleri bunu tartışabilseydi, biz 15. yüzyıldan daha mı gerilere düşeceğiz?

- Acı olan bu. O kadar politize ettiler ki İslamı, tartışılamaz duruma getirdiler. Amaç da o. Zaten terör, şeriat terörü burada kendini

gösteriyor. Korkutacak, ses çıkarılmayacak, onunla konular kapatılacak.

- Sayın İlhan Arsel'e de 'katli vaciptir' diye Almanya'dan fetva çıkardılar. Bunu nasıl karşılıyorsunuz? O da nihayet İslam kaynaklarını inceliyor değil mi?

- Evet. Ben İlhan Arsel için şunu söylerim: Arsel'in yazdığı kitaplar hangisi olursa olsun, çağımızın kitaplarıdır. *Teokratik Devlet Düzeninden Demokratik Devlet Düzenine* adlı kitabı olsun, *Arap Milliyetçiliği ve Türkler* adlı kitabı olsun, *Aydınlar* diye bir kitabı var, o olsun *Biz Profesörler* adlı kitabı olsun ve en son *Şeriat ve Kadın* adlı kitabı olsun, gerçekten çağımızın kitaplarıdır. Hele bu sonuncu kitabını didik didik okudum. Gerçekten bir ömür ister, öylesine bir kitabı yapıp meydana getirmek için. Cemalettin Kaplan'ın fetvasına gelince, ben yakından tanıyorum Kaplan'ı. Arkadaşlığımız da, meslektaşlığımız da var. Bir araya gelip konuşmuşluğumuz filan var. Cemalettin Kaplan da İslamın işte o sözünü ettiğim reddiyecilik, siyasal çerçevede eriyip gidenler arasında yerini almıştır. O da İslamın ne dediğinden çok, İslamı nasıl ortaya koymak gerektiği ile uğraşan bir kişidir. Gerçek bir incelemeci değildir. O şeriatı getirmeye çalışıyor. Şeriatı getirmek için de izlediği yöntem vardır. İşte o yönteme uyuyor. Şimdi o yönteme İlhan Arsel'in kitabı en büyük darbeyi indirdiği için, şeriatçılar onu hedef aldılar.

- Cemalettin Kaplan bilgili midir?

- Şimdi doğrusunu söylemek gerekirse, evet bilgisi yoktur denemez. Ama bir 'mudakkik', yani bir incelemeci, araştırmacı değildir, bir şeriat politikacısıdır.

- Peki bilgili olduğuna göre Kaplan da, Suyuti de, Buhari de diğer kaynaklarda bunları görmedi mi?

Kuşkusuz gördü. İlhan Arsel'in kitabının İslam kaynaklarına uygun olduğunu da biliyor. Çok çok yakından biliyor. Ama onu işin siyasal yönü ilgilendiriyor.

- Müslümanlıkta yalancılık olur mu?

- Şeriatın en baş taktiği "harp hiledir". Yani "savaş hileyle kazanılır." Hileyle bunu yürüteceksiniz, ortaya koyacaksınız. Hangi alanda olursa olsun. Onlar şimdi kendilerini bir savaş içinde görüyorlar. O savaşta yalanın her türünü sergilemekte kendilerini yetkili görüyorlar.

Yani mübah görüyorlar. Yol onlar için mübahtır. Bir de şu gerçeği ortaya koymak gerekir: Cemalettin Kaplan şeriatçıdır. Humeyni de şeriatçıdır. Şeriat acımasızlıktır. Şeriat terörizmdir. Onun için de onlar bu acımasızlığı sergiliyorlar. Yani o da şeriatın hükmünden başka bir şey ortaya koymuyor. Çağdaş insanın kafasını avuçlarının arasına alıp düşünmesi gerekir. Demek ki şeriat budur. Yani şeriat egemen olduğu zaman özgürlük diye bir şey olmayacak, demokrasi diye bir şey olmayacak. Kimileri der ki bırakalım onlar da kendi partilerini kursunlar. Bırakalım onlar da gitsinler sokaklarda miting yapsınlar, şeriatı istiyoruz diye. Bunun olması demek teröre de evet diyelim demektir. Yani bırakalım terörizm partisi kurulsun. Özgürlük düşmanlığına ilişkin parti kurulsun. Onlar da kendi mitinglerini yapsınlar. Demokrasi, özgürlük isteyenler bunların zıttı bir partinin kurulmasını isteyemezler, evet diyemezler. Cemalettin olayı olsun, Humeyni olayı olsun bunu açık seçik ortaya koyacak niteliktedir.

- Bu konular gündeme getirilince, hemen bir Yahudilik suçlamasıdır gidiyor...

- İslam şeriatının teröre yönelik yanı Yahudilikten kaynaklanır daha çok. Çünkü İslam, dünya hükümlerini, "şeriatı" Tevrat'tan almıştır. Yahudi şeriatından. Bugün İsrail'de görülen kandökücülük ve acımasızlık da bu şeriattan kaynağını alır. Tevrat'a bir bakarsanız Yehova'nın bir savaşçı olarak Yahudilere katıldığını ve Yahudileri kendi dışlarında bulunan toplumları vurmaya, yakmaya, yıkmaya, öldürmeye kışkırttığını, bu konuda hiç acıma gösterilmemesini istediğini görürsünüz.

- Siyonizme karşı Filistin halkının kurtuluş savaşını nasıl görüyorsunuz?

- Filistin halkının kurtuluş savaşına gelince, kuşkusuz haklıdır. Başbelası durumundaki "Siyonizme" karşı savaşlarını da anlamamak mümkün değil. Ne var ki, kurtuluş savaşı dine dayalı bir savaş niteliğine sokulmamalıdır. "İslam birliği" falan gibi çerçeve içinde yürütülmemelidir savaş. İslam ya da bir başka din ne derse desin Filistin halkı din terörüne de girmeden, heveslenmeden kendi davalarının haklılığı doğrultusunda yürümelidirler. Tevrat'ın çeşitli bölümlerinde 1. Samoel, 2. Samoel, tarihler, 1. Krallıklar, 2. Krallıklar ve diğer bölümlerinde Filistinlilerle Yahudilerin bitimsiz olan savaşları anlatılır.

Kuşkusuz Tevrat'ta anlatılan savaş bir din savaşıdır. Yani dine dayalıdır. Şimdi çağdaş dünya karşısında Filistinlilerin aynı çerçevede savaş yürütmeleri ne akıllıca olur, ne de çağdaş.

- *Türban konusunda ne düşünüyorsunuz?*

- Türban aslında siyasal nitelikli bir olaydır. Kuşkusuz şeriattan kaynağını alır. Şeriatçılar türban olayına siyasal nitelik de vererek şeriat rejimi getirmenin bir provasını yapmışlardır. Bunda devletin izlediği yanlış politikanın büyük payı vardır. Çünkü 82 Anayasası'nda 24. maddedeki din derslerini zorunlu duruma getiren hüküm zamanla bu sonucu verecekti. Şimdi yaşanan da odur. Yani ekilen biçiliyor. Şeriatın yaygın duruma gelmesinde bu politika etkili olmuştur. Şimdi tam bir çelişkiye düşülerek türban yasaklanıyor. Ama kafalarının içi türbanı giymeye hazır bir durumda bırakılıyor. Hatta o yönde eğitim yapılıyor. Bununla birlikte türbana serbestlik verilsin denemez. Çünkü çağdaş bir üniversitenin kapısından ayağını atanlar çağdaşlığı kesin olarak kabul etmek zorundalar. Yasakçılıkla nereye varılabilir? Sorusu sorulabilir. Kuşkusuz yalnızca yasakçılıkla çözüm olamaz. Çünkü bunun yanında köklü eğitim gereklidir. Ama bu doğrultudaki yasak da şeriata ilişkin yasaklar gibi bence gereklidir. Örneğin; trafik yasaklarını kaldırmak mümkün değil. Ama trafik için ayrıca insanları eğitmek de gereklidir. Kısacası bir yanda yasak konurken, bir yanda da sağlıklı, köklü eğitimi gerçekleştirmek zorunludur.

- *Son olarak söylemek istediğiniz bir şey var mı?*

- Şimdi benim burada herkese, özellikle aydınlara bir çağrım var. *Şeriat ve Kadın* adlı kitap alınıp okunmalı, okutulmalı, yazarlar bu kitabı tanıtmalı. Nice kara seslere bunların yarattıkları ya da sürdürdükleri karanlığa en güzel karşılık bu olacaktır.

Çünkü, şeriat bir felakettir. Özgürlükten, demokrasiden, insanlıktan yana olan herkesin bu felaketi önlemede katkısı bulunmalıdır. Kuşkusuz yasal çerçevede.

2000'e Doğru
19 Mart 1989, Yıl 3, Sayı 12

AYETLER UYDURMA MI?

Bazı İslamcı çevrelerin "Şeytan Ayetleri" diye bir şeyin hiçbir zaman olmadığı şeklindeki iddialarını ciddiye almak mümkün değildir. Bu ayetler kesinlikle bir "masal", bir "uydurma" olmayıp tamamiyle bir gerçektir. Yani Muhammed, Mekke'de iken ilk dönemlerde, "üç tanrıça"nın övgüsünü yapan ve o zamana değin Araplarda da bilinen şiir, Necm Suresi'nin ayetleri arasında okununca (okuyan: Muhammed'in kendisidir), Arap "putatapar"ları da "peygamber"le birlikte "secde" etmişlerdir. Ne var ki "sonra"dan, "Cebrail"in uyardığı ileri sürülerek, ayetler arasına karıştıranın, "Şeytan" olduğu savunulmuştur. Savunan, "Peygamber". Bunu aktaran da başta Peygamberin arkadaşları olmak üzere "İslam büyükleri"dir, "İslam hadisçi ve tefsircileri"dir. Olayın bir bölümü yani Necm Suresi'nin okunması sırasında "putataparlar"ın, "Peygamberle birlikte secde ettikleri" Buharî'nin "e's-Sahih"inde de yazılıdır. (Bkz. Diyanet yayınlarından Tecrid, hadis no: 555-556). Olayın kalan bölümü de sayılamayacak kadar çok "hadis" ve "tefsir" kitaplarında yer almıştır. Olayın bütününe ilişkin hadis, 15. yüzyılın en büyük hadisçi ve 'tefsirci'lerinden sayılan Celaluddin Süyûtî ve İbn Hacer (el Askalânî) tarafından doğrulanmış, "sağlam" kabul edilmiştir. Yani olay, nitelendiği gibi bir "masal" değildir ve yine ileri sürdüğü gibi, "İslam karşı devrimcileri"nce uydurulmamıştır.

Konunun bir başka yönü: Laik kafa, özgür kafa; özgür düşünür. Düşündüğünü de özgürce ortaya koyar, öyle olması gerekir. Özgür dünyada olması gereken budur. Bu özgürlükse, "dinsel kural"larla, falanca dinin filanca "kutsal"larıyla, bu kutsallara "saygı"yla ya da dinsel duyguları incitiyor mu, incitmiyor mu "hesabı"yla sınırlandırılamaz. Böyle bir sınırlandırma da bu tür sınırlandırmayı kabul etmek de "çağdaş"lıktan uzaklaşmaktır, Ortaçağ karanlığının ölçülerine bağlanmaktır. Bunu isteyen din, İslam olabilir. İslamın bunu istemesi doğaldır da. Yeryüzündeki dinler içinde, Yahudilik ve İslam, yaşamın her

alanına el uzatmıştır. İnsanlara, "Benim kurallarıma göre yaşayacaksınız" der; yöneticilere de "Siz elinizi çekin, ben yöneteceğim" isteğini yöneltir.Kurallar "kesin"dir, "değişmezlik" gösterir. Mecelle'de, "zamanın değişmesiyle hükümler de değişir" denmesi aldatmamalıdır. Çünkü aynı Mecellede ve İslam fıkıhında, 'değişme'nin 'esas'ta olamayacağına, "ayet ve hadisin kesin hükmüyle belirlenenlerin, hiçbir biçimde değiştirilemeyeceği"ne ilişkin açıklama da yer alır. Temeli "değişmezlik" olan "din giysisi", gelişen yaşamın, çağımızın giysisi olamaz. O giysi, bu gövdeye olmaz. Olmadığı, olamadığı için Türkiye Cumhuriyeti'nde 'laik yasa'lar kabul edilmiştir. Mahmut Esat Bozkurt, Medeni Kanun'un gerekçesinde bunu çok açık bir dille anlatır. Bundan ödün vermemek gerekir. Verildiği zaman işin içinden çıkılmaz. Mollanın biri kalkar; 'din hükümleri'ni, 'Kuran hükümleri'ni gösterip uyulmasını ister. Uymayanları da din adına cezalandırmaya yeltenir. Ülke sınırlarını bile umursamazlıktan gelir. Humeyni'nin yaptığı budur. "Nerede bulursanız öldürün!..." Kuran böyle diyor. (Bkz. Bakara, ayet: 191, Nisa: 89, 91 Tevbe: 5.) Humeyni de böyle diyor. "Öldürün" diyor. Tarih boyunca hep böyle denmiştir. Bir Cemel Olayı'nda 15 bin kişi öldürülmüştür. Çarpışan iki yanda da "Peygamber"in en yakın arkadaşları bulunduğu halde... Tarihte nice kişiler, değerli insanlar bu "öldürün" fetvalarıyla can vermişlerdir. "Sünnet Ehli"nin "dört mezheb"inde de Humeyni'nin Şii mezhebinde de bir kimse "dinden dönmüş" (ridde) ya da bu eğilimi göstermişse "öldürülmesi"ne fetva verilir. Dünya, hele "uygar dünya" bu "fetva"lara göre yönetilemez.

Kısacası: Kuran'ın Hacc Suresi'nin 52. ayetinin, bunu izleyen ayetlerin ve bu ayetlere ilişkin aktarma ve yorumların tanıklığıyla "Şeytan Ayetleri" olayı bir gerçektir. Kaynak ileri sürüldüğü gibi yalnızca Taberi değildir. Taberi'den 150 yılı aşkın bir zaman önce yaşamış olan İbn İshak'ın "e's-Sire"sinde de olay yer alır. (Bkz. Siretü İbn İshak, yay. Muhammed Hamidullah, fıkra:219.) Bunun yanında bir başka gerçek, laik ve özgür düşünen insan -ki Salman Rüşdü de böyle bir insandır- "din kutsallıkları"nın çerçevesine sokulamaz. Bunu yapma yolundaki "din terörü" karşısında korkmadan, yılmadan yeterince savaşım verilmelidir artık.

Cumhuriyet
24 Şubat 1989

Turan Dursun, Diyanet'i Yanıtlıyor:
"ŞEYTAN AYETLERİ" İSLAMIN GERÇEĞİ

"Şeytan Ayetleri" diye ünlenen sözlerin önce Kuran'a "ayet" olarak sokulduğu, bu sözlerde "Lât, Uzza, Menât" adlı tanrıçalar övüldüğü için "putataparlar"ın, "Peygamber" ve inanırlarıyla birlikte "secde" ettikleri, bir olay olarak kaynaklarda yer alır. Konu, bilim namusu içinde ve soğukkanlı olarak tartışılmalıdır. "Telaş"a, "heyecan"a gerek yok. Ortada bir olgu, bir gerçek varsa -ki var-, "hayır yok böyle bir şey!" demekle "yok" olmaz.

Kimi polemikçiler, Humeyni'nin "cinayete azmettirici" fetvası doğrultusunda tutumlar sergilediler, "hayır, şeytan ayetleri diye bir şey olmamıştır, yalandır, iftiradır..." dediler. Ve saldırı üstüne saldırıda bulundular.

Öyle görülüyor ki bu kervana, Diyanet İşleri Başkanı Mustafa Sait Yazıcıoğlu da katılmış durumda. TRT'de ve yazılı basında yer alan açıklamasına göre, Yazıcıoğlu da, "olay"ın "uydurma" ve "kasıtlı bir yalan" olduğunu ileri sürüyor.

Yazıcıoğlu'nun açıklamasında neler var, bir bakalım:

1. Yazıcıoğlu, olayı dile getirdiği ileri sürülen ayetleri, İsra suresinin 73.-75. ayetleri olduğunu yazıyor. Sonra: "Bu hikâyeye göre, Hz. Peygamber'i ikaz için gönderilen İsra suresi 73.-75. ayetleri, Hicret'ten 2-3 yıl önceki Mi'rac olayından sonra vahyolunmuştur. Bu ise, Allah'ın şeytan ayetlerine karşı, Peygamber'ini ikaz etmek için 5-10 sene beklediğini gösterir ki, akl-ı selim ve mantığın kabul etmesi düşünülemez" diyor.

Bir kere, "Şeytan Ayetleri" olayına ilişkin ayetler arasında, İsarâ suresinin sözü edilen ayetleri de vardır. Ama birinci derecede ilgili görülen ayetler bunlar değildir; Hacc suresinin 52.-55. ayetleridir.

Kaldı ki, gerek İsrâ 73.-75. ve gerek Hacc 52.-55. ayetler, "Peygamber'i ikaz" niteliğinde değil; "olayın açıklayıcısı" niteliğinde görülüyor. Yani olayı anlatır niteliktedir. Bir olayın anlatılmasıysa çok

sonraki ayetlerde de yer alabilir, bu doğaldır, Kur'an'da da benzerleri çoktur. Öyle olunca, "Peygamber' i ikaz için şu kadar yıl niye beklenmiştir?" denemez.

Ve kaldı ki, ayetlerin tarihine ilişkin kesin bir bilgi ileri sürülemez. Surelerin "Mekkî" ve "Medenî" olmaları bile çoğu kez tarih için ölçü alınamıyor. "Mekkî" olan surelerde "Medenî", "Medenî" olan surelerde de "Mekkî" ayetler bulunuyor.

2. Yazıcıoğlu: "Esasen Necm suresi 19.-20. ayetlerinden sonra gelen söz konusu ifadeyi (şeytan ayetlerini) doğru kabul etsek bile, aynı surenin müteakip 21.-23. ayetlerinde putların kötülenmiş olması, bir çelişkiye yol açacaktır. Bu durumda müşriklerin bu çelişkiyi görmeyerek, putların methedildiğini kabul etmeleri ve bu yüzden secde etmeleri söz konusu olamaz." diyor.

Oysa, putları yeren ayetler, öven ayetlerin sureden çıkarılmasından sonra yer almıştır diye düşünülemez mi?

3. Yazıcıoğlu, "Nitekim bu hikâye, ilk devir İslami kaynaklarda yer almamakta, ilk olarak 900'lü yıllarda yaşamış olan bir tarihçiye (burada amaçlanan Taberi'dir) ait ve Hz. Peygamber'den üç asır sonra yazılmış olan bir eserde geçmektedir" diyor.

Oysa, olay, ölümü 923'te olan Taberi'den çok önce, ölümü 768'de olan ünlü "Siret" sahibi Muhammed İbn İshak'ın kitabında da yer alıyor. (Bkz. Muhammed İbn İshak, e's-Sîre", tahkik: Muhammed Hamidullah, Arapça, Konya, 1981, s.157-158, fıkra, 219.)

Kaldı ki, öyle hadisler vardır ki, çok sonraki dönemlerin hadisçilerinin kitaplarında yer aldığı halde, "İslam hukuku"na, "İslam kelamı"na dayanak yapılmıştır. Yani "hadisbilim"de, bir hadisin "sağlamlığı (sıhhat)" ve çürüklüğü (za'f) için başka ölçülere vurup değerlendirirler.

Şimdi, olayın gerçekliğini dile getiren kanıtları görelim:

1. "Şeytan Ayetleri" olayına değindiği, bu olayı dile getirdiği savunulan ayetler:

a) Hacc suresinin 52. ayeti ve izleyen ayetler.

52. ayette, her peygamberin "okuduğu şey"e, "şeytanın bir şeyler kattığı" ama "Tanrı'nın, şeytanın kattığını neshettiği (hükümsüz bıraktığı) ve kendi ayetlerini geçerli -sağlam kıldığı" anlatılır.

Görüldüğü gibi, anlatım, "Şeytan Ayetleri" diye bilinen ayetlerin, "Kuran'a sokulup sonra çıkarıldığı, sokanın şeytan, çıkaranın da Cebrail aracılığıyla Tanrı olduğu" yolundaki "ifade"lere uygundur. Zaten, "tefsirler" de, bunun için bu ayetleri, olayın yansıtıcısı olarak görürler. 52. ayetten sonraki ayetlerde de aynı olaya uygun anlatımlar bulurlar.

b) İsra suresinin 73.-75. ayetleri:

Bu ayetlerin anlamları şöyledir:

"(Ey Muhammed!" Seni, sana vahyettiğimizden uzaklaştırıp daha başkasını ileri sürerek bize iftira etmeye sürüklüyorlardı nerdeyse. O zaman seni dost bulacaklardı. Eğer seni pekiştirmiş olmasaydık, andolsunki, onlara eğilim gösteriyordun, az kalsın. O zaman sana, yaşamı da, ölümü de kat kat azab biçiminde tatturırdık. Sonra da bize karşı bir yardımcı bulamazdın."

2. Hadisler:

"HADİS" 1:

"Peygamber Mekke'de NECM suresini okurken secde etti ve onunla birlikte, -aldığı toprağı alnına götüren yaşlı birinin dışında- Müslüman ve putatapan herkes SECDE etti."

Anlatan Peygamberin arkadaşları:

- Abdullah İbn Abbas
- Abdullah İbn Mes'ud

KAYNAK: Buhârî (bkz. Di. Baş. yayın., Tecrid, hadis no: 555, 556.) Tirmizî ve öteki hadis, fıkıh kitapları.

SORU:

1- "Peygamber'in can düşmanı" diye nitelenen putataparlar nasıl oldu da, "Peygamber"le bir araya gelebildiler?

2- Putataparlar nasıl oldu da, Peygamber'le birlikte, secde ettiler?

Bu soruların karşılığını bulabilmek için, bundan sonraki hadis iyi incelenmelidir.

HADİS 2:

"Peygamber Mekke'deyken NECM suresini okuyordu." Lât'ı, Uzzâ'yı ve bir öteki, üçüncü (put) olan Menât'ı gördünüz mü? diyen yere gelince:

Şeytan, peygamberin diline şunu atıverdi (sokuşturdu):

'İşte bunlar, *yüce* turnalardır (ğarânik). Şefaatleri de elbette ki

umulur'.

Bunun üzerine (putataparlar): 'Muhammed daha önce değil, bugün tanrıçalarımızı iyi (sözlerle) andı!' dediler.

Yine bunun üzerine Peygamber secde etti ve onlar da SECDE ettiler. İşte bu nedenle de Tanrı şu ayeti indirdi:

'(Ey Muhammed!) Senden önce hiçbir Peygamber (resûl, nebî) yoktur ki, şeytan onun okudukları arasına, (bir şeyler katıp) bırakmasın. Tanrı, şeytanın bıraktığını bozar (kaldırır), kendi ayetlerini güçlendirir. Tanrı Bilen'dir, Hikmetli'dir" (Hacc suresi, ayet: 52)

Anlatan Peygamber'in arkadaşları:

- Abdullah İbn Abbas'ın da içinde bulunduğu bir topluluk.

KAYNAK: Başta Süyûtî ve İbn Hacer (Askalânî) gibi 15. yy.'ın ünlü "hadis" ve "tefsir" uzmanları olmak üzere çoğu İslâm hadis ve tefsir uzmanlarının kitapları.

Çok açıkça görülüyor ki:

İkinci hadis, birinci hadisi tamamlıyor. Daha doğrusu, ikisi aynı hadistir. Birincisi eksik, ikincisi tamam.

Ve çok açıkça şunların anlatıldığı görülüyor:

Putataparların Peygamberlerle birlikte SECDE etmelerinin nedeni: "Peygamber'in üç putu (Lât'ı, Uzza'yı ve Menât'ı) öven sözlerle anması ve bunu, 'ayet' olarak okumasıdır."

Üç putu öven sözleri "Peygamberin diline ayet olarak sokan", ŞEYTAN'dır.

Yani bu sözlerin oluşturduğu "ayetler", Tanrı'nın ayetleri değil, "şeytanın ayetleri"dir.

"Şeytanın ayetleri", sonradan, sureden çıkarılmıştır.

Hacc suresinin 52. ayetinde anlatılan da budur.

Diyanet'in resmi çevirisindeki Hacc suresinin 52. ayetinin çevirisi, tartışılan yorum katılmış bir çeviridir, onun için de güvenilir değildir. Doğru çeviri, ikinci hadiste yer verilen çeviridir.

Bu konuda uzun söze gerek yok. İslam dünyasının en büyük uzmanlarından Süyûtî (Celaluddin Süyûtî, ölm. 1505) ve İbn Hacer (el Askalânî, ölm. 1449) "hadis"i sağlam ve olayı gerçek kabul ediyorlar. Süyûtî, hem tefsirinde, Hacc suresini 52.-54. ayetleri nedeniyle yer veriyor; hem de başka kitaplarında, örneğin "ayetlerin gerekçeleri"ne (sebeb-i nüzûl) ilişkin yazdığı ünlü kitabında, "Lübabu'n-Nukûl fî Es-

babi'n-Nüzûl" olayı sağlam kabul ettiğini yansıtıyor. İbn Hacer'se, "Kâdî Iyaz" ve İbnü'l-Arabî gibi kimi yazarların "olayı anlatan hadis"i uydurma saydıklarını ama bunların bu sözlerinin hiçbir önemi bulunmadığını, çünkü olayın ve hadisin "birçok yol"dan gelen tanıklıklarla doğrulandığını belirtiyor. İbn Hacer, Fethu'l-Bari adlı kitabının, Hacc suresine ilişkin kesiminde açıklıyor. Onun bu açıklamasına da Süyûtî, kitabında yer veriyor.

Süyûtî'de, İbn Hacer de hangi hadisin sağlam, hangisinin çürük olduğunu en iyi bildikleri İslam dünyasında kabul edilegelmiş uzmanlardır. Ve bunlar için de "dinsiz, İslam düşmanı" suçlaması yapılamaz.

Kısacası:

1. "Şeytan Ayetleri" olayı gerçektir. Bunu yok sayma çabaları da boşunadır.

2. Diyanet İşleri Başkanlığı en büyük İslam otoritelerince de sağlam kabul edilen hadise dayalı ayetlerle destekli bu olayı yok sayma yerine ülkede kimseye yararı olmayan din terörünü kınayıcı çabalara girse çok daha yararlı bir tutum göstermiş olurdu. Çünkü gerçek olduğu halde bu olaya "iftira"dır, "dinsizlerin uydurmasıdır" biçimindeki sözler, cinayete azmettiren fetvalara çanak tutmaktan başka bir şeye yaramaz.

2000'e Doğru
19 Mart 1989, Yıl 3, Sayı 12

KARA SESLİ KARANLIK

Yazık ki, görülen durum çok acı. Uzun süredir İslamcılığa çok önemli ödünler verilmiştir. Korkunç yatırımlar yapılmıştır. Din öğrenimi veren okullar vardı; yenileriyle sayıları artırılmıştır. Ayrıca, buralardan çıkanlara yeni kapılar açılmıştır. Her meslek dalında, devlet erkinin her kesiminde, yönetimin her basamağında bunlardan var şimdi. Hem de bol, bol. Mühendisi, avukatı, savcısı, yargıcı, yöneticisi, parlamenteri... İslamcılar, tarihte rastlanmadığı ölçüde ekonomik tabanlıdır günümüzde. Hem de uluslararası boyutta... Örgütü var, arkası var, parası var... Laik ve "aydın" görünen kesiminse, koyu bir aymazlığı. Tam bir demagojiye dönüştürdükleri "demokratik"leri. Korkaklıklarının arkasına sakladıkları "taktik"leri, karanlıkçılarla "ittifak" hevesleri. Kimilerinin de "oy kaygıları".

"Yasakçılık çözüm değil" deniyor. Elbette ki yalnız başına çözüm olamaz bu. Trafik yasakları trafik sorunu için yalnız başına çözüm oluyor mu? Ama gelin, trafik yasaklarını kaldırın, olur mu? Laiklik konusundaki sorunların çözümü için de, "yasak"lar yanında, buna yönelik sağlıklı, çağdaş eğitim gerekir. "Laikliğe aykırılıklar"a ilişkin yasakları kaldırmak olamaz, doğru olmaz. İslam'ın yaygın olduğu bir ülkede hiç doğru olmaz bu. İslam,yalnızca "inanç" değildir, "eylem"dir de. Yaşamın her dalına kollarını uzatmış bir eylem. "Laikliğe aykırılıklar"a ilişkin "yasak"ları, kaldırmak şöyle dursun; Anayasaya göre önerilemez bile. Hukuku bir parçacık bilen, bunu da bilir. Bunun için "demokrasi" de gerekçe olarak ileri sürülemez. Demokrasi için "demokrasiye aykırılıklar" serbest bırakılamaz. İslam şeriatının kendisi "demokrasi"ye terstir. Ne demokrasi dinler, ne özgürlük. Bunlardan vazgeçmedikçe —ki buna kimsenin gücü yetmez— "Şeriatçılar"a: "— Buyurun kendi partinizi, Şeriat partisini kurun!" denemez. "Demokrasinin Batı'daki ölçüsüyle benimsenmesi"nin gereği bu değildir. "Camilerdeki cemaatin özgürce partilerini kurmaları ve meydanlarda mitinglerini yapmaları", Batı'daki ölçüleriyle "demokrasi" adına istenemez.

Şeriat yolundaki oluşumlar "terör" yolundaki oluşumlardır. Batı demokrasisinde "terör serbest" değildir, "terör partisi" yoktur. Basında, "Tahran Radyosu"nun tahrik ettiği" ve "Şeriat kansız gelmez" dediği haberi verildi. Terörün kaynağı, Humeyni'nin kafası değildir yalnızca. Onun "fetvası"da değildir. "Şeriat"tır. Humeyni'yi tek ölçü almak yanlıştır. İşte "Kara ses" Cemaleddin, şeriata dayanıyor. Kitabından dolayı İlhan Arsel için "öldürün!" diye haykırırken Şeriat terörünü yansıtmıştır.

Tempo
19 Mart 1989, Yıl 2, Sayı 12

MUHAMMED'E GÖRE KADIN "UĞURSUZ"DUR

Kitap Dergisi'nin Mayıs 89 sayısında "PEYGAMBERE GÖRE KADIN UĞURSUZLUK MU" başlıklı bir yazı yayınlandı. Yazarı: Ali Bulaç.

Bulaç bu yazısında, Prof.Dr. İlhan Arsel'in "Şeriat ve Kadın" adlı kitabını eleştiriye koyulmuş. Arsel'in kitabı, şimdiye dek yazdığı kitapları gibi son derece değerli, titiz bir inceleme, araştırma ürünü. Sağlam, dürüst bir bilim adamının değerlendirmesi olarak, ele alınanların hepsi sağlam kaynaklara dayalı. Yürekli, daha güzel bir dünya hazırlanmasına yönelik, ışık tutucu örnek bir çalışma. Kitap, yüzyılımızın kitabı olacak nitelikte. "Kadın hakları" yönünden özellikle. Buna karşılık Ali Bulaç'ın yazısı, "müminlerin imanlarını okşamaya" yönelik ve politik. Ağırbaşlı ve sağlam dayanıklı bir eleştiri olmaktan da tümüyle uzak. Bulaç, İslâm'ın kendi uzmanlarının üzerinde birleştikleri noktalara, ilkelere, kurallara bile ters şeyler yazıp döktürmüş. Öyle anlaşılıyor ki, "imanlıları okşama çabası"nı gösterirken, konuları da bilmiyor. Yani yeterince bilmiyor. Örneğin bir "tefsir usulü" uzmanı değil, bir "hadis usulü" uzmanı değil, bir "fıkıh usulü" uzmanı değil.

Bir örnek:

Ali Bulaç: "AT"ın, "EV"in ve bir de "KADIN"ın "UĞURSUZ" olduğunu anlatan hadisi ele alır -ki Arsel'in, kitabında üzerinde durduğu hadislerden yalnızca biridir- ve bilgiçliğe girişirken önce şöyle bir soru soruyor:

"Buhari ve Müslim gibi iki hadis kaynağında ve diğer muteber hadis kitaplarında bu sözün yer almasını nasıl açıklayacağız?"

Sonra "Buysa cevabı kolay bir sorudur" diyor.

Uzmanlarına göre ciddiye alınmayacak bir sürü deli saçmasını bir yana bırakırsak, ileri sürdüklerini yani "cevabının" özeti şudur:

- Buhari ve Müslim'in kitaplarına yazdıkları bir hadis bunlara göre hadis olabilir de, "cerh ve ta'dil" adlı bilim dalma göre bir başkasın-

ca hadis olmayabilir.

- Senedi sahih olan bir hadisin metni sahih olmayabilir.

- Bir sözün "hadis" olup olmadığını anlamak için "Kur'an"la, öteki hadislerle ve "aklın geçerli (kime göre geçerli?) kuralları"yla karşılaştırılmalı; bunlara uyuyorsa hadistir, uymuyorsa değildir. (s.23.)

Bulaç, hadis uzmanları önünde gerçekten gülünç duruma düşüyor:

1- Buhari ve Müslim'in "e's-sahih"lerinde (kitaplarında) yer verdikleri hadislerin tümü "sahih (sağlam)" kabul edilmiştir. Kitapları, "Kur'an"dan sonra "en sağlam kitaplar" sayılmıştır İslam dünyasında. Birlikte yer verdikleri hadislerin "sahihlik" derecesi de, "en üstün derece", "7 derecenin 1.si" olarak benimsenmiştir. (Bkz. Dâvûd el Karsî, Şerhu Usûli'l-Hadis li'l-Birgivî, Arapça, İstanbul 1312, s.22-23) Arsel'in kitabında yer verdiği hadislerden biri olan "AT'da, EV'de, bir de KADIN'da UĞURSUZLUK" bulan hadis de bunlardan olduğuna göre "sahihliği", yani sağlamlığı tartışılamaz. Tartışması, "Müslümanım" diyenlerce veuzmanlarınca yapılamaz.

2- Tüm hadis uzmanlarınca benimsenen ölçüye göre, bir hadise "sahih" deniyorsa, "sened"i de, "metni" de "sahih"tir. "Sahihlik" için de 3 koşul vardır: "ADALET", yani "güvenirlik", sonra "ZABT" yani "yazıya ya da belleğe geçirmedeki sağlamlık" ve sonra "İTTİSÂL" yani "zincirin halkalarının peygambere değin kesintisiz ulaşması"dır. (Bkz. Ali el Kârî, Şerhu Nuhbeti'l-Fiker, Arapça, İstanbul, 1327, s.51; Dâvûd el Karsî, aynı kitap, s.21.)

3- bir sözün "hadis" olup olmadığını anlamak için başka hadislerle ya da Kur'an'la kaşılaştırma yapmak gerektiği yolundaki sav, "çağdaş (!) Müslüman"lara biraz sevimli gelebilir. Ama bu savın, uzmanlarınca bir değeri ve ciddiliği yoktur. Hele Ali Bulaç gibi "mukallid" sayılması gerekenler yönünden sözü bile edilmemelidir. (Bkz. Dâvûd el Karsî, aynı kitap, s. 22.) Karşılaştırmayı kim yapacak? Ali Bulaç mı?

4- "Aklın geçerli kuralları"na gelince: Bu kurallarla karşılaştırma yapmak gerektiği yolundaki savda, "çağdaş" görünümlü Müslümanlarca sevimli bulunur. Ama bunun da hadis uzmanlarınca bir değeri, bir ciddiliği yoktur. Kaldı ki "aklın" kime göre "geçerli" olan "kuralları"ndan sözediliyor? İslâm'a, "molla"ya göre "geçerli" olandan mı,

"imanla gölgelenmemiş ve bozulmamış olan akıl ve bilim ilkeleri"ni benimsemiş olanları göre "geçerli" olandan mı?

Ne denli çabalanırsa çabalansın örtülemeyecek bir gerçektir ki, ne İslâm, ne de bir başka "din", bozulmamış "insan aklı ve bilim"le bağdaşır. "Tanrı" anlayışı, "melek", "cin", "gökten inme kitap", "peygamberlik", "kader", "Âhiret", "cennet", "cehennem"... "İman"ın temel ilkelerinin kapsamında olan bunlardan hangisi"insan aklı ve bilim"le bağdaşabilir?

Ali Bulaç, İslam'ın "KADIN'a üstün haklar verdiğini" yazıyor.

İslam'ın hangi kaynağıyla veriliyor bu haklar?

-KUR'AN'la mı? Bakara suresinin "erkeklerin kadınlar aleyhine dereceleri (üstünlükleri) vardır." diyen 228. ayetiyle mi? İslam uzmanlarının ve Kur'an yorumcularının kendileri, bu ayetle, "AKIL"da, "DİN"de, "MİRAS"ta, "İMAMLIK"ta, "KADINLIK"ta, "TANIKLIK"ta, EVLİLİK"te, "BOŞAMA-BOŞANMA"da, "GANİMET"te ve daha birçok konuda, "KADIN"ın "ERKEK"ten "daha aşağı derecede" olduğunun anlatıldığını belirtiyorlar. (Bkz. F. Râzî, 6 / 101, Taberî, Camiu'l-Beyân, 2 / 453; Tefsiru'n- nesefî, 1 / 115; Tefsiru İbn Kesir, 1 / 271; Kâsımî, Mehasinu't-Te'vîl, 3 / 585; Tefsiru'l- Merâgî, 2 / 167; Seyyid Kutub Fi Zılâli'l- Kur'an; 1 / 360; Şevkânî, Fethu'l- Kadir ve öteki tefsirler, "ahkâmu'l-kur'an"lar.) En ilkel hukuk sisteminde bile "suç" işlenmeden "ceza" verilemezken, kendisine daha başkaldırmamış, ama başkaldıracağı (nüşûz) kuşkusunu taşıyan "KOCA"yı, "KARI"sını "DÖVME"ye çağıran, Nisa suresinin 34. ayetiyle mi veriliyor o "üstün haklar" kadına?

-Yoksa kadırnı aşağılayan hadislerle mi? (Değerli Arsel, bu hadisleri kaynaklarıyla gözler önüne sermiştir.)

2000'e Doğru

11 Haziran 1989, Yıl 3, Sayı 24

İNANDIRMAK İÇİN KUR'AN'DAKİ TANRI'NIN ANDİÇMELERİ

Kur'an'ın Tanrı'sıyla Tevrat'ın Tanrı'sının birçok benzerlikleri vardır.

Örneğin ikisininki de "EFENDİ"dir (Rab). Tevrat'ınki bu niteliğini efendi - köle ilişkisinin çok geliştiği Fenikelilerin, "efendi" anlamına gelen "BaT"lerinden almıştır.Yunanlıların yine "efendi" anlamına gelen "Adonis"leri de aynı kaynaktan gelmedir. Ba'l, Kur'an'da hem put olarak geçer (Saffat: 125), hem de "efendi - koca" anlamında (Bakara: 228; Nisa: 128; Hûd: 72; Nûr: 31; Saffât: 125.).

İkisininki de "KRAL"dır. Kur'an'da Tanrı'ya "kral" anlamında 5 yerde "Melik" denir (Tâhâ: 114; Mü'minûn: 116; Haşr: 23; Cum'a: 1; Nâs: 2.). Nâs suresindeki deyim çok ilginç: "MELİKÜ'N-NÂS", yani: "İnsanların Kralı". Tanrı'ya uygun görülen niteliklerden biri de bu.

İkisinin ki de "kullar"ına sırasında "acır". Ödüller verir. Ama sırasında da çok "öfkelenir". Başlara, türlü ve tüyler ürpertici belalar gönderir. Ayrıca da "cehhenem"de yakacaktır. Kur'an'da Tanrı'nın bir adı da "ZÜ'NTİKÂM"dır (Âli İmran: 4; Mâide: 95; İbrâhim: 47; Zümer: 37.) yani: "ÖÇALICI" "Öç" alır öfkelendiklerinden.

Daha başka ortak nitelikleri de sıralanabilir.

Ama az da olsa ortak olmayan nitelikleri de var. Bunların başında da Kur'an'daki Tanrı'nın çok "antiçiyor oluşu"dur. İnandırmak için çok çok antiçer. Tam Araplara özgü biçimde. (Yorumlarda da Arap geleneğine bağlanıyor.) Ve pekçok şey üstüne içer andını:

1- Kendi üstüne antiçer.

— "Fe ve Rabbike!" yani "Senin Efendi'ne-Tanrı'na antiçerim ki..." der. (Meryem: 68; Hicr: 92.)

— "Doğuların ve Batıların efendi'sine-Tanrı'sına antiçerim ki...

çer. (Nahl: 56, 63.)

2- "Peygamber"inin, yani Muhammed'in üstüne andiçer.

— "Le amruke!" yani "(ey Muhammed!) Senin yaşamın üstüne andiçerim ki..." der. (Hicr: 72.)

3- Kur'an üstüne andiçer.

— "Ve'l-Kur'ani!", yani "Kur'an üstüne andiçerim ki..." der. (Sâd: 1; Kâf: 1.)

— "Ve'l-Kitâbi!" yani "Kitap üstüne andiçerim ki..." der. (Duhan: 2.)

4- Göğe, gök cisimlerine, gök olaylarına antiçer.

— "Burçları olan göğe andiçerim ki..." (Bürûc: 1.)

— "Göge ve yapanına (Tanrı'ya) antiçerim ki..." (Şems: 5.)

— "Göğe ve gece ortaya çıkana andiçerim ki... Gece ortaya çıkan nedir bilir misin? O, (cinlere, şeytanlara taş olarak atıldığında) delip geçen yıldızdır..." (Târık: 1-3.)

— "Güneşe ve ışığına; onu izlerken aya; onu açığa vururken gündüze, onu bürüyen geceye... andiçerim ki..." (Şems: 1-4.)

— "Geri dönüp yuvalarına gidenlere (yıldızlara); kararmaya yüz tutarken geceye; soluklandığında (aydınlanırken) sabaha andiçerim ki..." (Tekvîr: 15-18.)

— "Hayır, tanyeri ağarmasına, geceye ve bürüyüp basana (karanlığa), dolunay durumundayken aya andiçerim ki..." (İnşikâk: 16-18.)

— "Hayır, yıldızların yerlerine andiçerim. *Ve andolsun ki bilseniz bu, büyük bir antiçmedir.*" (Vâkıa: 75-76.)

Tanrı, "yıldızların yerlerine andiçme"nin ne denli "büyük bir ant" olduğunu belirtiyor bu ayetlerde! Hem de andiçerek belirtiyor!

"Sabaha (fecr), on geceye (haccın on gecesine), çifte, teke ve gelip geçerken geceye andiçerim. *Bunlarda akıl sahibi için birer ant değeri vardır.*" (Fecr: 1-5.)

Kur'an'daki "akl"ın, bugün bilinen türden bir "akıl" olmadığı, bu ayetlerden de çok güzel anlaşılır.

Aynı şeyler üstüne andiçmeler sürer gider.

5- "Yer", yani dünya üstüne antiçer.

— "Ve'l-ardi ve mâ dahâhâ!" yani: Yere ve onu yayıp dümdüz yapana antiçerim ki..." (Şems: 6.)

Bu ayete göre dünya, "yuvarlak" değil; serilen bir şey gibidir.

Dümdüz!

6- Ve daha başka şeylere, sayılamayacak kadar çok şeye andiçer.

— "Tur"a, yani "kutsal dağ"a. (Tûr: 1; Tîn: 2.)

Tanrı'nın üzerine andiçtiği dağ, Tevrat'taki "Sina Dağı"dır. Mûsâ'nın, "on buyruğu" bu dağda aldığı bildirilir.

— "Kıyamete..." (el Kıyâme: 1.), "yele, yağmur yüklü buluta, gemiye, meleğe...." (Zâriyat: 1-4), "Düşman üzerine sürülen atlara..." (Âdiyat: 1-5.) "denize..." (Tûr: 6.), "Muhammed'in doğum yerine, doğum sahibine..." (Beled: 1-3.), ona, buna, "incire, zeytine..." (Tîn: 1.), kısacası her şeye andiçer.

— "Gördüğünüz ve görmediğiniz şeylere antiçerim ki..." der. (el Hakke: 38-39.)

Kur'an'daki Tanrı, bunca şey üstüne andiçerken, insanları belirli şeylere inandırmak ister. Öfkelendiği kimselerin başlarına neler getirebileceğine; "kıyamet"e, kendisine inanmayan ve karşı gelenlerden nasıl öç alacağına; korkunç cehennem ateşinde nasıl yakarak cezalandıracağına... Evet, bunlara inandırmaya çabalar.

2000'e Doğru
25 Haziran 1989, Yıl 3, Sayı 26

BÜYÜ VE MUHAMMED'İN BÜYÜLENMİŞLİĞİ

"İslam'da boş inanç(hurafe) yoktur" derler. Oysa var olduğu bir gerçek. İşte bir örnek: İslâm'da "BÜYÜ" ve "büyüyle insanların etkilenebilecekleri" inancı var. Hem de Kur'an'da ve en sağlam kabul edilen hadislerde:

Bakara Suresi'nin 102. ayetinde, Babil'de, Hârût ve Mârût adlı iki meleğe, (gökten) büyüyle ilgili birşeyler indirildiği, bu iki meleğin "büyü öğrettikleri", öğretilen büyüler arasında, "karı kocayı birbirinden ayıracak türden olanın da bulunduğu" anlatılır.

Ayetin anlamı şöyledir:

"Süleyman'ın krallığına ilişkin olarak şeytanların söylediklerine uydular. Oysa Süleyman kâfir olmadı. Ama şeytanlar kâfir oldular. Çünkü insanlara büyüyü öğretiyorlardı. Ve Babil'deki iki meleğe, Hârût ve Mârût'a indirileni. Bu iki melek de, 'biz fitneyiz! kâfir olma!' demedikçe, kimseye (büyüyü) öğretmiyorlardı. (İnsanlar), bu iki melekten, *KİŞİYLE KARISININ ARASINI AYIRACAKLARI TÜRDEN* (büyü) öğreniyorlardı. Onlar, Tanrı'nın izni olmadan kimseye zarar veremezler. Kendilerine zararı olan, yararı olmayan şeyi öğreniyorlardı. Kesinlikle bildiler ki, onu satın alanın Ahirette bir payı yoktur. Karşılığında kendilerini sattıkları şey ne kötüdür. Bir bilebilseler." (Bakara, ayet: 102.)

"Babil'de büyü öğretmenliği" yaptıkları bildirilen Hârût ve Mârût adlı iki melek, büyüyü öğrettikleri herkese, "biz fitneyiz, kâfir olma!" diyorlarmış. Yani "uyarı"da bulunuyorlarmış.

"Fitne"ye "sınav" anlamı verilir. Ve buna dayandırılarak iki meleğin: "biz sınav olarak gönderildik." demiş oldukları ileri sürülür. Aslında "fitne", "bir şeyin iyi kötü yönüyle ortaya çıkması"dır. (Bkz. Cessas, Ahkâmu'l-Kur'an, 1 / 57 F; Râzî, 3 / 221.) Buna göre büyü öğretmeni iki melek, "biz birer gerçeğiz!" demiş oluyorlar.

Her neyse, önemli olan, *iki meleğin, "büyü öğrettikleri"nin açıkça anlatılıyor olması.*

Ve öğretilen "büyü"ler arasında, *"karı kocayı ayıracak türden" etkili* olanının da bulunduğunun açıklanması.

Bu arada, "büyünün etkisi", hangi türden olursa olsun, "Tanrı'nın dilemesi"ne bağlanıyor. Ama bunun önemi yok. Çünkü bu, "büyü"nün resmen tanındığı ve "etkisinin varlığının kabul edildiği" gerçeğini değiştirmiyor.

Falak Suresi'nin 4. ayetinin anlamı:

"(Ey Muhammed!) Düğümlere çokça üfüren büyücü kadınların kötülüğünden de (Tanrı'ya sığınırım!' de)."

Görülüyor ki, "Tanrı", Muhammed'e (dolayısıyla inanırlarına), "büyücü kadınlar"ın yapabilecekleri büyülerle başına getirebilecekleri kötülükten kendisine sığınmasını buyuruyor!

Demek ki bu ayette de, "büyü" ve "etkisi" kabul ediliyor.

Muhammed'e, "büyücülerin kötülüğünden Tanrı'ya sığınması" buyuruluyor. ama hadiste anlatıldığına göre Muhammed yine de kendini kurtaramıyor "büyünün zararı"ndan! Hadiste, *kendisine büyü yapıldığı ve "hastalandığı"* bildiriliyor.

Buharî'nin de yer verdiği bir hadiste, Muhammed'in karılarından Âişe şunları anlatıyor:

"Peygambere büyü yapılmıştı. Öylesine ki, Peygamber, yapmadığı şeyi yaptığını sanıyordu. Sonunda bir gün dua etti, bir daha, bir daha... Ve konuştu:

-Âişe! Biliyor musun, neyle iyileşeceğimi Tanrı bana bildirdi. İki kişi (iki melek, Cebrail ve Mikâil) geldi bana. Biri başucumda, öbürüyse ayakucumda durdu. Biri öbürüne: 'Bu adamın hastalığı nedir?' diye sordu. Öbürü: 'Buna büyü yapılmış!' diye karşılık verdi. Beriki sordu: 'Bu adama büyüyü yapan kim?' Öbürü karşılık verdi: 'A'sam Oğlu Lebib.' Beriki sordu: 'Büyü naşıl yapılmış (neyle)?' Öbürü karşılık verdi: 'Bir tarakla saç ve sakaldan alınan kıllarla yapılmış. Ve erkek hurmanın kurumuş çiçek kapçığıyla...' Beriki sordu: 'Büyü nerede yapılmış?' Öbürü karşılık verdi: 'Zervan Kuyusu'nda.'

Peygamber çıkıp kuyuya gitti. Sonra dönüp geldi. Ve şunları söyleri:

-Âişe! Kuyunun yanındaki hurma ağacının uçları, şeytan başları gibi..." (Bkz. Buharî, e's-Sahih, Bed'ül-Halk / 11, Tıb / 47, 49; Tecrid, Hadis No. 1352. Ve öteki hadis kitapları)

Hadiste, "Peygamber"in, bu "büyü"nün etkisinden, "Tanrı'nın verdiği şifa"ile kurtulduğu da anlatılır.

Bu durum karşısında şöyle sorulabilir:

-"Peygamber", Falak Suresi'ndeki uyarıya kulak asmamış mı acaba? Yani "büyünün, başına bir kötülük getirmesinden Tanrı'ya sığınmamış" mı? Yoksa Tanrı'ya sığınmış da, "büyünün etkisi" karşısında, onun Tanrı'ya sığınmasının etkisi birşeye yaramamış mı?

Yukarıdaki ayet ve hadislere ve benzeri kanıtlara dayanılarak, "İslâm ulcması"nın "cumhur"unca, "büyünün etkisi"nin gerçek olduğu savunulur. (Bkz. Muhammed Ali Sâbûnî, Revayiu'l-Beyân, 1 / 77, 80.)

2000'e Doğru
2 Temmuz 1989, Yıl 3, Sayı 27

İSLAM'A GÖRE "MİLLET"

Gerçekte "din" ve"millet" bir değildir. Birinin başka, öbürünün başka tanımı vardır. Gelin görün ki İslâm'a göre, "din"le "millet" birdir. Biri neyse, öbürü de odur.

"Millet" sözcüğü Kur'an'da 15 kez geçer. (Bkz. Bakara: 120, 130, 135; Âli İmran: 95; Nisa: 125, En'am: 61, A'raf: 88, 89; Yusuf: 37, 38 İbrahim: 13; Kehf: 20; Nahl: 123; Hacc: 78; Sad: 7.) Bunların tümünde de "din" anlamındadır. Örneğin bir "İbrahim milleti" deyimi yer alır; "İbrahim dini" demektir. Yahudiler'in, Hıristiyanlar'ın "millet"lerinden sözedilir; "din"leri anlatılmak istenir. "Ataların milleti" konu olur; "Ataların dini" amaçlanır. Ünlü Kur'an yorumcusu, dilbilimci Isfahanlı Râğıb (ölm. 1108), temel kaynak kitaplardan olan "el Müfredât" (Arapça) adlı kitabın da şöyle der:

"Millet de din gibi; Tanrı'nın, kulları için peygamberlerinin dilleriyle, Tanrı'nın güvencesinde olsunlar diye yasalaştırdığı şeyin adıdır." (Bkz. Müfredat, M -L -L.) Yalnız Râğıb, "millet"le "din" arasında şöyle bir fark bulduğunu belirtiyor: "Tanrı'nın dini" deyimi var. Ama "Tanrı'nın dini" anlamında da olsa "Tanrı'nın milleti" deyimine rastlanmıyor. Buna karşılık: "Falanca peygamberin dini" denebiliyor. "Falanca peygamberin dini" denebildiği gibi. İkisi de aynı anlamda.

Kur'an,. Muhammed'i ve Müslümanları'nı, "İbrahim'in milleti"nde, yani onun "din"inde gösterir. Birçok yerde... Muhammed'e: "Biz yalnızca İbrahim'in milletine bağlıyız!" denmesi gerektiği de bildirilir. (Bkz. Bakara: 135.) Ayrıca "İbrahim'in milletinden (dininden) uzaklaşmayı" bir "beyinsizlik" olarak niteler Kur'an. (Bkz. Bakara: 130.) Buna uyarak, "Müslüman Türkler"de, kendilerini "İbrahim milleti"nden saymışlardır. Atatürk'ün Türk toplumunu gerçek anlamıyla "millet (ulus)" yapma yoluna gittiği dönemlere değin, bu ülkede, "İbrahim milletindenim!" denmesi gerektiğini söylemiştir herkese. Selçuklular'da, Osmanlılar'da böyle olmuştur hep. Çocuklara ders verilirken: "Din (İslam) ve millet bir midir, ayrı mıdır?" diye soru sorulmuş, "cevab"ının "birdir" olması gerektiği anlatılmıştır. Bu soru ve cevap,

"ilmuhal"lerde de yer almıştır. İstenen karşılık alınmayınca, "ders"ten ve "sınıf"tan geçirilmemiştir öğrenciler. Bugün "din öğrenimi veren" okullarda, Kur'an kurslarında, "dinle milletin bir olduğu"nun, "Müslüman olan her Türk'ün de İbrahim milletinden olduğu"nun öğretildiğinden kuşku duyulmasın hiç. Dahası: "Laik" sayılan okullardaki "din ve ahlak dersleri"nde de bunun böyle öğretildiğine kuşku yok. Çünkü "Kur'an" öğretiliyor. "hadis" öğretiliyor, "fıkıh" öğretiliyor... Bunların hepsinde de bu böyle.

Gerçekte Araplar'dan başkalarının kendilerini "Müslüman" saymaları şaşılası bir olaydır. Ne denli yorumlar yapılırsa yapılsın; gerçek o ki Kur'an, yalnızca Araplar'a seslenir. Araplar'dan başkasını "muhatab" almamıştır. Ayetlerin açık anlatımları buna tanıktır. Dahası: Kur'an, başlangıçta Araplar'ın tümüne de seslenmemiştir. En'am Suresi'nin 92. ve Şûra Suresi'nin 7. ayetlerine göre, Kur'an'ın seslendiği kesim, "Mekke ve çevresi"dir. Bu ayetlerin, Diyanet"in resmi çevirisindeki anlamı şöyledir: "Bu indirdiğimiz (Kur'an), kendinden öncekileri doğrulayan, *Mekkelileri ve etrafındakileri uyaran* mubarek Kitab'dır. Âhiret'e inananlar, buna inanırlar. Namazlarına da devam ederler." (En'am: 92.)

"Ey Muhammed! Böylece şehirlerin anası olan *Mekke'de ve çevresinde bulunanları uyarman,* şüphe götürmeyen toplanma günüyle uyarman için, sana *Arapça okunan* bir kitap vahyettik. İnsanların bir takımı cennete, bir takımı da çılgın alevli cehenneme girer." (Şûrâ: 7.)

Böyleyken Araplar'dan başkalarının "Müslüman" olmalarına şaşılmaz mı? "Fetihler" olmasaydı bu şaşılası durum, belki de hiçbir zaman gerçekleşmeyecekti.

"Türkler'in Müslümanlığı" ayrıca üzerinde durulacak bir durum. Muhammed'in ve Araplar'ın "Türkler"e nasıl baktıklarını, değerli, aydın bilim adamı Prof. Dr. İlhan Arsel, "Arap Milliyetçiliği ve Türkler" adlı kitabında çok açık ve seçik biçimde dile getirmiştir.

Kur'an'da, İslam'ın bütününde, "din"le "millet", daha doğrusu "İslam Şeriatı"yla, "millet" eş anlamlı olunca; dinci kesimin "milliyetçilik"lerini, "millîlik"lerinin ne anlama geldiğini anlamak zor olmasa gerek. Ülkemizdeki İslamcılar'ın "milli görüşü", Türk toplumunun "ulusal görüş"ü değildir, "ŞERİATÇI GÖRÜŞ"tür. Buna hiç kuşku yok. Bu "görüş"ün sahiplerine "hangi millettensiniz?" diye soruldu-

ğunda, eğer çekindikleri bir yan yoksa, ortamı elverişli buluyorlarsa, kesinlikle şu karşılığı vereceklerdir: "İbrahim Aleyhisselâm milletindenim!"

Bu arada "Türk ve İslam sentezcileri"ne ne denir? Ne denebilir?

2000'e Doğru
9 Temmuz 1989, Yıl 3, Sayı 28

KURBAN

Adem'in iki oğlu vardır: Kâbil ve Hâbil. Birincisi çiftçi, ikincisi de koyun çobanıdır. "Efendi"ye yani "Tanrı"ya birer kurban sunma yoluna giderler. Çiftçinin kurbanı ne olabilir? Kuşkusuz tarım ürünlerinden. Ve çiftçi bu tür bir kurban sunar. Çobansa "sürünün ilk doğanlarından" ve yağlarından getip koyar. Tanrı, çobanın kurbanına bakar, yani kabul ettiğini gösterir bu kurbanı. Çiftçininkine ise hiç bakmaz. Yani bu kurbanı kabul etmediğini belli eder. Bu hikâyenin anlatıldığı Tevrat'ta daha sonra, duruma içerleyen çiftçinin (Kâbil'in) kardeşi çobanı (Hâbil'i) oldürerek hıncını aldığı yazılır. (Tevrat, tekvin, 4: 1-7)

Tanrı her kurbanı kabul etmez

İyi ama, "Efendi-Tanrı", zavallı çiftçinin sunduğunu niye kabul etmemiştir?

Anlatılmak istenen şu olmalı: Birincisi, çiftçinin "kurban" olarak sunduğu "tarım ürünü", belki de "turfanda" yani "ilk yetişen" türden değildi. Oysa "kutsal kitap"ta, Efendi-Tanrı'nın hep "turfanda" türünden ürün istediği işlenir (Tevrat, Çıkış, 22:29;23:16, 19; Sayılar, 18:12; Süleyman'ın Meselleri, 3:9) Efendi-Tanrı'nın beğendiği bu.

Ayrıca, Kâbil'in (çiftçinin) sunduğu, "kan" değildi. Sunulan kurbanın da, daha çok "kan" olmasını ister. İslâm'a da bu geçmiştir. Dahası kurbanda "kan dökülmesi vazgeçilemeyecek bir koşuldur. O denli ki, tüm "fıkıh" kitaplarında anlatıldığına göre: "kan akıtılmazsa, kurban caiz olmaz". Kurban bayramındaki kurban şöyle tanımlanır: "Koşullarının oluşması durumunda, Tanrı yakınlığını sağlamak amacıyla belirli günlerde, belirli yaşta kesilen (yani kanı akıtılan) belirli hayvandır". (Dürer Kitabu'l-Udhiyye, 1l265 ve öteki fıkıh kitapları) Kurbanda "kan" temel amaç olduğu için, "hacc" sırasında sunulan "kurban"lardan kiminin bir adı da "kan" anlamına gelen "dem" dir. (Fıkıh kitapları, "cinayetler" bölümü)

Sonra Efendi Tanrı, kendisine sunulan "kurban"ın "özürsüz" olmasını ister. Bu da İslam'a geçmiştir (Fıkıh kitapları, Udhiyye bölümü). Kurban "en iyisi"nden olmalıdır.

Yine Efendi-Tanrı, sunulan kurban, "ilk doğan"lardan olursa daha çok beğenir. Tevrat'ta bu da özellikle anlatılır (Tevrat, Çıkış, 13:1, 12, 13,15; 22:29, 30; 34:19; Levililer, 27:26; Sayılar, 3:13;8:16,17;18:15, 17; Tesniye: 15:19.). Kâbil'in kurbanını neden kabul edilmediği ve Hâbil'inkinin neden kabul edildiği İncil'de ise şöyle anlatılır: "Hâbil, Tanrı'ya, Kabil'den daha iyi kurban sundu..." (İncii, İbraniler, 11:4.).

Demek ki Efendi-Tanrı'nın istediği koşullara uygun olan kurban, Hâbil'in kurbanıydı. "Kan" vardı, kurban 'en iyisi'ndendi ve de "ilk doğan" dı.

Her adımda kurban

Anadolu'da yeni evlenen çiftlere kurban kesilir. Çiftler kurbanın üzerinden atlarlar. Kanlarını da alınlarına sürerler. Nedeni evliliklerin mutlu geçmesi. Kan akıtmak, uğur ve mutluluk anlamına geliyor. Yağmur yağmadığı zaman, cuma günleri duaya çıkılır ve kurban kesilir. Yağana kadar bu olay tekrarlanır. Toplumumuzda her önemli gelişmeye kurban kesmek eski bir gelenektir. Yeni bir gelenektir. Yeni bir araba mı alındı? Hemen kurban kesilir. Araba kanın üzerinden geçer, uğur sayılır. Devlet büyükleri de kurbanla karşılanır. Fabrika ve yeni işyerleri açıldığında, çocuğu olmayanların kutsal yerleri ziyaretlerinde, futbol takımlarının sezon açılışlarında... Adı üstünde Kurban Bayramında ise hayvan kesimi katliam boyutlarına ulaşır.

Kurban kesmenin kökeni nerede? İslamî bir gelenek mi? Yoksa daha eski çağlara mı uzanıyor?

İbrahim ve ilk oğlu

İlk doğanın tanrıya kurban edilmesi çok eski bir gelenektir. Kur'an'dan okuyalım:

"İşte bir ona (İbrahim'e) uslu bir oğlan müjdesini verdik. (Çocuk doğup büyüdü.) Çocuk kendisiyle birlikte yürüme çağına erişince, (babası:) 'Oğulcuğum! Düşümde seni kesiyor olduğumu gördüm. Bir düşün, ne dersin?' dedi. (Oğlan da:) "Baba! Sana buyurulanı yap. O zaman, Tanrı dilerse, beni sabredenlerden bulursun!' diye karşılık verdi. İkisi de boyun ğince ve (babası) onu alnı üzerine yatırınca biz seslendik ona: 'Ey İbrahim! Düşünü doğruca yerine getirdin. Biz iyi davrananları işte böyle ödüllendiririz.' Apaçık bir denemeydi bu kuşkusuz! 'Biz kurtulmalık (fidye) olarak ona, büyük bir kurbanlık verdik." (Saffat: 101-107.)

Bu ayetlerde anlatılan öyküye göre özet olarak şunlar olmuş:

1- İbrahim bir çocuk istemiş Tanrı'dan. "Şöyle akıllı uslu olsun!" Ve de "oğlan"!

2- İbrahim'in dileği kabul edilmiş. Bir oğlu olmuş.

3- Ne var ki bu "*ilk oğlan*"ı kurban olarak kesmesi gerekmiş. Çünkü "Tanrı"dan öyle buyruk almış. Hem de "düşünde"!

4- Oğlan biraz büyüyünce babası düşünü açmış. Oğlan da kesileceğini, ama bunun bir Tanrı buyruğu olduğunu anlayınca, babasına, buyurulanı çekinmeden yapmasını söylemiş.

5- Ve İbrahim, kesmek için oğlanı yüzü üstüne yatırmış. Kesecek!

6- İşte tam o sırada Tanrı: "İbrahim!" diye başlamış seslenmeye. Oğlunu kesmemesini bildirmiş. Düşünde gördüğüne bağlı kaldığını, "sadakat" gösterdiğini anlatmış. "Bu bir denemeydi (seni denedik)!" demiş.

7- Ve de (kuşkusuz gökten) bir kurbanlık göndermiş. "Bir büyük kurbanlık".

Sorular sorular...

-İbrahim, çocuğunu kurban etmek, kesmek için bir "düş"ü nasıl kanıt saymış? Bunun Tanrı'dan olabileceğini nasıl (daha doğrusu niçin) düşünmüş? "Bu oğlanı bir armağan olarak veren Tanrı'ysa nasıl olur da yatırıp kesmemi buyurur? Böyle ARMAĞAN olur mu? Tanrı'nın amacı armağan vermek mi cinayet işletmek, öz cocuğumu

rerek sonsuz acılara gömmek mi?" diye neden düşünmemiş?

-Burada olduğu gibi başka konularda da, Kur'an'da Tanrı'nın insanları denediğinden söz edilir. Tanrı'nın dememeleri kime karşı, niçin? Bir şey öğrenmeye, ya da kanıtlamaya gereksinimi mi var?

-Bir başka kişi de, "düşünde gördüğünü bir kanıt sayarak", İbrahim'in tutumunu gösterirse ne olur? İbrahim'in öyküsüyle buna yol açılmış olmuyor mu?

Hemen belirtilmeli ki, bu yola giden Müslümanlar'a da rastlanmıştır.

-Tanrı, İbrahim'e -düşte de olsa- "oğlunu kesmesini" gerçekten buyurmuş da, sonradan buyruğunu geri mi almıştır? Böyleyse, Tanrılıkla bağdaşır mı bu?

-Tanrı İbrahim'e çocuğunu kestirmiyeceğini bildirirken oğlanın yerine bir "kurtulmalığa" (fidyeye) neden gerek görmüş? Bir başka canlıyı kurban etmek niye? Ya da bunun için bir kurbanlık yaratıp göndermek?

Akla gelebilen, ama kırşılıksız kalan sorulardır bunlar.

Ayetlerden anlaşılan o ki, "ilk doğan oğlan"ın "Tanrı'ya kurban edilmesi" biçimindeki eski inancın bir yansıması var burada.

Kur'an'daki öykünün kaynağı, kuşkusuz Yahudi kaynakları ve en başta da Tevrat. Aynı öykü Tevrat'ta da anlatılır.

"Mal" anlayışının yansıması

İbrahim'in çocuğunu kurban olarak sunmaya götürmesinden söz edilmesi, bir durumu daha yansıtır:

Bu dinlerde "insen", kimi durumlarda "mal" dır. Örneğin köle, sahibinin "mal"ıdır. Karı, kocanın malıdır. Çocuk da, özellikle "baba"nın malıdır. İbrahim'e, çocuğunu "kurban etme" yetkisinin verilmesi bundan.

Muhammed: "Ben iki kurbanlığın oğluyum"

Muhammed'in böyle dediği aktarılır. Ve yorumlanır ki: Kurban-

lıklardan biri İbrahim'in oğlu İsmail'di; öbürü de Muhammed'in babası Abdullah. (Bkz. Aclûnî, Keşfu'l-Hafa, Arapça, 1985, 1 / 230, hadis no: 606. Ayrıca bkz. tefsirler, örneğin F. Râzî, 26 / 152.)

Gelin görün ki, bir terslik var gibi: İbrahim'in oğlu, Tevrat'taki ve Kur'an'daki "Efendi (Bab) Tanrı" için adanmışken; Muhammed'in babası Abdullah, Müslümanlar'ın "put" saydıkları "Hubel" için adanmıştı. (Bkz. İbn'ul-Kelbî, Kitabu'l-Esnâm, tahkik: Ahmed Zeki Paşa, Ankara, 1969, Arapçası, S. 18, Türkçesi "Putlar Kitabı", Çev. Beyza Düşüngen, S. 36, İlahiyat Yay.) Yani Peygamberin babası bir "put" için kurban olarak adanmış ve bu adama "put"lara karşı gösterile gelmiş olan Muhammed'çe de benimsenmiş.

Aslında bunda bir terslik yok. "Put" denen "Hubel", gerçekte "el Ba'l" anlamındadır. Yani Fenikelilerin en büyük ve ünlü Tanrısı Ba'l. Mezopatamya'da ve Araplar içinde de son derece yaygın bir tapınma alanı bulan, tanınan "Ba'l"in anlamı da "efendi"dir. Şu demek oluyor: Tevrat'ın ve Kur'an'ın "Tanrı"sı nasıl "efendi (rab)" niteliğini taşıyorsa, bunlara kaynaklık eden "Ba'l" de bu nitelikteydi. (Bkz. Dr. Muhammed Abdulmuid Han, El Esatiru'l-Arabiyye Kable'l-İslâm, Arapça, Kahire, 1937, S. 114 ve öt.)

Demek ki, babasının "Ba'l"e (Hubel"e) kurban olarak adanmışlığını Muhammed'in benimsemesinde, gerçekte bir terslik yok. Kendi Tanrısıyla, bu "Tanrı" arasında bir fark olmadığı için.

Peki Muhammed'in babasının kurban olarak adanması olayı nedir?

Muhammed'in dedesi Abdulmuttalib, "on tane oğlu olursa, birini TANRI'ya kurban edeceğini" söyleyerek adakta bulunur. Sonra 10 oğlu olmuştur. Oğulları gelişme dönemine girince durumu bildirir onlara. "Andım, adağımdır, içinizden birini kurban olarak keseceğim." Hepsini toplar Ka'be'ye, Hubel'in önüne götürür. On tane okun üzerine on oğlunun adını yazar. Ve Muhammed'in babası Abdullah'ın adının yazılı bulunduğu ok çıkar sonunda. Kurbanlık Abdullah'tır. Kurban yeri olan İsaf ve Naile adlı putların yanına götürülür. Abdulmuttalib bıçağı eline almıştır. Şakası yok kesecek oğlunu. Ama sonunda kabilesinden kişiler onu bu işten vazgeçirirler. Birtakım öneriler geliştirerek... Sonunda "deve"nin başına çorap örerler. Abdullah'ın yerine deve kurban edilir. (Bkz. İbn İshak, E's-Sire, tahkik: Muhammed Hamidul-

lah, Arapça, Konya, 1981, S. 10-18, fıkra: 16-22; İbn Hişam, e's-Sire, 1 / 50; Beyza Düşüngen, Putlar Kitabı, S. 75, not: 190)

Yine anlatıldığına göre, Abdulmuttalib'in adağı ZEMZEM Kuyusu'nu kazma sırasında olmuş. Abdulmuttalib kurbanlık olan oğlunu keseceği sırada, kendisine: "Tanrı'nı râzı et de, oğlunun yerine deve kurban edilmesini kabul etsin..." demişler. Sonra öyle olmuş ve adam 100 deve kurban ederek işin içinden kurtulmuş. (Bkz. Aclûnî, 1 / 230; F. Râzî, 26 / 152. Ve öteki tefsirler.)

Abdulmuttalib'in kurban olarak kestiği anlatılan "yüz deve"den söz edilince, Muhammed'in kestiği ve kestirdiği "yüz deve" akla geliyor ister istemez:

Buharî'nin de yer verdiği bir hadise göre, Muhammed, "Veda Haccı"nda "YÜZ DEVE KURBAN" olarak sunmuştu. Bunlardan büyük bir kesimini de kendi eliyle kesmişti. Kalanını, damadı Ali'ye kestirmişti. (Bkz. Buharî, e's-Sahih, Kitabu'l-Hac / 121-122; Tecrîd, hadis no: 829; Müslim, e's-Sahih, Kitabu'l-Hac / 348-349, hadis no: 1317.)

Muhammed'in "yüz deve kurban" edebilmiş olması, servetinin büyüklüğünü de ortaya koyuyor. Yahudilerden elde ettiği "ganimet" olarak çokça ve çok önemli hurmalıkları da olan Muhammed, çok da yoksul tanıtılır.

Enes şunu anlatıyor:

"Bir arpa ekmeği ve bir bayat yağla peygambere vardım. Peygamberin zırhı da Medine'de bir Yahudi'ye REHİN olarak verilmişti." (Bkz. Tecrid, hadis no: 966.) Yani "Peygamber bu denli yoksul." demek istenir. Ve Muhammed'in bu yoksulluğu cami cemaatlerine de anlatılarak inananlar ağlatılır.

Kurban Bayramı, "kurban"ın, "kurbanlıklar"ın bayramıdır. Ve en eski çağların "tanrılara kurban" geleneğini yansıtır.

2000'e Doğru
16 Temmuz 1989, Yıl 3, Sayı 29

"KUR'AN MUCİZELERİ"

12 Temmuz 1989 günlü *Sabah* gazetesinin arka sayfasında, Prof. Cevat Babuna'dan bir haber: "Bir Kur'an Mucizesi Daha" başlıklı.

Neymiş bu "yeni Kur'an mucizesi"?

Prof. Dr. Cevat Babuna şöyle demiş:

"Biz 15 yıl öncesine kadar anne rahmindeki bebeğin kalp atışlarının 3 aydan sonra başladığına inanıyorduk. Ultrasonografinin uygulanmasından sonra bebeğin kalp atışının, gebeliğin altınca haftasında başladığını öğrendik."

Bunu böyle söyleyebilecek bir başka bilim adamı yeryüzünde bulunabilir mi dersiniz? Bilimi, bilimin yansızlığını, "iman politikası"na kaptırmamış eritmemiş bir bilim adamı ciddi ciddi böyle söyleyebilir mi? Prof.'a göre, ana rahmindeki bebeğin kalp atışlarının gebeliğin altıncı haftasında başladığı, bilim dünyasında, ancak 15 yıldan bu yana biliniyormuş!

Peki Kur'an'da "bebeğin ana rahminde kalp atışları"na bir değinme mi var, bir açıklama mı var?

Hayır! Kesinlikle hayır. Zaten böyle bir şey olamaz.

Ama bakın Prof. Babuna ne diyor:

"Kur'an'daki hadiste de şöyle denilmektedir: 'Sizden her birinin hilkatı (yaratılışı) 40 günde tamamlanır' deniliyor. Bu da 6 hafta eder."

Yanlışlarla dolu olan bu sözü düzeltmeye neresinden başlanmalı?

Bir kez. "Kur'an'daki hadis" diye birşey olmaz. "Kur'an"da "hadis" yoktur da ondan. Ayraç içinde gösterilen Buhari ve Müslim, Kur'an'ın dışında hadis kitapları olan hadisçilerdir. "Buhari ve Müslim'in yer verdiği hadis kitaplarında bu böyle anlatılır" demek isteniyor olmalı.

"Hadis"i ele alalım:

"Kur'an mucizesi" diye sunulan hadis aynen şöyledir. Buhari'de:

"Sizin herbirinizin yaratılışı, *ana karnında, 40 günde* tamamlanır. *Sonra bir 40 gün daha geçip kan pıhtısı olur. Sonra bir 40 gün daha geçince bir çiğnem et olur.* Sonra Tanrı bir melek gönderir; dört ke-

limeyi yazmasını buyurur: 'Ona AMEL'ini, RIZK'ını, ECEL'ini ve cehennemlik mi, cennetlik mi olacağını yaz!' der. *Sonra ana karnındakine RUH (can) ÜFÜRÜLÜR.."* (Bkz. Buhari, e's-Sahih, Kitabu't-Tevhid I 28; Tecrid, hadis no: 1324.)

Görülüyor ki hadise yani Muhammed'e göre, bebeğin ana rahminde "kan pıhtısı" durumuna gelmesi için bile 2 "40 gün", yani "80 gün" geçmesi gerekiyor. "120 gün" sonra da "bir çiğnem et (mudga)" durumuna geliyormuş! Bundan sonra "gönderilen melek" aracılığıyla "dört şey"i, "AMEL"i yani yaşarken hangi işler yapacağı, kulluk görevini nasıl yapacağı, sonra "RIZK"ı yani dünyada eline geçecek yiyecekleri, içecekleri, mal varlığı, sonra "ECEL"i, dünyada ne kadar yaşayacağı ve sonra cennetlik mi, cehennemlik mi olduğu yazılırmış. Ve işte bütün bunlardan sonra "ruh" yani can "üfürülür" müş bebeğe, Yani aradan 120 gün geçtiktan sonra bebeğin canlı duruma gelebileceği anlatılıyor.

İşte Prof. Cevat Babuna'nın dayandığı "hadis"te bunlar var. Bunlar mı o sözünü ettiği buluşu ortaya koyuyor? Bunlarda mı "bilimsellik" var?

Bir de dayanılan ve hadise de kaynak olan Kur'an ayetlerine bakalım:

Bu ayetlerin, Diyanet'in resmi çevirisindeki anlamı şöyledir: "And olsun ki insanı, süzme çamurdan yarattık. Sonra onu, nutfe (meni) halinde sağlam bir yere yerleştirdik. Sonra nutfeyi donmuş kana çevirdik. Donmuş kanı bir çiğnemlik et yaptık. *Kemiklere de et giydirdik.* Sonra onu başka bir yaratık yaptık. Yaratanların en güzeli olan Allah, ne uludur!" (Mü'minûn: 12-14).)

Gelin siz, profesörün söylediği "Kur'an mucizesi"ni burada bulun. "Bilim dürüstlüğü"nden sapmadan...

"Bilim"le "mucize" birarada olamaz. "Mucize" inancının var olduğu yerde bilim yoktur.

Gazetenin haberi verdiği sayfanın bir köşesinde "Mucize Bir Değil ki" başlıklı da bir yazı var. "Cenin"in nasıl oluştuğuna ilişkin yine "Kur'an mucize"sinden sözediliyor. "Döllenme"nin bilimsel biçimi ve açıklaması Kur'an'da varmış. Kur'an'ın neresinde?

Gösterilen bir ayet de, İnsan suresinin 2. ayeti. Ne deniyormuş bu ayette? "Gerçekten biz insanı katışık nutfeden yaratmışız" deniyor-

bu ayette? "Gerçekten biz insanı katışık nutfeden yaratmışız" deniyormuş? Peki deniyorsa ne oluyor? Bundan hangi bilimsel buluş var? İnsanın "karışık bir meniden" olduğu, oluştuğu, ilk çağların ilkellerinde bile bilinen bir anlatım biçimi.

Kur'an'da şu da anlatılır:

Târık Suresinin 5.-7. ayetlerinin, Diyanet çevirisindeki ayetlerinin, Diyanet çevirisindeki anlamları:

"Öyleyse insan neden yaratıldığına bir baksın. O, erkek ve kadının beliyle göğüsleri arasından atılagelen bir sudan yaratılmıştır."

"İnsanın oluşmasına neden olan su", yani "meni", "BEL" ile "GÖĞÜSLERİN ARASI"ndan geliyormuş. İşte bilimsellik ve işte "mucize".

2000'e Doğru
23 Temmuz 1989, Yıl 3, Sayı 30

MUHAMMED'İN DOKTORLUĞU
(I)

"Muhammed'in doktorluğu" var. Buna, hadis kitaplarında başlı başına bir ana bölüm ayrılmış; adına da "peygamberin doktorluğu, sağlık öğütleri, hastalıkları tedavileri, tedavi için gösterdiği yollar" demek olan "peygamberce tıp" anlamında "e'ttıbbu'n- Nebevî" ya da "tıp kitabı (bölümü)" anlamında "Kitabu't- Tıbb" denmiştir.

Önce Muhammed'in hastalıklara nasıl baktığını görelim:

Muhammed'in hastalıklara bakışı

Muhammed'in öğüdüne göre, en önemli olan, "Tanrı'nın takdiri"dir. İslam kelamındaki genel inanç doğrultusunda: "Tanrı'nın takdir ettiği, değişmez".

Söz konusu olan "bulaşıcı hastalık"lar mı?

- "La advâ"... Yani: "Hastalığın bulaşması olmaz" ya da "bulaşıcı hastalık yok". (Bkz. Buhâri, Kitabu't- Tıb / 19, 25, 43-46; Tecrîd, hadis no: 1927; Müslim, Kitabu's, Selâm / 111 116, hadis no: 2224-2225 ve öteki hadis kitapları.)

Bu hadisin açıklamasında Kâmil Miras, "Tanrı'nın takdirini düşünmeden, hastalığın bulaşıcı olabileceği"ne ilişkin inancın, "Câhiliyet (bilgisizlik)" döneminde, yani İslam öncesi dönemde bulunduğunu açıklıyor. (Bkz. Tecrid, hadis no: 1927. c.12, S. 84.)

Buhâri'nin de yer verdiği hadiste, Muhammed'in "hastalıkta bulaşma olmaz" sözü üzerine bir köylü Arabın karşı çıktığı ve Muhammed'le bu Arap arasında şu tartışma olduğu anlatılır:

- Bulaşıcı hastalık diye bir şey yok.

- Nasıl olmaz ey Tanrı elçisi? Bulaşıcı hastalık diye bir şey yoksa, benim kumluktaki develerime ne oldu? Birer geyık gibi (güzel ve sağlıklı) idiler. Sonra uyuz develer katıldı aralarına ve develerimi de uyuz ettiler.

- Ya ilk uyuz deveye hastalık nereden geçti? Kim geçirdi? (Bkz. Buhâri, Kitabu't- Tıbb I 25; Tecrid, hadis no: 1928; Müslim, Kitabu's-Selâm I 101, hadis no: 2220. Ve öteki hadis kitapları.)

Muhammed köylü Araba, "Ya ilk uyuz deveye hastalığı kim geçirdi?" derken ne demek istiyordu?

Kâmil Miras şu karşılığı veriyor:

_ "İlk uyuz hastalığına tutulan devenin bu hastalığının başkasından, başka bir yerden geçmediği, Allah'ın takdiriyle olduğu kuşkusuz. Senin develerine uyuz geçmesi de Yüce Allah'ın takdiriyledir." Böyle demek istemiştir. (Bkz. Tecrid, 1928 no.lu hadis, dipnot: 1, c. 12, S. 86, Diyanet yay.)

Hadisi çeviren Kamil Miras, zorlamalı bir yorumla - tıp gerçekleri karşısında - durumu kurtarmaya çabalıyor. Gerçekte Muhammed'in şunu demek istediği belli:

_ "Senin develerine uyuz hastalığı, başka develerden geçmiş olamaz. Öyle olsa, bu hastalığın ilk görüldüğü develere nereden geçtiğini açıklayamazsın. Demek ki hastalık bulaşmayla filan değil, Tanrı'nın takdiriyle olmuştur."

Muhammed'in: "Hastalıklı deve sağlıklı devenin yanına sakın yaklaştırılmasın" dediği de aktarılır. (Bkz. Buhâri, Kitabu't- Tıbb I 53; Müslim, Kitabu's-Selâm I 104 - 105, hadis no: 2221.)

Ne var ki buradaki çelişki, hadisi aktaran Ebu Hureyre'ye anımsatıldığı zaman Ebu Hureyre şaşırır, kızar, bocalar ve anlaşılmaz sözler söyler. (Bkz. aynı kaynaklar, aynı yerler.)

Muhammed'in "arslandan kaçar gibi cüzzamlıdan da kaç!" dediği de aktarılır. (Bkz. Tecrid, hadis no: 1927.)

Buradaki çelişkiyi giderme çabası da görülür yorumcularda. Muhammed böyle bir şey söylemişse, "cüzzam"dan, "cüzzamlı"dan çok ürkmüş olmalı. Korkunçluğu, çok eskilerden sürüp geldiği için... Ama ne olursa olsun; Muhammed'in "lâ advâ", yani "hastalık bulaşması diye bir şey yok!" dediği bir gerçek. Çünkü bu, Ebu Hureyre'den başka "sahâbi"lerden de aktarılıyor. Enes, Câbir gibi. (Bkz. Aclûnî, Keşfü'l-Hafa, Hadis no: 3078, C. 2, S. 492.)

Sonuç: Muhammed'in hastalığa bakışı, en başta "Tanrı'nın takdiri" açısından, "hastalık bulaşması diye bir şey yok" ya da "bulaşıcı

hastalık yok" demesi de bundan.

Muhammed'in hastalıkları nasıl tedavi ettiğini ve ettirdiğini de göreceğiz.

2000'e Doğru
30 Temmuz 1989, Yıl 3, Sayı 31

MUHAMMED'İN DOKTORLUĞU
(II)

Muhammed'in doktorluğunun hadis kitaplarında "e't- Tıbbu'n Nebevî (Peygamberce tıp ya da peygamberin tıbbı)" "kitabu't- Tıbb (tıp bölümü)" başlıkları altında sunulduğunu geçen sayıda belirtmiş ve bu bölümden hadis aktararak "Muhammed'in hastalığa nasıl baktığı" üzerinde durmuştuk. Aktardığımız ve kesinlikle sağlam kabul edilen hadise göre Muhammed: "lâ advâ= hastalık bulaşması diye bir şey yok!" diyor. Şimdi Muhammed'in hastalıkları nasıl "tedavi" ettiğine ve ettirdiğine ilişkin hadislerden sunulacak:

Tükürükle tedavi:

Muhammed'in birçoklarını "tükürük"le tedavi ettiği anlatılır. Böyle tedavi ettikleri arasında, damadı Ali de bulunmakta:

Muhammet_ Ali nerede?

Sahâbe_ Gözleri ağrıyor (hasta).

Muhammed _ Bana gelsin!

Bu konuşmadan sonra Ali Muhammed'e gelir. Ve Muhammed, Ali'nin gözlerine tükürür; tedavi eder. Hadiste, aynen şu anlamdaki sözler yer alır:

"Peygamber Ali'nin gözlerine tükürdü ve gözler hemen orada iyileşti. Öylesine ki, gözlerde hiç ağrı bulunmamış gibiydi." (Bkz. Buhari, e's-Sahih, kitabu'l-Cihad / 102, 143; Tecrîd, hadis no: 1236; Müslim, e's-Sahih, Kitabu'l- Cihâd / 132, hadis no: 1807 ve öteki hadis kitapları.)

Üfürükle tedavi:

Hadislerde pek çok örnek verilir. Ve iki türü vardır: Tedavide tü-

kürüksüz üfürük, tükürüklü üfürük.

Tükürüksüz üfürük:

Hadislere göre Muhammed, bu yöntemle kırıkları, yaraları, kılıç yaralarını bile tedavi ediyordu. Yani okuyup üfürerek:

Ekva' Oğlu Seleme Hayber'de bacağından vurulur. Muhammed'e gelir. Muhammed "üç nefes" eder, yani okuyup "üç kez üfürür" Seleme'nin sorunu, ağrısı, acısı kalmamıştır. (Bkz. Buhari, e's-Sahih, kitabu'l- Meğâzî / 38; Tecrid, hadis no: 1611; Ebu Davud, Sünen, Kitabu't- Tıbb / 19, hadis no: 3894 ve öteki hadis kitapları.)

Tükürüklü üfürük:

Ali'nin gözlerinin tedavisinde görüldüğü gibi pek çok olayda bu yöntem uygulanırdı. İlkellerde de bu tedavi yöntemi çok geçerli ve yaygındır. Prof. Dr. Veyis Örnek şunları yazar:

"Tükürük (ilkellerde) hastalık tedavisinde kullanılır. Tüküren kimsenin mistik ve majik (büyüsel) gücünü, karşısındakine geçirdiğine inanılır. Ayrıca nazar inancının yaygın olduğu yerlerde, kötülüğü uzaklaştırıcı pratiklerde kullanılır." (Bkz. Örnek, Etnoloji Sözlüğü, Tükürük mad.)

Üfürükle tedavinin alanına giren hastalıklar:

Yukarıda da belirtildiği gibi hadislerde, bu tedavi yönteminin pek çok olayda kullanıldığı anlatılır.

"Nazar"a (göz değmesine) karşı üfürük:

Yüzünde *sarılık* belirtisi görülen bir kız görür Muhammed. Ve hemen buyurur.

_ "Bu kızcağızı okutup üfletin. Çünkü buna göz değmiştir (nazar var)." (Bkz. Buhari, e's-Sahih, Kitabu't-Tıbb / 35, Tecrid, hadis no: 1933; Müslim, e's-Sahih, Kitabu's-Selâm / 59, hadis no: 2197 ve öteki hadis kitapları.)

Muhammed'in karılarından Âişe anlatıyor:

"Peygamber, göz değmesine karşı (tedavi için) okuyup üfürmeyi buyurmuştur." (Bkz. Buhari, e's-sahih, Kitabu't- Tıbb / 35; Tecrid, hadis no: 1932; Müslim, e's-Sahih, Kitabu's-Selâm / 55-56, hadis no: 2195 ve öteki hadis ki.)

Yılan, akrep, böcek sokmalarında üfürük:

Malik Oğlu Enes anlatıyor:

"Peygamber, böcek, akrep, yılan zehirlemelerinde ve kulak ağrısında tedavi için okuyup üflemeye izin verdi." (Bkz. Buhari, e's-Sahih, Kitabu't-Tıbb / 26; Teçrid, hadis no: 1929; Müslim, Kitabu's-Selam I 57-58, hadis no: 2196. ve öt.)

Aynı şeyi Âişe de anlatıyor. (Bkz. Buhari, e's-Sahih, kitabu't-Tıbb / 35; Tecrid, hadis no: 1934; Müslim e's-Sahih, Kitabu's- Selâm / 52-53, hadis no: 2193.)

Üfürükle tedavi ücreti ve Muhammed'in payı:

Hadiste anlatıldığına göre: Ebu Said ve Peygamberin öteki arkadaşlarından bir kalabalık, birkesim yeri elegeçirmek için yola çıkar. Yolları bir kabileye düşer. Kabile başkanını akrep sokmuştur. "Peygamberin arkadaşları"na başvurulur. Tedavi için birşey bilen olup olmadığı sorulur. Ebu Said Hudri atılıp, başkanı tedavi edebileceğini söyler. Ücret pazarlığından sonra tedaviye girişir. Fatiha suresini okuyup üfürür. Başkan kurtulmuştur. *Ücret: Bir sürü koyun.* Yani akrep zehirini okumayla, üfürükle tedavinin karşılığı. Bu arada, sürünün Ebu Said ve arkadaşları arasında bölüştürülmesi sözkünusu olunca sorun çıkar. Çözüm için "Peygamber"e götürülür konu. Olay ve tedavi anlatılır. Alınan ücret de... Bunun üzerine Muhammed'in verdiği karşılık

şu olur:

_ "Çok iyi etmişsiniz (bu tedavi ve ücret işinde.) Koyunları şimdi paylaştırın ve *benim payımı da ayırın...*" (Bkz. Buhari, e's-Sahih, Kitabu't- Tıbb / 39; Tecrid, hadis no: 1031; Müslim, e's-Sahih, Kitabu's-Selâm / 65-66, hadis no. 2201.)

2000'e Doğru
6 Ağustos 1989, Yıl 3, Sayı 32

MUHAMMED'İN DOKTORLUĞU
(III)

Muhammed'in doktorluğu konusu öyle kolay bitmez, ama bu yazıyla şimdilik bitecek.

Üfürükle tedavide el sürme, okşama:

Vücudun ağrıyan, acıyan yerine el sürerek okunur; üflenir. Muhammed de böyle yapardı hastalarına. Muhammed'in karılarından Âişe anlatıyor: "Hastaya Peygamber şunu diyerek tedavi ederdi:

_ Kimimizin tükürüğüyle yöremizin toprağıdır bu. Efendimizin (Tanrımızın) izniyle hastamız iyileşir bununla." (Bkz. Buhari, e's-Sahih, Kitabu't- Tıbb / 38; Tecrid, hadis no: 1935; Müslim, e's- Sahih, Kitabu's-Selâm / 54, hadis no: 2194; Ebu Davud, Sünen, Kitabu't-Tıbb / 19, hadis no: 3895 ve öteki hadis kit.)

Âişe, Muhammed'in başlangıçta "Bismillah (Tanrı adıyla)" dediğini de anlatır aynı hadiste.

Ve bu hadisin açıklaması şöyle yapılır:

"Peygamber, *tükürüğünden* işaret parmağına bulaştırır ve bu parmağı toprağa sürerdi. Tükürüklü ve topraklı parmağıyla da hastayı sıvazlar, elini (parmağını) hastanın hastalıklı yerinin üzerinde gezdirdi." (Bkz. Kâmil Miras, Sahih-i Buhari Muhtasarı Tecrid-i Sarih Tercümesi, 12 / 92, hadis no: 1935; Müslim, yukarıdaki hadis, 2 / 1724.)

Yine Âişe anlatıyor:

"Bizden bir insan, hastalığından şikayette bulunduğunda Peygember, eliyle hastalıklı yere dokunurdu (elini ağrıyan, acıyan yer üzerinde gezdirip okşardı)..." (Bkz. Buhari, e's-Sahih, Kitabu't- Tıbb / 38; Müslim, e's-Sahih, Katibu's- Selâm / 46, hadis no: 2191. Ve öt.)

Âişe Muhammed'in bu sırada hangi "dua"yı okuyup üfürdüğünü de aynı hadiste açıklar.

Yukarıdaki ve daha birçok hadislerde anlatıldığına göre, Muham-

med tükürüklü ya da tükürüksüz üfürükle tedavi ederken değişik şeyler mırıldanır ve elini hasta üzerinde gezdirirdi. Din etnolojisi alanındaki inceleme ve araştırmalar ortaya koymuştur ki, ilkellerde de bu tedavi yöntemi vardır. Büyüsel etki görülür. O nedenle ilkellerde "büyücü", aynı zamanda hastalara bakan bir tür doktordur.

Ebu'l-Âs Oğlu Osman anlatıyor.

Bu Osman'da bir ağrı - acı vardır. Gelip Muhammed'e anlatır. Muhammed de hemen şunu söyler:

_ "Elini, vücudunun o ağrıyan yerine koy ve şunları oku.." Üç kez "bismillah" demesini, yedi kez de başka bir dua okuyup üfürmesini bildirir. (Bkz. Müslim, e's-Sahih, kitabu's-Salâm / 67, hadis no: 2202.)

Deliliğin üfürükle tedavisi:

Temim kabilesinden Salt Oğlu Hârice'nin amcası Ilâka yeni müslüman olmuştur. Müslüman olup Muhammed'in yanından ayrıldıktan sonra yolu bir kabileye düşer. Bu kabilede demir zincire vurulup bağlanmış bir deli adam vardır. Âilesi, yeni müslüman Ilaka'yla konuşur:

_ Evet...

_ Duyduğumuza göre, sizin sahibiniz (Muhammed), Tanrı'dan yararlı şeyler getirmiş. Sen de onun arkadaşı olduğuna göre, bu hastamızı (deliyi) iyiliğe kavuşturacak bir şey biliyor musun?

Yeni müslüman (nasılsa öğrendiği) Fâtiha suresinin okuyup üfler deliye. Zincirle bağlı deli iyileşir. Ve yeni müslüman (Ilâka), tedavisinin karşılığında, delinin ailesinden *yüz koyun* alır. Muhammed'e geldiğinde olayı anlatır. Muhammed'le şöyle konuşurlar:

_ O deliyi tedavi ederken Fâtiha'dan başka birşey okumadın değil mi?

_ Hayır.

_ Canım üstüne antiçerek söylerim ki, sen öyle başkaları gibi bâtıl bir tedavinin karşılığını alıp yemiyorsun; hak olan bir üfürükle tedavinin karşılığını alıp yiyorsun. (Yani üfürüğünün karşılığında aldığın yüz koyun sana helâldir, hak ettin bunu.)

"Sünen"i ve Ahmed İbn Hanbel'in "Müsned"i de yer vermiştir. (Bkz. Ebu Davud, Sünen, Kitabu't- Tıbb / 19, hadis no: 3896; Ahmed İbn Hanbel, Müsned, 5 / 211.)

Üfürüğün hastalığa karşı koruyuculuğu

Hadislerde, üfürük, tedavi yöntemi olarak yer aldığı gibi, hastalıklara, tehlikelere karşı koruyucu olarak da yer alır. Örneğin yılan, akrep sokmalarına karşı bir önlem diye öğütlenir. Akrep sokmuş, zehirlenmiş olan birinin başvurduğu Muhammed, şunları söyler: "Sen yatarken şunları okuyup üfürmüş olsaydın, akrep seni sokmayacaktı. Soksa da zarar veremiyecekti." (Bkz. Müslim, e's- Sahih, Kitabu'z-Zikr, hadis no: 2709; Ebu Davud, Sünen, Kitabu't- Tıbb | 19, hadis no: 3898.) Üfürük, cinlere, şeytanlara karşı da bir önlem olarak gösterilir. (Bkz. Ebu Davud, Sünen, hadis no: 3893.)

Hastalığa karşı temizlik:

Hadiste, bir temizlik örneği ve önemli bir önlem:

"Herhangi birinizin yiyecek kabına bir sinek düşse (sineğin tümü batmış değilse) tümünü iyice batırsın kaba. Çünkü sineğin bir kanadında zehir, öbür kanadında zehire karşı şifa vardır." (Buhari'de de yer alan hadis için, Diyanet yayınlarından Tecrid-i Sarih'a, 1941 no.lu hadise bkz.)

2000'e Doğru
13 Ağustos 1989, Yıl 3, Sayı 33

KUR'AN'IN TANRI'SI NEREDE?

Mülk Suresinin 16. ve 17. ayetlerinin, Diyenet'in resmi çevirisindeki anlamı şöyle:

"GÖKTE OLAN'ın, sizi yerin dibine geçirmesinden güvende misiniz? O zaman, yer sarsıldıkça sarsılır. GÖKTE OLAN'ın, başınıza taş yağdırmasından güvende misiniz? Benim uyarmamın nasıl olduğunu yakında bileceksiniz."

Ayetlerin başında, "men fi's-Semâ" yer alıyor. "Gökte Olan" anlamında.

Bu "Gökte Olan" kim?

Kuşkusuz, anlatılmak istenen, "Tanrı".

Demek ki bu ayetlerde, "Tanrı"nın "gökte olduğu", çok açık bi çimde anlatılmakta.

"Tanrı" için "GÖKTE OLAN" denmesi, birçok konuda olduğu gibi şaşkınlığa ve bocalamalara yolaçmış Müslüman yorumcular arasında. Bir kesimi, buna da dayanarak şöyle demişlerdir:

_ Tanrı'nın yeri, yurdu vardır. (Tanrı'nın yeri, göktür.) (Bkz. F.Râzî, e't- Tefsiru'l- Kebîr, 30 / 69.)

Ne var ki buna karşılık şu sorular sorulmuş:

_ Tanrı, "gök"te olsa, "Tanrı"nm "gök"ten daha küçük olması gerekir. Böyle bir şey nasıl düşünülebilir?

_ "Tanrı"nın "gök"te olduğu düşünülürse, varlığının ve varlığını sürdürebilmesinin, bir başka şeye bağlı olduğunu da düşünmek gerekir. Bu, nasıl olabilir? (Bkz. Elmalılı Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'an Dili, 7 / 5233.)

Kur'an yorumcularından, "gökte olma"yı, "yerinin-yurdunun olması"nı, "Tanrı"ya, "Tanrı" kavramına yakıştırmayanlar pek çok. Ne var ki Kur'an'ın kendisinin, bunu "Tanrı"ya yakıştırdığı ve öyle anlattığı da bir gerçek. Yorumcular, zorlamalı yorumlara sapsalar da bu gerçeği değiştirememekte. "İlkel"ler de, "Tanrı"yı "gök"te görmezler miydi ve "çağdaş ilkeller" de öyle görmüyorlar mı? Ebu Müslim de, ayetlerde Tanrı için "GÖKTE OLAN" denmesini, Arapların, Tanrı'yı

gökte görmelerine bağlıyor. (Bkz. F. Râzî, 30 / 70.)

Bakara Suresinin 210. ayetinde de şöyle denir:

"Onlar, Tanrı'nın ve meleklerin, gölgeli bulutlar (ya da buluttan gölgeler) içinde gelmesini beklerler yalnızca. Ve işin (işlerininin) bitirilivermesini... İşler, Tanrı'ya döner."

Diyanet çevirisinde "Allah'ın azabının ve meleklerin tepelerine binip..." biçiminde bir anlam veriliyor. Ayetin sözleri, böyle bir anlama elverişli değil. Ayette, "Allah'ın azabının gelmesi"nden değil; KENDİSİ'nin "bulutlar içinde" gelmesinden sözediliyor. Ayette açıkça yer aldığı halde, "Tanrı"nın "bulutlar içinde gelmesi", Tanrı'ya yakıştırılmadığı için, çeviriye yorum katılıyor ve "Allah'ın azabının..." deniyor. Bu yorum, kimi Kur'an yorumlarında da var. (Örneğin bkz. Tefsiru'n-Nesefî, 1 / 105; Tefsiru'l-Celâleyn, 1 / 31; Taberî, Camiu'l-Beyân, 2 / 191-192; F. Râzî, 5 / 215.)

"Tanrı"nın "bulutlar içinde gelmesi" Tevrat'ta da var. Kaynakda zaten orası. Şunları okuyoruz Tevrat'ta:

"Ey Efendi Tanrım (Rab Allah), çok büyüksün! (...) Sensin *bulutları kendine araba edinen...*" (Tevrat, Mezmurlar, 104:1-2.) "İşte Efendi Tanrı (Rab), *hızlı bir buluta binmiş olarak* Mısır'a gidiyor. Onun bulunmasından Mısır'ın putları titreyecek..." (Tevrat, İşaya, 19:1.)

Bununla birlikte Kur'an'ın Tanrı'sının da, Tevrat'ın Tanrı'sının da asıl yeri, "Tahtı-sarayı" demek olan "ARŞ"ı, "göklerin üstünde"dir. Kur'an'da, yeri ve gökleri yarattıktan sonra "arşa dayandığı" bildirilir. (A'raf: 54; Yunus: 3; Ra'd: 2; Tâhâ: 5. ve öteki sureler.) Hadislerde de "ARŞ"ın, göklerin üstünde bulunduğu bildirilir. "ARŞ"a ve "Tanrı"nın üzerinde bulunduğu bildirilen "sekiz dağ keçisi"ne ilişkin ayet ve hadisler sunulduğunda ayrıntılar görülecektir. ayrıca unutmamak gerekir ki, Muhammed'in de, "Tanrı'yla görüşüp konuşmak" için "göklerin ötesine", O'nun "ARŞ"ına gittiği bildirilir. (Mirac olayı.) Tevrat'ta da şu tür anlatımlar göze çarpar: "Göklerin göğü üstüne binmiş olana ezgiler söyleyin!" (Tevrat, Mezmurlar, 68:33.) "Efendi Tanrı (Rab), kutsal tapınağındadır. *O'nun TAHT'ı GÖKLERDE'dir...*" (Mezmurlar, 11:4.) "Efendi Tanrı, TAHTINI GÖKLERDE KURDU." (Mezmurlar 103:19.) İlk çağların ilkellerinin de, çağdaş ilkellerin de "TANRI"larının yeri, "gökler"dir.

"Tanrı'nın asıl yeri"nin "gökler"de olduğu bildiriliyor. Ama bu, Tanrı'nın o yerden, zaman zaman "inmesi"ne engel değil. Tevrat'ta şöyle denir: "Ve gökleri eğip indi. Ve ayakları altında kara bulutlar vardı." (Mezmurlar, 18:9.) Kur'an'da da Tanrı'nın, "kıyamet günü, meleklerle birlikte geleceği" (Fecr: 22.), "TAHTI'nı taşıyan 8 melekle (tahtının üzerinde) geleceği" (el Hakke: 17.) bildirilir. Hadisçilerce tartışmasız sağlamlıktaki bir hadiste de Muhammed, şöyle der:

"Efendi Tanrımız (Rabbuna), her gece, gecenin son üçte biri kaldığında, DÜNYA GÖĞÜNE İNER..." (Bkz. Buhari, e's-Sahih, Kitabu't-Tehaccüd / 14; Tecrid,hadis no: 590; Müslim, e's-Sahih, Kitabi Salati'l-Müsafirîn/68-172, hadis no: 758. Ve öteki kitaplar.)

"Tanrı'nm dünya göğüne (birinci kat göğe) inmesini Tanrı'ya yakıştıramayan Müslüman yorumcular, "te'vil" yoluna sapıp yorumlarla durumu kurtarmaya çabalarlar. Ama İbn Teymiyye gibi bu yola karşı çıkanlar, sözlerden ne anlaşılıyorsa öyle almak ve anlamak gerektiğini savunurlar. (Bkz. İbn Teymiyye, Der'u Teâruzi'l-Akli ve'n-Nakl Arapça, 1971, 1/ 15.)

2000'e Doğru
20 Ağustos 1989, Yıl 3, Sayı 34

TANRI'NIN TAHTI, SARAYI 8 DAĞ KEÇİSİNİN SIRTINDA

"Tanrı'nın tahtıyla sarayı"na, Kur'an dilinde "ARŞ" denir. "Arş", sözlük anlamıyla, "tavanlı bir yapı" demek. (Bkz. Râğıbu el Müfredât.) "Taht", "saray" anlamında kullanır. (Bkz. Arapça sözlükler.) Şerif Cürcanî'ye göre, "ARŞ", "tüm cisimleri (varlıkları) içine alıp kuşatan bir cisim"dir. (Bkz. Cürcânî, Ta'rifât.) Eski gökbilimde, "gök" demek olan "felek"ler "9"dur. "9. Felek" için: "Feleklerin Feleği", "En Büyük Felek" ve "Atlas Feleği" diye adlar verilir. (Bkz. Şerhu'l- Çağminî, Arapça, 15-16, 23-24). İşte din dilindeki "Tanrı'nın Arşı"da budur. (Bkz. Muhammed Ali Tehânevi, Keşfu Istılahati'l-Fünûn, İstanbul, 1984, tıpkıbasım, Arapça, 2 / 981.)

Kur'an'da Tanrı için "Kral" anlamında "Melik" denir. (Bkz. Tâhâ: 114; Mü'minûn: 116; Haşr: 23; Cum'a: 1; Nâs: 2.) "Kral" olunca da "SARAY"ı ve "TAHT"ı olur. "Tanrı'nın ARŞ'ı da bu anlamda.

"Arş" Kur'an'da, türevlerinin dışında 26 kez geçer. 4'ü, "Sebe' (Saba) Kraliçesi"nin "tahtı-sarayı" anlamında. (Bkz. Neml: 23, 38, 41, 42.) Biri, "Peygamber" Yusuf'un "taht"ı. Mısır'da hükümdarken. (Bkz. Yusuf: 100.) Öbürleriyse Tanrı'nın. (Bkz. A'raf: 54; Tevbe: 129; Yunus: 3; Hûd: 7; RA'D: 2. ve öteki surelerdekiler.

Ayetlerde Tanrı'nın "ARŞ"a "dayandığı" (istivâ) yani "tahtına, sarayına geçip kurulduğu" anlatılır. (Gösterilen ayetlere bkz.) Ne var ki "kelamcı" Müslüman yorumculardan birçoğu, bunu Tanrılık için uygun görmez ve akılla bağdaştırmaz. (Bkz. F. Râzî, Tefsirul -Kebîr, 14 / 101 ve öt.; Tefsiru'n-Neseflî, 2 / 56 ve öteki tefsirler. ayrıca bkz. kelâm, akâid kitapları, örneğin: İmam Ebu Mansur el M/Matüridî, Kitabu't-Tevhid S. 67-77.)

Bu nedenle de durumu kurtarmak için sözleri, kendi gerçek anlamlarının dışına çıkarıp yorumlarlar. (Yorumlar için bkz. F. Râzî, 14 / 114 ve öt.; Elmalılı Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'an Dili, 3 / 2176 ve öt.) Ne var ki, bu "te'vil" yolunu, "SELEF" adı verilen "eski İslam ulu-

ları" benimsemezler. Bu yüzden kelamcılarla "Selefiyye"den hadisçiler arasında, bu ve benzer konularda uzun tartışmalar süregelmiştir. (Bkz. Talat Koçyiğit, Hadisçilerle Kelamcılar Arasındaki Münakaşalar, Ankara, 1969, S. 115, 135-136.)

Hadisçilerden İmam Mâlik ve İmam Ahmed İbn Hanbel'in görüşü şöyle:

"Tanrı'nın istivası (yani sarayında tahtına geçip kurulması) MALUMDUR (bilinir), nasıl olduğuysa MEÇHULDÜR (bilinemez). (Bkz. Muhammed Ali Sabunî, Safvetu't Tefâ- sîr, 1 / 450.)

Kurtubî de şöyle der:

"Salih seleften hiç kimse şunu inkâr etmez: Tanrı, ARŞ'ın üstüne kurulmuştur. (İstivâ) Bu, gerçektir. Selef yalnızca, bu kurulmanın NASIL olduğunu bilmez. Çünkü bunun nasıl olduğu, gerçek anlamda bilinemez." (Bkz. Kurtubî, tefsir, 7 / 219)

İbn Teymiyye'yse bilinemezliği kabul etmez bu bunun eskilere dayandırılamayacağını savunur. (Bkz. İbn Teymiyye, Der'u Tearuzi'l-Alki ve' ne-Nakl Arapça, 1/14-15.) İbn Teymiyy'ye göre ne zorlamalı yorumlara sapılmalı, ne de"yalnızca Tanrı bilir" denmeli; sözlerden ne anlaşılıyorsa o öylece alınıp kabul edilmeli.

Kısacası: "Tanrı'nın Arşı" denince anlatılmak istenen "Tanrı'nın tahtıyla sarayı"dır ve ayetlerde Tanrı'nın buraya geçip kuruluduğu bildirilir.

Muhammed'in bir açıklamasına göre, "GÜNEŞİN KARAR YERİ" de "ARŞIN ALTI"dır. Muhammed, "GÜNEŞ"in her gün bu "karar yeri" ne vardığını, batışının böyle olduğunu, burada secde ettiğini, sonra Tanrı'nın buyruğuyla dönüp yeniden doğduğunu anlatır. (Bkz. Buhâri, e's-Sahih, Bed'u'l-Halk / 4; Tecrid, hadis no: 1321; Müslim, e's-Sahih, İman / 250, hadis no: 159.)

Ne var ki Muhammed'in bu açıklaması, "ARŞ"ın nerede olduğuna ilişkin açıklamalarıyla çelişir durumdadır. Çünkü yine kendisinin açıklamasına göre, "ARŞ", yedi kat göğün de, hepsini kuşatan (bkz. Bakara: 255.) Kürsi'nin de ötesinde ve üstündedir. Sağlam hadislere göre bunların hepsi olağanüstü büyüklükte birer "maddi cisim"dir. (Bkz. F. Râzî, 7/ 12.) Öyleyse " GÜNEŞ"in "karar yeri (varış yeri)" nasıl olur da "ARŞIN ALTI" diye gösterilebilir?

Muhammed'in bir açıklamasında da, "ARŞ"ın, "CENNET"in üs-

tünde olduğu anlatılır. (Bkz. Buhârî, e's-Sahih, Tevhid/ 22; Tirmizi, Sünen, hadis no: 2530-2531.)

Peki "yer, gök, cennet yokken" nerede ve neyin üzerinde bulunuyordu bu "Tanrı'nın sarayıyla tahtı"? "ARŞ" neyin üzerindeydi o zaman?

Sorunun karşılığı, Hûd Suresinin 7. ayetinde: "SU üzerindeydi."

Kur'an'ın bu açıklamasının kaynağı: Tevrat. "Başlangıçta Tanrı gökleri ve yeri yarattı. (...) Ve Tanrı'nın ruhu, suların üzerinde hareket ediyordu..." deniyor. (Tevrat, Tekvin, 1:1-2)

Kur'an'a göre "ARŞ"ın "melekler"den "taşıyıcılar"ı da var. (Bkz. Mü'min: 7.) Kimi müslüman yorumcuya göre, bu "taşıyıcılar"ın şimdilik sayısı: 4. "Kıyamet"teyse ayete göre "8" olacak sayı. (Bkz. El Hakke. 17.)

Muhammed, açıklamasında bunlar "8 DAĞ KEÇİSİ" diyor. Ve bu açıklamaya göre, bu "8 dağ keçisi", bugünde "ARŞI SIRTLARINDA TAŞIYORLAR". Hadisin özeti:

"Dünya ile birinci gök katı arasındaki uzaklık: 71-73 yıllık. Her iki gök katı arasında da bu kadar bir uzaklık var. Hepsinin üstünde de bir DENİZ. Derinliği iki gök katı arası kadar. Bunların üstünde de 8 DAĞ KEÇİSİ var. Her birinin çatal tırnaklarıyla omuzları arasındak uzaklık, iki gök katı arasındaki uzaklık kadar. (Bir hadise göreyse uzaklık: 700 yıllık. Bkz. Ebu Davud. hadis no: 4727.) ARŞ, bunların sırtlarındadır. Tanrı'ysa işte bunun (ARŞ'ın) üstündedir. (Bkz. Ebu Davud, Sünen, Sünnetl 19, hadis no 4723; ibn Mace, Sünen, Mukaddimel 193; Tirmizi, Sünen, hadis no: 3320.)

2000'e Doğru
27 Ağustos 1989, Yıl 3, Sayı 35

"GÖK SOFRASI"

Bilindiği gibi Kur'an'ın 5. Suresinin adı: "Mâide"dir. Bu surenin 112.-115. ayetlerinde bu "yemek" ve "sofra"sından söz edilir. Surenin adı da buradan.

Bu ayetlerin anlamı, Diyanet'in resmi çevirisinde şöyledir:

"Havariler: 'Ey Meryem Oğlu İsâ! *Rabbin bize gökten bir sofra indirebilir mi?'* demişlerdi de, 'inanıyorsanız Allah'tan sakının!' demişti (İsâ).*'Ondan yemeyi,* kalplerimizin kanmasını ve senin bize *doğru söylediğini bilmeyi* istiyoruz' dediler. Meryem Oğlu İsa: 'Allahım! Rabbimiz! Bize ve bizden sonra geleceklere bayram ve SENDEN BİR DELİL olarak GÖKTEN BİR SOFRA İNDİR! Bizi rızıklandır! Sen rızık verenlerin en hayırlısısın!' dedi. Allah: 'Ben ONU SİZE İNDİRECEĞİM! Bundan sonra içinizden kim inkâr ederse, dünyalarda kimseye azap etmediğim şekilde ona azap edeceğim!' dedi." (Maide: 112-115.)

Havariler İsa'ya inanmamışlar mıydı ki inanmak için bir kanıt, bir "mucize" istemişler? Ayete bakılırsa Havarilerin kendilerinin karşılığı şu:

—İsa! İstiyoruz ki "gökten sofra insin" de, yiyelim; karnımızı doyuralım. Ve sen Tanrı'nın elçisi olduğunu söylerken bize doğru söylediğini bilelim!

Havarilerin İsa'ya inanmış kişiler oldukları görüşünde olan Kur'an yorumcuları çoğunlukta. (Bkz. Muhammed Ali Sabuni, Safvatu't-Tefâsir, 1| 373.) Ne var ki ünlü Kur'an yorumcusu Zemahşerî, tam imanlı değil; kuşkulu oldukları görüşünde. (Bkz. Keşşaf, 1| 540.) Yorumcuların Havarilerin "imansızca" istekleri ve sizlerini iman doğrultusunda yorumlamak için zorlandıkları görülür. (Bkz. F. Râzî, e't Tefsirul-Kebir , 12| 129-130.)

Ne olursa olsun, ayetlerde açıkça belirtildiğine göre: Havarilerin istekleri kabul edilmiş. İsa, Tanrısından "gökten sofra indirmesini" istemiş, Tanrı da "indirmiş" bu sofrayı. Ama ,"bundan sonra inanmayan olursa çok fena cezalandırıp işkence (azap) edeceğini" bildirmiş.

"Dünyalarda kimseye azap etmediğim biçimde azap ederim!" demiş.

Peki "gökten indirilen sofra"da ne varmış?

Ayetlerde bu sorunun karşılığı yok. Açıklama, hadislerde ve Kur'an yorumlarında var:

Elmalı Hamdi Yazır şunları yazar:

"... Bir de ne baksınlar: Kızarmış, pulsuz ve kılçıksız, yağ akan bir BALIK. Baş tarafında *tuz*, kuyruk tarafında *sirke*, çevresinde pırasadan başka *türlü sebze*. Ve beş *yufka* ki birinde *zeytin*, ikincisinde *bal*, üçüncüsündre *tereyağı*, dördüncüsünde *peynir* ve beşincisinde *pastırma*..." (Bkz. Yazır, Hak Dini Kur'an Dili, 1960, 31847.)

Yazır, bu sofranın "iki yağmur bulutu arasında indirilen KIRMIZI bir sofra" olduğu da aktarır. (Bkz. Aynı yer.)

Bu açıklama, ünlü Kur'an yorumlarında da böyle yer alır. (Bkz. F. Râzî, e't-Tefsiru'l-Kebir, 12l 133.)

buradaki ayetlerin kaynağı: İncil. Ünlü "dört İncil"de, daha doğrusu, dört aktarmaya göre olan İncil'de de "beş ekmek ve balık"tan söz edilir. (Bkz. Matta'ya Göre İncil, 14:17..; Markos'a Göre İncil, 6:38.. Luka'ya Göre İncil, 9:13..; Yuhanna'ya göre İncil, 9:9..) Bu İncil'lerde, hep aynı dille, yani aynı sözlerle, İsa'nın bu "beş ekmekle balığı", bir mucize olarak, "beş bin erkeğin" bulunduğu büyük bir kalabalığa bölüştürdüğü, tümünü doyurduğu ve sofradan "on iki küfe" de yiyecek arttığı anlatılır. Anlaşılan o ki Muhammed'e bilgi verenler, burada sözü edilen "sofra"nın, İsa için "gökten indirildiği" yolunda bilgi vermişlerdir. Kur'an yorumcuları da İncil'e başvurmuşlar, "beş ekmek ve balık" öyküsünü oradan alıp aktarmışlardır.

Hadiste, "gökten ekmek ve etten oluşan yiyecek sofrasının indirildiği, herkese, bu yiyeceklerden yiyip karınlarını doyurmaları buyurulduğu" anlatıldıktan sonra, oradakilerin "buyruğa uymayıp, artan yiyeceklerden saklama yoluna gittikleri" de anlatılır. Ve buyruğa uymamanın cezası olarak da "tümünün MAYMUNLARA VE DOMUZLARA DÖNÜŞTÜRÜLDÜKLERİ" açıklanır. (Bkz. Tirmizi, Sünen, Kitabu Tefsiri'l Kur'an 6, hadis no: 3061.) İnsanların "ceza" olarak "maymunlara, domuzlara dönüştürüldükleri" Kur'an'da da anlatılır, ama başka konularda. (Bkz. Kur'an, Bakara: 65; Maide: 60; A'raf: 166.)

Kur'an'da, Musa'ya da "gökten MEN ve SELVÂ indirildiği" bil-

dirilir. Yorumcular "men" için "kudret helvası", "selvâ" için de "bıldırcın" derler.

İlgili ayetlerin, Diyanet çevirisindeki anlamı şöyle:

"(Ey İsrailoğulları!) Bulutla sizi gölgelendirdik, *kudret helvası* ve *bıldırcın indirdik...*" (Bakara: 57.), "... Bulutla üzerlerine gölge yaptık, onlara kudret helvası ve bıldırcın indirdik.." (A'rap: 160.), "Ey İsrailoğulları! Sizleri düşmanınızdan kurtardık, Tûr'un sağ yanını size vadettik ve kudret helvasıyla bıldırcın indirdik." (Taha: 80.)

Bu ayetlerin kaynağı da Tevrat. (Bkz. Tevrat, Çıkış, 16:13-31; Sayılar, 11:31-32.)

"Kutsal kitap"larda, özellikle "Tevrat"ta ve" "Kur'an"da, "rızık" yani yiyecek ve geçim için insanların gözlerini "göğe çeviren ayetler" çoktur. Kur'an'ın Tanrısı açıkça: "Bana namaz kıl, kulluk et, gerisine karışma, senin rızkını ben veririm!" diyor. Bir ayetin Diyanet çevirisindeki anlamı şöyle:

"Ehline namaz kılmalarını emret. Kendin de onda devamlı ol. Biz senden rızık istemiyoruz. Sana rızık veren biziz. Sonuç Allah'a karşı gelmekten sakınanlarındır." (Taha: 132.)

2000'e Doğru
3 Eylül 1989, Yıl 3, Sayı 36

Kâfirûn Suresinin son (6.) ayetinin anlamı şudur: "Sizin DİNİNİZ size, benim DİNİM banadır."

Bu sure, "Mekkeli"dir (Mekkî). Mekke'nin "putatapar" diye nitelenen kesimine sesleniliyor. Kur'an'ın Tanrı'sı Muhammed'in böyle seslenmesini istiyor.

İbn Abbas'ın yorumu: "Sizin Tanrı'yı yoksaymanız, kâfirliğiniz size;benim Tanrı'yı birlemem bana." (Bkz. F. Râzî, 32/ 147.) Ünlü Kur'an yorumlarında da ayette böyle demek istendiği belirtilir. Örneğin Celalcyn tefsirinin yorumu şöyle: "Sizin DİNİNİZ, yani sizin PUTATAPARLIĞINIZ size, benim DİNİM, yani İSLAM da banadır." (Bkz. Celalcyn, 2/ 272.) Buhari'de de bu yorum benimseniyor ve "sizin dininiz, yani kâfirliğiniz size, benim dinim, yani İslam banadır" deniyor. (Bkz. Buhari, e's-Sahih, Kitabu Tefsiri'l-Kur'an/109.) "Din" için burada başka yorumlar yapanlar da var (Bkz. F. Râzî, 32/ 147.) Ama genellikle benimsenen yorum bu. Gerçekten de belli ki böyle demek isteniyor ayette.

Demek ku bu ayette, "KÂFİRLİK", dahası, kâfirliğin, doruk noktasında sayılan "PUTATAPARLIK" bile "DİN" sayılıyor. İslam'ı "çağdaş" ve sevimli gösterme çabasında olan çevreler, bu ayeti, "İslam'ın kendinden başka dinleri, inançlara, hatta inançsızlığa bile hoşgörülü olduğu"na kanıt diye gösterirler.

"Medineli (Medenî)" surelerden Âlu imrân suresindeyse çok açık biçimde söyle denir:

"Kesin olarak Tanrı katında DİN, yalnızca İSLAM'dır."(Âyet: 19.) Aynı surenin 85. ayetinin, Diyanet çevirisindeki anlamı şöyle: "Kim İslâmiyetten başka bir dine yönelirse, onunki kabul edilmeyecektir."

Açıkça görülüyor ki Kur'an'ın Tanrı'sının "din"i, "İslâm"dan başka değil. Bu Tanrı, daha önce, Mekke dönemindeyken, "putataparlığı" bile "din" diye nitelerken, Âlu İmran Suresinin 19. ayetinde, İslam'ın dışında kalan hiçbir "din"i "din" saymıyor, 85. ayetinde ve daha

birçok yerde de başka dinde bulunma isteğinin kesinlikle "kabul edilemiyeceğini" bildiriyor. Aynı surenin 83. ayetinde de "TANRI'NIN DİNİ'nden başka bir din mi istiyorlar?" diyerek, başka din isteyenleri kınıyor. Kâfirûn suresindeki ayet, "kılıç ayeti" diye de adlandırılan "cihat ayeti"yle de çelişiyor. Ve bu çelişkiden dolayı, İslam hukukunda, Kâfirûn Suresindeki ayetin "mensuh" olduğu, yani hükmünün "yürürlükten kaldırıldığı" belirtiliyor. (Usûlu'l-fıkıh kitaplarına bkz. Örneğin: İbn Melek, Şerhu'l- Menâr, İst. 1308, Arapça, S. 247.)

Kâfirûn Suresindeki ayet, İslam'ın "mümâşât dönemi"nin, yani yeni ortaya çıktığı, tutunmaya çalıştığı ve öteki "din"lerle "birarada, barış içinde yürüyüp yaşamak zorunda olduğu" dönemin ürünüdür. Kur'an'ın bütünündeki anlayışı oluşturan hoşgörmezliğin egemen olduğu ayetlerse, daha sonraki dönemlerin.

Hoşgörmezlik, İslam'ı sevimli göstermeye çalışan çevrelerde de yansıyor zaman zaman. Bu çevrelerin sözcüsü durumundaki basında, "TEVRAT"ın, "İNCİL"in tanıtılmasına bile tepki gösteriliyor. Örneğin, bir tanıtım nedeniyle Milli Gazete'de şu başlıkla tepki gösterilmiştir: "Bir Derginin Haçlılara Hizmeti" (5 Ağustos 1989). Zaman Gazetesi'nde de aynı nedenle, müslümanlara seslenen bir mektubun başlığı şöyle: "Yetişir Yattığın Kalk Artık!" (4 Temmuz 1989). Yani müslümanlar böyle kışkırtılıyor. Birinci gazete de "İncil'i hiç okudunuz mu?" diye tanıtım yapanların "Kur'an'ı hiç okudunuz mu?" diye bir tanıtıma yer veremiyeceklerini ileri sürüyor. Oysa kınanan çevre, bu "din çevreleri"nden çok daha fazla, "Kur'an'ın okunması"nı ve iyice anlaşılmasını ister. Kur'an'daki "akıl ve bilim"le çelişen çok eski efsane ve geleneklerin kalıntısı, insanlığın yararına olmayan, çağın çok çok gerilerinde kalmış içerik nasıl anlaşılabilir yoksa? herkes okumalı Kur'an'ı. Özellikle de "İslam'a akıl, mantık dini" sayanlar. Kur'an iyi okunduğu zaman, Atatürk'ün İslam Şeriatı'nı niçin kaldırdığı daha iyi anlaşılır.

Kur'an "okunmalı", ama başka kitaplar da okunmalı. "Tevrat" da, "İncil" de... Bunlar okunduğu zaman hem bunlardaki birer "efsane ürünü inançlar", hem de Kur'an'ın içeriğinin çok büyük bir kesiminin kaynağı belli olur.

"Dini çevreler" ve sözcüsü durumundaki basında, yeri geldiğinde, daha doğrusu işlerine geldiğinde, "Tevrat"ın "İncil'in "mukaddes

kitaplar" diye nitelendiği görülür. (Bkz. 6 Eylül 1989 günlü Zaman Gazetesi arka sayfa, Kudret Helvası başlıklı yazı.)

Kur'an, birçok ayetinde, kendisini, "Tevrat"ı, "İncil"i "MUSADDIK" olduğunu yani "ONAYLADIĞI"nı açıklar. (Bkz. Bakara: 41, 91, 97; Âlu İmrân: 3, 50; Nisa: 47; Mâide: 46, 48; Fâtır: 31; Ahkâf: 30; Saff: 6.) Başka bir yazıda da konu üzerinde ayrıca durulacak.

Eynesil'den (Giresun) mektup yazan bir okurumun mektubunu bu sayıda, mektupların yer aldığı sayfada okuyacaksınız. Okurum yazılarımı övüyor ve benim için kaygılandığını belirtiyor. Okuruma teşekkür eder, "lütfen kaygılanmayın!" derim. okurum, belli ki çok okuyan, kültürlü bir insan. Mektubunda bir kitaptan alıntılara yer veriyor ve bu alıntılarda yer alan açıklamaların doğru olup olmadığım soruyor. Benim bu yazım, sevgili okuruma da bir karşılıktır. Öteki yazılarımı da izlersiniz daha geniş yanıt bulabilirsiniz.

2000'e Doğru
17 Eylül 1989, Yıl 3, Sayı 38

TANRI'NIN BİÇİMİ VE BOYU

Şura Suresinin 11. ayetinde bir parçanın, Diyanet'in resmi çevirisindeki anlamı şöyledir:

—"... O'nun (Tanrı'nın) benzeri hiçbir şey yoktur..."

Parçanın sözlerini tam karşılığıysa şöyle:

—"... O'nun (Tanrı'nın) benzeri gibi bir şey yoktur..."

Bu şöyle yorumlanır:

"O'nun kendisinin benzerinin bulunması şöyle dursun, benzerinin bile benzeri yoktur..." (Bkz. Elmalılı Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'an Dili, 6/ 4225.)

"Tanrı'nın benzerinin olmadığı" anlatılmak isteniyor. Daha doğrusu böyle demek istendiği savunuluyor yorumlarda.

Bununla birlikte "Tanrı'nın benzeri yoktur" sözü, Kur'an'ın bütününde ve hadislerde tanıtılan "Tanrı"ya pek uymuyor. Çünkü gerek ayetlerde, gerek hadislerde Tanrı"nın nasıl tanıtıldığına, O'na uygun görülen niteliklere bakıldığında, bu Tanrı'nın "tıpkı insana benzediği" görülür. Yani "insan"da bulunan nitelikler bu "Tanrı"da da var:

Örneğin: İnsan görür, işitir; bu Tanrı da görür, işitir. İnsan konuşur; bu Tanrı da öyle... İnsan gelir, bu Tanrı da... İnsan kızar-öfkelenir, bu Tanrı da.. İnsan "öç alma" yoluna güder; bu Tanrı da... İnsan yatışır, düşünür, acır, bağışlar; bu Tanrı da.. İnsan gibi "efendi"dir (Rabb), "kral"dır (Melik), "ev"i (Ka'be...), "tahtı, sarayı" (ARŞ) vardır. Güçlüdür kimi insan gibi (Azîz). "Ezici"dir (Kahhâr), "zorba"dır (Cebbâr), "sevecen"dir (Vedûd)... Dost, düşman edinir...

BİÇİMİ de insan gibidir bu "Tanrı"nın:

İnsan gibi "yüz"ü vardır. Birçok ayette, Tanrı'nın "vech"inden, yani -"yüz"ünden sözedilir (örneğin Bkz. Bakara: 115; Rahman: 27...). "El"inden, "iki el"inden sözedilir. Âdem için "iki elimle yarattım" diyor. (Bkz. Sad: 75.) Kendisi için "iki eli açık" denir. (Bkz. Mâide: 64.) "İki göz"ünden sözedilir. Kimi zaman "aynî", yani "gözüm" der (Bkz. Tâhâ: 39), kimi zaman kendi "gözler"inden "a'yunina", yani "gözlerimiz" diye sözeder (Bkz. Hûd: 37, Mü'mimûn: 27; Tûr: 48...)

Bütün bunları, yani Tanrı'nın Kur'an'daki biçimini, kafalarındaki

Tanrı kavramına uygun bulmayan yorumcular, kelamcılar ve usulu'l-fıkıhçılar (İslam hukukçuları), kendi görüşlerine uydurmak için sözleri, sözcükleri gerçek anlamlarının dışına çıkarıp yorumlar yaparlar. Eskiler (selef) ve eskilerin görüşünü benimseyenler (Selefiyye) ise, "yorum" (te'vil) yolunu benimsemez; "Ne demek istendiğini ancak Tanrı bilir" derler. İbn Teymiyye buna da karşı çıkar, "yalnızca Tanrı bilir" görüşünü kabul etmez. Gerçek anlamın dışında yorumlar yapmayı benimsemese de... (Bkz. İbn Teymiyye, Der'u Teâruzi'l-Akli ve'n-Nakl, 1/14-15.)

Tanrı'nı görmesinin işitmesinin ve öteki niteliklerinin insanınkine görünüşte benzese de gerçekte benzemediği savunulur genellikle "Eli, yüzü, gözü..." için de benzer şeyler söylenir. "Tanrı'nınki çok başkadır" denir.

Şöyle denebilir:

—Tanrı'nın eli vardır. Ama bu "EL" kimbilir nasıl bir eldir? Yüzü de vardır. Ama bu "YÜZ", nasıl bir yüz? Gözleri de vardır, ama bu "GÖZLER" nasıl gözler?

"Selef"in, "Selefiyye"nin dediklerinin de aşağı yukarı bu olduğu söylenebilir. Dahası öteki yorumcuların ki de, döne dolaşa bu noktaya gelebilir. (Bkz. F. Râzî, 27/150-154.)

Ne var ki, Tanrı'nın, "Âdem'i KENDİ SURETİNDE yarattığını" anlatan hadisler gözardı edilemez:

Muhammed açıklıyor:

"Tanrı Âdem'i KENDİ SURETİNDE (kendi biçiminde) yarattı. O sırada Âdem, 60 'zıra' dı (bir 'zıra' = dirsekten orta parmak ucuna kadar 75 cm., 90 cm arası. 60 zıra; 45 m., 54m arasında değişiyor.) (Hadis için Bkz. Buhârî, e's-Sahih, Kitabu'-İstizan| 1; Tecrid hadis no: 1367; Müslim, Kitabu'l-Cennel 28, hadis no: 2841.)

"Kendi suretinde..." yani "Tanrı'nın suretinde..." Bir hadiste de Âdem'in "Rahman'ın ('Rahman' Tanrı'nın bir adıdır) suretinde yaratıldığı" açıklanır.

Bir "insan"ın —bu insan Âdem de olsa— 45-50 m. boyunda olamıyacağı açık. Yani gerçek anlamıyla "bilim"in hiçbir dalı bunu kabul etmez. Kur'an'ı, hadisleri, kısası "din"i "bilim"le bağdaştırma çabaları da boşuna bir çabadır.

Muhammed, Tanrı'nın, "Âdem'i kendi suretinde yarattığını" açık-

larken, "o sırada Âdem'in 60 zıra (yaklaşık 45-50m.) boyunda olduğunu" mu açıklamak istiyordu? Kesin bir şey söylenemez. Ama bu açıklamaya göre şu söylenebilir: Madem ki Tanrı İNSAN biçimindedir; öyleyse organlarını biçimi ne olursa olsun, insanda olan organlar Tanrı'da da vardır: Örneğin: Tanrı'nın da İKİ ELİ, her elinin beş parmağı, İKİ AYAĞI, her ayakta beş parmağı, iki gözü, iki kulağı, bir burnu, saçlı ya da saçsız başı, bir beyni, bir kalbi, ciğerleri, böbrekleri, bağırsakları... vardır. Kur'an'ın, hadislerin "söz"lerine bakan İslam kelamcılarında "Mücessine" (Tanrı'nın cisimli olduğu görüşünde olanlar) ve "Müşebbime" (Tanrı'yı insana, varlıklara benzetenler) adı verilen kesim de böyle der. (Bkz. Akâid.)

"Tanrı'nın Âdem'i kendi biçiminde yarattığı" yolundaki açıklama Tevrat'tan alınmadır. (Bkz. Tevrat, Tekvin, 1: 27; 5: 1-2; 9:6)

Tanrı'nın "kıyamet"te "8 taşıyıcı" üzerinde geleceği ayette anlatılır. (Bkz. El Hakke: 17.) Muhammed, Tanrı'nın, o sırada iki biçimde insanların karşısına çıkacağını, bir tanımadıkları biçimde, bir de tanıdıkları biçimde (insan biçiminde?) görüneceğini" açıklar. (Bkz. Buhari, e's-Sahih, Kitabu't- Tevhidl 24; Tecrid, hadis no: 450, Müslim, e's-Sahih, hadis no: 182.)

2000'e Doğru
24 Eylül 1989, Yıl 3, Sayı 39

KUR'AN'DAKİ TANRI'NIN İNSANLARI AYIRMA POLİTİKASI

İnanır-inanmaz (mü'min-kafir) ayırımı:

Yunus suresinin 19. ayetinde (çeviri Diyanet'in) şöyle denir: "İnsanlar bir tek ümmettiler, sonra ayrılığa düştüler..."

Bakara Suresinin 213. ayetinde de, insanların başlangıçta "tek bir ümmet" yani "aynı inancı paylaşan bir topluluk" olduğu anlatılır. Ayrıca anlatıldığına göre, "Tanrı isteseydi, tüm insanları BİR TEK ÜMMET yapabilirdi". (Bkz. Hûd: 118; Nahl: 93; Şûrâ: 8.)

Kuran'ın Tanrı'sı, "insanların tek bir ümmet olmamaları için" özel politikası olduğunu, "tek ümmet olmayı" özellikle önlediğini, mal-mülk dağıtımını yaparken de bu politikayı güttüğünü açıklar:

Diyanet'in resmi çevirisinden 3 ayetin anlamı:

"Eğer bütün insanların bir tek inkârcı ümmet olmakta *birleşmelerini önlemek istemeseydik;* Allah'ı inkâr edenlerin tavanlarını, üzerinde yükseldikleri merdivenleri, evlerinin kapılarını, üzerine yaslanacakları kerevetleri GÜMÜŞTEN yapar ve ALTIN bezeklerle işlerdik. Bunların hepsi ancak, dünya hayatının geçimliğidir.

Âhiret, Rabbinin katında, O'na karşı gelmekten sakınanlaradır." (Zuhruf: 33-35.7)

Yani: "Bu dünya" da "kâfir"lere daha büyük zenginlikler verebileceğini, ancak, "herkes kafir olur diye" bu yola gitmediğini, zenginlik dağıtımını bunu önliyecek biçimde yaptığını anlatıyor.

İnsanların "kafirlik"te birleşmelerini önlemek için güdülen bu politika anlaşılabilir. Ama insanları "iman"da birleştirmeyi neden gerçekleştirmedi Tanrı? Böyle bir soru sorulabilir. "Tanrı, inanırlara dünyada daha çok mal vererek herkesi imanlı yapabilirdi. Neden yapmadı?" Bu soru soruluyor ve Kur'an yorumlarında şu karşılık veriliyor: "O zaman da İslâm, dünya için müslüman olan münafıkların dini olur-

du." (Zermahşeri, Keşşâaf, 4/ 197.) Ne var ki bu kez şöyle bir konu getirilebilir. İslam'da, Kur'an'da da geçen bir "El Müelleftü'l-Kulûb" vardır. "Gönülleri İslâm'a kazandırılanlar" diye anlam veriliyor. Buhari'deki hadislerde de yer aldığına göre, bu kapsama giren kimseler varlıklı insanlar oldukları halde bunlara ganimetten çok büyük oranlarda fazla pay verilmiş ve bu da Muhammed'i "adaletsizlik"le suçlamalara, söylenmelere yolaçmıştı müslümanlar arasında. (Bkz. Tecrid-i Sarih, Diyanet Yay., hadis no: 1299-1303.) "El Müellefetü'l-kulûb", Kur'an'a da geçirilmiştir. Yani ZENGİN de olsalar, bunların zekât almaları uygun görülmüştür. İslâm'ı benimsemeleri ya da İslam'da kalmaları için kendilerine daha çok GANİMET ve ayrıca zekat verilmesi uygun görülen "el Müellefetü'l-Kulûb"a verilen ayrıcalık, Taberî tefsirinde "RÜŞVET" diye niteleniyor. (Bkz. Taberi, 10/ 113.) Şu sorulabilir: Bu durum da "insanları dünyalık için müslüman yapıp İslam'ı münafıkların dini durumuna getirmiyor muydu? Bu sorunun karşılığını bulamıyoruz.

Kur'an'da herşey "Tanrı'nın dilemesi"ne bağlanıyor. Ve değişmez politika: İnsanlardan kimini doğru yola çekme, kimini "saptırma". Bunun böyle olduğu anlatılıyor hep:

Nahl Suresinin 93. ayetine Diyanet çevirisinde şu anlam veriliyor: "Allah dileseydi sizi TEK BİR ÜMMET yapardı. Ama O, istediğini saptırır; istediğini doğru yola eriştirir. İşlediklerinizden, and olsun ki, sorumlu tutulacaksınız"

Maide Suresinin 48. ayetinde de, Tanrı'nın insanları "tek ümmet" yapmaması, "insanları denemesi"ne bağlanıyor.

Kur'an'ın Tanrı'sının kadın-erkek ayrımı:

Bakara Suresinin 228. ayetinde, "erkeklerin DERECELERİNİN, kadınlardan ÜSTÜN olduğu" açıklanır. Nisa suresinin 34. ayetinde de Tanrı'nın erkekleri kadınlara ÜSTÜN yaptığı belirtilir, sonra, kadınlarının kendilerine başkaldırmalarından kaygılanacak erkeklere: "Onları (o kadınlarınızı) DÖVÜN!"denir.

Kur'an'ın tanrı'sının sınıf ayrımı:

Kur'an'da birçok ayette, Tanrı'nın, "dilediği kimselerin rızkını BOL, dilediği kimselerin rızkınıysa DAR yaptığı" anlatılır. (Örneğin Bkz. Ra'd: 26;İsra:30; Kasas: 82; Ankebût 62; Rûm: 37; Sebe': 36; Tümer: 52.)

İnsanların kimini neden İŞÇİ, kimini neden PATRON, işveren yaptığını, bu alandaki politikasını da anlatır Kur' an'da:

Diyanet'in resmi çevirisinden:

"Ey Muhammed! Rabbinin rahmetini onlar mı taksim edip paylaştırıyorlar? *Dünya hayatında onların geçimlerin aralarında BİZ TAKSİM ETTİK*. Birbirlerine İŞ GÖRDÜRMELERİ İÇİN KİMİNİ KİMİNE DERECELERLE ÜSTÜN KILDIK. Rabbinin rahmeti, onların biriktirdikleri şeylerden daha iyidir." (Zuhruf: 32.)

Bu ayette açıkça şunlar anlatılıyor:

—İnsanlara mal varlıklarını, veren, TANRI'dır. Malı-mülkü, geçimlikleri Tanrı paylaştırmıştır insanlar arasında.

—Mal varlıklarıyla, zenginliklerle Tanrı insanların kimini kimine *üstün* yapmıştır.

—Tanrı'nın böyle yapmasının nedeni de, insanları çalıştırmak. İnsanların kimi zengin, kimi yoksul olmasaydı, kimi insan kimi insanı çalıştıramazdı, kimi insan İŞÇİ, kimi insan da İŞVEREN olmaz ve dünyanın düzeni bozulurdu.

2000'e Doğru
1 Ekim 1989, Yıl 3, Sayı 40

KUR'AN'IN TANRI'SININ ELİNDEKİ TERAZİ

Kur'an'ın, Muhammed'in anlattığına göre: "Tanrı'nın terazisi" vardır. Hem bu dünyada, hem de "Âhiret"te.

Terazi, bildiğimiz bir tartı aygıtıdır. Farsça bir sözcüktür. Kur'an'da "mîzân" diye geçer. 16 kez.

"Terâzi" bir simgedir de. "Hak ve adalet"in simgesi. Çok "doğru tutulması" gerekiyor "adalet" için.

Dünyadayken Tanrı'nın elindeki terazi:

Mâide Suresinin 64. ayetinde (Diyanet çevirisiyle) şöyle denir:

Yahudiler 'ALLAH'IN ELİ SIKIDIR.' dediler. Dediklerinde ötürü elleri bağlansın! (Bedduada bulunan: Tanrı.) Lânet olsun! (Lânet eden: Tanrı.) Hayır! O'NUN İKİ ELİ DE AÇIKTIR! Nasıl dilerse (öyle) sarfeder..."

Bu ayet nedeniyle bir hadis yer alır hadis kaynaklarında:

Tanrı'nın elindeki terazinin dengesi yok:

Hadis, yukarıdaki ayet nedeniyle yer veren Tirmi'deki biçimiyle şöyle: "RAHMAN'ın (Tanrı'nın) SAĞ ELİ doludur. (İçindekiler akar da akar. Gece gündüz akışlar, o eldekinden hiçbir şey eksilmez. (Yani: Tanrı'nın sağ elinde bitip tükenmez nimetler - rızıklar vardır. Kullarına gece gündüz durmadan aktığı halde tükenmez, eksilmez de...) ÖBÜR (sol) ELİNDEYSE TERAZİ vardır. Terazinin (rızık konulup tartılan) GÖZÜ, BİR AŞAĞI İNER: BİR YUKARI ÇIKAR." (Tirmizî, Sünen, Kitabu tefsiri'l-Kur'anl 6,

dis no: 3045.)

Bu hadis Buhari'de de yer alır. Az uzunca. Tanrı'nın varlıklı kuluna: "Sen (başkalarına) harca ki, ben de sana harcıyayım!" dediği ve Muhammed'in: "Biliyor musunuz, gök ve yerin yaratılmasından bu yana Tanrı ne denli harcamada bulunuyor (kullarına)?" diye sorduktan sonra yukarıdaki açıklamayı yaptığı bildirilir. Tanrı'nın ARŞ'ının (tahtıyla sarayının), başlangıçta, su üzerinde bulunduğu da anlatılır. Şöyle bir değişiklik de var: "Rahman" yerine "Allah" geçer. "Sağ el (yemîn" yerinde yalnızca "el (yed)... (Bkz. Buharî, e's-Sahih, Kitabu Tefsiri'l-Kur'anl 11 | 2; Tecrid, hadis no: 1707.)

Tanrı insanlara "terazi"yle RIZIK dağıtırken, rızık konulmuş olan göz, neden "bir aşağı inip bir yukarı çıkıyor"? Hadisi Türkçe'ye çeviren Kâmil Miras şöyle açıklıyor:

"Bu suretle (Tanrı), insanların kimine ÇOK, kimine AZ rızık verir." (Bkz. Tecrid'deki aynı hadisin Türkçesi.)

Akla gelen bir soru:

—Tanrı'nın elindeki TERAZİ'de bir BOZUKLUK mu var?

Bir inanır ("mü'min") kişi, buna "evet!" diyemez.

Açıklamaya göre: Rızık tartılırken kimi insana "ağır ağır", yani bol bol rızık vermeyi, kimi insanı geldiğinde de, rızık konulmuş "kefe"nin yukarıda kalmasını, yani az verilmesini Tanrı'nın kendisi istiyor. Yukarıda geçen ayetteki açıklama da çok açık: "(Tanrı) nasıl dilerse öyle sarfeder (rızıkları)..." Yani: Kimse "niye böyle yapıyorsun, niye kimi kuluna çok, kimi kuluna az veriyorsun?" diye karışamaz. Bu doğrultuda başka ayetlerde de açıklama var.

Kısacası: Kimi insanın ZENGİN, kimi insanın YOKSUL olması, "Tanrı'nın elindeki TERAZİ'nin durumundan, "Rızıkların tartılıp dağıtılması" sırasında, "terazinin iki kefesi"nin bir düzeyde bulunmamasından. "terazinin kolu", dengede değil. Bunun böyle olmasının nedenini de Kur'an, özet olarak şöyle açıklıyor..."

—"Tanrı öyle istiyor..."

İlgili ayetlerden bir kaçı:

"Tanrı, dilediği kimsenin rızkını geniş dilediğininkini de dar yapar..." (Ra'd: 26.) "Senin Efendi Tanrı'nın (Rabb), rızkı, dilediğine rızkı geniş, dilediğine dar verir. kuşkusuz Tanrı, herşeyi Bİ-

LEN'dir. (Ankebût: 62.) (Aynı açıklamayı yapan ayetler için bkz. Rum: 37; Sebe': 36, 39; Zümer: 52; Şûrâ: 12.) "Efendi Tanrı'nın rahmetini onlar mı paylaştırıyorlar?! Dünya yaşamında, onların (kulların) geçimlerini aralarında biz bölüştürdük de, birbirlerine iş gördürsünler (kimi Çalışan, kimi Çalıştıran olsun) diye, kimini (zengini) kimini (az varlıklıya ya da yoksula) derecelerle ÜSTÜN kıldık..." (Zuhruf: 32.)

Burada bir soru daha akla gelebilir:

—Öyleyse, "Tanrı'nın elinde terazi" neden var? Eşitlik gözetmediğine, herkese eşit ölçüyle rızık dağıtmadığına göre, "TERAZİ"yi niye kullanıyor?

Kur'an yorumlarında, kimi ayet ve hadislere dayanılarak, bu soruya şu karşılık verildiği görülür: "İnsanları SINAMAK için..." (Bu karşılık için örneğin bkz. M. Ali Sâbûnî, Safvetü't Tefâsîr, 2/ 467.) Ya da: "Bir HİKMET için!" denir. (Bkz. Sabûnî, 1/ 352-353; Ebu's-Suûd, 2/ 43.) "Tanrı'nın hikmetinden ve yaptığı şeylerin nedeni sorulmaz..." (Bkz. Enbiyâ: 23.) "Tanrı'nın yaptığına itiraz yok." (Bkz. F. Râzî, 12/ 44; Celaleyn, 1/ 104...) "İtiraz olmaması"nın "nedeni"ni EHL-İ SÜNNET şöyle açıklar: "Mülk, Tanrı'nın kendisininidir. Onun için kimsenin itiraz etmeye hakkı yok." (Bkz. F. Râzî, aynı yer.)

2000'e Doğru
8 Ekim 1989, Yıl 3, Sayı 41

KUR'AN'DAKİ TANRI'NIN BEDDUALARI

Bilindiği gibi "beddua" iki sözcükten "bed" ile "dua" sözcüklerinden oluşur. Birincisi Farsça, ikincisi Arapça'dır. "Kötü dua" demektir. Türkçesi: İlenme ya da "ilenç".

Kur'an'ın "Tanrı"sının inandırmak için nasıl "andiçtiğini", ayetlerden sunmuştuk örnekleriyle. Bu "Tanrı", inanmayanlara, kızdıklarına "beddua" da eder. Yani ilenir.

Mantıkta, istem üçe ayrılır:Eşitler arasındaki istem. Buna "iltimas" (Türkçe'deki değil) denir. Yukarıdan aşağıya olan istem. Bu da "buyruk"tur "emir). Aşağıdan yukarıya yöneltilen istem (dilek). Buysa "dua"dır. Yani aşağı durumda olan bir kimse, yukarıda olan birinden birşey istediğinde, bir dilekte bulunduğunda "dua" denir buna. Kötü olanına da "beddua". Bu dilek yöneltildiği zaman, birinin kötü duruma düşmesi istenir. Bunu sağlaması için yukarıda olan bir kimseden, üstün bir güçten dilenir.

İnsanların "Tanrı"dan, "üstün bir güç"ten dilekte bulunmaları doğal. Ama, "Tanrı'nın dilekte bulunması"na gelince, anlaşılır gibi değil. Tanrı, "her şeyin, her gücün üstünde" görüldüğüne göre, hangi üstün güçten dilekte bulunur? Gelin işin içinden çıkın!

Kur'an'daki Tanrı'nın "bedduaları"nı akla uygun bir biçimde yorumlamaya çalışan Kur'an yorumcuları da çok zorlanırlar, işin içinden çıkamazlar bir türlü.

Kur'an'ın "Tanrı"sı, en başta, "insan" denen varlığa "beddua" eder:

—'Canı çıksın o insanın, o ne nankördür." (Kur'an, Abese, ayet: 17.)

Bu çeviri, Diyanet'in resmi çevirisidir.

"Canı çıksın" yerine, "kahredilesi" (Çantay'ın çevirisi), "kahrolası" (Suudi Arabistan'ın çevirttirdiği), "geberesi", "gebersin", "öldürülsün", "(dilerim) başı kesilsin" diye de çevrilebilir Türkçe'ye.

"İnsan", Tanrı'ya karşı "nankör" sayılıyor. Tanrı'nın istediği

doğrultuda bulunmadığı için. Tanrı, ona bu nedenle "kahrolsun", "gebersin", "başı kopsun" diyerek beddua ediyor. Yani derler ya: "Gebersin inşaallah!!!". İşte öyle.

Böyle bir "beddua" kim için yapılır?

Kuşkusuz, "düşman" için.

Demek ki, "insan"ı da Kur'an'ın "Tanrı"sı "düşman" görüyor genel olarak.

Sonra inanmazlardan özellikle kimilerini seçer, onlara beddua eder:

Örneğin "Yahudiler"e, "Hristiyanlar"a.

—"Onları (yahudileri, hristiyanları) Allah yok etsin!" (çev. Diyanet, Tebe, ayet: 30.)

"Allah"ın kendisi, "Allah onları yok etsin!" diyor. Şaşılacak şey değil mi?

Tüm "kâfirler"e, özellikle bir kesimine:

—"And olsun ki, ey inkârcılar! Siz aykırı görüştesiniz! Bundan dönebilecek kimseler döndürülür. Boş sanıda bulunan, bilgisizliğe saplanıp kalanların *canları çıksın!"* (çev. Diyanet, Zariyat, ayet: 8-11.)

"Boş sanıda bulunmak", Tanrı'yı Kur'an'daki gibi düşünmemek; "bilgisizliğe saplanıp kalmak" da, yine Kur'an'daki gibi inanmamaktır. Bu düşünce ve inançta olanlara "beddua" ediyor Tanrı.

—"Ey Muhammed! Onlara baktığın zaman, cüsseleri hoşuna gider. Konuşurlarsa sözlerini dinlersin. Tıpkı sıralanmış kof kütük gibidirler. Her çığlığı kendi aleyhlerine sayarlar. Onlar düşmandır. Onlardan çekin. *Allah canlarını alsın!* Nasıl da aldatılıp döndürülüyorlar!" (çev. Diyanet, Münâfıkûn, ayet: 4.)

Burada da "Allah", münafıklar için "Allah'a beddua ediyor".

—"Çünkü o düşündü, ölçtü, biçti! Canı çıkası (canı çıksın, gebersin...!) ne biçim ölçtü biçti! Canı çıkası sonra yine ne biçim ölçtü, biçti! Sonra baktı; sonra kaşlarını çattı suratını astı; sonra da sırt çevirip büyüklük tasladı. 'Bu, sadece öğretilen bir sihirdir', 'bu Kur'an, yalnızca bir insan sözüdür' dedi. İşte bu adamı, yakıcı bir ateşe yaslıyacağız!" (çev. Diyanet, Maüddessir, ayet: 18-25.)

Hadislerde, Kur'an yorumlarında belirtildiğine göre, burada kınanan, beddua edilen kimse, Muğire Oğlu Velîd'dir. (Bkz. F. Râ-

zî, 30/198-202.) Aynı kimse için Kalem Suresinde de birçok sövgüler yer almış, en sonunda "piç" anlamında "zenim" denmiştir. (Bkz. Kalem, ayet: 8-13, Celaleyn, 2/ 230ve öteki tefsirler.) Gelin görün ki, bu adamın oğlu "Hâlid", sonradan önemli bir "İslam kahramanı" niteliğinde ortaya çıkmıştır.

—*"Ebu Leheb'in elleri kurusun! Yok olsun!* Malı ve kazandığı kendisine fayda vermaz. Alevli ateşe yaslanacaktır. Karısı da, boynunda bir ip olduğu halde ona odun taşıyacaktır." (çev. Diyanet, Tebbet, surenin tamamı.)

"... elleri kurusun!" yerine, "iki eli kurusun!" diye çevrilirse, ayetteki aslına daha uygun düşer.

Tanrı'nın burada beddua ettiği "Ebu Leheb", Muhammed'e inanmadığı için ve düşman sayıldığı için Tanrı beddua ediyor.

2000'e Doğru
15 Ekim 1989, Yıl 3, Sayı 42

İNSANI HAYVANA DÖNÜŞTÜRME CEZASI

Kur'an'daki "Tanrı", öfkesini sık sık belli eder. Kızdıklarına nasıl cezalar verdiğini, nasıl "öç" aldığını anlatır. "Ceza"ları arasında insanları hayvanlara dönüştürme de var.

İnsanı Maymuna dönüştürme cezası:

"Cumartesi yasağı"na uymama cezası olarak bu ceza verilmiş!

"(Ey Yahudiler!) İçinizden Cumartesi günü azgınlık edenleri elbette biliyorsunuz. Onlara:*'Aşağılık birer maymun olunuz!'* dedik. Bunu, çağdaşlarına ve sonradan geleceklere bir ceza örneği ve Allah'a karşı gelmekten sakınınlara ders olsun diye yaptık." (Bakara: 65-66)

İki ayetin, Diyanet çevirisindeki anlamları böyle.

Anlatılan şu:

—Cumartesi iş yapmak yasak.

—Cumartesi yasağı çiğnenmiş.

—Yasağa uymayanları, Tanrı: "Birer aşağılık maymun olun!" diyerek maymuna çevirmiş. Bir "ceza örneği" olarak...

Olay nasıl olmuş?

Olay:

Olay, bir başka sûrenin ayetlerinde anlatılıyor: A'raf Suresinin 163. ayetinin, Diyanet'in çevirisindeki anlamı şöyle:

"Ey Muhammed! Onlara deniz kıyısındaki kasabanın durumunu sor. Cumartesi yasaklarına tecavüz ediyorlardı. Cumartesi balıklar sürüyle geliyor; başka günler gelmiyorlardı. *Biz onları*

(kasabalıları), yoldan çıkmaları sebebiyle böylece *deniyorduk.*".Aynı surenin 166. ayetinin anlamı (Diyanet cevirisi):

"Kendilerine edilen yasakları aşınca, onlara: 'Aşağılık birer maymun olun!' dedik."

Demek ki, ayetler olayı şöyle anlatıyor:

—*Tanrı,* "deniz kıyısında bulunan", yani *geçimleri balıktan, balıkçılıktan olan bir kasaba halkını denemek istemiştir.*

— Bir yandan Cumartesi günleri çalışmayı, balık tutmayı yasaklarken; öbür yandan da balıkları Cumartesinin dışındaki günlerde tutulabilecek yerlerden uzaklaştırmıştır.

— Kasabalılar bakarlar ki balıklar Cumartesi günleri sürüyle gelirken başka günler hiç mi hiç gelmiyor! Ne yapsınlar? Geçimleri de balıktan. Dayanamayıp yasağı çiğnerler, Cumartesi günleri balık avlarlar.

—İşte bunun üzerine Tanrı öfkelenmiştir. Yani Cumartesi yasağını çiğneyip balık avladılar ve sınavı kazanamadılar diye.

—Tanrı, oyuna gelen kasabalıları en ağır biçimde cezalandırmış; onları "aşağılık maymunlar"a çevirmiş.

Kimi Kur'an yorumcusu, durumu biraz kurtarmak için, ünlü yöntemi kullanarak "te'vil" yoluna giderler, yani "yorum"larla çözümlemeye çabalarlar: "Maymunlara doğrudan dönüştürme" değil, "maymun karakterine dönüştürme" olduğunu savunurlar. Elmalı Hamdi Yazır da bu yolu benimseyenlerden. (Bkz. Hak Dini Kur'an Dili, 1/ 378-379) Ne var ki bu görüşün tutarlı olmadığını yorumcuların çoğu kabul etmekte. Ünlü Kur'an yorumcusu F. Râzî, 3/ 111.) Ayetlerin sözleri, ceza verilen insanların, "birer aşağılık maymun" yapıldıklarını açıkça anlatır nitelikte.

Domuzlara dönüştürme cezası:

Başka ayetlerde de, cezalandırılan insanlardan kiminin "maymunlar"a, kiminin de "domuzlar"a "dönüştürüldükleri" anlatılır:

Diyanet'in çevirisinde, Maide Suresinin 60. ayetine şu anlam verilir:

" 'Allah katında bundan daha kötü bir karşılığın bulunduğunu

size haber vereyim mi?' de! Allah kime lanet ve gazab ederse, *kimlerden maymunlar, domuzlar* ve şeytana kullar *kılarsa,* işte onlar yeri en kötü ve doğru yoldan en çok sapmış olanlardır."

Sıçanlara dönüştürme cezası:

İnsanların ceza olarak "sıçanlara" da "dönüştürüldükleri" hadislerde açıklanır:

Muhammed şöyle der:

—"İsrailoğullarından bir topluluk yitiktir. Ne yaptıkları, başlarına ne geldiği de bilinmiyor. Ben bunların, kesinlikle SIÇANLARA DÖNÜŞTÜRÜLDÜKLERİ görüşündeyim. Bakıp görmez misin ki *sıçanların önüne deve sütü konulduğunda hiç içmezler* de, koyun sütü konulduğunda içerler." (Bkz. Müslim, e's-Sahih, Kitabuz-Zühd/ 61-62 hadis no 2997.)

Demek ki Muhammed'e göre bugün görülen sıçanlar, İsrailoğularından hayvana dönüştürülenlerden. Muhammed, sıçanların koyun sütü içtikleri halde, "deve sütü" içmemelerinden bu sonuca vardığını belirtiyor! Peki sıçanların "deve sütü"nü içmemelerini neden bu yolda bir kanıt sayıyor Muhammed? İsrailoğulları'nda "deve" (tabu olduğu için) etiyle, sütüyle haramdı da ondan. Yani: "Sıçanlar da İsrailoğulları'ndan oldukları için yasak olan deve sütünü içmiyorlar..." demek istiyor. Kimi hadiste de Muhammed'in, İsrailoğulları'nın kertenkelelere dönüştürülmüş olabileceklerini düşündüğü, bundan kuşkulandığı anlatılır. (Bkz. Ebu Dâvûd, Sünen, kitabu'l-Et'ıma/ 28, hadis no: 3795.)

Muhammed, kendi ümmetinden de hayvanlara, örneğin maymunlara, domuzlara dönüştürülenler bulunacağını açıklar. Ve açıklamasına göre bunlar: "Zina"yı, "şarab"ı, "ipekli giyme"yi ve "çalgı çalıp eğlenme"yi "helâl" sayanlardır..." (Bkz. Buhari, e's-Sahih, Kitabu'l-Eşribel 6: Tecrid, hadis no: 1892.)

2000'e Doğru
22 Ekim 1989, Yıl 3, Sayı 43

"İNŞÂALLAH"

Tevrat'a göre, "Peygamber" Süleyman'ın 700 karısı, 300 de cariyesi vardı. (Bkz. Tevrat, 1. Krallar, 11: 3.) Muhammed'in, oğulluğu Zeyd'in karısını (Zeyneb'i) almasını haklı bir gerekçeye bağlamak için Ahzab Suresinin 38. ayetinde: "... Bu, daha önce gelip geçmişlere Tanrı'nın uyguladığı bir yasasıdır..." denmesi üzerine, Kur'an yorumcuları bu açıklamayı değerlendirme gereği duymuşlar; "burada, Tanrı, Dâvûd'un ve oğlu Süleyman'ın aldığı çok karıya değiniyor dolaylı olarak..." demişlerdir. Ve Tevrat'ta anlatılanlardan, Kur'an yorumlarına da yansımıştır bu arada. Ama biraz değişik olarak. Örneğin Süleyman'ın kadınları için: "Süleyman'ın 700 karısı, 300 de cariyesi vardı." deniyor. (Bkz. Tefsirler, örneğin: Tefsiru-n-Nesefî, 3|305; Kurtubî, 14/ 195.)

İşte bu Süleyman, Muhammed'in anlattığına göre bir gün, "inşâallah"sız bir "antiçmiş"tir:

"Antiçerim ki bir gecede yüz kadını şey edeceğim":

Hadis:

"Davûd Oğlu Süleyman şöyle demişti:

—Andolsun ki, bu gece YÜZ KARIYI ŞEY EDECEĞİM (Bunlarla yatıp cinsel birleşimde bulunacağım)! Gebe bırakacağım için hepsi de oğlan doğuracak. Doğan çocuk atlı savaşçı olacak. Ve Tanrı yolunda savaşacak!

Arkadaşı melek, Süleyman'a:

—'İNŞÂALLAH' de! dedi.

Ama o demedi, unuttu.

O nedenle de karılardan yalnızca biri GEBE kaldı. Bu kadın da "yarım insan, yarım adam" doğurdu.

(Muhammed anlatmayı sürdürüyor:)

"Muhammed'in canı elinde olan Tanrı'ya antiçerek söylerim ki, Süleyman 'İNŞÂALLAH' deseydi, andı yerine gelecekti, gereksinimine en elverişli durum gerçekleşecekti, o kadınların hepsi erkek çocuk doğuracaku, doğan çocuklar da hep atlı olarak Tanrı yolunda savaşacaklardı." (Bkz. Buhâri, e's-Sahih, Kitabu'l-Cihad/ 23, kitabu'n Nikâh/ 119.)

Bu hadis, Buhari'yle Müslim'in üzerinde birleşerek yer verdikleri hadislerden.(Bkz. İbn melek, Mebâriku'l-Ezhar fi Şerhi Meşâriki'l-Envâr, Arapca, İst., 1309, 2/ 216; Müslim, e's-Sahih, Kitabu'l-Eymân/ 22-25, hadis no: 1654.) Bu hadise, önemli hadis kaynaklarından Tirmizî, Ahmed İbn Hanbel de kitaplarında yer vermişlerdir. (Bkz. Tirmizî, Sünen, Kitabu'n-Nüzûr/ 7, hadis no: 1531; Ahmed İbn Hanbel, 2/ 229, 275, 506, 6/ 253.) Ancak, Muhammed karı sayısında duraksıyor. Süleyman'an "bir gecede cinsel birleşimde bulunmak ve hepsine de savaşçı oğlan çocuğu doğurtmak " için "antüçtiği" kadın sayısı için bir "60", bir "70" bir "90, bir "99" ve bir de "100 (kadın)" diyor. (Bkz. Buhari, e's-Sahih, Kitabu't-Tevhîd/ 31, Kitabu'l-Eyman/ 3, Kitabu'l-Kaffârât/ 9, Kitabu'l-Cihad/ 23, Kitabun-Nikâhl 119; Müslim aynı yer, Tirmizî, aynı yer.)

Hadislerde, Muhammed'in de aynı gün, dahası "aynı saat"te, çok kadınla (9 ya da 11 kadınla) birden CİNSEL BİRLEŞİMDE bulunabildiği (mucize olarak bunu başardığı) anlatılır ve "30 erkek gücünde" olduğu belirtilir. (Bkz. Kitabu'l-Gusl/ 12; Tecrîd, hadis no: 192.)

Ne var ki, "aynı saatte 9 ya da 11 kadınla yatmak", başka, "aynı saatte ya da aynı gecede 60-100 kadınla yatmak" başka.

Burada, konumuzu ilgilendiren nokta "İNŞÂALLAH". Süleyman'ın bunu söylememesi nedeniyle, antiçerek giriştiği cinsel birleşimde sözkonusu kadınları "gebe bırakmayı" başaramamış olması.

Bilindiği gibi" "İnşâallah"ın anlamı: "Tanrı dilerse".

—"Tanrı ne dilerse onu yapsın, zaten yapar. Ayrıca bunu söylemeye ne gerek var?" denebilir.

Ancak, Kehf Suresinin 23.-24. ayetlerinde bağlayıcı buyruk var: "Hiçbir şeyi, Tanrı'nın dilemesi dışında: 'Ben onu yarın yapa-

cağım!' deme!" deniyor. Muhammed, yukarıdaki öyküyü anlatırken, Süleyman'ın da bu buyruğun bağlayıcı kapsamında bulunduğunu anlatıyor. Ne var ki, akla gelebilecek şöyle bir sorunun karşılığı yok:

—Süleyman antiçerken "kadınları şey edip gebe bırakacağına ve hepsine OĞLAN doğurtacağına" antiçmişti. Eyleme geçtiği zaman, "inşâallah" dememesi, neden o kadınların "gebe kalmalarına ve oğlan doğurmalarına" ENGEL OLUYOR da, "kadınları şeyetmesine (cinsel birleşime) "ENGEL OLMUYOR? Yani "inşâallahsızlığın etkisi" neden birincisinde görülüyor yalnızca?

Bu sorunun karşılığı, hadiste bulunmamakta. Yorumlarda da bir açıklama yok.

"İnşâallahsızlığın, Muhammed'in başına getirdiği":

Yukarıdaki hadiste görüldüğü gibi, "MELEK anımsattığı halde" Süleyman "İnşâallah" dememiş ve başına gelen gelmiş. Aktarıldığına göre, bir olayda da Muhammed "inşâallah" demeyi unutmuş (meleğin ona anımsatıp anımsatmadığı açıklanmıyor):

OLAY: Birileri Muhammed'e gelirler ve birtakım sorular sorarlar. Sorulara alacakları karşılığa göre müslüman olup olmamaya karar vereceklerdir. Muhammed de bu sorular için: "Yarın size cevap vereceğim!" der karşıdakilere. O sırada "inşâallah" demeyi unutmuştur. Cevap için "vahiy" getirsin diye Cebrail'i bekler, ama Cebrail bir türlü gelmez. "15 gün sürer bu kesinti". Cebrail sonra gelip durumu açıklar. Bir sürü dedikodu olduktan sonra... Ve Kur'an'ın Tanrı'sı, ayrıca Kehf Suresinin 23. -24. ayetleriyle uyarıda bulunur: "Hiçbir şeyi, Tanrı'nın dilemesi dışında, 'Ben onu yarın yapacağım!' deme" diyerek... (Bkz. İbn İshak, e's-Sîre, Yay, Muh. Hamidullah, fıkra: 257; tefsirler, örneğin F. Razî, 21| 108; Taberî, 15| 151; Nesefi, 3|9-10.. Ayrıca bkz. Müslim, hadis no: 1797.)

2000'e Doğru
29 Ekim 1989, Yıl 3, Sayı 44

İSLÂM'IN TANRI'SI AKILLI MI?

Bu soruyu, 45. sayıdaki mektubundan anımsayacağınız gibi Halil Konut adındaki okurumuz da sormuştu. Bu okurumuz, "akaid kitapları"nda, Tanrı için "akıllı, şuurlu" denmediğini, "denemeyeceği"nin belirtildiğini, 22 Eylül günlü Türkiye Gazetesi'nde de, bir okuyucuya bu yönde cevap verildiğini yazmıştı.

Önce şu gerçeğin altını çizelim: İnsanlar, kafalarındaki "Tanrı"yı "insan" gibi düşünürler. "Tanrı"nın varlığını kanıtlama yönteminden, "Tanrı'yı nitelemeler"e dek bu geçerlidir. İnsanların eliyle yapılanları görmüşler, bir de doğaya, evrene bakmışlar, "öyleyse bu şeylerin de bir YAPAN'ı, YARATAN'ı var" diye düşünmüşler. "İnsan"ın bir "canlı" olduğunu, yaşadığını, "gördüğünü", "işittiğini", "konuştuğunu", birtakım şeyleri "bildiğini", "istediğini", kimi şeylere "güç yetirdiğini", "sevdiğini", "sevmediğini", "acıdığını", "öfkelendiğini", "bağışladığını", "öç aldığını", "cezalandırma" ve "ödüllendirme" yollarına gittiğini görmüşler; "Tanrı"larında da bu nitelikleri düşünüp inanmışlar. Tanrı'da da "hayat"ın, "bilgi"nin, "görme"nin, "işitme"nin, "irade"nin, "kudret"in, "kelâm"ın ve öteki niteliklerin bulunduğun savunmuşlardır. İslam inancında da ("kelâm", "akâid") bu görülür. Birçok din gibi İslâm da "insan biçimci"dir. ("Antropomorfizm") Tevrat'ta "Tanrı'nın insanı kendine benzer biçimde yarattığı"nın açıklanması (Tekvin, 1:25.) ve bunun İncil'e, Kur'an'a, "hadis"lere yansıması (konu için 39. sayımızdaki "Tanrı'nın Biçimi ve Boyu" başlıklı yazıya bkz.) "insan biçimcilik"ten kaynağını alır. Burada ister istemez bir düşünürün sözlerini anımsıyoruz: Elea Okulu'nun en eski filozofu Xenophanes (M.Ö. 570-485): "Ethiob'lu (kara) bir adam, Tanrı'yı KARA sanır. Bir Trakyalı MAVİ GÖZLÜ görür. Öküzler ve atlar da bir Tanrı düşünebilselerdi, kendi biçimlerinde görürlerdi." (Bu sözleri yorumlarıyla birlikte görmek için bkz. Cemil Sena, Tanrı Anlayışı, İstanbul, 1978, RK Yayın., s. 110.)

"İslam kelâmı", özellikle "Sünnet Ehli (sünni ekol)", Tanrı'da

"dirilik", "bilgi", "görme", "işitme"... var görür de, "AKIL" var görmez. Tanrı için "AKILLIDIR (Âkıl)" demez. (Bkz. Akaid kitapları, örneğin Hayâli, Şerhu Nuniyye, Arapça, İstanbul, 1318, s.23.)

Tanrı için "akıllıdır' denemeyeceğinin NEDEN'i açıklanırken, "akıl olmadan önce Tanrı'nın BİLGİSİZ bir dönem geçirmiş olması"nı kabul etmek gerekeceği, bununsa kabul edilemeyeceği ileri sürülür. (Bkz. Hayâli, aynı yer.) Yani: "AKIL, sonradan yaratıldığına göre, Tanrı için sözkonusu olamaz. Tanrı'nım herşeyi AKLIYLA bildiği ileri sürülürse, akıl yaratılmadan önce birşey bilmediği kabul edilmiş olur." Oysa "Tanrı"nım öteki "nitelik"leri için de aynı şey söylenebilir: Örneğin: "HAYAT'ı Tanrı yaratmıştır, Tanrı'nın hayatı vardır denemez; BİLGİ'yi Tanrı yaratmıştır, Tanrı'nın bilgisi var denemez..." gibi savlar ileri sürülebilir.

İslâm kelamında konu şöyle ortaya getirilir: "Tanrı'ya herhangi bir ad ve nitelik vermek, o ad ve niteliğin ayet ve hadiste bulunmasına mı bağlıdır ("tevkîfî"dir), yoksa buna bağlı değil midir?". Tartışılır. Sünni kesim genellikle "bağlı" olduğu görüşündedir. (Bkz. Hayâli, aynı yer; Ebu'l-Muîn Nesefî, Tebsıra, s.72; Dr. Ali Abdulfettah, el Fıraku'l-Kelamiyye, Ezher, 1986, s.390.)

"Tanrı'nın AKILLI olduğu", ne Kur'an'da var, ne de hadislerde. Tanrı için "şudur ya da budur" diyebilmenin, ayet ve hadislerde geçmesine bağlı olduğunu savunanlara göre "Tanrı akıllıdır" denemez. Tanrı'nın "adlar"ı, "sıfatlar"ı açıklanmıştır. Muhammed, bunların "99" olduğunu ve bunları sayanların da "cennetlik" olacaklarını söylüyor. (Bkz. Buhari, e's-Sahih, Kitabu't-Tevhid/12; Müslim, e's-Sahih, Kitabu'z-Zikr/5-6, hadis no: 2677.) Muhammed, bunları açıklıyor ve sayıyor. (Bkz. Tirmizi, Sünen, Kitabu'd-Deavât/83, hadis no: 3507.) Bunlara bakıyoruz, bunların arasında, Tanrı'nın "AKILLI" olduğunu anlatan bir ad ve nitelik yok. ("Âkl" ve benzeri bir şey geçmiyor.)

Kimileri "Tanrı ÂLİM (bilgili), KÂDİR (güçlü) de değildir." dediklerinde SUNNİ kelamcıların buna karşı çıktıkları ve en başta Ebu Mansur Maturîdî'nin şöyle dediği görülür: "O zaman Tanrı BİLGİSİZ, GÜÇSÜZ olur. Böyle bir şeydense Tanrı, yüceliğiyle uzaktır." (Bkz. Ebu Mansur Maturîdî, Kitabu't-Tevhid, s.66.) Tanrı için "ÂLİM", "KÂDİR"... dememeyi, Tanrı için bir eksiklik sayanların, aynı Tanrı için "AKILLI" dememeyi eksiklik saymamaları ilginçtir.

Akıl İslam'da ne denli önemlidir?

İslâm için, inanırları, savunurları hep "akıl dinidir, mantık dinidir" derler. Bunu kanıtlamaya çalışırken, Kur'an'daki "akl"dan türeme sözcüklerin kullanıldığını ve "aklı olmayanın dini de yoktur" türünden "hadis"leri kanıt olarak gösterirler.

Birçok sözcük gibi "AKL"ın kökü de "deve"lidir. "Ikâl" Arapça'da, "devenin bağlandığı (deveyi bağlamaya yarayan) ip"tir. (Bkz. Arapça sözcükler ve Râğıb, el Müfredât, A-K-L maddesi.) Ayet ve hadislerdeki "akl"dan türeme sözcükler de bu köke dayanır. "Bağlamak, alıkoymak, hapsetmek" anlamlarını içerir. (Bkz. Rağıb.) Ayetlerdeki "belki aklederler..." anlamındaki sözlerde geçen "akletmek" de "anlamak" ve "özellikle Tanrısal konuları düşünmek"tir. Bunun bilinen "akıl"la ilgisi yoktur. Bir başka yazıda konu üzerinde ayrıca durulacak.

"Aklı olmayanın dini de yoktur." hadisine gelince. Bu hadisin, nice benzerleri gibi "UYDURMA" olduğu, kesin olarak belirlenmiştir. (Bkz. Aclûnî, Keşfu'l-Hafa, 2/487, no: 306.)

Kısacası: "Din" için, "İslam" için "AKIL" değil; "İMAN" gereklidir. "Tanrı"sının "AKILLI OLMAMASI"nın, "eksiklik" sayılmaması da buna uygun değil mi?

2000'e Doğru
12 Kasım 1989, Yıl 3, Sayı 46

"TANRI BİLDİ-ANLADI Kİ..."

Kur'an'da "Tanrı bildi-anladı ki... (Alime'llahu)" denir (Bakara: 187, 235.) ve Tanrı'nın "neyi bilip anladığı, sonra ne yaptığı, nasıl bir değişikliğe gittiği" anlatılır. "Tanrı bildi-anladı ki..." diye başlayarak değil de, "Tanrı şunu şöyle bildi..." diye başlayarak da ayetlerin sözleri çevrilebilir Türkçe'ye. Diyanet'in resmi çevirisinde: "Allah... biliyordu.", "Allah... bilir." denir. "Alime'llahu"yu "Allah biliyordu" ya da "Allah bilir" diye çevirmek yanlıştır. Bir durumu kurtarmak için -ki zaman zaman bu yola gidiliyor- böyle çevrilmiştir. Çünkü tam karşılığı: "Tanrı bildi"dir (doğrusu için Çantay çevirisine ve Özek'in de içinde bulunduğu kurulun çevirisine bkz.)

Kur'an'ın Tanrı'sının bilmediği şeyin belirmesi ("Beda' "):

Önceden bilinmedik, bilinemedik bir şey ortaya çıkabilir. Buna, "İslâm kelâmı"nda "BEDA' " denir. Önceden bir tutum gösterilir, bir iş yapılır, bir davranışta bulunulur. Sonra, daha önce bilinmeyen, kestirilemeyen bir durum belirip ortaya çıkar. Daha önce gösterilen tutum, iş ve gidiş, bu yeni duruma, yeni bilgiye uygun düşmüyordur. Yeni bilgiye göre yeni bir tutum göstermek, yeni duruma uygun yeni bir şey yapmak gereklidir artık. Politikacıysa yeni duruma göre ayarlar politikasını. Yöneticiyse beliren duruma göre önlemler düşünüp uygular. Yasa koyucuysa yeni bilgilerin ışığı altında yeni durumlara, yeni gereksinimlere göre yeni yasalar çıkarır.

İNSAN ve toplumlar için DOĞAL'dır bu. Ama ya "TANRI" için?

İslâm mezhepleri içinde "Tanrı için de bu olur" diyenler vardır.

"Tanrı görüş değiştirir":

Şiilerin bir kesimi bu inançtadır. Keysaniyye bu inancı savunur. (Bkz. Şehrestani, el Milel ve'n-Nihal, 1/197; Bağdâdı, el Farku Beyne'l-Fırak, s.38-46; Eş'ari, Makalatu'l-İslamiyyin 1/91.) Bu inancı paylaşanlar, kanıt olarak, en başta, Ra'd suresinin 39. ayetini gösterirler. Ayetin anlamı: "Tanrı, dilediğini siler; dilediğini yerine koyar (bırakır ya da yeniden yazar). Ana Kitap (yorum: her şeyin yazılı olduğu LEVH-İ MAHFUZ) O'nun yanındadır." (Gösterilen kaynaklara bkz. Ayrıca bkz. F.Râzî, e't-Tefsiru'l-Kebir, 19/66 ve öteki tefsirler.) Ünlü Muhtaru's-Sakafi (ölm. 687.) "Tanrı'nın kendisine birtakım sözler verdiğini" söylemiş, söyledikleri çıkmayınca da "BEDA, oldu, Tanrı görüş değiştirdi, sözünden döndü..." demiştir. (Özellikle bkz. Bağdâdi, el Farku Beyne'l-Fırak, s.46.)

"Beda' "ya, yani "Tanrı için de 'bilinmedik şeylerin ortaya çıkması'nın sözkonusu olabileceğine ve Tanrı'nm zaman zaman görüş değiştireceğine" inananlara, "El Bedâiyye" adı verilir. (Bkz. Muhammed Ali Tehanevi, Keşşafu Istılahati'l-Funûn, 1/157.)

Kur'an'da, "Tanrı'nm her şeyi bildiği" yazılı. (Bkz. Nisa: 176; Cin: 26...) Ne var ki kimi sözlerine yorumsuz bakıldığında, "Tanrı'nın birtakım konuları sonradan BİLİP ANLADIĞI'nm anlatıldığı" da açıkça görülür:

"Tanrı, insanların, cinsel ilişkiden uzak kalmaya dayanamayacaklarını anladı":

O dönemde, bir kişi oruç tutar da, iftar zamanı, orucunu bozmadan uyursa, o kimse ne o gece, ne de ertesi gün akşama değin orucunu bozabilirdi. Ne yeme, içme, ne de cinsel ilişki. Adamın birinin başına bu durum gelmiştir. Yani iftar zamanı uyumuştur. Şimdi, ertesi günün akşamına değin her şey yasak. Adam dayanamaz, gece uyanmca karısıyla yatıp cinsel ilişkide bulunur. Ertesi gün, üzgün, durumu gidip Muhammed'e anlatır. Raslantı bu ya, aynı şey Ömer'in (Halife) başma da gelir. O da dayanamayıp yasak olan cinsel birleşimde bulunmuştur. O da üzgün biçimde Muhammed'e açıklar durumunu. Bu durum başlarına gelen başkaları da vardır. Onlar açıklarlar. İşte bu OLAYLAR üzerine, anlamı yukarıda sunulan ayetin geldiği bildirilir. (Bkz. Ebu

Davud, Kitabu's-Savm/1, hadis no: 2313; Buhari, e's-Sahih/15; Tecrid, 910 no.lu hadis ve 911 no.lu hadisten sonra K. Miras'ın "İzah"ı; Süyûti, Lubabu'n-Nukûl Fi Esbâbi'n-Nüzûl, Tefsiru Celaleyn'in kenarı, 1/36...)

Bakara Suresinin 235. ayeti: "Evlenmeye ilişkin isteğinizi kadınlara çıtlatmanızda ya da içinizden geçirdiğinizi saklamanızda size bir günah yoktur. (Çünkü) Tanrı bildi-anladı ki (takılıp) yoğunlaşacaksınız onlara. (O kafanıza koyduğunuz kadınları gönlünüzden ve dilinizden düşürmeyeceksiniz. Yanaşın.) Ama onlarla gizlice sözleşmeyin. Meğer ki uygun bir söz söyleyesiniz..."

Burada da "Tanrı'nın bilip anladığı" belirtilen şey, "insanların, kadınlara olan düşkünlüğü." Yani: "Tanrı bilip anladı ki: Siz o kadınlara kafanızı takmadan, içinizden geçirmeden edemeyeceksiniz. Onun için buna yol verildi. (Bkz. M.Ali Sabuni, Safvetu't-Tefasir, 1/51.) İstediğinizi çıtlatmanızdan sakıncayı kaldırdı Tanrı. Ama hemen o sırada isteğinizi açıklamanızı yasakladı. Duyulan istekte de bir sakınca yok. (Bkz. F.Razi, 6/132. Bu konudaki tartışmalar için ayrıca bkz. Taberi, tefsir, 2/323-325.)" Demek ki burada anlatıldığına göre, "Tanrı, insanların kadınlara olan düşkünlüklerini anlamamış olsaydı, evlenmek için kafaya konulan kadına olan ilgiyi ve evlenme isteğini kadına çıtlatmayı yasak bırakırdı."

Kur'an'ın "Tanrı"sı, önce bir şey yapıyor, bir "hüküm" ortaya koyuyor; sonra bir gelişme olunca görüşünü, dolayısıyla "hükmünü değiştiriyor"; yani bir başka "hüküm" koyup bir öncekini geçersiz kılıyor. Bu, "nâsıh-mensûh (geçerli-geçersiz)" biçiminde de sunuluyor.

2000'e Doğru
19 Kasım 1989, Yıl 3, Sayı 47

GÖRÜŞ DEĞİŞTİREN "TANRI"

Bakara Suresinin 106. ayetinin, Diyanet'in resmi çevirisindeki anlamı:

"Herhangi bir ayetin hükmünü yürürlükten kaldırır veya unutturursak, onun yerine daha hayırlısını veya onun benzerini getiririz. Allah'ın her şeye kâdir olduğunu bilmez misin?"

Çeviride "ayetin hükmünü" deniyorsa da, aslında "hüküm" yer almıyor. Yani doğrudan "ayetin kendisinin yürürlükten kaldırılmakta olduğu"ndan sözediliyor ayette.

Demek ki, Kur'an'ın "Tanrı"sı, yukarıdaki ayette şunu diyor:

_ Zaman zaman "âyet" (çeviriye göre ayet hükmü) yürürlükten kaldırırız.

_ Kimi zaman "âyet"i unuttururuz da...

_ Bir ayeti yürürlükten mi kaldırdık ya da unutturduk mu; ya "daha hayırlısı"nı önünüze getiririz; ya da benzerini.

_ Bilesin ki, "Tanrı"nın herşeye gücü yeter.

Burada, kimi ayetin "yürürlükten kaldırıldığı", kimininse "unutturulduğu" çok açık biçimde anlatılıyor. Yerine konanlardan kiminin "daha hayırlı (yararlı)", kimininse "benzeri" olduğu da...

Ayet yürürlükten kaldırma, değiştirme:

Nahl Suresinin 101. ayetinin anlamı:

"Biz bir ayeti, bir başka ayetin yerine koyup değiştirdiğimiz zaman (bir ayeti, bir başka ayetle yürürlükten kaldırdığımızda) -ki, Tanrı ne indireceğini daha iyi bilir- dediler ki: 'Sen, yalnızca bir uydurmacısın.' Hayır, onların çoğu bilmez."

Burada anlatılan bir ayet, bir başka ayetin yerine konuyor. Biri yürürlüğe sokulurken, öbürü yürürlükten kaldırılıyor. Bakara Suresindekinde de, burada da Tanrı: "Biz yapıyoruz bunu!" diyor.

Değişikliği "Tanrı" nasıl yapıyor?

Bürûc Suresinin 21. ve 22. ayetlerinin, Diyanet'in çevirisindeki anlamı şöyle:

"Ey Muhammed! Doğrusu, sana vahyedilen bir kitap, Levh-i Mahfuz'da sâbit şanlı bir Kur'an'dır."

Burada da anlatıldığına göre, "Kur'an"ın aslı, "Levh-i Mahfuz" adı verilen "Tanrısal Levha"da. Bu "levha"ya "KİTABIN ANASI" ya da "ANA KİTAP" demek olan "Ümmü'l-Kitâb" da denir.

İşte "Tanrı'nın ayetleri yürürlüğe koyma, yürürlükten kaldırma gibi işler için yaptığı değişiklik", Kur'an yorumcularına göre bu "LEVHA"da, bu "Ana Kitap"ta oluyor. Yorumcular, bu konudaki yorumlarını şu ayete dayandırıyorlar:

"Tanrı, dilediğini siler ('mahv'); dilediğini yerleştirir. Ana Kitap, O'nun yanındadır." (Ra'd, ayet: 39.)

Yazma-bozma tahtası:

Yani "Ana Kitap (Levh-i Mahfuz)" yanında bulunduğu için "Tanrı", istediği değişikliği yapar. "Yerinde olduğu gibi bıraktığı" da olur; "silip attığı" da olur. Bir başka deyişle: "Tanrı yazar da, bozar da".

Yorumculara göre, Tanrı'nın sözkonusu "LEVHA"da "dilediğini bozup dilediğini yazma (el mahvu ve'l-isbât)" işi, birçok konuda gerçekleşir. Ahmet, Ali, Güllü, Fadime, Cevat... Falan yerli, filan yerli, falan ülkeli, filan ülkeli... Şu insan bu insan zengin mi olacak, yoksul mu olacak; mutlu mu, mutsuz mu olacak; hırlı mı, hırsız mı olacak; uzun ömürlü mü, kısa ömürlü mü olacak; "cennetlik" mi, "cehennemlik" mi olacak..? Çoğu yorumcuya göre, "Tanrı'nın yazması-bozması" bunları da kapsıyor. Bütün bunların yanında da kimi "ayet"in ya da bir ayet parçasının "yürürlüğe konulması, yürürlükten kaldırılması" olayını içine alıyor. (Bkz. F.Razi, 3/229; 19/64-65; Taberî, tefsir, 13/111-115; Tefsiru'n-Nesefî, 2/252...)

Kısacası: "Tanrı", herşeyi "yazıp çizdiği" o "Ana Kitap"ta, dilediği her tür "değişikliği" yapıp durur yukarıdaki ayete göre. Bununla birlikte aynı Kur'an'ın Tanrı'sı şunları da söyleyebilmekte: "Benim katımda söz değişmez..." (Kâf, ayet: 29) "Tanrı'nın sözlerinde değiştirme olmaz..."

(Yunus, ayet: 64.)

"Değişiklik" yapıldığında, "yürürlüğe konulan"a "nâsıh"; "yürürlükten kaldırılan"a "mensûh" denir. Bu olayın adı da "nesh"dir.

İslam'a göre, İslam Şeriatı'ndan öncekiler, "Tanrı" eliyle yürürlükten kaldırılmıştır. Yani Kur'an yürürlüğe konunca, "İncil"in "Tevrat"ın hükümleri yürürlükten kaldırılmış. Bir "nesh" olayı bu. (İslam dünyası bu görüşte.) Bir başka "nesh" olayı da Kur'an'ın içinde. Konunun araştırmasını yapanlarca, 249 yerdeki ayet hükmünün "yürürlükten kaldırıldığı" belirtilir. (Bkz. İbnü'l-Barızî, Nâsıhu'l-Kur'anı'l-Aziz ve Mensuhû, Beyrut, 1988, s.23.)

Kur'an'daki çelişkiler:

"Nesh", Kur'an'daki çelişkilere, Kur'an yorumcularınca bulunan bir açıklama biçimidir. "Hadis"lerdeki çelişkiler için de "nesh" ileri sürülerek açıklama getirilir.

"Tanrı" aynı konuda, bir ayette bir şey söylüyor; başka ayette başka şey söylüyor. Örnek:

Enfal Suresinin 65. ayetinde "Ey Peygamber! İnanırları, öldürüşmeye (savaşa) kışkırt!" dendikten sonra şöyle deniyor: "Sizin sabırlı 20 kişiniz, onlardan 200 kişiyi yener. Sizin 100 kişiniz, kâfirlerden 1000 kişiyi yener. Çünkü onlar, anlamayan (geri zekalı) bir topluluktur."

"Tanrı" burada, inanırları, kendilerinden sayıca "10 kat" daha çok olan inanmazları yenecek güçte olduklarını açıkça bildiriyor. Ama daha sonra görüş değiştirmiştir. Bakın ne diyor: "Şimdi Tanrı sizden (yükü) hafifletti. Bildi-anladı (alimellahu) ki, sizde bir güçsüzlük vardır. Sizin sabırlı 100 kişiniz, onlardan (yalnızca) 200 kişiyi yener. Sizin 1000 kişiniz, Tanrı'nın izniyle, onların 2000 kişisini yener. Tanrı, sabredenlerle birliktedir." (Enfal, ayet: 66.)

Bu iki ayet de "nesh" olayına örnek gösterilenlerdendir. (Bkz. Dr. Muhammed Vefa, Ahkamu'n-Nesh Fi'ş-Şerîati'l-İslamiyye, Arapça, Kâhire, 1984, s.49.)

Örnekler, sürecek.

2000'e Doğru
26 Kasım 1989, Yıl 3, Sayı 48

TANRI SARAYINDA NAMAZ İNDİRİMLERİ

Efendi Tanrı (Rab) görüşmek üzere Muhammed'i makamına, sarayına (ARŞ) çağırmıştır. Bunun için de önce bir hazırlık yaptırtmıştır: Meleğe, onun göğsünü, şurasından ta şurasına değin yardırmış, kalbini çıkarttırmış, zemzem suyuyla yıkattırmış, iman dolu altın bir tasla bu kalbe İMAN doldurtmuş, sonra kalbi yerine koydurtup göğsü kapattırmıştır.

Burada sorulabilir:

Muhammed'in kalbi, daha önce

- Temiz değil miydi?
- İmanlı değil miydi?

Bu ve benzeri sorular üzerinde durmak, konuyu dağıtabilir. En iyisi, hadisten, konuyu izlemek:

Efendi Tanrı (Rab), sonra, Muhammed'in gezisi için bir binit gönderir (cennetten). "BURAK" adı verilen, katırla eşek arası ak bir binit. Geziyi başlatır. Muhammed, önce bu binitle, geceleyin, Mekke'den Kudüs'e; sonra aynı gece, "mi'rac (merdiven)" denen, göğe dayalı bir MERDİVEN'le, Cebrail'in eşliğinde göğe varıp ulaşır.

Birinci kat gök. Kapısı KAPICI-BEKÇİ MELEK, Cebrail'in kapıyı çalıp bu kapıcı melekle konuşması:

- Kim o?
- Ben Cebrail.
- Yanındaki kim?
- Muhammed!
- Göğe çıkmak için ona çağrı oldu mu?
- Evet.

Her gök katında bu konuşmalar olur. Sonra kapıcı -bekçi melek, Muhammed'e "merhaba hoşgeldin" diyerek kapıyı açar. Cebrail'le Muhammed içeri girerler. Peygamberlerin makamları da gök katlarında. Cebrail, Muhammed'le bu peygamberleri tanıştırır. İlkin, birinci katta, Âdem'le olur tanışma.

Sonra ikinci kat. Üçüncü, dördüncü, beşinci... derken yedinci kat. Gök katları tamamdır. Ama daha yukarıya da gezi sürecektir.

Sonra Cebrâil'in kendisi alır taşıma işini. (Kanadıyla) alıp götürür Muhammed'i. Yükseldikçe yükselirler. Öyle bir yere gelirler ki, gıcırtı işitirler:

"Kalemlerin gıcırtısı":

Kimi şeylerin bozulup yeniden yazıldığı ("el mahvu ve'l-isbât"), Kur'an'daki deyimiyle "Ana Kitap"ta (Ümmü'l-Kitab), yorumlarındaki anlatımıyla "Levh-i Mahfuz"da yazılar yazılmakta. Bu "yazgı yazan kalemlerin gıcırtıları" (sarîfu'l-aklâm) duyulur.

Burada da bir soru sorulabilir:

- Bunlar ne tür kalemler ki, gerilerden duyulacak kadar gıcırtı yapıyor?

Buna da "kim bilir?" diye karşılık verip geçelim ve hadislerde anlatılanları izleyelim yine:

"Sidretü'l-Müntehâ" denen ve bir "sınır"ı oluşturan kesimdir burası. Necm suresinde açıklandığına göre, "varılacak cennet" de buralarda. (Bkz. âyet: 14-15.) Ve burası "TANRI'NIN SARAYI"nın (ARŞ) yakınlarında. İşte burada bir "farz" bildirilir:

"Elli vakit namaz farzı"

Aslında Muhammed'in bir de, buradan "SARAY"a yolculuğundan sözedilir.

"Farz" olarak bildirilen "namaz", tam "elli vakit"tir.

Muhammed, buyruğu alıp döner. Gök katlarına. 7. KAT'a, sonra 6. KAT'a iner. Mûsâ'ya uğrar.

"Elli vakit namaz çoktur, git indirim yaptırt!"

Mûsâ'yla konuşurlar:

- Tanrı senin ümmetine ne farz etti?
- Elli vakit namaz. Her gün için.
- Buna, ümmetinin gücü yetmez. Efendi Tanrı'na (Rabbine) dön

de İNDİRİM yaptırt!

Muhammed, günlük namaz vakitlerinde indirim yaptırtmak için Efendi Tanrı'sına döner.

"Namaz indirimi için Muhammed'in 6. gök katıyla saray arasındaki gidiş gelişleri"

Muhammed, Tanrı'ya vardığında, bir indirim yaptırtır. Ne var ki, dönüp Mûsâ'nın yanına geldiğinde, Mûsâ yine çok bulur namaz vakitlerini. İndirim yaptırtması için Muhammed'i bir daha gönderir. Muhammed gider, bir indirim daha yaptırır. Döner; Mûsâ bunun da çok olduğunu, yine çıkıp indirim yaptırtması gerektiği söyler. Muhammed yine gider, yine indirim yaptırır. Ve böylece birkaç gidiş-geliş sonucunda, günlük namaz vakti sayısı 5'e iner. Mûsâ bunu da çok bulmuştur. Ama Muhammed, artık utandığını, gidip yeni bir indirim yaptırmak için yüzünün kalmadığını söyler ve günlük namaz vakit sayısı 5'te kalır. Ve Tanrı: "Beş vakittir, ama yine de elli vakittir." der; bir ayetten alınma: "Benim katımda söz değişmez." (Kâf, ayet: 29.) anlamındaki parçayı ekler. Şunu da söyler: "Ana Kitab'da nasıl farz kıldımsa öyledir. Beş vakitten her birine on katı sevap olunca yine elli vakit eder." (Bkz. Buhârî, e's-Sahih, Kitabu's-Selât/1, Kitabu't-Tevhid/37; Tecrîd, hadis no: 227, 1551; Müslim, e's-Sahih, Kitabu'l-İmân/259-265, hadis no: 162-164.)

Efendi Tanrı (Rab), "görüş değiştirmedim!" demeye getiriyor, ama yine de bir "değişiklik olduğu" üzerinde birleşiliyor. Çünkü, "50 vakitten, 5 vakte indirim" olmuştur.

Daha "tebliğ edilmeden" namaz vakitlerinde indirimler yapılmış olmasının uygun gerekçelerle açıklaması için çok çabalanıyor, ama kolayca içinden çıkılamıyor. (Bkz. Askalânî, Fethu'l-Bârî, Mısır, 1300, Bulak Mat. 1/391-392.)

Tartışmalarda açıklığa kavuşmayan bir soru:

- En iyisini, Tanrı değil de, Mûsâ mı biliyordu?

2000'e Doğru
3 Aralık1989, Yıl 3 Sayı 49

KUR'AN'DAKİ "ÇELİŞKİ"LERDEN...
(I)

"Çelişki", burada hangi anlamda kullanılıyor? Önce onu belirteyim:

"Aykırılık", "birbirine uymama", "birbirini tutmama", "çatışma"... Mantıktaki "tenakuz"dan daha geniş anlamda. (Mantıktaki anlamı için bkz. Seyyid Şerif Cürcanî, Ta'rifât, "Tenakuz", s. 68; Muhammed Ali Tehanevi, Keşşafu Istılahati'l-Fünûn, 2/1313.) Usûlü'l-fıkh (İslâm hukuku) uzmanlarının kullandıkları "tenâkuz" ve "teâruz"la eş anlamda. (Bu anlamı için bkz. Tehanevi, aynı yer.) Nisa Suresinin 82. ayetinde geçen ve Diyanet'in resmi çevirisinde "aykırılık" diye dilimize çevrilen "ihtilâf" anlamında. Bu çeviride ayetin tümünün anlamı şöyle:

"Kur'an'ı durup düşünmüyorlar mı? Eğer o, Allah'tan başkasından gelseydi, onda çok aykırılıklar bulurlardı." (Nisa: 82.)

Kur'an'da "aykırılık"lar:

Şimdi bakalım, Kur'an'da "aykırılık"lar var mı; yok mu?

İslâm dünyasında işlenegelen "NESH" diye bir şey var. Kur'an'daki "nesh"den sözedilir. Bakara Suresinin 106. ayetinde de, Kur'an'ın "Tanrı"sınca "Biz, bir ayeti nesh ettiğimiz zaman..." diye başlanır, kimi ayetlerin "nesh" edildiği anlatılır.

"NESH" nedir?

Sözlük anlamıyla: "Bir şeyi bir başka şeyle gidermek". Örneğin, "ışık" getirilince "karanlık" giderilir. "Güneş gelince gölgeyi giderir". Bakara Suresinin 106. ayetinde de bu anlamdadır. Çünkü "bir ayeti getirip, bir başka ayetin hükmünün giderildiği" anlatılmak istenir. (Bkz. Râgıb, el Müfredât, "N-S-H" maddesi.) Bir başka anlamı da, "bir şeyin bir başka şeye aktarılması, göçürülmesi"dir.

İslâm hukukundaki anlamı: "Daha sonraki bir hükümle, daha ön-

ce var olan bir hükmün (yürürlükten) kaldırılması (bunun, ayet ve hadisle sağlanması)". Ya da: "bir Şeriat hükmünün gelmesiyle, bir önceki Şeriat hükmünün sona ermesi". İkinci tanım şöyle de dile getirilir: "Bir önceki Şeriat hükmünün TERSİNİ sonuçlandıracak biçimde, sonradan bir Şeriat hükmünün gelmesidir." (Bkz. Sadru'ş-Şerîa-Saduddin, Teftâzanî, e't-Tavdih-e't-Telvih, İstanbul, 1310, 2/481-482; Dr. Muhammed Vefa, Ahkâmu'n-Nesh fi'ş-Şeriati'l-İslamiyye, Kâhire, 1984, s.10-26; F.Râzî, el Mahsûl fi Usûli'l-Fıkıh, tahkik: Dr. Tâhâ Câbir, 1/433 ve öt.; e't-Tefsiru'l-Kebîr, 3/229 ve öt.; Gazali, 1/69 ve öt.; Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'an Dili, İstanbul. 1960, 1/460.)

Râzî, İslâm dünyasında Ebu Müslim'in dışında herkesin, "Kur'an'da NESH bulunduğu" görüşünde birleştiğini yazar. (Bkz. F.Râzî, aynı yer.) Ebu Müslim (ölm. 934.) ise, "Kur'an'da NESH bulunmadığı" görüşündedir. Bulunmaması gerektiğini savunur; en başta da şu ayete dayanır:

- "Geçmişte ve gelecekte onu (Kur'an'ı) bâtıl kılacak yoktur. Hakîm ve övülmeye lâyık olan Allah katından indirilmiştir." (Fussilet: 42. Çeviri, Diyânet'in.)

Ebu Müslim, Nisa Suresinin 82. ayetini de (yukarıda geçti) dayanak gösterir. (Bkz. Muhammed Ali Sâbûnî, Revayiu'l-Beyân, 1/101. Ayrıca bkz. Dr. Subhî e's-Salih, Mebâhis fi Ulûmi'l-Kur'an, Beyrut 1979, s.262.) Ve "hükümler arasındaki uyuşmazlıklar"ı gidermek için yorumlara çabalara girişir. yorumları son derece zorlamalı olduğu için kabul görmez. (Bkz. Yukarıdaki kaynaklar.)

Kısacası; İslam dünyasında benimsenen şu: "Kur'an'da NESH var."

Yani Kur'an'da aralarında "AYKIRILIK (teâruz)" olduğu için "geçerli (nâsıh)" ve "geçersiz (mensûh)" sayılan ayetler, hükümler bulunur.

Sonuç: Kur'an'da "ÇELİŞKİLER" var. "Nesh"in kabul edilmesi, zorunlu olarak bunun da kabul edilmesi demektir. Çünkü "çelişki"siz "NESH" olmaz. Bunda birleşiliyor. Oysa Nisa Suresinin yukarıda geçen 82. ayetinde, "Kur'an'da aykırılıklar bulunursa bunun; Kur'an'ın Tanrı'dan olmadığına kanıt olabileceği" belirtilmekte.

Kur'an'da ne kadar çelişki var:

Kur'an'daki "NESH" sayısı, kimilerinin saymasına göre hiç de az değil. "Mensûh âyet hükmü" sayısı: 249. (Bkz. İbnü'l-Bârızî, Nâsıhu'l-Kur'anı'l-Azîz ve Mensûhuhu, Beyrut, 1988, s.23.)

Kur'an'daki "Çelişkiler", yalnızca "NESH" sayılan kesimde değildir. Başka da var.

Kur'an'daki çelişkiden bir örnek:

Soru: "Tanrı'nın yazgısı"nda, "söz"ünde, "DEĞİŞME", "DEĞİŞTİRME" olur mu?

Kimi âyetlere göre: "Hayır, kesinlikle olmaz."

Âyetler:

- "(Tanrı söylüyor:) Benim katımda SÖZ DEĞİŞMEZ..." (Kâf: 29.)

Tanrı'nın sözlerinde DEĞİŞME olmaz..." (Kehf: 64.)

Bu doğrultuda başka ayetler de var. (Bkz. Ahzab: 62; Fâtır: 43; Feth: 23; En'am: 34, 115.)

Kimi ayetlere göreyse: "Evet, DEĞİŞME ve DEĞİŞTİRME vardır. Tanrı dilediğinde değişiklik yapar. Herşeyi yazıp çizdiği LEVH-İ MAHFUZ'da yazar, bozar, yeniden yazar."

Ayetler:

-"Biz bir ayeti başka bir ayetin yerine değiştirdiğimiz zaman..." (Nahl: 100.)

- "Herhangi bir ayeti 'nesh' eder ya da unutturursak..." (Bakara: 106.)

- "Tanrı dilediğini siler, dilediğine yer verir. Ana Kitab (Levh-i Mahfuz) O'nun yanındadır. (Ra'd: 39.)

Bu ayetlere, bundan önceki iki yazıda değinilmiş; yorumlar sunulmuştu.

2000'e Doğru
10 Aralık 1989, Yıl 3, Sayı 51

KUR'AN'DAKİ "ÇELİŞKİ"LERDEN...
(II)

Bundan önceki yazıda, İslam dünyasında benimsenen "Kur'an'daki nesh"den ve "nesh"in, "hükümler arasında çelişki" bulunduğu için sözkonusu olduğundan sözedilmişti. Kur'an'daki çelişkilerin bir türü bu alanda. Örneklerinden:

İslâm başka dinleri kabul eder mi?

Bir kesim ayetlere göre, İslam, başka dinleri de tanır. Dahası "putatapar" (müşrik) denenlerin "din"lerini bile "DİN" olarak tanımakta:

- "Sizin DİNİNİZ size, benim dinim bana." (Kâfirûn: 6.)

"Putataparlar"a böyle denmesi istenir. "Sizin putataparlığınız size, benim Tcktanrı inancım bana..." diye yorumlanıyor (bkz. Râzî, Taberi ve öteki tefsirler.) ama, burada önemli olan "SİZİN DİNİNİZ SİZE" denmesidir. Yani "putatapar" denenlere bunun söylenmesidir üstelik.

"Şüphesiz, inananlar, Yahudi olanlar, Hıristiyanlar ve Sabiilerden Allah'a ve ahiret gününe inanıp yararlı iş yapanların ecirleri (sevap olarak karşılıkları), Rablerinin katındadır. Onlar için artık korku yoktur." (Bakara: 62. Çeviri, Diyanet'in.)

Ne denli başka tür yorumlayanlar bulunsa da bu ayete göre: "inananlar" yani "Müslümanlar" dışında "Yahudiler", "Hıristiyanlar" ve "Sabiiler", yalnızca "Tanrı"ya, "âhiret"e inanmaları, bir de "yararlı iş (dinsel nitelikte) yapmaları" koşuluyla "korkudan kurtulacaklar", yani "cennet"e girebilirler. Demek ki, bu ayette Yahudilik, Hristiyanlık ve (tümünün asıl kaynağı olan:) Sabiilik (gök cisimlerine tapım. Bununla birlikte dinde, "TEK TANRI" denen "ASIL TANRI" inancı var. Geniş bilgi için bkz. Eren Kutsuz= Turan Dursun, Güneş Kültü.) dinleri resmen tanınıyor. Bu dinler tanındığı için, bu ayet "mensuh" yani "yürür-

lükten kaldırılmış" sayılır. Belirtildiğine göre, bu ayeti yürürlükten kaldıran (nâsih), Âlu İmrân Suresinin, anlamı aşağıda gelecek olan 85. ayetidir. (Bkz. İbnu'l-Barızî, Nâsıhu'l-Kur'anı'l-Aziz ve Mensûhuhu, Beyrut, 1988, s.24-25.)

Ama başka kesim ayetlere göre: "Tanrı katında İslam'dan başka DİN yoktur.":

- "Kim, İslamiyet'ten başka bir dine yönelirse, onunki kabul edilmeyecektir. O, âhirette de kaybedenlerdendir." (Âlu İmrân: 85. Çeviri, Diyanet'in).

- "Allah katında D İ N, şüphesiz İslamiyet'tir..." (Âlu İmrân: 19. Çev. Diya.)

- "Allah'ın dininden başka din mi arzu ediyorlar? Oysa göklerde ve yerde kim varsa, ister istemez O'na teslim olmuştur. O'na dönecektir." (Âlu İmran: 83, Çev. Diya.)

Demek ki, "Tanrı'nın Dini" olarak "İslâm" gösteriliyor ve bu dinden başka dinin "istenemeyeceği" bilidiriliyor açıkça.

İslam'da "hoşgörü" var mı?

Bir kesim ayetlere bakılırsa, "İslam'da hoşgörü var" demek gerekiyor. Anlamları yukarıda sunulan, Kâfirun Suresinin 6. ayetiyle Bakara Suresinin 62. ayeti de bunlardan. Şu ayetler de:

- "Öğüt ver, çünkü sen, yalnızca bir öğütçüsün; onların üzerinde bir ZORBA değilsin." (Gâşiye: 22-23.)

Bu anlam ve doğrultuda başka ayetler de var. (Bkz. Âlu İmran: 20; Mâde: 92, 99, Ra'd: 40; Nahl: 35, 82; Nûr: 54; Ankebût: 18; Fâtır: 23; Yâsin: 17; Tegâbün: 12.)

- "Dinde ZORLAMA yoktur" (Bakara: 256.)

İslâm'ın propagandasını yapan ve "hoşgörü dini" olduğunu savunanlar, bu ayetleri, özellikle de Kâfirûn Suresinin 6. ayetini ve bu son ayeti sık sık kullanırlar. oysa İslam hukukunda bu ayetler "mensuh (hükmü yürürlükten kaldırılmış)" ayetlerdendir. Bunlar, "Kılıç Âyeti" (Âyetü's-Seyf) diye adlandırılan ayetle (Tevbe:5.) "Öldürüşme Âyeti" (Ayetü'l-Kıtâl) diye adlandırılan ayetle (Tevbe: 29) ve "cihad ayetleri"yle "yürürlükten kaldırılmış" sayılmışlardır. "Kılıç Âyeti"yle yürür-

lükten kaldırılan ayet hükmü sayısı: 114. "Öldürüşme (kıtâl) Ayeti"yle yürürlükten kaldırılan âyet hükmü sayısı: 8. (Bkz. İbnu'l-Barızî, aynı kitap, s.22.) İslam dünyasında, İslam hukukundaki uygulamalar da buna göre olagelmiştir.

Şöyle ya da böyle "hoşgörü" yansıtan ayetlerden başka kesim ayetlere bakıldığında tam ters bir doğrultuyla karşılaşılır. İslam'ın katı bir "HOŞGÖRMEZLİĞİ" görülür bu ayetlerde. "Yürürlükte sayılan"lar da -belirtildiği gibi- bunlardır:

- "Hürmetli aylar çıkınca, puta tapanları, bulduğunuz yerde öldürün. Onları yakalayıp hapsedin. Her gözetleme yerinde onları bekleyin. Eğer tevbe eder, namaz kılar ve zekat verirlerse peşlerini bırakın. Doğrusu Allah bağışlar ve merhamet eder." (Tevbe: 5. Çeviri Diyanet'in.)

- "Onları, nerede bulursanız orada öldürün..." (Bakara: 191; Nisâ: 89, 91.)

Nisa Suresindeki "öldürün!" "munâfık"lar içindir.

- "Ey Peygamber! Kâfirlerle ve munafıklarla savaş. Ve onlara katı-sert davran! Varacakları yer, cehennemdir. Orası ne kötü bir varış yeridir." (Bu ayet, iki ayrı surede aynen yer almıştır: Tevbe: 73; Tahrim: 9.)

Aynı doğrultuda pek çok ayet var. (Bir kesimi için bkz. Mâide: 35; Tevbe: 41, 79; Hacc: 78; Furkan: 52.)

- "Kitap verilenlerden Allah'a, âhiret gününe inanmayan, Allah'ın ve Peygamberinin haram kıldığını haram saymayan, HAK DİNİ din edinmeyenlerle; boyunlarını büküp kendi elleriyle CİZYE verene kadar savaşın!" (Tevbe: 29. Çeviri, Diyanet'in.)

İslam'da geçerli olan birşey var: "Mümaşat". Anlamı: "Birlikte yürüme". İslam, "güçleninceye dek barış içinde birlikte yürüme"yi ilke edinmiştir. Biraz "hoşgörü" yansıtan ayetler, "mümâşât dönemleri"nin ürünüdür. "Mümâşât" ilkesi, Muhammed'in "savaş hiledir" sözünden kaynağını alır daha çok. (Bu söz için bkz. Buharî, e's-Sahih, Kitabu'l-Cihâd/156; Müslim, e's-Sahih, Kitabu'l-Cihad/18, hadis no: 1740.)

İslâm, tüm insanlar müslüman olana dek, yeryüzünü bir SAVAŞ ALANI sayar. "Barış" ve "hoşgörü" de, eğer gerekiyorsa, "savaş"ın gereği olan "hile" içindir.

Kur'an'da "evlenme", "boşanma", "miras" ve öteki konularda da gerek "nesh" sayılan türden, gerek başka türden "çelişkiler" var.

2000'e Doğru
17 Aralık 1989, Yıl 3, Sayı 52

KUR'AN'DAKİ "AKIL VE BİLİM" DIŞILIKLAR (I)

Bir arkadaşımla konuşuyordum:

- "Kur'an'daki 'akıl ve bilim' dışılıklar." dedim.

Bana şu karşılığı verdi:

- "Kur'an'da 'akıl ve bilim' içi olanlar var mı ki..?"

Düşündüm. "Kur'an'daki 'akıl ve bilim' dışılıklar"dan sözederken "Kur'an'da 'akıl ve bilim' içinde yerini alabilen şeyler de bulunduğunu" söylemek istememiştim. Yazı (dizi) başlığım koyarken de böyle bir amacım yok.

"Akıl" ve "bilim"den amaçladığım nedir? "Akıl" ve "bilim" derken neyi anlatmak istiyorum, bu kavramları hangi anlam ve tanımlarda kullanıyorum? Konuya girmeden önce bunu belirtmeliyim.

"Akıl" nedir?

Kur'an'da "akıl" geçmiyorsa da "A-K-L" kökünden türevleri yer alır. "Düşünme", ama "iman için düşünme", "imana bağlı düşünme", yani "din"in istediği doğrultuda "düşünme"... Anlamı bu. Bu düşünmenin temel hedefi, "Tanrı"ya, "melek"lerine, "birtakım kitapların gökten indirildiği"ne, "Tanrı'nın insanlara mesajlarını iletmek için kimi insanları aracı yapıp PEYGAMBER olarak gönderdiği"ne, "öldükten sonra bir dirilme olacağı"na, "bu dirilmede insanların hesap verecekleri"ne, "kimi insanların CENNET'e, kimilerinin CEHENNEM'e gidecekleri"ne ve ayrıca "herşeyin, TANRI'NIN TAKDİRİYLE olacağı"na, yani "KADER"e İNANMAK'tır. "Dünya"ya, "gökler"e ve her türlü varlığa, yalnızca bunun için "bakılması ve düşünülmesi" istenir. Yalnızca bu hedef için...

"Düşünme" demek olan "fikr" kökünden türeme sözcükler de yer alır. Ama aynı doğrultuda.

"Lübb" ve kimi yerde "hicr" de "akıl" demekse de yine aynı doğrultuda kullanılıyor Kur'an'da. Yani bunların, bilinen "insan aklı"yla bir ilişkisi yok.

Örneğin: Fecr Suresinin başında, Kur'an'ın "Tanrı"sı, insanları, dediğine inandırmak için: "Sabah"a, "(Zi'l-Hicce ayından ilk) on gece"ye, "çift"e, "tek"e ve "geçip giden gece"ye ANTİÇER. (Bkz. Âyet: 1-4.) Sonra da şöyle der:

- "Şimdi bunlarda, AKIL SAHİBİ için bir ANTİÇME DEĞERİ yok mudur?"

Kur'an'daki "imana zincirli akıl sahibi", bu soruya elbette ki, "EVET!" diyecektir. "İman zinciri"nden kurtulmuş "özgür akıl"sa böyle demeyecektir. Özgür akıl için "Tanrı"nın, sabaha, on geceye, çifte, teke... antiçmesinin bir DEĞER taşıyacağı" söylenebilir mi? "Aşk" ya da "nefret" zincirine vurulmuş olan akıl nasılsa, "imana zincirli akıl" da öyledir; eli kolu bağlıdır. "Akıl dışı" dendiğinde ölçü alınan akıl bu değildir, "özgür akıl"dır.

Türkçe Sözlük'te "akıl" için şöyle denir: "İnsanın düşünme, anlama, tedbir alma yetisi."

Bu "yeti"nin, amaçlanan kapsamda bir "akıl" olabilmesi için koşul şu:

- Gücünü "gök"ten, "Tanrı"dan almamalı, "dünya yaşamı"ndan ve bu yaşamdaki "gerçek"lerden almalıdır.

"Bilim"den ne amaçlandığına gelince:

"Bilim" nedir?

Einstein'ın tanımı:

- "Duyu verileriyle mantıksal, düzenli düşünce arasında uygunluk çabası." (Bkz. Cemal Yıldırım, Bilim Felsefesi, İstanbul, 1979, s.15..Dayandığı kaynak: "The Fundaments Of Teoretical Phyics" Science 91, 1940.)

Başka tanımlar da var. (Bkz. Yıldırım, aynı kitap s. 12-16.)

Ayırt edici özellikleri (bkz. Yıldırım, aynı kitap, s.16-20.) gözönünde tutularak şöyle de tanımlanabilir bilim:

- Olaylara dayalı, gözlemli-deneyimli, mantıklı, nesnel, yansız

(objektif), eleştiriye açık, genel, seçici ve düzenli bir yöntemle OLAYLARIN YASALARINI BULMA ÇABASI ve bu çabayı içeren BİLGİ.

"Bilim dışı" dendiğinde de, ölçü alınan "bilim" budur.

"Bilim"le "din", hep çatışagelmiştir. (Bkz. Yıldırım, aynı kitap, s.24.) Bakış açıları tümüyle ayrı olduğu için.

Propagandacılarına göre: "İslâm dini, akıl dinidir, mantık dinidir, bilim dinidir..."

Kur'an'daki "akıl ve bilim dışılıklar" sergilendiğinde, neyin ne olduğuna ışık tutulmuş olacak. Bilindiği gibi "Kur'an", İslâm'ın en temel kaynağıdır. "Akıl ve bilim"le ilgisi olmayan ya da bağdaşmayan, barışmayan şeyler "KUR'AN"da varsa -ki örnekleriyle sunulacak-; "İslâm'ın akıl dini, mantık dini, bilim dini" olduğu yolundaki propagandanın gerçekle ilintisi olamaz. Karanlığa olabildiğince ışık tutulmalı. Neyin ne olduğunu herkes anlamalı. İnsanlığa daha yakışan, daha uygar, daha güzel bir dünya için başka bir yol var mı?

2000'e Doğru
24 Aralık 1989, Yıl 3, Sayı 53

KUR'AN'DAKİ " AKIL VE BİLİM DIŞILIK"LAR (II)

İslam propagandacıları hep yaparlar: Bir ayeti, bir hadisi ya da bunlardan bir parçayı ele alırlar. Bir bilimsel durumla, bir buluşla karşılaştırırlar. Akla gelmedik zorlamalarla yoruma girişirler. Ve ardından şöyle derler:

- "Bugün İLİM daha yeni bulduğu halde, bundan 1400 yıl önce böyle bir İLMİ HAKİKATE İŞARET edilmiş olması, bir MUCİZE'dir."

Gerçekte, üzerinde durulan o ayetin, hadisin ya da parçasının, sözü edilen o "ilmi hakikat"le en küçük ilgisi yoktur. Ama var gösterilir. Özellikle "bilim"in sesini duyurduğu, etkinliğini gösterdiği çağlarda başvurulur olmuştur bu yönteme.

İslâm, "akıl dini" midir; "mantık dini" midir; "bilim dini" midir? Bakalım, görelim:

Adam, "eşeğiyle birlikte yüz yıl ölü kalmış, sonra dirilmiş":

Bakara Suresinin 259. ayetinin, Diyanet'in resmi çevirisindeki anlamı:

"Yahut altı üstüne gelmiş bir kasabaya uğrayan kimse gibisini görmedin mi? 'Allah bunu, ölümünden sonra nasıl diriltecek?' dedi. Bunun üzerine Allah ONU YÜZ YIL ÖLÜ BIRAKTI, SONRA DİRİLTTİ. (Allah:) 'Ne kadar kaldın?' dedi. (Dirilen adam:) 'Bir gün veya bir günden az kaldım!' dedi. (Allah:) 'Hayır! Yüz yıl kaldın! Yiyeceğine, içeceğine bak; bozulmamış. Eşeğine bak. Ve hem seni insanlara bir ibret kılacağız. Kemiklere bak! Onları nasıl birleştirip sonra onlara (nasıl) et giydiriyoruz!' dedi. Bu ona (o adama) apaçık belli olunca: 'Artık Allah'ın her şeye kâdir olduğuna inanmış bulunuyorum!' dedi."

Kur'an yorumlarında açıklandığına göre: Bu ayette sözü edilen "kasaba": Kudüs. Eşeğiyle birlikte "yüz yıl ölü olarak kaldıktan sonra dirildiği" anlatılan adam da: "Peygamber" Üzeyir. (Bkz. Bakara, ayet: 259; F.Râzî; Beyzavi, Taberi ve öteki tefsirler.)

Âyette anlatılan şu:

Bir adam (Üzeyir) var. Karşısında "altı üstüne gelmiş bir kasaba (Kudüs)." Adam düşünüyor; "Tanrı, bu ölmüş kasabayı nasıl diriltir?" diyor kendi kendine. "Kasaba artık eski durumuna gelmez." anlamında. İşte o sırada, Tanrı, "nelere Kâdir olduğunu" kanıtlama gereği duyuyor adama. Ve adamı öldürüyor. Eşeğini de... Adamın ve eşeğinin ölüsü, YÜZ YIL orada, öylece kalıyor. (Nasıl da kimse görmüyor?!) Bozulabilecek türden "yiyecek ve içecekler"i de vardır. Bunlar da orada aynı süre içinde kalıyor. Hem de hiç mi hiç bozulmadan! "Yüz yıl"..! (Niye bu kadar yıl da, daha aşağı ya da daha yukarı değil?!) Sonra adamı diriltiyor "Tanrı". Ve kendisiyle konuşuyor:

- Orada ne kadar zamandır bulunuyorsun, biliyor musun?
- Bir gün ya da biraz daha az.
- Ne diyorsun sen? Tam YÜZ YIL kaldın ÖLÜ olarak.

"Tanrı", adamın yiyecek ve giyeceklerinin "bozulmamışlığı"na ve eşeğinin biraz sonra nasıl diriltileceğine bakıp düşünmesini, düşünüp "İbret" almasını söylüyor.

Adamın gözleri önünde "eşeğinin dirilişi". Önce "kemiklerin biraraya gelişi". Sonra "bu kemiklerin etlerle kaplanması"... (Her şey "ol!" deyince oluyorsa, bunlara neden gerek görülüyor?)

Âyette belirtildiğine göre, bütün bunlar, "insanlara İBRET (MUCİZE) olsun diye" yapılmış. (Bu çağlarda niye bu tür "mucize"lere gerek görülmüyor? "Peygamber yok da ondan?" denecekse, inandırıcı olmaz. İlle de gerekliyse gönderilir bir "peygamber". "Tanrı" için zor bir şey mi?)

Bunlar birer "mucize" olarak anlatıldığı için "akıl ve mantığa uygun" bir "te'vil"i, yani "yorum"u da olmaz. Kısacası: Bunlar, maddi, somut biçimde yaşanmış şeyler, olaylar diye anlatılıp sunuluyor.

Anlatılan öykü, Kur'an'daki "İsrailliyyat"tan. Yani yahudi kaynaklarından Kur'an'a yansımadır.

"Kesilip her bir parçası bir dağa konmuş olan kuşlar, çağrılınca dirilip gelmişler":

Bakara Suresinin 260. ayetinin anlamı (yine Diyanet'in çevirisinden):

"İbrahim: 'Rabbim! Ölüleri nasıl dirilttiğini bana göster.' dediğinde;

(Tanrı:) 'İnanmıyor musun?' deyince; (İbrahim:) 'Hayır, öyle değil; fakat kalbim iyice kansın' demişti. (Tanrı:) 'Öyleyse dört çeşit kuş al; onları kendine alıştır; sonra onlardan her dağın üzerine bir parça koy. Sonra onları çağır. Koşarak sana gelirler. O halde, Allah'ın güçlü ve Hâkim olduğunu bil!' demişti."

Demek ki "İbrahim"in kafası, "öldükten sonra dirilme"ye pek yatmamış, "Efendi Tanrı"sından (Rabbinden) bunu, somut biçimde kanıtlamasını istemiş. O da kabul edip kanıtlamış: "Dört kuş al. Kesip parçala. Parçalardan götürüp dağlara koy. Ve sonra kendine çağır. Kuşlar dirilecek; koşup (uçup) gelecekler sana!" Böyle demiş ve gerçekleştirmiş. Bir "Mucize" olarak.

Bu da bir başka öykü. Kur'an yorumlarında "kuşların tüyleri"ne değin ayrıntılar da var. (Ayetle ilgili tefsirlere bkz.) Aktarmaya gerek yok.

"İman"a zincirli olmayan "akıl" ve "bilim"in böyle şeylerin olabileceğini kabul edebileceği düşünülebilir mi?

2000'e Doğru
31 Aralık 1989, Yıl 4, Sayı 1

KUR'AN'DAKİ "AKIL VE BİLİM DIŞILIK"LAR (III)

Kur'an'daki "akıl ve bilim" dışılıkların önemli bir kesimini, "mucize"ler oluşturur. Kur'an'da "mucize"ye kimi yerde "âyet" denir (bkz. Kasas: 36; Kamer: 2.) Bu, "tefsir"lerin belirttiğine göre, Kur'an'daki "âyet" sözcüğünün 6 anlamından biridir. (Bkz. Abdurahman İbnü'l-Cevzî, Nüzhetü'l-A'yüni'n-Nevâzır, Beyrut, 1985, s.155.)

"Mucize" için "el hâriku li'l-âde (hâriku'l-âde)" denir. "âdet"i, yani "sürgelen durum"u ya da "doğa yasası"nı "yırtan", yani "bozan", bir başka deyişle "doğa yasasına aykırı olan" anlamında. Bu niteliktekı "olağanüstü bir durum"dur.

Ancak, böyle "olağanüstü bir durum"un, İslam "kelâm"ına göre "MUCİZE" olabilmesi için "6 koşul" vardır.

- "Tanrı'nın işi" olmalı. Bir şeyi "Tanrı yaptırmalı ya da yaptırmamalı."
- Aynısını başka hiç kimse yapmaya güç yetirememeli.
- Bir "meydan okumu" (tehaddî) ile birlikte olmalı. Yani, "ben peygamberim" diyerek ortaya çıkan kimse, "ortaya koyduğum mucizenin aynını hiç kimse ortaya koyamaz" diyerek "meydan okumalı".
- "Peygamberlik" savında olan kimsenin bu savına "uygun" nitelikte olmalı.
- O kişinin kendisini yalanlar nitelikte olmamalı.
- Daha önceki bir zamanda değil, tam "peygamberlik" savının olduğu sırada ya da kısa bir süre sonra gerçekleşmeli. (Bkz. İsmail Gelenbevî, Ale'l-Celâl, İstanbul, 1316, 2/276-277; Muhammedi Ali Tehânevî, Keşşâfu Istılahâti'l-Fünûn, 2/976.)

"Ölüyü diriltme", "bir dağı yoketme"... gibi örnekler de verilir "mucize" için. (Yukarıda gösterilen kaynaklara ve öteki "akâid" kitaplarına bkz.)

"Ölünün diriltilmesi" İmana bağlı aklın bunu kabul edebileceği söylenebilir. Ya özgür insan aklı ve bilim? Böyle bir durumun olabile-

ceğini kesinlikle kabul etmeyeceği açık değil mi?

Öyle şeyler var ki, "iman" ya da "imana bağlı akıl" için "mümkün"dür ("mümkin"). Örneğin "göğe çıkmak" (burada amaçlanan "uçmak" değildir) gibi, "herhangi bir taşı, altına dönüştürmek" gibi... Bu konularda "antiçilmiş" olsa geçerli olur. (bkz. Fıkıh kitapları, "Eyman" bölümü, örneğin Dürer, Kitabu'l-Eymân, İst., 1316, 2/52.) Hele "peygamber mucizesi" ya da "veli kerâmeti" sözkonusu olduğunda, "iman"ın ve "İmana bağlı akl"ın "saçma" ya da "olamaz (muhâl)" diyeceği bir şey yoktur. Örneğin "gökteki AY'ın bölünüp parçalanarak yere düşmesi, sonra birleşip yerine gitmesi ve eski durumunu alması" olamayacak türden değil; olabilecek türdendir. Gerekçesi de şudur0

-"AY Tanrı'nın bir yaratığıdır, Tanrı nasıl dilerse öyle yapar." (Bkz. Kamer Suresinin 2. ayetinin yorumları ve bu ayete ilişkin hadislerin açıklanmaları, örneğin: Nevevî, Şerhu Müslim, Hâmiş, İrşadu's-Sârî Li Şerhi Sahihi'l-BSuhari, Mısır, 1307 10/276.) Herhangi bir "ölüyü diriltmek" de öyle. "Mucize" olunca, "iman" ve "imana bağlı akıl" kolaylıkla "olur" diyor. Ne var ki bunlar, "özgür insan aklının ve bilimin olur diyebileceği şeyler değildir. Çünkü insan aklının ve bilimin "ölçü"sü başkadır: "Gerçek"ler, "gözlem"ler, "deney"ler, "olgu"lar ve bunlar üstüne yapılan "değerlendirme"lerdir.

Bununla birlikte, "çağdaş" olma ve İslâm'ı "çağdaşlaştırma" çabasında olan, "Kur'an'ın Tanrısallığı"nı kanıtlamaya çabalıyan kimi İslam propagandacıları, "mucize"leri "akla ve bilime uydurma" yolunu seçmişlerdir. "Mucize"nin "tanım"ına ve "koşul"larına aldırmadan... Örneğin: Diyanet İşleri Başkan Yardımcılığı da yapmış olan Sadeddin Evrin (Paşa), bu yolu seçmiş olanlardandır. (Bkz. Evrin, Çağımızın Kur'an Bilgisi, Ankara 1970, 1/232-233, 2/633-646.) Sırası geldikçe bunlar üzerinde durulacak, gerekli karşılıklar verilecektir.

Tanımı ve koşulları gözönünde tutularak unutulmaması gereken önemli bir nokta var: "Mucize" konusunda en "temel" olan, "doğa yasalarına aykırılık"tır. Bu olmadığı zaman "kelâm", herhangi bir şeyi "mucize" saymaz.

"Mucize", "Peygamberlik kurumu"nun temel dayanağıdır. Dahası: Tek dayanağı. "Mucize"yi görmeyen insanın "inanmak zorunda olmadığı" kabul edilir. (Bkz. "Kelâm" kitapları, örneğin: Nureddin e's-Sâbûnî, Mâturîdiyye Akâidi, çev. Bekir Topaloğlu, Diyanet İşleri Baş-

kanlığı Yay., s. 111.)

- Öyleyse, "Peygamber"e ve "mucize"sine tanık olmayan bugünün insanından "din"e, "İslam"a inanması nasıl isteniyor?

Böyle denmesin diye, her zaman ileri sürülen şu:

- "Kur'an, en büyük mucizedir. Kıyâmete kadar da kalacaktır."

"Kur'an'ın benzeri"ni hiç kimsenin yapamadığı, "Kur'an meydan okuduğu halde" kimsenin buna güç yetiremediği ve güç yetiremeyeceği savunulagelmiştir. Herkes de bunun böyle olduğuna inanmıştır. "Gerçek" mi, değil mi; inceleme, araştırma gereği pek duyulmamıştır. Bu konuya da sıra gelecek.

Kur'an'da, Tevrat ve açıklamalarında yer alan "Yahudi peygamberi"nin "mucize"leri, İncil'lerde yer alan "İsa'nın mucizeleri" anlatılır. Bu arada da Muhammed"inkiler... Ne var ki, Muhammed'in "Mucize"leri, Kur'an'dakinden çok, "hadis"lerde yer alır. Tüm "peygamberler"inden var "Muhammed'in mucizeleri" arasında. Bu dizide bunlardan birtakım örnekler sunulacak. "Mucizeler" ve "Muhammed'in Mucizeleri" dizisi ayrıca gelecek. İslam dünyasında en sağlam kabul edilen kaynaklarıyla birlikte... Her zaman olduğu gibi... Ve "tabu"ların yaşam kaynağı olan karanlığın yenilmesi için...

2000'e Doğru

7 Ocak 1990, Yıl 4, Sayı 2

KUR'AN'DAKİ "AKIL VE BİLİM DIŞILIK"LAR (IV)

Kur'an'da "gökler ve yer..." denir. (Bkz. Bakara: 33, 107, 116, 117, 164, 255, 284; Âlu İmrân: 29, 83, 109...) Tam: 190 yerde. "Yer", içinde yaşadığımız gezegen, yani: "Dünya"dır. "Gökler"se: Evrenin kalan kesimi. Yani: "Gökler ve yer" denirken; evren ikiye ayrılıyor. Bir yanda "gökler", öbür yanda da "DÜNYA". "Dünya"da, "insanlar ve öteki canlılar" yaşar. "Cinler ve şeytanlar"la birlikte. "Gökler"deyse: "GÖK halkı (ehlü's-semâ)", yani: "Melekler". En üstte de ("ARŞ"da) "Tanrı". Ama "Gökte Olan" diye nitelenir (bkz. Mülk: 16, 17.) Kur'an'ın "Tanrı"sı ve "O'nun sözleri"ni bize aktarıp yorumlayanlar, bize bunu anlatırlar. (Yani, "hadis"lerde, "tefsir"lerde.)

Voltaire, "Eski Yunanlılar"ın "gök" anlayışları ve "tanrılar"ndan sözederken: "Atmosferimizin mavi kubbesine bağlı gibi görünen yıldızlarla gezegenler, sonradan tanrıların evi oldu. İçlerinden yedisinin kendisine özgü bir gezegeni vardı, ötekiler de nerede yer bulabildilerse orada oturdular..." diye anlatır. (Voltaire, Felsefe Sözlüğü, çev. Lütfi Ay, İnkilap ve Aka, 1/229.) Voltaire, "Yer ve Gök" ya da "Gökler ve Yer" deyimi için de şöyle der: "Yerle gök" diye bağırıp duruyorlardı. Bunun: "SONSUZLUK'la bir ATOM' diye bağırmaktan farkı yoktu." (Voltaire, aynı kitap, 1/230.)

"Yeryüzü"nden "yukarı"ya doğru çıplak gözle bakan kimse "Yer ve Gök" ya da "Gök (gökler) ve Yer diyebilir yalnızca. "Eskiler" de onun için böyle diyegelmişlerdir. Kur'an'ın "Tanrı"sı da, EVREN'e, çıplak gözle bakan kimsenin gözüyle baktığı için "GÖKLER VE YER" diyor. Voltaire'in, "Eskilerin Göğü" maddesinde sözünü ettiği "eskiler" gibi...

Bir de şimdi "İMAN"la ya da "imana bağlı akıl"la bakanlar böyle görür evreni. Çağdaş "BİLİM GÖZLÜĞÜ"yle bakanlarsa "Yer ve Gök" ya da "Gökler ve Yer" deyimini çok "komik" bulurlar.

"Gökler ve yer (tüm evren) 6 günde yaratılmış":

Kur'an'da, 8 yerde, "göklerin ve yerin ALTI GÜNDE yaratıldığı" anlatılır. (Bkz. A'raf: 54; Yunus: 3; Hûd: 7, Furkan: 59; Secde: 4; Fussilet: 9-12; Kâf: 38; Hadîd: 4; Mücâdele: 4.)

"Sol gelişmelere karşı 'dinlerarası işbirliği' için çağırılıp konferanslar verdirilen teologlardan Prof. Dr. Guillaume, şunları söylemek zorunda kalmıştır: "Tevrat'ta Tekvin/1'de ve Kur'an'ın Kâf Sureasinde, 'gökleri ve yeri ve her ikisi arasındaki herşeyi altı günde yarattık.' diye söylendiğinin tersine, bu dünyanın (evrenin) altı günde yaratılmadığını biliyoruz." Teolog Profesör, bunu dedikten sonra başlıyor; "Tevrat ve Kur'an'ın bilime aykırı" anlatımı karşısında "MODERN BİLİM"in ne dediğini anlatmaya. (Bkz. Prof. A.Guillaume'ın İstanbul Üniversitesi'nde 'Garp'ta İslam Tetkikleri' Mevzuuna Dair Verdiği Konferanslar, İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi, Cilt 1, Cüz 1-4, 1953, İstanbul, 1954, s.122.) Teolog Profesöre bu açıklamasından dolayı, müslüman dinleyicilerce tepki gösterilmiştir. "Soru-cevap" sırasında biri kalkıp Profesöre, "Tanrı katındaki bir gün"ün, "insanların 50 bin yıl kadar" olduğunu anlatan Mearic Suresinin 4. ayetini ve "... altı günde yarattık..." derken de, insanların bildiği "24 saatlik gün"ün amaçlanmadığına ilişkin kimi "müfessir"in yorumunu anımsatır. Profesörün bu soruya karşılığı şu olur:

"Binlerce milyon yıl gibi geniş zaman kavramını 50.000 yıl ile ifade etmenin, bu zamanı '24 saatlik bir gün' ile ifade etmekten daha isabetli olacağını sanmam. Ve eskilerin '24 saatlik bir gün' derken bundan, bu kadar kısa bir zamanı kastetmediklerini söyleyen müfessirler de, fazla bir etki meydana getirmediler." (Bkz. Aynı yazı, aynı dergi, s.142.)

Kaldı ki, Mearic Suresinde, Tanrı katındaki "bir gün"ün "50 bin yıl" olduğu anlatılırken, Hacc Suresinin 47. ve Secde Suresinin 5. ayetlerinde, o "gün"ün yalnızca "bin yıl" olduğu anlatılır. Yani ayetlerde, bu konuda da çelişki var.

Sonra, "göklerin ve yerin altı günde yaratıldığı"nı anlatan ayetlerdeki "altı gün"le neyin amaçlandığını Muhammed'in kendisi açıklıyor. Bu açıklamaya göre, amaçlanan, herkesin bildiği "haftanın günleri"dir:

"Tanrı, haftanın hangi gününde neler yaratmış"?

Ebu Hureyre anlatıyor:

"Peygamber elimden tuttu ve şöyle dedi: 'Tanrı, TOPRAĞI (yeryüzünü, CUMARTESİ yarattı. Toprağın üzerinde DAĞLARI da PAZAR günü yaptı. AĞAÇLARI da PAZARTESİ varetti. MEKRUHU (kötü? olanı) da SALI GÜNÜ yaratmıştır. NURU (ışığı) da ÇARŞAMBA günü... HAYVANLARI da, PERŞEMBE günü yaratıp yaydı. ADEM'i yaratması da CUMA GÜNÜ İKİNDİDEN SONRA, İkindiyle gece arasında, cuma günü saatlerinden en son saatte oldu. Sonuncu yaratık olarak." (Bkz. Müslim, e's-Sahih, Kitabu Sıfatı'l-Munâfıkîn/27, hadis no: 2789; Ahmed İbn Hanbel, Müsned, 2/227.) Aclûnî, bu hadisi "Müslim'in, Neseî'nin ve Ahmed İbn Hanbel'in, Ebu Hureyre'den aktarıp yer verdiğini" belirttikten sonra, aynı konudaki açıklamayı içeren hadisin İbn Abbas'tan da aktarıldığını yazıyor. (Bkz. Aclûnî, Keşfu'l-Hafâ, 1/454-455, ha. 1241.)

Muhammed'in bu açıklaması, Kur'an'da "göklerin ve yerin altı günde yaratıldığı" bildirilirken görülen "günler"le, bildiğimiz "haftanın günleri"nin amaçlandığına kuşku bırakmıyor. En yetkili sayılan "müfessir"lerin görüşü de bu yöndedir.

2000'e Doğru
21 Ocak 1990, Yıl 4, Sayı 4

KUR'AN'DAKİ "AKIL VE BİLİM DIŞILIK"LAR (V)

Fussilet Suresinin 9. ayetinin anlamı:

- "De ki: Siz YER'i İKİ GÜN'de Yaratan'ı yoksayıp da O'na eşler koşuyorsunuz? O, dünyaların Efendi Tanrı'sıdır (Rabbu'l-âlemîn)."

"Koskoca YER"i "iki gün içinde yaratma"ya kimin gücü yeter? "İki gün" gibi kısa bir süre içinde bu denli büyük işi kim başarabilir? Dünyanın bütün insanları gelse bunu gerçekleştiremez. Öyleyken nasıl oluyor da "O'na başkaları tanrılıkta ortak yapılıyor"?

Ayet'de demek istenen bu. (Bkz. F.Râzî, 27/101; Taberi, Câmiu'l-Beyân, 24/61-62. Ve öteki tefsirler.)

Bu "iki günde" gerçekleştirilen "iş"in içinde, "dağlar"ın ve "yiyecekler"iyle birlikte "yeryüzü canlıları"nın yaratılması yok. "İki gün"de yalnızca "yeryüzü", yani "dümdüz" olarak "yaratılmış". Muhammed'in daha önce sunulan "hadis"teki açıklamasına göre, bu iş için yalnızca "1 gün"ün harcanmış olması gerekiyor. Cumartesi. Ama yukarıdaki ayette, bu iş için "iki gün"ün harcandığının anlatıldığını görüyoruz. Kur'an yorumlarına göre bu "iki gün", PAZAR günüyle PAZARTESİ'dir. (Bkz. Taberî, Câmiu'l-Beyân, 24/61; Tefsiru'n-Nesefî, 4/88; Celâleyn, 2/153. ve öteki tefsirler.)

"İki günde de dağlar ve öteki şeyler yaratılmış":

Aynı surenin 10. ayetinin anlamı:

- "O ki yeryüzüne, üstünden ÇİVİLER (DAĞLAR) yerleştirdi. Orada çoğalma (bereket) gerçekleştirdi. Ve yiyeceklerini bir ölçüye düzenine koydu. Dört gün içinde tamam hepsi. Soranlara..."

Demek ki "iki gün"de "yeryüzünde yaratılan öbür şeyler"e harcanmış. Öyle anlatılıyor. Tümüne harcanan "gün sayısı": Tam "dört".

Muhammed'in daha önce sunulan açıklamasına göre, "dağlar"ı

yaratmaya ayrı bir gün (pazar), "ağaçlar"ı yaratmaya ayrı bir gün (pazartesi), "hayvanlar"ı yaratmaya ayrı bir gün (perşembe) harcanmış. Yukarıdaki ayete göreyse, bunların tümüne harcanan "gün sayısı"; "iki". Bu "iki gün"de, Kur'an yorumcularına göre; salı ile çarşamba. (Bkz. Celâleyn, 2/153; Tefsiru'n-Nesefî, 4/89...)

9. ve 10. ayette bildirilen o ki, "YER", dağları, ağaçları, bitkileri ve hayvanlarıyla birlikte toplam: "DÖRT GÜN"de yaratmıştır. Başka ayetlerde, "göklerin ve yerin altı günde yaratıldığı" bildirildiğine göre, geriye "iki gün" kalıyor. Yani "yedi kat göğün yaratılması"na da "iki gün" yetmiş. Bu da aynı surenin 12. ayetinde açıkça bildiriliyor.

"Tanrı, gökleri yaratmaya, yeri yarattıktan sonra girişmiş":

Aynı surenin 11. ayetinde bildirilen:

- "(Tanrı) Sonra (YER'i içindekilerle birlikte yarattıktan sonra), bir duman durumunda olan göğe yöneldi (yaratmak için). Göğe ve yere: 'Haydi ikiniz de gelin. İsteyerek ya da istemeyerek.' dedi. İkisi birden: 'İsteyerek geldik.' dediler."

"İki gün içinde de yedi kat göğü yaratma işi tamam":

12. ayette bildirilen:

"Bunun üzerine (Tanrı), tüm gökleri, yedi (kat) olarak iki günde yarattı. Ve her göğe, işini (görevini) bildirdi. (...)"

Kur'an yorumlarında açıklandığına göre, "YER"in, içindekilerle birlikte yaratıldığı "günler": Pazar, pazartesi, salı ve çarşamba. "Yedi kat göğün" yaratıldığı iki gün de şunlar: Perşembe ve cuma. (Bkz. Celâleyn, 2/152-153; Tefsiru'n-Nesefî, 4/88-89.)

Tüm evren içinde "YER"in, yani "DÜNYA"nın önemi nedir ki? Öyleyken "Yer"in yaratılmasına "dört", kalan tüm evrenin yaratılmasına da yalnızca "iki" günün harcandığı anlatılıyor. Buna şaşılabilir. Ama unutulmamalıdır ki, dünyadan çıplak gözle bakan kimse, "bilim"den, özellikle de "gökbilimi"nden habersizse, "DÜNYA"mızı, evrenin öteki kesimlerinden "daha büyük" görebilir.

Burada asıl şaşılası şey şu olmalı:

- Ayetlerde, "AY"ıyla, "GÜNEŞ"iyle, "YILDIZ"larıyla "GÖK" (ayetlerdeki anlatımıyla "yedi kat gök") daha ortada yokken, "YER"in, dağlarıyla, ağaçlarıyla, bitkileriyle, hayvanlarıyla "yaratıldığı"nın bildiriliyor oluşu. Bunu yalnızca "iman" ve "imana bağımlı akıl" kabul edebilir. Özgür insan aklı ve bilimse, hiçbir zaman.

"Yer"in "gökler"den sonra yaratıldığını anlatır gibi anlatımlar içeren ayetler de var. (Bkz. Nâziât: 27-30.) Ama Fussilet Suresinin yukarıda sunulan ayetlerindeki ayrıntı ve açıklık hiçbir yerde yok. "Yer"in "gökler"den ÖNCE yaratıldığı, çok açık biçimde anlatılıyor bu ayetlerde. Kaldı ki Muhammed'in, daha önce sunulan ve Müslim'in "e's-Sahih"inde de yer alan hadiste, kendi açıklaması da bu doğrultuda son derece açık. Kur'an'da, "Tanrı"nın "YER"i ve "GÖKLER"i yarattığı bildirilen "ALTI YARATMA GÜNÜ"nün "İLK GÜN"ünde "TOPRAK" diye anlatılan "YERYÜZÜ"nün, onu izleyen günlerde de "DAĞLAR"ın, "AĞAÇLAR"ın yaratıldığını açıklıyor. Aynı hadisteki açıklamaya göre:

"Yeryüzü, dağlar, ağaçlar, daha ışık yokken yaratılmış"

"Nur" sözcüğüyle anlatılan buradaki ışığın ne olduğu açıklanmıyor. "Güneş"in, "Ay"ın, "yıldız"ların "ışık"ları olduğu söylenebilir. "IŞIK, DÖRDÜNCÜ GÜNDE" yaratılmış. Tevrat'a bakıyoruz; burada da öyle. Yani burada da "ışığın dördüncü günde yapıldığı" anlatılıyor. (Bkz. Tevrat, Tekvin, 1:16-19.) Tevrat'ta da böyle anlatılması doğal. Çünkü asıl KAYNAK: Tevrat.

2000'e Doğru
4 Şubat 1990,Yıl 4, Sayı 6

KUR'AN'DAKİ "AKIL VE BİLİM DIŞILIK"LAR (VI)

Kur'an'da pekçok şey Tevrat kaynaklı ("İsrâiliyyât"). Eski Kur'an yorumcuları ("tefsirciler"), bunu bildikleri için, çoğu kez değişik biçimde Kur'an'a geçmiş olan öykülerdeki boşlukları, Tevrat'a başvurarak doldurmaya çalışmışlardır.

Tevrat'ın kaynağı da "söylenceler" (efsaneler). En temel kaynaktur bu. Örneğin bir "Nuh (Sümer'deki adıyla: Utnapiştim.) Tufanı"nın kaynağının "Gılgamış Destanı" olduğu artık biliniyor. O destan ki, Tevrat'tan çok önceki dönemlerin ürünü. "Yaratılış Söylencesi" de bu türden. Yani Tevrat'a söylencelerden yansıma. Dolayısıyla da Kur'an'a...

"Yaratılış Söylencesi"

Kur'an'ın "Tanrı'dan olduğu" savı ortaya atıldığında, buna inanmayanlar, "Hayır, bunlar eskilerin masallarıdır..." demişlerdi. (Kur'an'da bu, pek çok yerde aktarılır. Örneğin bkz. En'am: 25; Enfal: 31; Nahl: 24...) Böyle diyenler, ne dediklerini biliyorlardı.

"Yaratılış" öyküsü, pek çok toplumun söylencesinde var. Eski Türklerde de türlü "yaratılış efsaneleri"nin bulunduğu bugün biliniyor. Kimi, "kitaplı" diye ünlü olan "din"lerdekine çok benzer. Örneğin: "Tanrı" Ülgen, söylenceye göre "DÜNYA"yı altı günde yaratmış, yedinci gün de yatıp uyumuş". (Bkz. Abdulkadir İnan, Tarih Boyunca ve Bugün Şamanizm, Ankara, 1972, Türk Tarih Kurumu Yay., s. 20.) Bu, söylencenin yaygınlığını gösterir. İnan, "Kitaplı dinlerin, Şamanizm'le beslendiklerini ve bu beslenmenin az olmadığını" yazar. (Bkz. İnan, aynı kitap, s.6. Karşılaştırmak için ayrıca, Dünyanın ve İnsanların Yaradılışlarına Dair Efsaneler başlıklı bölüme, s.13-21'e bkz.)

"Tanrı"nın "Yer"i ve "gökler"i "altı gün"de yarattıktan sonra "yedinci gün dinlendiği", Tevrat'ta yer aldığı halde, Kur'an'da bu açıklıkla

yer almıyor. Yalnızca, işini bitiren "Tanrı"nın, "sonra ARŞ'a İSTİVA ettiği" anlatılıyor. "İstiva"ya "dayanma" anlamı verenler de var. İslam kelamında tartışmalı. Eğer bu anlam doğruysa, "ARŞ'a dayanmak"la "Tanrı", bir çeşit "dinlenmiş" oluyor diye düşünülebilir. Bununla birlikte Kur'an'ın "Tanrı"sı da "SEBT" gününe son derece önem verdiğini belirtiyor. Öylesine ki, bu günde, çalıştılar, "balık avladılar" diye, insanları (koca bir kasaba halkını) korkunç biçimde cezalandırdığını, bunları "aşağılık maymunlara dönüştürdüğünü" açıklıyor. (Bkz. A'raf: 163-166.) "Sebt", Tevrat inanırlarını, "Tanrı"nın "evreni altı günde yaratıktan sonra dinlendiği"ne inandıkları (bkz. Tevrat, Tekvin, 1:1-31; 2: 1-4.) "yedinci gün"dür. Demek ki "SEBT"e önem verdiğini anlatmakla, Kur'an'da, "Tanrı"nın "yedinci gün dinlendiğini", dolaylı da olsa kabul etmiş oluyor. Böyle denebilir. Kaldı ki, Muhammed'in hadiste bir açıklaması var:

"Tanrı işini bitirince bir ayağını öbür ayağının üstüne atıp oturmuş; ya da sırt üstü yatmış":

Abdullah Oğlu Câbir'in anlattığına göre Muhammed, "herhangi bir kimsenin, ayak ayak üstüne atıp oturmasını ve sırtüstü yatarken de ayak ayak üstüne atmasını yasaklamıştır"; "sakın ha, kimse bunu yapmasın!" demiştir. (Bkz. Müslim, e's-Sahih, Kitabu'l-Libâs/72-74, hadis no: 2099; Ebû Dâvûd, e's-Sünen, Kitabu'l- Edeb/35, hadis no: 4865; Tirmizî, Sünen, Kitabu'l-Edeb/20, h.no: 2767.)

Muhammed'in şu açıklaması buna ekleniyor: "Çünkü bu oturuş (ayak ayak üstüne atıp oturmak), Yüce Efendi Tanrı'nın (Rabb Teâlâ) oturuşudur." Bu açıklamasının başı da şöyle: "Yüce Tanrı, yaratıkları yaratma işini bitirince, sırtüstü uzandı. O sırada bir ayağını da öbür ayağının üstüne koymuştu. Bunun benzerini yapmak, hiç kimse için uygun değildir..." (Bkz. Hâfız-Ebûbekr Muhammed İbnü'l-Ḥasen İbn Fûrek, Müşkili'l-Hadis, tahkik: Dr. Abdul'mu'tî, Halep, 1982, s.42.)

Tanrı'nın "ayak ayak üstüne atıp oturması ya da yatması", biraz ters bulunduğu için Muhammed'in bu açıklamasını uygun biçimde yorumlama çabalarına girişiliyor, bir sürü zorlamalı yorumlar yapılıyor. (Bkz. İbn Fûrek, aynı kitap, s.42-44.)

Tevrat'ın "Tanrı"sı, "yedinci gün dinlendiği"ne ilişkin açıklaması yüzünden "Tanrı da yorulur mu ki, dinlenmiş olsun? Ne biçim Tanrı?" diye eleştirilince, Kur'an'ın "Tanrı"sı bu eleştirinin kendisine yönelmemesi için şu açıklamayı yapıyor: (Çeviri: Diyanet'in.)

"And olsun ki, gökleri, yeri ve ikisinin arasında bulunanları ALTI GÜNDE yarattık ve Biz, bir YORGUNLUK da duymadık!" (Kâf, ayet: 38.)

"Yaratılış günleri" olarak "söylence"lere dayanan ve "Tevrat"a, nice zaman sonra da "Kur'an"a yansıdığı görülen "ALTI GÜN"le anlatılmak istenenin, "haftanın günleri" olduğu son derece açık. Ne var ki, bunun "akıl"la, "mantık"la ve "bilim"le bağdaşmadığını gören kimi Kur'an yorumcusu ille de "bağdaştırmak" için bu konuda da yoğun ve zorlamalı yorumlara girişmişlerdir. Ünlü yorumcu F.Râzî de bu konuda aynı çabaya katılmış görünüyor: "Altı gün, altı evre demektir." diyor. (bkz. F.Râzî, 28/183-184.) Son yüzyılın İslam propagandacıları da bu yoruma tutunmuşlardır. Maurice Bucaille (müslüman olmadığı halde İslam propagandasını üstlenmiş görünür. Bu konu için bkz. Bucaille, Müsbet İlim Yönünden Tevrat, İnciller ve Kur'an, çev. Dr. Mehmet Ali Sönmez, Konya 1979, s. 217-224.), Süleyman Ateş (bkz. İslam'a İtirazlar ve Kur'an-ı Kerim'den Cevaplar, Ankara, 1971, s.213 ve öt.) de, bu kervanda kuyruğa girmiş olanlardan.

Oysa "altı gün", bildiğimiz "haftanın günleri, haftanın altı günü"dür. Bu, açık seçik belli:

- Kur'an'ın "Tanrı"sı, bunca şeyi "altı günde" yarattığını anlatırken, ne denli "GÜÇLÜ" ve "HIZLI" olduğunu anlatmak istemiştir. "Tefsir"lerde de bu belirtiliyor. (Bu, Râzî'de bile belirtilir. Bkz. 27/101. Ayrıca bkz. Taberi, 24/61-62.)
- Tevrat'ın "Tanrı"sı da "yaratılışın altı günü"nü, "haftanın günleri" olarak alıp anlatmıştır. (Bkz. Tevrat, Tekvin, 1-2.)
- Muhammed'in "hadis"lerdeki açıklaması da bu doğrultudadır. (Hadisi, daha önce sunulmuştu.)

2000'e Doğru
11 Şubat 1990, Yıl 4, Sayı 7

KUR'AN'DAKİ "AKIL VE BİLİM DIŞILIK"LAR (VII)

Nuh ve tufanı

"Nuh"un "tufan" öyküsü de, kendisinin "ne kadar yaşadığı"na ilişkin açıklama da "akıl ve bilim dışılık" için çarpıcı örneklerdendir.

Din çevreleri, "Nuh"u, "insanlığın ikinci atası" sayar. (Birincisi: Âdem.)

Kur'an'ın, her konuda ve her şey üstüne, sık sık antiçen, "ant"larıyla Kur'an'ı dolduran "tanrı"sı, 6 kez de şöyle antiçer:

- "Andolsun ki, Nuh'u da toplumuna (peygamber olarak) gönderdik..." (Bkz. A'râf: 59; Hûd: 25; Mü'minûn: 23; Ankebût: 14; Hadîd: 26; Nuh: 1.)

Bu antlardan birinde, bir de açıklama yer alır:

- "Andolsun ki, Nuh'u toplumuna gönderdik. O, onların arasında, elli yıl eksiğiyle bin yıl kaldı (yaşadı). Sonunda, onlar kendilerine yazık etmekteyken tufan kendilerini yakaladı." (Ankebût, ayet: 14.)

"Elli yıl eksiğiyle bin yıl"ın ne demek olduğu belli: "950 yıl".

Kur'an yorumcuları, burada anlatılmak istenenin şu olduğunu yazarlar:

- Nuh'un, tufandan önceki yaşamı 950 yıldır.

Ve Nuh'un "tufandan sonra" da şu kadar, bu kadar yaşadığından sözederler. Yazdıklarına göre, Nuh, "tufandan sonra"; 60 yıl daha yaşamıştır. Kimine göreyse Nuh'"un toplam yaşamı daha çok:

- 1300 yıl.
- 1400 yıl.

Yorumlar böyle. (Bkz. "Tefsir"ler, örneğin: Taberi, 10/87; Tefsiru'n-Nesefî, 3/252.)

Oysa, Muhammed'in ya da öğretmenlerinin, bu öyküyü aldığı kaynağa, Tevrat'a bakıldığında sorun çözümleniyor:

- "Ve Nuh'un bütün günleri (ömrü), 950 yıldı..." (Tevrat, Tekvin, 9:29.)

"950 yıl"ın nereden çıktığı, böylece anlaşılıyor. Tevrat'taki anlatımla Kur'an'daki anlatım değişiklikleri hep olur; buradakini de yadırgamamak gerekir.

Kur'an'daki ayette, "dokuz yüz elli" denecekken, niçin "elli yıl eksiğiyle bin yıl" deniyor?

Kur'an yorumcuları, bu soruya şu karşılığı verirler:

- Eğer doğrudan "dokuz yüz elli yıl" denseydi, yıl sayısında "kesinlik olmadığı" düşünülebilirdi. Yıl sayısının kesin olarak bu kadar olduğu bilinsin diye, "elli yıl eksiğiyle bin yıl" anlatımı seçilmiştir. (Bkz. Zemahşeri, Keşşâf, 3/371; F.Râzî, 25/41-42; Tefsiru'n-Nesefî, 3/252.)

İyi ama, insan bu kadar yaşayabilir mi? Yani hangi dönemde olursa olsun insanın bu kadar yıl yaşamış olduğu düşünülebilir mi?

Kur'an yorumları da, buna "tıp dünyası"nın "evet" demeyecceğini kabul ediyorlar. Ne var ki yine de bunun olabileceğini tıbbın kabul etmediği şeyi "aklın kabul edebileceğini" savunuyorlar. Ve "ayrıca şu da bilinmelidir ki, en çok 120 yıl olabileceği söylenen ömür, tabiî (doğal yaşamdaki) ömürdür; buradaki ömür (Nuh'unki) ise, ilâhî (Tanrı vergisi) bir ömürdür..." diyorlar. (Bkz. F.Râzî, 25/42.)

Yani gerçekte, "insan aklı"nın ve "bilim"in hiçbir biçimde "olur, olabilir" demediği şey için Kur'an yorumcuları "olabilir", "olmuştur" diyorlar. Böyle diyorlar, çünkü Kur'an'da var.

"Tufan" öyküsüne gelince:

"Nuh Tufanı", kesinlikle bir "efsane" (söylence) dir:

"Tufan" öyküsünü hemen herkes bilir. Kur'an'ın anlattığı, özet olarak şöyle:

Nuh, toplumuna sürekli uyarılarda bulunur; Tanrı'nın buyruklarına karşı gelmemelerini, Tanrı'ya inanmalarını ve gereğine göre davranmalarını ister; yoksa Tanrı'nın kendilerini cezalandıracağını bildirir. Ama toplumu, Nuh'un öğütlerine aldırmaz. Tanrı cezalandırmaya, "Nuh toplumu"nu dünya çapındaki suda boğmaya karar vermiştir. ancak, Nuh'u ve "aile"sini kurtaracaktır. Bunun için Nuh'a, bir "gemi" yapmasını, günü gelince de "her cinsten bir çift"i ve "inananlar"ı ge-

miye almasını buyurur. "Tanrı"nın dediği olur. Gemidekiler kurtulur, öbürleri boğulur. Sonunda gemi, bir dağa (Cûdî) oturmuştur... Bu öykü, Kur'an'ın birçok yerine serpiştirilmiştir. (Özet için bkz. Hûd, ayet: 25-47.)

Bu öykünün kaynağı: Tevrat. Tevrat'ta ayrıntılar da var. "Ve Tanrı Nuh'a şöyle dedi: Tüm insanlığın sonu geldi. Çünkü onlar nedeniyle yeryüzü zorbalıkla doldu. İşte ben, onları, yeryüzüyle birlikte yok edeceğim. Kendine gofer ağacından bir gemi yap..." diye başlar, sürüp gider. (Bkz. Tevrat, Tekvin, 6: 13-22; 7-9.)

Ve tüm araştırmacılar, Tevrat'taki bu öykünün kaynağının da "SÜMER TUFAN EFSANESİ" olduğunda birleşirler. Tevrat'tan bin yılı aşkın bir zaman öncesinin ürünü olan "GILGAMIŞ DESTANI". "Nuh"un bu "efsane"deki adı: "Utnapiştim (Ut-Napishtim)"dir. (Karşılaştırmak için bkz. Gilgameş Destanı, çev. M.Ramazanoğlu, MEB yayınları, İstanbu, 1989, s.80-85.) "NUH TUFANI" öyküsünün, Gılgamış Destanı'ndan alınma olduğunu, araştırmacı "İlahiyatçılar" da kabul etmek zorunda kalmışlardır. İlahiyatçı "Dinler Tarihi Müderris Muavini" A.Hilmi Ömer, bu konuya ayırdığı, gerçekten çaplı incelemesinde, gerçeği açık seçik yazmıştır. (Bkz. A.Hilmi Ömer, Tufan Hikayesi, İlahiyat Fakültesi Mecmuası, İstanbul, 1932, yıl: 5, sayı: 23, s.53-64 sayı: 24, s.33-45.)

2000'e Doğru
18 Şubat 1990, Yıl 4, Sayı 8

KUR'AN'DAKİ "AKIL VE BİLİM DIŞILIK"LAR (VIII)

İnandırmak için "mucize"ler

- Kur'an'ın "Tanrı"sı insanları, dediklerine inandırmaya çok istekli. İnsanlar inanmadıkları zaman çok öfkeleniyor; bu dünyaya tüyler ürpertici "felâket"ler gönderdiğini, göndereceğini bildiriyor; daha büyük ceza ve işkencelerin de "âhiret"te, "cehennem"de, buranın ölümsüzlüğü ve sonsuzluğu içinde verileceğini duyuruyor. Kiminde inandırmak için türlü "ant"lara başvuruyor, kimindeyse "mucize"lerle "peygamber"lerini desteklediğini "haber" veriyor. Bütün bunlar inandırmak için... İyi de bunların yerine, insanları istediği nitelikte, değişiklik gerekliyse istediği değişikliklerde, ama hepsini de dilediği doğrultuda yürüyecek biçimde yaratmaz mıydı? Tüm "kul"larının gönüllerini istediği doğrultuya çeviremez miydi? Gücü yetmez miydi buna?

- Yeterdi.

- Peki niye yapmadı?

- "İmtihan (sınav)" için.

- İyi ama kime karşı "imtihan", niçin?

- .....

Bilirsiniz, bu tür tartışmalar çok olur.

"Firavun ailesi: 'Bizi sihirlemek için ne mucize gönderirsen gönder, sana inanmayacağız' dediler (Musa'ya). Bunun üzerine su baskınını, çekirgeyi, güveyi, kurbağaları ve kanı, birbirinden ayrı mucizeler olarak onlara musallat kıldık; yine de büyüklük taslayıp suçlu bir millet oldular." (A'râf, ayet: 132-133, Diyanet çevirisi.)

Bu "bilim ve akıl dışılık"ların aslı ve ayrıntıları Tevrat'ta. 1- Musa'nın değneğinin yılan olması, 2- Değnekle suya vurunca koca ırmağın suyunu kana dönüştürmesi, 3- Değnek, ırmaklara, kanalları, ha-

vuzlara uzatılınca kurbağa sürülerinin oluşması, 4- Değnekle yerin tozuna vurunca her yeri "tatarcık"ların (sivrisinekten küçük, insan kanı emer) kaplaması, 5- Evlerin "at sinekleri"nin saldırısına uğratılması, 6- Hayvanlarda kırgın (ölüm salgını), 7- İnsan ve hayvanlarda irinli çıban, 8- Dolu yağdırarak insanları, hayvanları öldürme, 9- Çekirge sürüleri gönderip, ülkenin otunu, ürününü yedirmek. (Bkz. Tevrat, Çıkış: 7-10.) Kur'an'da Neml Suresinin 12. ayetinde, Musa'nın mucizelerinin 9 olduğu belirtilir. Ama Tevrat'a ve Kur'an'ın başka surelerine, başka ayetlerine bakıldığında, Musa'nın mucizelerinin sayısının 9'dan çok olduğu görülür. Kimi tefsirde, Musa'nın mucizelerinin 11 tane olduğu belirtilir. (Örneğin bkz. F.Râzî, 24/184.) Tevrat'ta, yukarıdaki 9 mucizeden sonrakiler de uzun uzun anlatılır. (Bkz. Çıkış, öteki "Bap"lar.) Kur'an'ın "Tanrı"sı Musa'yı "büyücü"lerle yarışa sokar, yarıştırır. (Bkz. Tâhâ, 64-73.)

- Çamurdan bir kuş yapıp sonra bunu gerçekten canlı bir kuş durumuna getirmek olabilir mi?

Kur'an'a göre: "Evet". İsa, mucize olarak bunu yapmış. (Bkz. Âlu İmran: 49; Mâide: 110.)

- Bir ölüyü insan diriltebilir mi?

Kur'an'a göre: "Evet". Peygamber olan kişi bunu yapabilir, İsa "mucize" olarak bunu yapmıştır. (Bkz. Aynı ayetler.)

Bu "akıl ve bilim dışılık" örneğinin kökeni de İncil'de. (İsa'nın dört günlük ölü olan Lazar'ı, adıyla çağırıp nasıl dirilttiğini anlatan kesim için bkz. Yuhanna, 11: 39-44.)

- Bir dağın yerinden sökülüp kaldırılması, insanların üzerinde tutulması olabilir mi?

Kur'an'a göre: "evet" ve Musa'nın mucizesi olarak olmuştur. (Bkz. Bakara: 63, 93; Nisâ: 154; A'raf 171.)

Bu "akıl ve bilim dışılık" örneğinin kökeni de Yahudilik kaynaklarındadır. (Bkz. Talmut, Şabat/88.)

- Aç insanlar için "gök"ten "men (Diyanet'in resmi çevirisinde: kudret helvası.)" ve kebap olmuş "bıldırcın" indirilir mi?

Kur'an'a göre: "evet". Ve bu, Musa'nın "mucize"si olarak gerçekleşmiştir. (Bkz. Bakara: 57; A'raf: 160; Tâhâ: 80.) "Gök Sofrası" başlıklı yazıda bunun üzerinde durulmuştu. Orada belirtildiği gibi, bu "akıl ve bilim dışılık" örneğinin kaynağı: Tevrat. (Bkz. Çıkış: 16: 13-

15; Sayılar, 7, 31-32.)

- Aç insanlar için "gök"ten "gök sofrası" indirilmiş olabilir mi?

Kur'an'a göre: "Evet". Ve bu, İsa'nın "mucize"si olarak gerçekleşmiştir. (Bkz. Mâide: 114-15.) Bu "akıl ve bilim dışılık" örneğinin de kaynağı ("Gök Sofrası" başlıklı yazımızda belirtildiği gibi) İncil'dir. (Bkz. Matta, 14:16-20; Markos, 6;37-44; Luka, 9:13-17; Yuhanna, 9-14, 31.)

- Bir insanın alev alev yanan bir "ateş"e atılması ve onun da yanmaması, ateşin "serin" oluvermesi olabilir mi?

Kur'an'a göre: Bir "mucize" olarak bu gerçekleşmiştir: Nemrud, İbrahim'i ateşe atmış, ama ateş İbrahim'i yakmamıştır. (Bkz. Enbiya: 68-69. Ayette Nemrud geçmez.) Oysa araştırmacılara göre: Nemrud'la İbrahim arasında birçok yüzyıl bir zaman var. Yeri geldiğinde konunun üzerinde ayrıca durulacak.

Böylece nice "mucize"ler yer alır Kur'an'da. Bunların "akıl ve bilim"le bağdaşabileceği söylenebilir mi?

2000'e Doğru
25 Şubat 1990, Yıl 4, Sayı 9

KUR'AN'DAKİ "AKIL VE BİLİM DIŞILIK"LAR
(IX)

Bir "üfürük", bir "can" oluyor

—Çamurdan bir biçim, yani bir canlının biçimi, benzeri yapılıyor. Sonra ona "ruh üfürülüyor" ve o, "canlanıveriyor".

Bu türden şey olur mu?

Kur'an'a göre:

—Evet!

Âdem'in kalıbı böyle yapılmış, yani "çamur"dan bir "insan" yapılmış; sonra ona "ruh üfürülmüş" ve Âdem, canlanıp bir insan oluvermiş. İşte ayet: (Çeviri, Diyanet'in.)

—"Rabbin melekler şöyle demişti: Ben, çamurdan bir insan yaratacağım. Onu yapıp ona ruhumdan üflediğim zaman, ona secdeye kapanın!" (Sad, ayet: 71-72.)

Âlu İmran Suresi/59'a göre de, Âdem, önce toprak"tan, yani çamurdan bir heykel olarak yapılmış; sonra: "Ol!" denmiş; o da "hemen oluvermiş". (Bkz. F.Râzî, 8/76.) Tüm insanlar da ondan, yani Âdem'den türeme Kur'an' göre. (Bkz. Araf: 172. Bunu anlatan başka ayetler de var.)

Tüm insanlar Âdem'den gelmeyse, insanların derilerinin rengi niye değişik?

Muhammed bu soruya karşılık veriyor:

—"Tanrı Âdem'i yaratırken, tüm yeryüzünden toplayıp avuçladığı topraktan yaptı (heykelini). Tüm Âdemoğulları da (toprağının alındığı) yerin özelliğine göre özellik kazanarak gelmiştir. (Bu nedenle) kimi kızıl, kimi ak, kimi kara derili... olmuştur." (Bkz. Ebu Dâvûd, Sünen, Kitabu's-Sünne/17, hadis no 4693; Tirmizi, Sünen, Kitabu Tefsiri'l-Kur'an/3, hadis no: 2955;Ahmed İbn Hanbel, Müsned, 4/400, 406.)

Aktarılan kimi hadise göre, Âdem'in heykeli yapılırken toprağın-

dan biraz artmış, bundan da "Tanrı", bildiğimiz "hurma ağacı"nı yaratmış. Bu nedenle de Muhammed, "hurma"ya, insanoğlunun "HALASI olarak saygı gösterilmesi gerektiğini" bildirir. (Hadis için bkz. Aclûnî, Keşfu'l-Hafa, 1/195-196, 459, hadis no: 511, 1223.)

Özgür insan aklına ve bilime göre "komik" gelebilir, ama anlatılan böyle. Âdem, öyle yapılıp yaratılmış. Havva da "onun kaburga kemiğinden". Muhammed'in açıklamasıdır bu. (Bkz. Buhari, e's-Sahih, Kitabu'l-Enbiya/ 1; Müslim, e's-Sahih, Kitabu'r-Rıdâ 59-60, hadis no: 1468.) Kur'an'da da Âdem'in "eşinin, kendisinden (bir parçasından) yaratıldığı" anlatılarak, bu anlatılmak istenmiştir. (Bkz. Nisâ, âyet: 1. Ve bu ayete ilişkin tefsirler.) Asıl kaynaksa, yine: Tevrat. (Bkz. Tekvin, 2:22..)

İsa'da "çamurdan bir kuş" yapmış; "üflemiş" ona. Ve "Tanrı'nın izni"yle bildiğimiz "canlı kuş" oluvermiş. (Bkz. Âlu İmran: 49; Mâide:110.)

İsa'nın kendisinin de bir "üfürme"nin olduğu bildirilir. Meryem, "ferc"ini yani "kadınlık organı"nı hep "korumuş". Sonra bu organa "üfürülmüş". Kur'an'ın "Tanrı"sı diyorki: "... Ona (ferce) ruhumuzdan üfürdük...) (Bkz. Enbiya: 91; Tahrim: 66.) Kur'an yorumcularına göre: "Meryem'in fercine üfüren CEBRAİL"dir. Cebrail, "bir erkek (insan) kılığına girmiş; Meryem'in fercine üfürmüş. Ve Meryem, bu üfürükle İsa'ya gebe kalmıştır." (Bkz. Sözkonusu ayetlerle ilgili tefsirler, örneğin: F. Râzî, 22/218.) Meryem'i "gebe" bırakmak için, Cebrail'in bir "insan kılığına girerek" ona yanaştığı, Kur'an'da da anlatılır. (Bkz. Meryem, ayet: 19.) İster "Tanrı" üfürmüş olsun, ister Cebrail; burada, "üfürme"nin bir "meni" yerine geçtiği ve Meryem'i döllediği anlatılıyor.

Araştırmalar, bunun kökenin de, "mitoloji"ler (efsaneler) olduğunu ortaya koyar. Cahit Beğenç, "Koca-Ana" da denen "Ay-Ana"ların, mitolojilerde hep "bereket" simgesi olduklarını, "bâkire"yken çocuk doğurduklarını yazar ve örnekler verir: "Anadolu'da Cybele Ana, bâkiredir, babasız oğlu, hem de âşığı, Attis'tir. Bâbil ülkesinin koca-Ana'sı: İştar Ana, bâkiredir. Babasız doğan oğlunun adı: Temmuz'dur. Mısır ülkesinin Koca Ana'sı: İsis Ana'dır. Bâkiredir. Babasız doğan oğlunun, aynı zamanda sevgilisinin adı: Osiris'tir. Batı Anadolu ve Güney Anadolu bölgesinin Koca Ana'sı: Artemis'tir, bâkiredir. Baba-

sız oğlu, aynı zamanda sevgilisi: Adonis'tir. (..) Hazreti Meryem de Koca Ana'dır, bâkiredir. Oğlu İsâ, babasızdır..." (Bkz. Beğenç, Anadolu Mitolojisi, s. 70-71; Eren Kutsuz = Turan Dursun, Güneş Kültü, Saçak Dergisi, Şubat 1988, sayı: 49, s. 13.)

"Üfürme" ya da "üfürük", Kur'an'ın "Tanrı"sının dilinde, son derece önemlidir. "Cansız"ları "canlandırma" ve "ölü"leri "diriltme" aracıdır. Kıyamet günü, "ölüler"in de "üfürme"lerle diriltilecekleri bildirilir. Bilindiği gibi, Kur'an'da bir "sura üfürme"den sözedilir ve "ölüleri diriltme"lerin bu üfürmeyle gerçekleştirileceği anlatılır. (Bkz. En'am: 73; Kehf: 99; Tâhâ: 102; Mü'minûn: 101; Neml: 87; Yâsîn: 51; Zümer: 68; Kâf: 20; el Hakke: 13; Nebe': 18.) "Üfürme (NEFHA)", diriltmeye yaradığı gibi "öldürme"ye de yarıyor. Bildirilir ki, kıyamette "SUR"a iki kez "üfürülecek". Birinci "üfürme"yle canlılar " ölecek"; ikinci "üfürme"yle de "dirilecek"ler. Şöyle deniyor ayette:

—"VE SUR'a üfürülür; Tanrı'nın, tersini dilediklerinin dışında, göklerde ve yerde olan herkes ÖLÜ olarak düşer. Sonra ona bir kez daha üfürülür. İşte o sırada herkes kalkıverir (dirilip ayağa kalkar) ve birbirine bakışır." (Zümer, ayet: 68.)

Muhammed'in "doktorluğu"na ilişkin yazılarımda (Bkz. 2000'e Doğru Yıl 3, sayı: 31, 32, 33) "üfürük"le "hasta tedavi"den de sözedilmişti. "Üfürükçülük" denen yöntemin, İslâm'de geçerli ve yaygın olmasında, Kur'an'ın "Tanrı"sının dilinde "üfürme"nin çok önemli oluşu rol oynuyor diye düşünülebilir.

2000'e Doğru
4 Mart 1990, Yıl 4, Sayı 10

KUR'AN'DAKİ "AKIL VE BİLİM DIŞILIK"LAR
(X)

Ay ikiye bölünüp yere düşmüş

İslam'da "Şakku'l-Kamer (Ay'ın bölünmesi) Mucizesi" diye ünlü "mucize"yi birlikte göreceğiz:

Kamer Suresinin 1. ayetine, Diyanet'in resmi çevirisinde şöyle anlam verilir:

—"Kıyamet saati yaklaşır, ay ayrılır."

Bu çevirideki "yaklaşır, ayrılır" ayetteki sözcüklere uymuyor. Ayette, burada, "geçmiş zaman" kipi kullanılıyor. Bu nedenle, doğrusu: "Yaklaştı, ayrıldı."dır. "Ayrıldı" yerine de ayetteki "inşakka" sözcüğüne uygun olması için "bölündü", ya da "parçalandı" demek gerekir. Diyanet'in çevirisi, burada, "akıl ve bilim dışılığı örtmek" amacıyla, sözcükler kendi anlamlarının dışına çıkarılarak, daha sonraki ayetler, ayrıca açıklayıcı hadisler gözardı edilerek yapılmış bir "yorum"a, ibnü'l-Cevzi'nin yorumuna (Bkz. tefsiru İbnü'l-Cevzi, 8/89.) dayanmakta. Bu yorum, "tefsirciler"ce kabul edilmez.

(Bkz. M.Ali Sâbûnî, Safvetu't-tefâsîr, 3/284; Hâzin, 4/226.) Bu durumda ayetin doğru çevirisi şudur:

—"Kıyamet (sat) yaklaştı; AY bölündü (parçalandı):"

Bunu izleyen iki ayetin anlamı da şöyle:

—"Onlar bir mucize gördüklerinde; yüz çevirirler ve: 'sürüp giden bir büyüdür.' derler. Yalanladılar ve kendi eğilimlerine uydular. Her şey, yerini bulur." (Kamer: 2-3.)

Görüldüğü gibi ayetlerde açıkça, "Kıyametin yaklaştığının da bir belirtisi" olarak, "Ay'ın bölündüğü" ve "bu mucizeyi, inanmazların yalanladıkları" anlatılıyor.

Bu ayetlerin anlattığı "olay"ı aktaran "hadis"lere bakalım:

İlkokul öğrencileri bile böyle soruyu saçma bulur, değil mi?

Ama hadiste anlatılana bakılırsa bu soruya "saçma" dememek gerek.

"Malik Oğlu Enes anlatıyor:

Mekkeliler, Peygamberden bir mucize göstermesini istediler. Peygamber de onlara AY' ı ikiye bölünmüş olarak gösterdi. Öylesine ki, onlar, Hira Dağı'nı, bu iki parçanın arasında görüyorlardı." (Bkz. Buharî, e's-Sahih, Kitabu'l-Menâkıb/36; Müslim, e's-Sahih, Kitabu Sıfâti'l- Münâfıkîn/ 46-47, hadis no: 2802.)

"Abdullah İbn Mes'ud anlatıyor:

Peygamberle birlikte Mina'daydık. Birden AY iki parçaya bölündü. Bu parçalardan biri, dağın arkasında, biri de dağın beri yanında kaldı. İşte o sırada Peygamber: '(Bakın da) tanık olun!' dedi." (Bkz. Buhari, es-Sahih, aynı yer; Müslim, e's-Sahih, aynı yer, hadis no: 2800.)

Düşünün.

—İnanmazlar, Muhammed'den, peygamberliğini kanıtlamak için bir "mucize" istiyor.

—"Tanrı" da Muhammed'e güç veriyor. Muhammed "mucize"sini gösteriyor: Şu gökteki, şu Amerikalıların "ayak bastığı", şu bildiğimiz AY, iki parçaya bölünüyor.

—Parçalanan Ay, YER'e düşüyor. YERYÜZÜ'nün UFACIK BİR BÖLGESİ'ne sığınıyor. düştüğünde orada, kimseyi EZMİYOR.

— Ay öylesine ufakmış ki: Hira dağı ondan daha büyük. Çünkü geriden bakınca, Hira Dağı, AY'ın iki parçası arasında gözükebiliyor.

Ve düşünün:

—Böyle bir "olay"ı bile, Mekkeliler bir "mucize" saymıyor. "Olay"a "tanık" oldukları halde..

—Ve dünyanın her yanından gözüken şu AY, o sırada ikiye bölünüp yere düşüyor da, dünyanın hiçbir yerinde, kimse "farkında" olmuyor. "Olay"ı ne gören oluyor, ne de yazan. Muhammed'in "Sahabî"lerinden başka...

Ayrıca:

—AY'ın "bölünmesi", haber verilegelen "KIYAMET"in "yaklaş-

tığının bir kanıtı" oluyor.

Yukarıdaki ayet ve hadislere göre, bütün bunlara "inanmak" gerekiyor. İnanan inanır kuşkusuz. Kim ne diyebilir? Bizim burada yaptığımız şey, yalnızca bir belirleme ve sergileme, Şu da unutulmamalı: İnananın nasıl "inanma hakkı" varsa, inanmayanın da "inanmama hakkı" vardır. İnsanoğlunun aklına, bilime "özgürlük" tanımak bunu gerektirir. İnsan, "kınanmasız" ve "saldırısız" bir ortam içinde insanlığına yakışır nitelikte geliştireceği düşüncesini, kişiliğini meyvelendirir. Bu köşedeki sergilemeler de bunun için...

2000'e Doğru
11 Mart 1990, Yıl 4, Sayı 11

Sabah'taki tartışma, Diyanet'in yalanı ve gerçek

KUR'AN'DAKİ "ÖLDÜRÜN" BUYRUĞU!

"Diyanet Kur'an'ında büyük yanlış." 8 Ocak 1990 günlü *Sabah* gazetesinin manşeti böyle. Altında da iki Kur'an sayfası ve çevirisinin fotokopisi. Birinin üzerinde "doğrusu", öbürünün üzerinde "hatalısı" diye yazılı.

9 Ocak günlü *Sabah*'ta yine birinci haber: "Kur'an'daki Hata Vahim".

Orijinal Kur'an yok

Bugün dünyanın hiçbir yerinde "Kur'an orijinal elyazması" yoktur. Birinci "aslı" da (beze, kağıda, hurma dalma, yufka taşa, deriye, kürek kemiğine, kaburga kemiğine, ağaç kabuğuna yazılı olan), bundan alınıp oluşturulan ikincisi de (Hafsa'nın sandığındaki) ve bundan yararlanılarak birkaç nüsha yapılan üçüncüsü de bugün bulunmuyor. Birinci ve ikincisi "yakıldığı" için yok. Üçüncüsüyse ne "hikmet"se, bulunması gerekirken bulunmamakta. Bununla birlikte var gösterilmekte. Bugün eldeki Kur'an, Muhammed'in "vahy" diye yazdırdığı Kur'an'ın ne "aynı"sıdır; ne de "tamamı"dır. İbn Ömer, şunları söyler:

_ "Hiçbiriniz Kur'an'ın tümünü elimde bulunduruyorum demesin. Biliyor mu ki, Kur'an'ın çoğu, yokolup gitmiştir..." (Bkz. Celâluddin Suyûti, el İtkân fî Ulûmi'l-Kur'an, Mısır, 1978, 2/32.) (Ayrıntılı bilgi için: "Asıl Kur'an yakıldı" başlıklı yazı.)

Sabah, "Kur'an'daki vahim hata"dan sözederken, "Kur'an"ın kendisinden, "Kur'an'daki yanlışlardan, tutarsızlıklardan, çelişkilerden, akıl ve bilime aykırılıklardan" söz etmiyor. Diyanet'in resmi çevirisinde "yanlış" bulduğu bir "anlam"dan sözetmek istiyor. "Kur'an çevirisindeki yanlış" diyecek yerde, "Kur'an'daki yanlış" diyor. Yani "Kur'an"la "çeviri"yi ("meâl") birbirine karıştırıyor.

Sabah'ın ortalığı "heyecan"a boğan haberinde "yanlış" dediği

doğru; "doğru" dediğiyse yanlış.

"*Sabah*"taki iddia çürüyor

Sabah'ın sözünü ettiği ayetin Diyanet'in yayınladığı çevirisi yanlış mı, değil mi?

Bakara Suresi'nin 54. ayetinin, Diyanet çevirisindeki anlamı şöyledir:

"Musâ, milletine: 'Ey milletim! Buzağıyı TANRI olarak benimsemekle kendinize yazık ettiniz. Yaradanınıza tevbe edin, tevbe etmeyenlerinizi öldürün. Bu, yaradanınız katında sizin için hayırlı olur. O, dâima, tevbeleri kabul ve merhamet eden olduğu için tevbenizi kabul eder.' demişti."

Sabah'ın haberinde üzerinde durulan nokta, "tevbe etmeyenlerinizi öldürün!"dür. *Sabah*, bunu yanlış buluyor.

Bu söz, ayetteki "fektulû enfüseküm." sözünün karşılığı olarak yer alıyor çeviride.

Burada, biri "NEFS", öbürü de "KATL" olmak üzere iki sözcük var. "Nefsinizi katledin." demek.

Sorulacak soru şu:

_ Buradaki "NEFS" ve "KATL" sözcüklerinin anlamı nedir?

٨٢ قوله تعالى: وإذ قال موسى لقومه. الآية

في قوله تعالى (ولا تلمزوا أنفسكم) أي إخوانكم من المؤمنين، وفي قوله (لو لا إذ سمعتموه ظن المؤمنون والمؤمنات بأنفسهم خيرا) أي بأمثالهم من المسلمين، وكقوله (فسلموا على أنفسكم) أي ليسلم بعضكم على بعض. ثم قال المفسرون أولئك التائبون برزوا صفين فضرب بعضهم بعضاً إلى القيل الوجه الثاني: أن الله تعالى أمر غير أولئك التائبين بقتل أولئك التائبين فيكون المراد من قوله (اقتلوا أنفسكم) أي اقتلوا القتلة، وهذا الوجه الثاني أقرب لأن في الوجه الأول تزداد المشقة لأن الجماعة إذا اشتركوا في الذنب كان بعضهم أشد حقداً على البعض من غيرهم عليهم فلذا كفروا بأن يقتل بعضهم بعضاً عظمت المشقة في ذلك ثم اختلفت الرواية في الأول: أنه أمر من لم يعبد العجل من السبعين المختارين لحضور الميقات أن يقتل من عبد العجل منهم، وكان المختارون سبعين ألفاً

FAHRUDDİN-I RAZI ET-TEFSİRU'E-KEBİR, BEYRUT, 3/82.

İşte 54. Ayetteki Gerçek.

Sabah, buradaki "nefs"i, kimi zaman Türkçe'de kullanılan "nefsi ıslah etmek" deyimlerindeki "nefs" anlamında alıyor. Başvurduğu "İslam bilginleri"nden bu bilgiyi almış. Buna göre ayetteki "nefs", Türkçe'de kullandığımız "nefsi yenmek", "nefse uymak" gibi deyimlerde hangi anlamdaysa o anlamdadır. Buradaki "katl" de, "öldürmek" demekse de, gerçek anlamında değil, "soğanı tuzla ezip öldürmek"teki, "bu iş bizi öldürdü"deki, "bugünü, bu zamanı öldürdük"teki gibi "mecaz" anlamındadır.

Acaba gerçekten de, bu sözcüklerin, sözkonusu ayetteki anlamları böyle midir?

Bunu öğrenmek için önce, Kur'an'daki hangi sözcüğün hangi anlamda ya da anlamlarda kullanıldığını incelemiş olan, İslam dünyasında da tam güvenilen uzmanların ("ulemâ") kitaplarına bakalım:

Rağıb'ın "müfredat"ı:

İsfahanlı Rağıb, tüm İslâm dünyasında son derece önemli ve güvenilir bulunan ünlü "el Müfredat fî Ğarîbi'l-Kur'an" adlı, Kur'an'daki sözcükleri tek tek ele alıp anlamlarını verdiği kitabında, bu ayetteki "nefs"e "kişi anlamını veriyor. "Katl"i de "mecaz" anlamıyla değil, kendi gerek anlamıyla alıyor. Bu durumda ayetteki "nefsi katletmek", herkesin bildiği "adam öldürmek" anlamındadır. Râğıb, ayette yer alan: "fektulû enfüseküm"e, "li yaktül ba'daküm ba'dan", yani "kimimiz kiminizi öldürsün!" anlamını veriyor. Sonunda ayetteki sözcükleri "mecaz" anlamında kullanan da bulunduğunu belirtiyor. (Bkz. el Müfredât, "K-T-L" maddesi.)

Kur'an'daki çok anlamlı sözcükleri inceleyen kitaplar

Kur'an'da, aynı sözcük bir yerde bir anlamda, bir başka yerde başka anlamda yer alır. En azından böyle görülür. Bunu inceleyen kitalar da vardır. Bu konudaki bütün kitaplarda, Bakara'nın 54. ayetindeki "NEFS"e, bir toplumdaki ya da bir yöredeki "halk"ı (ahali) oluşturan "birey, kişi" anlamı veriliyor. Ve ayetteki "fektulû enfüseküm"ün

de şu anlamda olduğu belirtiliyor:

_ "Buzağıya tapmamış olanlar, tapmış olanları öldürsünler. (Ya da buzağıya tapmamış olanlarınız, tapmış olanlarınızı öldürsün.)" (Bkz. Abdurrahman İbnü'l-Cezvî, Nüzhetü'l-A'yüni'n-Nevâzır, Beyrut, 1985, s.596; Damığânî, el Vücuh ve'n-Nezâir, "Nefs"; Islâhu'l-Vücûh, "Nefs".) Bu kitaplarda, "tüm müfessirler"in, şunda birleştikleri belirtilir: "Nefs", Kur'an'da 8 anlamda yer alıyor. 4. anlamı EHL'dir. Yani, halkı oluşturan bireyler. Bakara Suresinin 54. ayetindeki NEFS de, bu anlamdadır." (Bkz. Abdurrahman İbnü'l-Cezvî, aynı yer.)

Yani çok açık bir biçimde, "halktan suçlu olanların öldürülmeleri"nin "buyurulduğu" belirtiliyor.

Tefsirlerde de aynı anlam

20. yüzyılın ünlüleri de içinde olmak üzere, tüm ünlü "tefsir"ler, yani "Kur'an yorumcuları", *Sabah*'ın "yanlış" dediği anlamı veriyor sözkonusu ayetteki sözlere.

Tanrı seslenerek buyuruyor:

_ "... fektulû enfüseküm!"

Sözcük sözcük tam karşılığı şudur:

_ "... Hemen kendinizi öldürün!"

"Hemen", "fektulû" sözcüğündeki "fe"nin; "kendinizi", "enfüseküm"ün; "öldürün" de; "fektulû"daki "uktulû"nun karşılığıdır. Kur'an yorumcuları, "hemen kendinizi öldürün!" denirken de, şunun demek istenmiş olabileceğini belirtirler:

_ "(Buzağıya taparak suç işlediğiniz için) kendinizi öldürün! İntihar edin."

_ "(Ey buzağıya taparak suç işlemiş olanlar!) Haydi birbirinizi öldürün!"

_"(Ey buzağıya tapmamış olanlar ya datevbe etmiş kişiler!) Kendi halkınızı (buzağıya tapmış ve tevbe etmemiş olanları) öldürün!"

Kur'an yorumlarında "nefsinizi ıslah edin (ya da temizleyin)" anlamı değil; bu anlamlar var. Diyanet'in resmi çevirisindeki anlam da Kur'an yorumlarındaki bu anlamlara uygun. Olmayabilirdi, ama uy-

gun işte. Bu resmi çeviride, başka yerlerde bir dolu yanlış var ama buradaki yanlış değil. Bunu kanıtlayan kaynakların listesi yandaki sütunlarda.

Dahası da var.

Asıl kaynak Tevrat

Kur'an'ın birçok yerinin kaynağı gibi, Bakara'nın sözü edilen 54. ayetinin kaynağı da "TEVRAT"tır. Muhammed'in öğretmenleri (bunlar arasında en çok adlarından sözedilenler, Addas, Yessar, CEBR adlı kölelerdi. Bkz. F.Râzî, 24/50.), kendisine, birçok şeyi gibi buradaki öyküyü de Tevrat'tan aktarmışlardır. Ama eksik olan ya da biraz değiştirerek, Tevrat'ta şöyle anlatılır:

"Ve dağdan inmek için Musa'nın geciktiğini kavm görünce, Harun'un yanma toplandı. Ona şöyle dediler:

_ Bizim için ilah yap..." (Tevrat, Çıkış, 32:1.)

"Ve Rab (Efendi Tanrı), Musâ'ya şöyle dedi:

_ Git, aşağı in! Çünkü Mısır diyarından çıkardığın kavmın bozuldu. Onlara emrettiğim yoldan çabuk saptılar; kendileri için dökme bir buzağı yaptılar; ona secde kıldılar, ona kurban kestiler..." (Çıkış, 32; 7-8.)

"Ve Musa döndü." (Çıkış, 32:15.)

"Ve Musa'nın öfkesi alevlendi, elinden levhaları attı..." (Çıkış, 32:19.)

"Ve Musa, kavmın dizginsiz olduğunu gördü. Ordugahın kapısında durup, şöyle dedi:

_ Rab'den yana olan bana gelsin.

Bütün Levi oğulları, onun yanına toplandılar. Musâ onlara şöyle dedi:

_ Herkes kılıcını beline kuşansın; ordugahta kapıdan kapıya dolaşsın! Ve herkes kendi kardeşini, kendi arkadaşını, kendi komşusunu öldürsün.

Levi oğulları, Musa'nın söylediği gibi yaptılar. Ve o gün kavmden 3 bin kadar kişi düştü (öldü)." (Çıkış, 32:27-28.)

Musa, "öldürün" buyruğunu, "Rab", yani Efendi Tanrı'sı adına

veriyordu. Bakara'nın 54. ayetinde anlatılan da işte bu. Demek ki, "fektulû enfüseküm"ün anlamı, *Sabah*'ta açıklamaları çıkan "bilgin"lerin ileri sürdüğü gibi "nefsinizi ıslah edin!" değil; "kendinizi (ya da içinizden suçlu olanları ya da tevbe etmeyenleri) öldürün!"dür.

Kur'an yorumlarından kiminde de, kaynağın Tevrat olduğu anlatılır. (Bkz. Merağı, 1/102; Muhammed Reşid Rıza, Tefsiru'l-Menâr, 1/320: Tantavî, el Cevahir, 1/73; Ömer Nasuhî Bilmen, Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meâl-i Âlisi ve Tefsiri, 1/54.)

Sabah'ın Kaynağı kimdir ve nedir?

Bunca temel eser varken, *Sabah*'ın yayınlarına kaynaklık edenler nedir? "Nebioğlu yayınları" Arapça'yı, hele Kur'an ve hadis Arapçası'nı bilmeyen Abdulbaki Gölpınarlı'nın uydurma çevirisi, "Türkiye'nin en ünlü Kur'an Tefsircisi" diye sunulan, aslında bir "tefsirci (müfessir)" olmayan Hasan Basri Çantay'ın "Meâl"idir.

Hasan Basri Çantay'ın Arapça'yı bilmediği söylenemez kuşkusuz. Türkçe "Meal"i de genellikle, Kur'an'ın aslına bağlı kalınarak yapılmış bir çeviridir. Bunu kabul etmek bir dürüstlük gereğidir. Ama, Hasan Basri Çantay bu alanda bir kaynak olamaz. Kimi yerde, akıl ve bilim karşısında, Kur'an'ın dediklerini "kurtarma" çabasını göstermiş, bu çabaları gösterdiği yerlerde de, sözkonusu ayette olduğu gibi, zorlamalı yorumla yanlışa düşmüştür. *Sabah* bir de Lütfi Doğan'ı kaynak gösteriyor. Diyanet İşleri Başkanlığı da yaptı diye, MSP eski Milletvekili olan Doğan'ın bir kaynak olabileceği düşünülebilir. Güngör Mengi de, köşesinde, bu kişiyi "din bilgini" diye niteliyor. Lütfi Doğan'ın kendisini "din bilginleri"nden sayacağı kuşkulu. Kendisini bir başvuru kaynağı sayacağı da... Temel kaynaklara karşı, Râzî gibi eski "müfessir"ler şöyle dursun; bir Hamdi Yazır, bir Ömer Nasuhi Bilmen karşısında bile "edeb" dışına çıkmak isteyeceği de...

Hüseyin Hatemi de "ünlü dinbilimcisi" diye sunulamaz.

Zeybek'in Din-İslam kurtarıcıbğı:

Bakan Zeybek diyor ki:

_ "Dini yanlış anlatanlar kadar, dine zarar veren kimse olamaz. Kur'an'ı bilmeyen insanlara Kur'an'ın tercüme ettirilmemesi lazım. Bunu tercüme eden, demek ki NEFİS kelimesinin anlamını bilmiyor. Binlerce kitap basılmış. Şimdi, bu hata nasıl düzeltilecek? Bu tip tercümeleri, Kur'an'ı bilmeyenlere yaptırmak çok büyük hata." (*Sabah*, 9.1.1990)

Prof.Dr. Hüseyin Atay, oku bunları! Oku da Bakan Zeybek'in neler söylediğini gör. Sen, ne "Kur'an"ı, ne de "NEFS" kelimesinin anlamını biliyormuşsun! Öğrenmek istiyorsan, işte kaynak, git öğren!

Diyanet'in yalanı

Diyanet İşleri Başkanlığı 9 Ocak 1990 günlü *Sabah*'ta yer alan açıklamasında şöyle diyor:

"Ayet-i kerimede iki defa geçen 'enfüs' kelimesi, 'nefs' kelimesinin çoğuludur. 'Nefs' Arapça'da, sözlük anlamında, 'ruh, kan ve bir şeyin kendi, aynı' anlamlarında kullanılır. Bu itibarla, ayet-i kerimedeki 'nefislerinizi öldürünüz' ifadesinin, sözlük anlamda, 'kötü duygularınızı öldürünüz' olarak anlaşılması mümkün olduğu gibi, 'kendinizi öldürünüz' olarak anlaşılması da mümkündür."

Oysa, "nefs"e burada birinci anlamı vermek mümkün değildir. Çünkü:

1- Ayetteki öykü bu anlamı vermeye elverişli değildir.

2- Bu öykünün geldiği asıl kaynak olan Tevrat'taki anlatılan biçimi bu anlama uygun değildir.

Ve açıklamada deniyor ki:

_ "Bu ayet-i kerimedeki 'nefislerinizi öldürünüz' ifadesi de, müfessirler tarafından genel olarak 'kötü duygularınızı öldürünüz' şeklinde anlaşılmıştır."

İşte bu "yalan". Bunun "yalan" olduğunu yukarıda sunulan "tefsirler" kesin olarak kanıtlamakta.

Büyüğü, küçüğüyle tüm "tefsirler", Diyanet'in bu açıklamada ile-

ri sürdüğünün tersini dile getiriyor.

Buyursunlar, "tefsirler" ne diyormuş; birlikte görelim. Birçok konuda olduğu gibi bu konuda da Diyanet, gerçeği örtüyor. Ve hem görevini, hem de kamuoyundaki "Diyanet dini konularda daha iyisini bilir" biçiminde özetlenebilecek koşullanmayı kötüye kullanıyor. Eğer bu konuda Diyanet'in ileri sürdüğü "doğru"ysa, Râzî'nin, Zemahşeri'nin, Beyzâvi'nin, Kurtubi'nin, Âlûsi'nin, Menar'ın, Tantavî'nin ve ötekilerin dedikleri, yazdıkları, savundukları yanlıştır. Ve eğer Diyanet'in dediği doğruysa, hem bu kaynaktakileri, hem de Tevrat'ta yazılı olan öyküyü kazıyıp, çıkarmak gerekir. Buyursunlar tartışmaya. "Ulema"larını toparlayarak gelsinler. İşte meydan.

Diyanet'i Yalanlayan 17 Arapça ve 5 Türkçe Kaynak

"Tefsir"ler "NEFS"e ve "KATL"e burada "mecaz" değil; gerçek (hakikat) anlamlarını vermekte birleşiyorlar. Bunu kanıtlayan işte 17 Arapça ve 5 Türkçe kaynak.

Arapça tefsirler:

1- Fahruddin Râzî, e't-Tefsiru'l-Kebr, Beyrut, 3/81-82.

İslam dünyasında herhangi bir kimse çıkıp da, "Fahruddin R. de kim oluyormuş?" diyebilir mi?

2- Zemahşerî, Keşşaf, Kahire, 1977, 1/69.

3- Kâzî Beyzâvî, 1/81.

4- Taberî, Camiu'l-Beyân, Beyrut, 1972, 1/226-229.

5- İbn Kesîr, Beyrut, 1966, 1/161-162.

6- Celaleyn, 1/8.

7- Abdullah İbn Ahmed e'n-Nesefî, Tefsiru'n-Nesefî, İstanbul, 1/48-49.

8- Merâğî, Mısır, 1974, 1/120.

9- Kurtubî, 1/342-343.

10. Muhammed Reşid Rızâ, Tefsir'l-Menâr, 1/319-320.

11- Âlûsî, 1/216.

12- Muhammed Ebu's-Suûd, Tefsiru Ebi's-Suûd (İrşadu'l-akli's-

Selîm İlâ Mezâya-l-Kur'an'il-Kerim), Mısır, 1928, 1/81-82.

13- Hâzin, Lubâbu't-Te'vîl, İstanbul, 1371, 1/48.

14- Tantâvî, el Cevâhir fî Tefsiri'l-Kur'an, Mısır, 1350, 1/72-73.

15- İsmail Hakkı (Bursalı), Ruhu'l-Beyân, İstanbul, 1306, 1/93-95.

16- Ebu't-Tayyib Sıddîk, Fethu'l-Beyân, Mısır, 1300, 1/111.

17- Muhammed Ali e's-Sâbûnî, Safvetu't-Tefâsir, 1/58.

Türkçe tefsirler:

İslam dünyasında saygı gören (muteber) Türkçe tefsir sayısı çok değil. En çok tutulan, ünlü olanlar ve başvurulup bakılacak yerleri de şöyle:

1- Elmalılı Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'an Dili, İstanbul, 1960, 1/354.

"... fektulû enfüseküm"e "hemen kendinizi katlediniz" anlamı veriliyor. "Nefsinizi öldürünüz" de aynı anlamda. Yani "kendinizi öldürün" anlamında. Yani "enfüsiküm"e ("nefsiniz"e) "KENDİNİZ" anlamı verilmekte.

2? Mehmet Vehbi, Hulasetu'l-Beyân, 1/128-129.

3- Ayıntâbi Mehmet Efendi, Tefsir-i Tibyan, İstanbul 1324, 1/39-40.

4- Ferah Efendi, Tesfir-i Mevâkib, Tefsir-i Tibyan'ın kenarı, 1/30-31.

5- Ömer Nasûhi Bilmen, Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meâli Âlisi ve Tefsiri. 1/54.

Bir de Arapça'dan Türkçe'ye çevrilmiş olan bir "tefsir"i gösterelim: Prof. Seyyid Kutub, fî Zılâli'l-Kur'an, çev. Emin Saraç. İ.Hakkı Şengüler, Bekir Karlığa, İstanbul, 1970, 1/148-149.

2000'e Doğru
14 Ocak 1990, Yıl 4, Sayı 3

KUR'AN'IN NE DEDİĞİ

Derginin iki hafta önceki sayısında yer verilen ve Diyanet'in yalanını içeren tartışmayı okumuşsunuzdur. Bir hafta önce de, Diyanet'in yalanını desteklercesine kaleme alınmış bir yazı, Prof.Dr. Hüseyin Hatemi'nin yazısı da mektuplar kesiminde yer almıştı; onu da okumuşsunuzdur. Bu yazıya bir karşılık vermek gerekiyordu. O nedenle, "Kur'an'daki akıl ve bilim dışılıklar" dizisini bölüp, araya girdim.

Sabah gazetesi açmıştı tartışmayı. 8-10 Ocak 1990 günlü sayılarındaki önemli "haber"iyle... Bakara Suresinin 54. ayetindeki bir söze ilişkin Diyanet çevirisinin "yanlış" olduğu savunuluyordu. Hem de "Kıyamet haberi" verircesine... Oysa Diyanet'in resmi çevirisinde nice yanlışlar vardı. Gelin görün ki, buradaki "yanlış" değil; "doğru"ydu. Bunu belirtmeye çalıştım. Dayandıklarımsa şunlardı:

_ Kur'an sözcüklerinin nerede, hangi anlamlara geldiğine ilişkin uzmanlarınca kaleme alınmış ve İslam dünyasında yüzyıllar boyu "mu'teber" yani geçerli ve güvenilir sayılagelmiş kitaplar. (Bu konuda temel kaynak niteliğinde bulunan 4 kitap sunulmuştu.)

_ Yine geçmişte ve bugün, İslam dünyasında güvenilir, sayılagelmiş 17 Arapça "tefsir".

_ Türkiye'de, Türkçe olarak bilinen, güvenilen hemen tüm "tefsir"ler.

_ Ve "tefsirler"de de belirtildiği gibi asıl kaynak olan "Tevrat"ın ilgili bölümü.

Buna karşılık, "çevirinin yanlış olduğu" ileri sürülerek "Kur'an'a karşı Kur'an'ı kurtarma çabası" gösterilirken dayanılan neydi?

Doğu'da da, Batı'da da hiçbir biçimde "kaynak" sayılamayacak olan bir-iki "Türkçe meâl" ve bir-iki kişi.

Bu "bir-iki kişi" arasında da Sabah'ın "Türkiye'nin ünlü dinbilimcisi ve İslam tarihçisi" diye niteleyip sunduğu Prof.Dr. Hüseyin Hatemî. Hatemî, dergimizde yayımlanan yazısında, böyle nitelenmesine karşı çıktığını, yalnızca bir "müslüman" olarak tanıtılmak istendiğini,

buna da "tanık"larının bulunduğunu yazıyor. "Tanık" gerekli değil; olabilir; buna birşey dediğimiz yok. Bu arada "aklı başında" olduğunu da yazıyor. Buna da birşey diyemeyiz. Buradaki "alçak-gönüllülük" müdür, övünme midir? Bunun da üzerinde duracak değiliz. Ama bir başka çelişki var ki; işte, konunu özü nedeniyle onun üzerinde durmak gerekir:

Profesörümüz madem ki "sadece bir müslüman"dır; üstelik de "aklı başında"dır; nasıl oluyor da:

1- Şimdiye dek İslam dünyasında, "Kur'an dili"ni "en iyi bildikleri" kabul edilegelmiş olan "dilci ve yorumcu"ların (örneğin bir Rağıb'ın, bir İbnü'L-Cevzi'nin, bir Nâbıgânî'nin...) ve de en ünlü, en güvenilir "müfessir"lerin verdikleri anlamı kabul etmeyebiliyor; dahası "yanlıştır" diyor? Nasıl?

2- Yine nasıl oluyor da, "kendi re'yi"ne dayanarak "Kur'an tefsir" etmeye, ayete anlam vermeye kalkabiliyor? Hem de "tefsir" alanındaki uzmanları, (profesörümüz lütfen hoşgörsün) güldürecek nitelikte bir "Kamus"u (Kamus'un Kur'an sözcükleri konusunda kaynak olamayacağını çok sıradan kimseler bile bilir), bir "Ahmediye Mezhebi"nin şunun, bunun çevirisini ya da şunun bunun "meâl"ini "KAYNAK" diye göstererek? Nasıl yapıyor bunu?

3- Ayrıca nasıl oluyor da "doğru yorum için Kur'an'ı, Kur'an ile tefsir ilkesine başvurulmalıdır" türünden, gerçekten çok, ama çok büyük bir söz edebiliyor?

"Kur'an'ı Kur'an'la tefsir" ilkesi sözkonusu olunca profesörümüze burada hemen anımsatmak gerekiyor: "Tefsir Usûlü (Usûlü't-Tefsir)" konusuyla ilgilenenler çok iyi bilirler ki, bu ilkeyi uygulamanın "kurallar" vardır. Başında da. "Kur'an dili"ni, âyetlerden hangisinin "müfessir", hangisinin "müfesser" olabileceğinin bilinmesi gelir. Ve daha nice bilgiler gereklidir. Profesörümüz, karşılaştırdığı âyetlerden, hangisinin hangisini "tefsir eder" nitelikte olduğunu nasıl bilebiliyor? Hem de "sade bir müslüman" olarak? Biliyorsa, lütfen söylesin. Bu köşede yer vermeye hazırım. Ama "vukûf"la, yerini, yurdunu (kaynağını7 göstererek çıksın ortaya. Ciddi kaynaklar göstersin. Yoksa, "bükülemedik el" ne yapılır; çok iyi bilir.

Konumuza ilişkin sözün özü: Bakara 54'te "(Tevbe için) kendinizi (ya da birbirinizi) öldürün!" deniyor.

Kur'an'da, 13 yerde "nefsi katletmek"ten sözedilir. (Bkz. Bakara: 54; 72, 85,; Nisa: 29, 66; Maide: 32; En'an: 151; İsrâ: 33; Kehf: 74; Tâhâ: 40; Furkan: 68; Kasas: 19, 33.) Bunların tümünde de, tüm "Kur'an elfâzı"na ilişkin kaynaklara ve tüm "tefsirler"e göre, "adam öldürmek, cana kıymak" anlamındadır. Diyanet çevirisinde, bunlardan birine, Nisa Suresinin 29. ayetindekine "yanlış'" anlam verilmiştir. İlle de "yanlış" arıyorsanız, işte buyurun. (Bu yanlışı görmek için örneğin bkz. F.Râzî, 10/72.) Bununla birlikte, şunu da belirtmek gerekir: Diyanet'in resmi çevirisinin sahibi sayılan Prof.Dr. Hüseyin Atay, Arapça'yı da, "Kur'an bilimleri"ni de, "gerçekten bilen kişi"dir. Profesör Hâtemî de, Diyanet İşleri Başkanı da, bu konuda olsa olsa, onun öğrencisinin öğrencisi olabilir. Doğrusu bu. Atay'ın konumuza ilişkin bir küçük açıklaması bundan önceki sayımızda, Hâtemi'nin yazısından sonra yer almıştı.

Hâtemî'ye birşey daha: Kur'an, kendisini, tüm ayetlerde, Hâtemî'nin yazısında ileri sürdüğünün tersine, "Tevrat"ın "düzelticisi" değil; "onaylayıcısı" diye tanıtır.

(Kimi yerde görmek için bkz. Bakara: 41, 91, 97, 101; Nisâ: 47; Mâide: 48; En'am: 92...)

"Buyursunlar, tartışalım, 'ulemâ'larını toplayıp gelsinler.' İşte meydan...' demiştik. Ama 'sadece bir müslüman" geldi. Diyanet nerede?

2000'e Doğru
28 Ocak 1990, Yıl 4, Sayı 5

ŞERİAT TANRISI'NIN HİLESİ

Buradaki "hile"yi Türkçe'deki anlamında kullanıyorum. "Düzen, aldatmaya, oyuna getirmeye yönelik yapılan iş, tuzak..." anlamında.

Çokları "Şeriat'ın Tanrısı"nı iyice tanımaz. Kendi kafasında geliştirdiği, "sonsuz güzellikler kaynağı" ve "iyilik, güzellik,dürüstlük yolunu gösteren, bunu inanırlarına aşılayan varlık" diye görür. Savunduğunda da öyle savunur. İslâm'ın, İslâm Şeriatı'nın "Tanrı"sı mıdır konu? Konuşurken, tartışırken kafasındaki bu "Tanrı"ya uyacak biçimde konuşup tartışır.

Onun için İslâm "kelâm"ında da zamanla, duruma, göre, "kafalardaki Tanrı"ya uygun düşecek biçimde yorumlar oluşturmaya çabalanmıştır. "Şeriat Tanrısı"nın orası burası budanmış, orasına burasına eklemeler yapılmış ve bu "Tanrı"da "tadilât" yoluna gidilmiştir.

Bu yapılırken, Şeriat'ın kendisindeki, temel kaynakları olan Kur'an'daki, "hadis"lerdeki "Tanrı"; olduğu gibi kalmıştır kuşkusuz. Yani değişmeden... Gelişen, değişen her şeye, zamana, çağa, yeni durumlara, yeni anlayışlara, yeni yaşama biçimlerine "meydan okumuş"tur. Böyle gelmiştir çağlar boyu. "Hile" sözkonusu olunca da "Tanrı"ya yakıştırılmaz. Gelip "kafalardaki Tanrı"ya çarpar çünkü. "Tanrı'nın hile yapmıyacağı" düşünülür. "Tanrı da hile yapar mı? Hâşâ!" denir.

Gelin görün ki "Şeriat Tanrısı", âyetlerin, hadislerin çok açık açıklamalarına göre; hem kendisi "hile" yapar; hem de "hile" yapılsın diye "Peygamber"ine öğütler verdirir.

Kur'an'da "hile (düzen,tuzak)" anlamına gelen "hud'a"nın türeviyle bir yerde (bkz. Nise, ayet: 142.); aynı anlama gelen "mekr" sözcüğü ve türevleriyle de altı yerde (bkz. Alu İmran: 54: A'raf:99; Enfal: 30: Yunus: 21; Ra'd: 42, Neml: 50.), "Tanrı'nı hile yapar olduğu" anlatılır. Kur'an'ın "Tanrı"sı birtakım kasabaları nasıl yokettiğini uzun uzun anlattıktan sonra sorar: —"Onlar, Tanrı'nın hilesine karşı kendilerini güvenlikte mi görüyorlardı?" (A'raf: 99.)

Sonra şöyle der:

—"Tanrı'nın düzenine karşı, yalnızca zararlı çıkan bir toplum kendisini güvenlikte görür."

Yine Kur'an'ın "Tanrısı" herkese şunları duyurur:

—"... De ki: 'Tanrı, hile yapmakta, herkesten daha hızlıdır.' (Yunus: 21.) Bunun tam karşılığı olan sözlere, "Tanrı"ya yakıştırılmadığı için Diyanet'in resmi çevirisinde, kendi anlamının dışında bir anlam verilmiştir. Bu, hep yapılır.

—"Onlar hile yaptılar; Tanrı da hile yaptı. Tanrı, hile yapanların en hayırlısıdır." (Alu İmran: 54.)

—"... Onlar hile-tuzak kurarlar. Tanrı da hile-tuzak kurar. Tanrı hile-tuzak kuranların en hayırlısıdır." (Enfal: 30.)

Muhammed de "inanır"larını, "inanmaz"larıyla savaşa yöneltirken şu öğüdü verir:

— "El hambu hud'atun = savaş hiledir." (Bkz. Buhari, e's-Sahih, Kitabu'l-Cihad/ 157; Müslim, e's-Sahih, Kitabu'l -Cihad / 17-18, hadis no: 1739-1740.) Muhammed, bu öğüdü vermekle kalmamış, kendisi uygulamış ve uygulatmıştır da. Nicelerini, örneğin bir ozanı, Ka'b ibn Eşref'i, "hile" yaptırarak, tuzak kurdurarak öldürtmüştür. (Buhari'nin de içinde bulunduğu hadis kitaplarında yer alan olay için bkz. Tecrîd, Diyanet Yay., hadis no: 1578.)

İslam Şeriatı, tüm dünyayı bir savaş alanı görür. Bu savaş, "İslam inanırları"yla "inanmazlar" arasındadır. Şeriat, güçleninceye dek, "mümaşat" yolunu, yani "birlikte barış içinde bulunma"yı kullanır. Bu da bir çeşit "hile"dir. Ama güçlenince, iki yoldan birinin seçilmesini ister insanlardan:

— Ya ölüm,

— ya da İslâm.

İnanç ve düşünce özgürlüğünün soluğu kesilmiştir o zaman. İslam, hiçbir "din"i "din" olarak tanımaz. Kur'an'ın "tanrı"sı: "Tanrı"nın dininden başka bir din mi istiyorlar? (Yani hiç olur mu?)" diye sorar. (Alu İmran: 83.) sonra: "kim İslam'dan başka bir din isterse, onunki kabul edilmiyecektir hiçbir zaman?" der. Ve yine şöyle açıklamada bulunur: "Tanrı katında din, kuşkusuz, yalnızca İslam'dır." Güçleninceye dek şöyle demiştir: "Senin dinin sana, benim dinim bana." (Kâfirûn: 6.) "dinde zorlama yoktur..." (Bakara: 256.) Güçlendikten sonraysa, inanmazlar gösterilerek Müslümanlara şu buyruk verilmiştir:

— " ... Onları nerede bulursanız orada öldürün!" (Bkz. Bakara 191; Nisâ: 89, 91; Tevbe: 5.)

İran'da mollalar, Şah'a karşı, sol kesimle "mümâşat" yapmıştır (barış içinde birlikte yürümüştür, Şah'a karşı birlikte savaşmıştır). Ama ne zaman ki güçlenmişlerdir; daha önce "ittifak" kurduklarına ne yaptıklarını herkes bilir. Mollalar, İslam Şeriatı'ndaki "hile" yöntemini kullanmışlardır.

Ülkemizdeki "molla"ların, din çevrelerinin, "çifte standart olmasın", "demokrasi, inanç ve düşünce özgürlüğü" diyerek sol kesimin karşısına çıktıkları, birçoklarını istedikleri çizgiye getirmeyi başardıkları ve Türk Ceza Yasası'nın 141, 142. maddeleriyle birlikte 163. maddesinin tartışıldığı şu sıralarda bunların bilinmesinde, unutulmamasında yarar var. "Görüş"lerin soluğu kesilmesin diye...

Ekonomi ve Politikada Görüş
Şubat 1990, sayı 39

163. MADDENİN KALDIRILMASI

141. ve 142. maddelerle birlikte 163. madde de kaldırılsın. "Düşünce suçu" diye bir şey istenmiyorsa, bu maddelerin tümünün kaldırılması istenmeli ve sağlanmalı.

"Demokrasi" için, "düşünce özgürlüğü" için bu gerekli, zorunlu. 141. ve 142. maddelerin kaldırılması istenirken, "163. madde kalsın." denemez, denirse "çifte standart olur...

Böyle dene geldiğini biliyoruz. Yani böyle diyenlerin bulunduğunu, dahası az olmadığını...

Bu savın bir gelişmesi var; öyküsü var. Sağ kesimdeki "molla"lar, bir kesim "sol"la "ittifak" girişimleri ve bunu, sonunda başarmaları... Bu yazıda, bunlar üzerinde durulacak değil.

"163. madde kaldırılsın" denirken neyin "olmayacağı"nı belirlemek gerekir. En başta bu yapılmalı. Şu sorunun karşılığı bulunmalı burada:

— 163. maddenin "hükmü" kaldırılabilir mi?

163. Maddenin hükmünü kaldırmaya meclisin gücü yetmez:

Bu, şaşılası gibi gelebilir. Ama gerçek.

Bir düşünelim:

163. madde ne tür bir hükmü içine alıyor?

Bilindiği gibi, bu madde: "laikliğe aykırı olarak... " diye başlar. Ve "laikliğe aykırılıklar"ı bir takım ceza hükümlerine bağlar. Bu madde hükmünün kaldırılması demek, "laikliğe aykırılığın serbest bırakılması" demektir. Bunu, yasama organı, yani TBMM yapabilir mi? Yapamaz; çünkü:

Yasama organı, "DEVLET"in "3 erk"inden biridir. Devlet, bu gücünü, "laikliğe aykırılık" eylemini "serbest bırakmak"ta kullanamaz. "Laik" olmasaydı kullanabilirdi. Ama herkesin bildiği gibi "la-

ik"tir. (Anayasa, Madde: 2.) Bu nitelik "değiştirilemez" ve "değiştirilmesi önerilemez'' (Anayasa, madde: 4.)

Konu, bu denli açık. Tartışması bile olmayacak ölçüde...

Demek ki "kaldırılsın" denen madde hükmü, "kaldırılamaz". Tüm Partiler biraraya gelse bile, buna güç yetirilemez. "Şeriatçı bir darbe" olmadıkça...

Devlet, hem "laik" olacak; hem de "laikliğe aykırılığın serbest olması" için "irade" gösterecek; gücünü kullanacak. "İsteyen laikliğe aykırı görüş ileri sürsün, bu doğrultuda davransın, partisini kursun, yapabiliyorsa gelsin, iktidar olsun. Olabiliyorsa Şeriat devleti kurulsun..." diyecek!!! Olmaz, olamaz böyle şey. Devlet, "laik" olarak "laikliğe aykırılığı serbest bıraktığı" zaman, "laik olma niteliğini yitirir. Ayrıca da, "Kendi yıkıcısı"nı kendi elleriyle hazırlayamaz.

Ve böyle bir şey istenemez de, Onun için 163. maddenin kaldırılması istenemez. Ne "insan haklarını" savunma adına istenebilir; ne "hukuk" adına istenebilir, ne "demokrasi" adına istenebilir; ne de "Çağdaşlık" adına istenebilir.

"İnsan hakları"nı savunma adına istenemez:

İstenemez çünkü: "Laikliğe aykırılığı serbest bırakmamak", en geniş anlamıyla "insan hakları"nı güvence altına almanın bir gereğidir. Laikliğin olmadığı yerde, "insan"ın temel "hak"larından olan "düşünce özgürlüğü", "inanç özgürlüğü" olamaz.

Ayrıca: 163. maddenin yasakladığı "Şeriat iktidarı"nda "insan hakları"nda değil; "İslam'a inanan insan hakları"ndan sözedebilir olsa olsa.Bu da tam değil; bir ölçüde... Çünkü İslam Şeriatı, İslam "fıkh"ı, İslamdan başka hiç bir "din"i "din" saymayanın yanında, "ırk ayrımı" yapar (Kur'an'a göre: Tek muhatap ırk Arap'tır, Araplar içinde de En'am/ 92'ye, Şûrâ/7'ye göre de "Mekke ve cevresi"nde bulunanlardır.); "soy-sop ayrımı" yapar (hadislere ve fıkha göre: "en üstün olan, Kureyş Kabilesi"dir.); "mezhep ayrımı" yapar (Şiilerin etkin olduğu yerde sünnilere, sünnilerin etkin olduğu yerdede şiilere ve ötekilere değer verilmez.); " Müslüman ayrımı" yapar ("dindar"ı varken, dinde biraz zayıf olanın değeri yoktur.)... Muhammed'in kendi arkadaşları

arasında bile ayrım yapmış; dahası bir kesim öbür kesimle kıyasıya savaşmış, 656 yılında bir savaşta bile (Cemel Savaşın'da) iki kesimden 15 bin kişi öldürülmüştür. Bu tür savaşlar, öldürmeler, İslam şeriatının egemen olduğu yüzyıllar boyu olmuş süregelmiştir.

İslam Şeriatı, "insan"ın en temel "Hakkı"olan "yaşama hakkı"nı elinden alır kendi ölçüleri içinde. Ve kendi inanırlarına, "inanmazlar" gösterilerek:

–Nerede bulursanız, orada öldürün!" der. (Bkz. Bakara: 191; Nisâ: 89,91; Tevbe: 5.)

"İnsan Hakları" yaşıyabilir mi böyle bir ortamda? Bu "terörlerin terörü" ortamında?!

"İnsan Hakları" için evrensel nitelikte, "uluslararası" kabul edilmiş "bildirge"ler var. Bunlardan hangisi böyle bir ortama "evet" diyebilir? Hangi maddesi hangi hükmü?!!

"Hukuk" adına da istenmez

İstenmez çünkü: "Laikliğe aykırılığı", ne ülkemizdeki hukuk sistemi benimser; ne de "hukukun genel ilkeleri" buna uygun. 1982 Anayasası bile kesin olarak "laik" dediği devletin bu niteliğini, sağlam güvenceye bağlayan hükümler içeriyor. "Yaptırımı"ysa Türk Ceza Yasası'nda. Ve işte 163. maddesinde.

Ayrıca Türkiye Cumhuriyeti'nin 2 numaralı yasası olan bir Hiyaneti Vataniye Yasası var. Türk Ceza Yasası'nın 163. maddesiyle yasaklananlar, bu yasada "vatan hainliği" sayılmıştır. Yaptırımı da: İdam ve bu yasa, bugünde geçerli. Türk Ceza Yasası'ndaki 163. maddenin kaynağıdır bu yasa.

Laiklik, insanlığın ileri uygarlığı ve gelişmişliğiyle yakından ilgilidir. Ulaşılmış olan bir aşamadır. "Hukukun genel ilişkileri"yle içiçe olan, ayrılmaz nitelikte bulunan bir aşama... Bu aşamadan geri dönülmez. Geri dönülmesi de istenemez. Hele "hukuk" adına...

Kaldı ki, yukarıda da değinildiği gibi, İslam Şeriatı, kendi ölçüleri dışında hiçbir hakka yer vermeyen bir hukuksuzluk düzenidir. Adam öldürmenin türlü biçimlerinin, türlü işkencelerin de bulunduğu bir düzen... Başlı başına bir terör mekanizmasıdır. 163. maddeyle yasaklanan mekanizma işte budur. Bu maddenin kaldırılmasını istemek,

bu mekanizmaya "serbestlik" vermektir.

"Demokrasi" adına da istenmez

İstenmez çünkü: 163. madde, demokrasiyle hiç bir biçimde bağdaşmayan bir eylemi "laikliğe aykırılık" niteliğindeki eylemi yasaklıyor.

Yine bu meddeyle yasaklanan "Şeriat" düzeni "demokrasi" için bir ölümdür.

Bu konuda yeterli bilgi almak isteyenler, "yüzyılımızın kitabı" nitelikteki kitabın, Şeriat ve Kadın'ın yazarı, arı-duru bilim adamlığıyla yürekliliğin örneğini veren değerli insan Prof. Dr. İlhan Arsel'in, bir hukuk anıtı niteliğindeki "Teokratik Devlet Anlayışından Demokratik Devlet Anlayışına" adlı kitabını okuyabilirler. Ve okumalıdırlar.

163. maddenin kaldırılmasını istemek, "demokrasi"yle bu maddenin yasakladığı şeyin ne olduğunun bilincinde olanların tüylerini ürpertmeye yeter sanırım. Elverir ki ikisi de iyi bilinsin.

"Çağdaşlık" adına da istenemez:

İstenemez çünkü: Laiklik, çağdaşlığın en "olmazsa olmaz" larındandır.

"Çağdaşlık"ta, "laikliğe aykırılık" eylemi hoşgörülmez. Çünkü bu eylemin hoşgörülmesi, "düşünce ve inanç özgürlüğünü yok etme" eyleminin hoşgörülmesiyle eşanlamlıdır.

Hele "Şeriat" sözkonusu olunca... Şeriat'ın "İktidar" olmasına kapı açmak, insanı, "orta çağ karanlığı"na hapsetmenin yani sıra, insan boğazlamanın, işkencenin bir sistem durumuna geldiği düzen için "buyursun, olabilirse iktidar olsun!" demektir."Çağdaş" insan bunu diyemez.

"MOLLA" başlıklı yazıyıda okuyacaksınız derginin bu sayısında. Bu yazıyı yazdığım zaman, Prof. Dr. Muammer Aksoy, daha öldürülmemişti.

163. maddenin kaldırılması istemine karşı sürekli savaşmış olan

bu hukuk ve bilim adamının öldürülmesinden sonra, sağ kesimden şimdilik "mümaşat"çı davranan kimi "molla" ile, sol kesimden kimileri, "terör"e karşı "ortak bir bildiri" yayımladılar. (7. 2. 1990 günlü gazetelerde.) Bence bu "ittifak"ın "terör"e karşı olmak yönünden hiç, ama hiç bir önemi yoktur. Çünkü, sağdaki "Molla"ların savundukları düzen, İslam'dır. İslam Şeriatı'dır. Bu düzenin, kendini güçlü bulduğu zaman, baştan sonra bir terör durumunu aldığıysa, kimsenin yadsımayacağı bir gerçek. "Terör"le "terör"e karşı çıkabilirler mi?

Ne var ki, "çağdaş"lığımızdan kimileri, "mollalarla ittifak"ta direnmekteler. Bence yanlış bir yoldur bu Unutulmamalı ki, İran'da da bu yola gitmişlerdi ve durum şimdi ortada.

Kısacası: 163. maddenin yasakladığına, "düşünce suçu" demek, "özgürlük düşmanlığı"yla "terör"le "cinayet"lerle "düşünce"yi birbirine karıştırmaktadır bence.

Sosyal Demokrat
Şubat 1990, Sayı 22

İSLAM ÖNCESİ DÖNEMDE "KIZ ÇOCUKLARININ DİRİ DİRİ GÖMÜLDÜĞÜ" YALANI

Tekvîr Suresinin 8. ve 9. ayetlerinde bir değinme. Bu ayetleri, Hamdi Yazır, biraz duygusal olarak, dilimize şöyle çevirir:

— "Ve o diri gömülen, hangi günahla öldürüldü? Sorulduğu vakit." *(Bkz. Yazır, Hak Dini Kur'an Dili, 1962, 8/5593.)*

Diyanet'in resmi çevirisinde de ayetlerin anlamı şöyle:

— "Kız çocuğun, hangi suçtan öldürüldüğü kendisine sorulduğu zaman."

İslam'ın "kadın"a nasıl "üstün yer ve değer verdiği"ni anlatan İslamcılar, ikide bir de şöyle derler:

— "Cahiliyet (İslam öncesi) döneminde, kadına değer verilmediği için, kız çocukları diri diri gömülürdü. İslam gelince, kadına üstün yerini verdi ve kız çocuklarını diri diri gömme geleneğini de ortadan kaldırdı..."

Bir kez İslam Şeriati, "kadına üstün yeri verdiği"nden, "kadın hakları"ndan sözedemez. Edemez çünkü:

1- Kur'an'ındaki "kadın"la ilgili ayetler, hep kadının zararına, kadını küçültücü doğrultudadır. Örnek:

— Bakara Suresinin 228. ayetinde: "Erkeklerin, kadınların zararına, onlardan üstünlüğü (derece) vardır." deniyor.

— Kur'an'ın "Tanrı"sı, hep "eril" sözcüklerle ("huvella- hu..." gibi) anlatılır. Sözcükler, bu "Tanrı"nın "erkekliği"ni anlatır niteliktedir. Onun için de "erkek"lerin "üstün" ve "kadın"ların "aşağı (dahası aşağılık)" görülmesi doğaldır.

— "Erkek"lerin "derece"lerinin, "kadınların zararına" olacak biçimde "üstün" olduğunu anlatan "ayet"le ne demek istendiğine ilişkin "tefsir"lerin, "fıkıh"ların yazdıkları, gerçeği çarpıcı biçimde sergiler:

Örneğin Fâhruddîn Râzî şöyle der: "Erkeklerin derece üstünlükleri. Erkeklerin kadınlara karşı birçok üstünlükleri vardır: Birincisi: Erkek, akıl yönünden üstündür. İkincisi: Diyette *(öldürme olayındaki kurtulmalıkta)* erkeğin üstünlüğü vardır. *(Kadın için ödenecek diyet,*

erkek için ödenecek diyetin yarısı kadardır.) Üçüncüsü: Miras konularında erkeğin üstünlüğü vardır. Dördüncüsü: Devlet başkanı ve kadı (yargıç) olmaya elverişlilikte ve tanıklıkta erkeğin üstünlüğü vardır. Beşincisi: Erkek, kadının (karısının) üstüne evlenebilir, cariye alabilirken kadının böyle bir hakkı yoktur. Kocasının üstüne evlenemez, kocanın cariye alıp kullanması türünden köle alıp kullanamaz. Altıncısı: Kocanın mirastaki payı, kadının mirastaki payından çoktur. Yedincisi: Koca, karısını boşayabilir, boşadıktan sonra da dönüş yapabilir. Kocasının bu eylemi, kadın istemese de gerçekleşir. Kadınsa, kocasını boşayamaz. Boşandıktan sonra da, dönüş yapamaz... Sekizincisi: Ganimette, erkeğin payı, kadının payından çoktur. Erkeğin kadına karşı üstünlüğü böylece ortaya çıkınca, kadın, erkeğin elinde güçsüz bir tutsak gibidir..."*(Bkz. F. Râzî, e't, Tefsiru'l-Kebîr, 6/95.)*

Öteki tefsirlerde de benzer açıklamalar yer alır ve kiminde, kadına karşı erkeğin daha başka ayrıcalıkları sıralanır. *(Bkz. Taberî, Câmi-u'l-Beyân, 2/275-276; İbn Kesîr, 1/271; Şevkâni, Fethu'l-Kadir, 1/237; Kasımi, Mehasinu't-te'vMl, 3/585; Tefsiru'l-Merâğî, 2/167. Ayrıca bkz. Dr. Kâmil Mûsâ, Kâmusu'l-Mer'e Derece, Beyrut, 1987, s. 15-26.)*

— Hiçbir hukuk sisteminde, ilkel hukuklarda bile olmayan bir şey var: Nisâ Suresinin 34. ayetinde, karılarının kendilerine başkaldıracaklarına ilişkin kuşkuya, kaygıya düşen kocalara şu yol gösterilmekte: "O kadınları dövün!" Ortada "suç" olmadan "ceza" verilmesi, hangi hukuk sisteminde bulunabilir? "Onları dövün!" deki ilkellik de ayrı...

Kur'an'daki "kadın" ların zararına olan "hüküm"leri sıralamaya buradaki yerimiz el vermez. Mirasta oğlana 2, kıza 1 pay verilmesi eleştirilirken, İslamcılar, İslam öncesi dönemde, "kadın"a bu kadar da pay verilmediğini, kadının, mirasta hemen hiçbir hakkı olmadığını ileri sürerler. Bunun, "gerçek"le hiçbir ilgisi yoktur. Kur'an'da, hadisler de, "kadın'a "yeni hak"lar vermek şöyle dursun, İslam öncesi haklarının birçoğunu da elinden almıştır kadının. Bu, ayrı bir yazı konusu olabilir.

2- "Hadis"lerde, "kadın" son derece aşağılanır. Hor görülen şeylerle bir tutulur, uğursuz görülür. Bu konudaki hadisleri genişçe görmek için, her bir kitabıyla karanlığın belini kıran ve aydınlara, bilim

adamlarına örnek olan Prof. Dr. İlhan Arsel'in "Kadın ve Şeriat" adlı kitap mutlaka okunmalıdır. Bu kitapta, kaynaklar da açık seçik gösterilmiştir. Kitabın sonunda bir de "indeks" vardır ve konular, kitapta kolaylıkla bulunabilir.

Kız çocukları ve İslam öncesi dönem

Şimdi gelelim "kız çocuklarını, İslam öncesi dönemde diri diri gömüldükleri" yalanına:

Böyle bir şey gerçek olamaz, çünkü:

1– Kız çocuklarının neden "diri diri gömüldükleri", Kur'an yorumlarında, hadislerde anlatılırken değişik ve çelişkili "neden"ler ileri sürülüyor:

— Kız çocukları, "yoksulluk yüzünden diri diri gömülüyordu."

— Kız çocukları, "ailelerine leke sayıldığı için diri diri gömülüyordu."

— Kız çocukları, "meleklere katılsınlar diye diri diri gömülüyordu. Çünkü Melekler de Tanrı'nın kızları diye niteleniyordu."

"Tefsir'lerde yer alan "neden"ler böyle. *(Bkz.. Râzî, 31/69.)*

Sonuncu nedenin komikliği ortada. Çelişkiside. Düşünün "Melek"lere "Tanrı'nın kızları" diye inanılıyor olacak, hem de kız çocuğu, "ailesi için leke" sayılacak. "Melek" son derece "kutsal bir varlık" görüldüğüne göre, kız çocuğu ailesi için "leke, utanç verici" olamaz. Tersine, son derece "övünç kaynağı" sayılması gerekir "kız"ın. Ayrıca, "meleklere katılsınlar" diye diri diri gömmeye niye gerek görülsün? Bunun için "ölmek" ille de gerekli görülüyorduysa "diri diri toprağa gömmek" niye? "Ölme"nin başka türlüsü yok muydu? Tüyler ürpertici cinayet niçindi?

2– İleri sürülen "neden"leri "gerçek" olduğu varsayılmış olsa, "kız çocuğu diri diri gömme" geleneğinin çok yaygın olduğunu düşünmek gerekir. "Kız"ın ailesi yoksulsa, "yoksulluk"tan; zenginse "âr *(leke, kınama konusu)*" olmasından; ayrıca "meleklere katılsın" diye; yani her durumda uğrayacağı sonuç aynı: Diri diri gömülmek. Bu

"gerçek" olsaydı, Araplarda "kız" kalır mıydı? Ve "kadın" olurmuydu?

Oysa belgeler ortaya koyuyor ki, Araplarda "kadın çokluğu" vardı.

3- "Kız çocuklarının diri diri nasıl gömüldükleri"ni de tefsirler değişik biçimde anlatmakta:

— "... Kız çocuğu 6 yaşına gelince, adam karısına: 'haydi bunu temizle, süsle, hısımlarına gezmeye götüreceğim.' derdi. Oysa çölde bir kuyu kazmıştır onun için. Kızı alıp oraya götürür; 'bak şunun içine!' der; sonra da arkasından iterek çocuğu o çukura düşürür ve üzerine toprağı döküp yığardı."

— " Ya da gebe karısının doğum günü yaklaştığında, koca bir kuyu kazardı. Ağrısı tutunca kadın o kuyunun başına giderdi, kız doğurursa içine atardı kuyunun." *(Bkz. Tefsirler, Örneğin Arapçalardan F. Râzî, 31/69; Türkçelerden Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'an Dili, 8/ 5603, 5604.)*

Araplarda, hem de "yaygın biçimde" yaşandığı ileri sürülen bu olayların olduğu apaçık yalan. Ne bir baba, ne de bir anne burada ileri sürüleni yapar. Bu tür şeyin olması, insan doğasına aykırı olduğu gibi, hayvanlarda bile görülmez. İlkellerde, "çocukların Tanrılara kurban edildikleri"ni biliyoruz. Ama, Araplar, o sıralarda, "ilkellik" dönemini çoktan gerilerde bırakmışlardı. İslam döneminden daha ileri bir uygarlığa sahiptiler. Bunun tersine, yalanlar uydurulmuş olsa da... Kaldı ki burada sözkonusu olan "Tanrı'ya kurban" da değil. Aktarmalarda da bu ileri sürülmüyor. Yani "kız çocuklarının, Tanrılara kurban etmek için diri diri gömüldükleri"nden sözedilmiyor. Böyle bir şey, yani "çocuğu Tanrı'ya kurban etme" de hangi dönemde ve nerede yaşanmış olursa olsun; "çok yaygın" değil, tek tük olurdu. "Tanrı'ya kurban etme" durumu da sözkonusu olmayınca, işin mantığı büsbütün ortadan kalkıyor. "Kız çocuklarının yoksulluk için, ya da leke sayıldığı için... diri diri gömüldüklerini" ileri sürmek ve bunu kabul etmek, "annelik, babalık" ne demek; bilmemektir. Ayrıca "insan"ı, insanın doğasını tanımamaktır. İnsanlar, ileri sürülen türden şeyi yapmış olsalardı, türlerini sürdüremezlerdi.

4- Araplarda, "kız çacuklarını diri diri gömme" geleneği bulunsaydı, İslam öncesinin Arap şairlerinin şiirlerinde de dile getirilirdi. Hem de yaygın olarak yer alırdı şiirlerde. oysa bu yok.

Tefsirler, Ferezdak'ın iki dizesi üzerinde durur. Ne var ki, tefsirlerde bu iki dizi de hep aynı sözcüklerden oluşmuyor. İki dizi de değişik biçimde yer alıyor. *(Karşılaştırarak bkz. Arapçalardan Taberi, Câmiu'l-Beyân, 30/46; F. Râzî, 31/69; Türkçelerden Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'an Dili, 8/ 5604.)*

Dizelerin değişik olması gözönünde tutulursa, sonradan uydurulduğu bile düşünülebilir. Kaldı ki, Ferezdak'ın olduğu ileri sürülen bu iki dize, bize "kız çocuklarının diri diri gömüldüklerini" açık açık anlatıyor. Kimi tefsirde yer alan biçiminde dizeler şu anlamda:

— "Bizden öyle kimse çıkmıştır ki VÂİDAT'ı önlemiş ve VEÎD'i diriltmiştir de artık kimse VEÎD olmamıştır." *(Bkz. F. Râzî ve Hamdi Yazır.)*

Hamdi Yazır, "VÂİDAT"a, "çocuklarını gömen vaideler (anneler)" anlamını veriyor. Sözcüğün kökü olan "ve'd" eğer "gömme"yse, "nasıl bir gömme"dir; belirtilmiyor. H. Yazır da yalnızca "gömme" anlamını veriyor; "diri diri gömme" demiyor. Varsayalım ki buradaki "gömme", tefsirlerde anlatılan türden "diri diri gömme"dir; o zaman dizelerdeki "VÂİDAT" niye? Bu sözcük, "çocuklarını diri diri gömen anneler" demekse, tefsirlerde anlatılana uymuyor. Çünkü tefsirlerde, "kız çocuklarını diri diri gömen"in "anneler" değil; "babalar" olduğu anlatılıyor. Bir başka terslik de şu: Tüm tefsirlerdeki biçimlerinde, dizelerde "gömülen"i anlatmak için "veîd" sözcüğü yer alıyor. "Veîd"se eril (erkeğe ait) bir sözcüktür. anlatılan eğer "kız çocuğun diri diri gömülmesi"yse niye dişili olan "veîde" ya ayetteki gibi "me'ûde" yer almıyor? Yani şiirde, "gömülen"in "dişi" değil; "erkek" olduğu anlatılıyor. Bundan, "kız çocuklarının diri diri gömüldükleri" anlamı çıkarılabilir mi? Elbette ki hayır.

Muhammed'in şöyle bir hadisi var:

— 'Vâid de, mev'ûde de cehenemdedir." *(Bkz. Ebu Davud, Sünen, Kitabu's-Sünne/18, hadis no: 4717.)*

Sözcükleri, İslam dünyasındaki anlamıyla dilimize çevirelim:

— "Kız çocuğunu diri diri gömende, diri diri gömülen kız çocuğu da cehennemdedir." "Adalet anlayışı"na bakın siz!

— "Kız çocuğunu diri diri gömen kimsenin CEHENNEME gitmesini anladık. ama o zavallı kız çocuğunun cehennem de işi ne, o niye cezalandırılıyor?" diye sorabilirisiniz. "kız çocuğunun, zulme uğra-

mış olanın ve de kadının hakkı. İslam'da böyle mi korunuyor?" diye de ekleyebilirsiziniz. Ama bu alanda kafa yormaya gerek yok. Nasıl olsa hepsi bir "yalan" üstüne kurulu.

Sosyalist Birlik
Mart 1990, Sayı 11

İSLAMCI NEDEN "İNTİKAMCI"DIR?

10 Şubat 1990 günü kimi gazetelerde (örneğin Cumhuriyet'te), Hamaney'in, Salman Rüşdi'ye ilişkin bir açıklaması yer aldı. Tahran Radyosu'nun yayınladığı bir habere göre, Hamaney, eski dini lider Humeyni'nin, Rüşdi hakkında verdiği "ÖLÜM FETVASI"nın geçerli olduğunu açıklayıp yerine getirilmesini istemiştir.

Bu, "İslamcı intikamı"nın nice örneklerinden biridir.

İslamcı, her zaman "intikamcı" olur. Bu, İslam'ın özünden, Kur'anından, "hadis"inden, tarih boyunca süregelen geleneğinden kaynaklanır. Yahudilik'te olduğu gibi...

"İntikam", bilindiği gibi, "öç" anlamındadır. Öfke, kin, hınç ürünüdür.

"Öfke (gazap)" dolu, "kin" dolu bir "Tanrı" düşünebilir misiniz? Etnoloji bize kesin olarak bildirir ki, ilkellerde bu vardır. Yine araştırmalar gösterir ki, bu tür "Tanrı" anlayışı, ilkellerden Yahudilik kaynaklarına, başta Tevrat'a, yorumlarına, oradan da Kur'an'a ve İslam'ın bütününe geçmiştir. Kur'an'da tam 4 kez, Tanrı için "zü'ntikam", yani "intikam sahibi, intikamcı" deniyor. Diyanet'in resmi çevrisinde de "öcünü alır", "öcalıcı", "öcalan", "öcalabilen" anlamları verilmiştir. (Bkz. Alu İmran: 4; Maide: 95; İbrahim: 47; Zümer: 37.)

Bir ayetin Diyanet'in resmi çevirisindeki anlamı şöyledir:

— Sakın, Allah'ın peygamberlerine verdiği sözden cayacağını sanma! Doğrusu Allah, Güçlü'dür, Öc alan'dır." (İbrahim, ayet: 47.)

Bu ayet, "peygamber"lerin de "intikam" istediklerini, "Tanrı"nın, buyruklara karşı gelenlerden "intikam" alacağına "söz verdiğini" ve bu "sözünden de caymıyacağı"nı, Tanrı'nın hem "Güçlü", hem de "Öcalıcı" olduğunu açık seçik anlatıyor.

Secde suresinin 22. ayetinde de şöyle denir:

— "Rabbinin ayetleri kendisine hatırlatılıp da onlardan yüz çeviren kimseden daha zalim var mıdır? Şüphesiz, suçlulardan öc alacağız."

"Rabb"in, yani "Efendi Tanrı"nın, "suçlu"lardan, "günahlı"lardan öc alacağını bildirdiği anlatılırken, "Biz kesinlikle, onlardan öc alaca-

ğız ya da öcalıcılarız)" dediği, iki ayette daha anlatılmakta: Zuhruf, ayet: 41; Duhan, ayet: 16.

"Tanrı"sının "öcalıcı", "peygamber"inin "öcalıcı" diye sunulduğunu görüyoruz. "Tanrı"sı, "peygamber"i öyle olur da, "mü'min"leri, yani "inanır"ları öyle olmaz mı?

İslamcı, bunun için "intikamcı"dır işte.

"Tanrı için sevmek, Tanrı için kin beslemek", İslam'ın temel ilkelerinden biridir. Muhammed'in, bunu dile getiren sözlerine dayanır bu.

Muhammed şöyle der:

— "İşlerin en üstünü, Tanrı için sevmek ve Tanrı için öfkelenip kinlenmektir." (Bkz. Ebu Davud, Sünen, Kitabu's-Sünne/3, hadis no: 4599)

Bir başka kez de Muhammed'in şöyle dediği görülür:

— "İçinizden kim bir MÜNKER görürse, eliyle onu değiştirsin; gücü yetmiyorsa diliyle onu değiştirsin. Buna da gücü yetmiyorsa kalbiyle kinlensin..." (Bkz. Müslim, e4s-Sahih, Kitabu'l-İman/ 78, hadis no: 49; Ebu Davud, Sünen, Kitabu's-Salat/248, hadis no: 1140; Tirmizi, Sünen, Kitabu'l-Fiten/11, hadis no: 2172.)

Buradaki "münker"in anlamı "tanınmayan, benimsenmeyen şey"dir. Demek ki Muhammed, her müslümana şu görevi veriyor:

Müslüman kişi, İslam Şeriatı'nca "tanınmayan, benimsenmeyen bir şey"mi gördü; hemen "elini", yani "yumruğunu" kullanacak. Diyelim ki yumruğu yeterli olamadı, bununla karşı çıkamadı; "diliyle" karşısına çıkacak. Kötüleyecek, kınayacak, aleyhte propaganda yapacak. Diyelim ki ortam buna de elverişli değil. O zaman da "kalbiyle" yönelip "kin besleyecek".

İslamcı ortamı elverişli bulana dek "kin besler" karşısında olduğu kimseye, duruma, düşünceye, davranışa. Ve "intikam" için zamanını kollar. Bu, kendisine verilmiş bir görevdir.

İslam'ın "Tanrı"sı, "intikam"ı, kimi zaman "bu dünya"da, kimi zaman da "öbür dünya"da yani, "ahiret"te alacağını bildirir. Her ikisinde de durum korkunç olarak bildirilir. Hele "ahiret"te "işkence" olacağı da anlatılır. "Ölüm yok, sürekli işkence var." En sadist insanın bile kabul edemeyeceği türden bir "azap (işkence". Bunu anlatan ayetlerle doludur Kur'an.

Demek ki İslam'ın "Tanrı"sı, "intikam" alırken "işkence"siz ol-

muyor "intikam"ı.

İslamcı böyle bir eğitimle eğitilmekte. Yani İslamcı da "işkence"yi, doğal bulur ve "intikam"ın doğal gereği sayar. Bu durumda İslamcıdan beklenebilecek tutum, bu doğrultudadır. Başka bir deyişle, İslamcı, "Tanrı için intikam" alacağı kimseye "işkence" uyguladığı zaman, "kutsal görev"ini yerine getirmekte olduğuna inanır. Karşılığında, "Tanrı'dan sevap, mükafat" alacağını düşünür. Çoşkulanır bundan.

Muhammed'in "işkence"yi yasakladığını anlatan hadis de var. (Bkz. Buhari, e's-Sahih, Kitabu'l-Megazi/30; Ebu Davud, Sünen, Kitabu'l-Cihad/120, hadis no: 2667.) Ama, yasaklandığı bildirilen şey, işkencenin yalnızca bir biçimidir: "Müsle" denir bu biçime. Vücudun kimi organlarını, özellikle de burnu, kulakları kesmek, gözleri oymak anlamında. "Yüzü dümdüz etmek".

Kaldı ki Muhammed'in kendisi de "müsle (işkence)" yaptırmıştır:

Muhammed'in Ureynelilere yaptırdığı işkence:

Ukl, Ureyne kabilelerinden bir kaç (7-8) kişi, Medine'ye gelmişler; biraz hastalanmışlardır. Kır insanları olduğu için Medine'nin havası kendilerine yaramamıştır. Muhammed'e başvururlar. Muhammed, "tedavi" için kendilerine "deve sütü" ile "deve sidiği" içirir Sonra da "zekat develeri"nin bulunduğu yere (kırlara) gönderir. Burada da "deve sütü" ve "deve sidiği" içeceklerdir. Kırda iyileşir adamlar. Sonra develerin çobanını öldürürler; develeri de önlerine katıp götürürler. Muhammed bunu (her nasılsa) öğrenir. Onların ardından, yakalasın diye adam gönderir. Sonunda katil ve hırsızların tümü yakalanır. Ve Muhammed'in verdiği ceza:

Muhammed, yakalananların ellerini, ayaklarını kestirir; gözlerini oydurur ve Harre denen (son derece sıcak) yere attırır. Adamlar sızlanırlar, su isterler. Su verilmez. Adamlar taşları kemirirler. Ve sonunda ölürler. (Buhari'nin 7 yerde ve 9 yoldan aktarıp yazdığı bu hadis için bkz. Buhari, e's-Sahih, Kitabu'z-Zekat/68; Tecrid, h. no: 172; Müslim, e's-Sahih, Kitabu'l-Kesame/9-14,h. no: 1671; Ebu Davud, Sünen, Kitabu'l-Hudud/3, hadis no: 4369.)

Muhammed'in uygulattığı bu korkunç işkence, Maide suresinin

33. ayetine dayandırılır. (Bkz. Aynı kaynaklar) Bu ayetin, Diyanet'in resmi çevirisindeki anlamı şöyledir:

"Allah ve peygamberleriyle savaşanların ve yeryüzünde bozgunculuğa uğraşanların cezası: Öldürülmek veya asılmak yahut çapraz olarak el ve ayaklarını kesilmesi ya da yerlerinde sürülmektir. Bu, onlara dünyada rezilliktir. onlara ahirette büyük azab vardır."

"İşkence"yi Muhammed yaptırmış olunca, İslamcı kişi, "insanlık dışı" bulmaz kuşkusuz. "Haklı" bulur. Bugünkü İslamcıların üreyip yetişmelerinde en başta rol oynayanlardan Babanzade Ahmed Naim (1872-1934. Bkz. ismail Kara, Türkiye'de İslamcılık Düşüncesi, İstanbul, 1987, 1/273-308) de olayı haklı buluyor; savunuyor. olay nedeniyle şöyle diyor:

—"Biz müslümanlarca, Peygamberin yaptığı şey ne olursa olsun; doğrudur. Tanrı hoşnutluğuna da uygundur..." (Bkz. Diyanet yayınlarından Sahih-i Buhari Muhtasarı Tecridi Sarih Tercemesi, 173. hadisin açıklaması.)

Kısacası: Birşeyin "insanlık dışı" olması, İslamcının umurunda değildir. Elverir ki "islam dışı" olmasın. "İntikam"a, "Tanrı için işkence etme"ye de böyle bakar İslamcı.

Emeğin Bayrağı
3 Mart 1990, Yıl 3, Sayı 23

VE KADINA DAYAK

İslam'ı savunanlar hep şöyle derler:

— "İslam, insanlık dinidir. İnsan haklarına önem verir. Kadını da yüceltmiştir..."

Birçokları İslam'ın kendisini bilmedikleri, tanımadıkları halde, yapılan propagandalara ya da kendi kafasında oluşturduğu İslam'a göre konuşur. İslam'ın kendisine, içyüzüne bakıldığı zamansa gerçek ortaya çıkar.

İslam Şeriatı, "din" ayrımı yapar; kendinden başka bir dini tanımaz. (Örneğin bkz. Âlu İmran: 19, 83, 85) "Irk" ayrımı yapar; Arap toplumuna seslenir. (Örneğin bkz. Meryem: 97) Bu nedenle Kur'an'ın "Arapça" olarak gönderildiğini bildirir. (Örneğin Bkz. Yusuf: 2; Ra'd: 37; Tâhâ: 113; Şûrâ: 7; Nahl: 103) "Oymak (kabile)" ayrımı yapar; hukukunda, "Peygamber"inin diliyle, "HALİFELİK" kurumunu yalnızca "Kureyş Kabilesi"ne verir. (Örneğin bkz. Ahmed İbn Hanbel, 5/220-21.) "Kent-yöre" ayrımı yapar; Kur'an ve "peygamber"in yalnızca "Mekke ve çevresi"ni uyarmaya yönelik olduğunu bildirir. (Bkz. En'an:92 Şûrâ: 7) "Zengin-yoksul" ayrımı yapar; "nimet"leri "Tanrı'nın bölüştürdüğü"nü, işçinin, çalışanın yanında, bunları çalıştırsınlar diye herzaman "patron"un da bulunması gerektiğini, "Tanrı"nın kimi insanlara karşı "derecelerle üstün kıldığını" anlatıp aşılar. (Örneğin bkz. Zuhruf: 32.) Yani "zengin"den, "patron"dan yana ağırlığını koyar. Ganimetleri paylaştırırken de, "peygamber"i eliyle bunu yapmıştır. (Buhari'nin de yer verdiği ilgili hadisleri, Diyanet Yayınlarından Tecrid'de görmek için, 1040, 1296, 1299-1303. nolu hadislere bkz.) "Müellefetü'l-Kulûb" (gönülleri İslam'a kazandırılmak istenenler) adını verdiği kimselere, "müslüman" olsunlar ya da bu dinde kalsınlar diye "ganimet"ten rüşvet verdiği gibi, zengin olmalarına bakılmaksızın, "zekat"tan da rüşvet vermiştir. (Bkz. Tevbe: 60.) "Efendi-Köle" ayrımı yapmıştır, insanların bir kesimini "alınan-satılan mal" durumuna sokmuştur. (Kur'an da sayısız ayetiyle.) Ve "cins" ayrımı yapmış, "erkeği kadına derece ile üstün kılmıştır." (Örneğin bkz. Bakara: 228.)

Bakara Suresindeki "derece"yle anlatılmak istenenin ne olduğu-

nu, Kur'an yorumcuları ve İslam hukukçuları açıklarlarken şu görüşleri savunmuşlardır:

"Erkek kadından birçok yönden üstündür:

1- Erkeğin akılca üstünlüğü vardır.

2- Diyette (kurtulmalıkta) üstünlüğü vardır.

3- Miras konularında üstünlüğü vardır.

4- Erkek, "kadı (yargıç)", hükümdür olur, kadın olamaz. Erkek tanıklığa da daha elverişlidir.

5- Erkek, kadının üstüne evlenebilir. Dilerse karısının, karılarının üstüne cariye de alabilir. Kadın için kocasının üstüne evlenmek gibi bir hakkı yoktur.

6- Mirasda erkeğin payı daha çoktur.

7- Erkek kadını boşayabilir; kadın erkeği boşayamaz. Erkek karısını boşadıktan sonra da süresi içinde dönüş yapabilir, kadının bu yönde bir hakkı yoktur.

8- Erkeğin ganimetten payı, kadınınkinden çoktur..." İslam dünyasının ünlü ve en yetkili Kur'an yorumcularından Fahruddin Râzî böyle sayar. (Bkz. F. Râzî, e't-Tefsiru'

l-Kebîr, 6/95) Öteki yorumcular da benzer sıralamalar yaparlar ve Bakara Suresinin, "erkeğin, kadından derece yönünden üstün olduğunu" anlatan 228. ayetini böyle yorumlarlar. (Bkz. Taberi, Camiu'l-Beyân, 2/275-276; Tefsiru İbn Kesîr, 1/271; Dr. Kâmil Musâ, Derece, Beyrut, 1987, s. 15-26.)

Kur'an'ın "Tanrı'sı, "erkeği kadına üstün yaptığını" duyurmakla kalmıyor; erkeklerin karılarına nasıl davranmaları gerektiğini de bildiriyor:

Dünyanın en ilkel hukukunda bile bulunmayan hüküm:

Nisa Suresinin 34. ayetinin, Diyanet çevirisindeki anlamı şöyle:

"Allah'ın kimini kimine üstün kılmasından ötürü ve erkeklerin, mallarından sarf etmelerinden dolayı, erkekler, kadınlar üzerine hakimdirler. İyi kadınlar, gönülden boyun eğenler ve Allah'ın korunmaksını emrettiğini, kocasının bulunmadığı zaman da koruyanlardır. Serkeşlik etmelerinde endişelendiğiniz kadınlara öğüt verin, yataklarında

onları yalnız bırakın, nihayet DÖVÜN! Size itaat ediyorlarsa onların aleyhine yol aramayın. Doğrusu Allah Yüce'dir, Büyük'tür."

Çeviride geçen "serkeşlik", ayetteki "nuşûz"un karşılığıdır. "Serkeşlik", Türkçe Sözlük'te şu anlamdadır: "kafa tutma, baş kaldırma."

Kur'an'ın "Tanrı"sı erkeklere şunu diyor:

—"Eğer karılarınızın size baş kaldırmalarından, kafa tutmalarından kaygılanıyorsanız, bu tutumu göstereceklerinden kuşkulanıyorsanız, şunu, şunu yapın, sonra da dövün onları."

"İslam'da kadını dövmenin bulunmadığını" savunanlar, ayetteki bu hükmü görmelidirler. Ayeti okuyup, "... ve sonunda karılarınızı dövün!" buyruğunu unutmamalıdırlar. Ve ayrıca "karılar"ın hangi "suçtan" dolayı dövülmelerinin buyurulduğunu da hak-hukuk ve adalet ilkeleri içinde değerlendirmelidirler.

Düşünün: "Kocaya baş kaldırma suçu" (!) daha işlenmemiş. Koca yalnızca bir "kaygı" ve "kuşku" içindedir. Yani, "karısının kendisine baş kaldıracağından kuşkulanıyor." İşte bu, ayetin hükmüne göre, "karıyı cezalandırmak" için yeterli görülüyor. Dünyanın hangi hukuk sisteminde olursa olsun, "suç"la "ceza" ilişkisi önemlidir. "Suç"a göre, "ceza" verilir. "Suç" azsa, "ceza" da azdır. Ve "ceza", yalnızca "suç işlendikten sonra" verilir. En ilkel hukukta bile, işlenmedik bir suçtan dolayı çeza hükmü yoktur. Kur'an'daki bu ayetteyse son derece açık ve seçik olarak bu var.

"İnsan Hakları"na ilişkin "evrensel bildirim"lerin kabul edilip benimsendiği bir dünyada, İslam Şeriatı'nı savunma çabası içinde olanlar, bu ayet hükmü karşısında da bocalıyor ve durumu kurtarmaya çalışıyorlar. Kuşkusuz, bunu yaparken son derece gülünç durumlara da düşüyorlar. Örneğin diyorlar ki:

— "Kur'an'da kadını dövme var, ama bu dövmenin bir koşulu da var: İncitmeden (eza vermeden) dövme." (Bkz. Dr. Kâmil Musâ, Mesail fi'il-Hayati'l-Zevciyye, Beyrut, 1985, s. 126)

Ayette sözü edilen "koşul (şart)" yok. Ayrıca, "incitmeden dövme" nasıl olabilir? "Ceza" için başvurulması istenen "dövme", ceza verilen kimseyi "hiç incitmeyecekse", bir anlamı kalır mı?

"Kadının incitilmeden dövülebileceğini" savunanlar, ayetteki "dövme"nin gerekçesini anlatırken, bunun bir "ilaç" olduğunu da savunurlar. "Kadını yola getirmenin bir ilacının da DÖVME olduğunu"

yazarlar. (Bkz. Muhammed Ali e's-Sabuni, Revayiu'l-Beyan Tefsiru Âyati'l-Ahkâm, 1/474-475.)

Ve düşünün Şeriat savunucuları, ilkellerdekinden daha ilkel olan hukuklarıyla uygar dünyanın karşısına çıkıp "biz de varız" diyebiliyorlar. Kur'an'larında, kocaya, daha suç işlememiş olan kadını göstererek: "döv, onu dayakla yola getir!" denip dururken bile...

Emeğin Bayrağı
17 Mart 1990, Yıl3, Sayı 24

'ŞEHVET'

Türkçe Sözlük'te "şehvet (kösnü)" için şöyle denir:

— "Erkek ve dişinin birbirine karşı duydukları istek", "istek" ama "coşkunca bir istek".

Şerif Cürcanî'nin ünlü "e't-Ta'rîfât"ında "Nefsin, kendisine yatkın olanı isterken gösterdiği harekettir." diye tanımlanır. (Bkz. "Şehvet" maddesi.) Buradaki "nefs", "öz varlık"tır, ya da kişinin "doğal eğilimi"dir.

Müslüman ahlakçıların sözlerinde "el kuvvetu'ş-şehevâniyye" (şehvet gücü, şehvete ilişkin güç.) diye bir deyim vardır. Eski Yunan düşünce dünyasındaki "erdem (fazilet)" konusundan aktarılma bilgilerle "dört ana erdem (adalet-hikmet-iffet-şecaat)" anlatılırken geçer. anlatıldığına göre, eğer kişi, "iffet" erdemini elden bırakmak istemiyorsa, "Şehvet gücü"ne tutkun olmamalıdır. (Bkz. Saduddin Teftâzânî, Telvih, İstanbul, 1310, 2/511.) "İffet", özellikle cinsel konuda "dürüstlük" diye Türkçe'ye çevrilebilir.

Kimi de "Şehvet"i "köpeksi olan ve olmayan" diye ayırır. "Köpeksi şehvet (e'ş-şehvetu'l-kelbiyye)" şehvetin hem çok aşırı olması hem de sürmesidir. (Bkz. Muhammed Ali Tehanevi, keşşâfu Istılâhatı'l-Fünûn, 1/788.) Buna göre, aşırı şehveti olan kimsede, "köpekçi (köpeklere özgü) şehvet" var demektir. (Bkz. Aynı yer.)

Muhammed'in "30 erkek gücündeki şehveti":

Buhari'nin de yer verdiği bir hadise göre, "Muhammed, günün belirli saatinde, 9 ya da 11 olan karılarını cinsel birleşim için dolaşır ve hepsiyle de birleşimde bulunur"du. Buna nasıl güç yetirebiliyordu?" sorusuna da şu karşılık verilmiştir:

— "... Ona 30 erkek gücü (30 erkeğinki kadar şehvet) verilmişti."

Bu hadis, Diyanet işleri Başkanlığı yayınları arasında yer alan "Sahih-i Buhari Muhtasar Tecrid-i Sarih tercemesi" adlı kitapta, 192. hadis olarak yer alır.

Herşeyi "mucize" gibi gösterilmeye çalışılan Muhammed'in "şeh-

vet"i ve "erkeklik gücü"de öyle sunulmuştur inanırlarına. Kimi hadis kaynaklarında da, Muhammed'de "40 erkeğinki kadar şehvet" bulunduğu belirtilir.

Kur'an'da "şehvet" tekil olarak iki kez (Bkz. A'râf: 81; Neml: 55.), çoğul olarak da 3 kez (Âlu İmran: 14; Nisâ: 27; Meryem: 59.) geçer. Kur'an'da "Şehvet" anlamında "heva"nın da yer aladığı görülür. Tekil ve çoğul olarak çok yerde ve kimi türevleriyle birlikte yer alır. Kur'an sözcükleri uzmanı Râğıb'ın ünlü "el Müfredat"ında "heva", aynen şöyle tanımlanır: "Nefsin, şehvete eğilimi." (Bkz. El Müfredat, H-V- Y.)

"Muhammed'in hevası", en çarpıcı biçimde, karılarından Âişe'nin şu sözünde dile getirilir:

— "Görüyorum ki senin Rabbin (Efendi Tanrı'n), senin HEVAN (senin şeyinin keyfini yerine getirmek) için koşuyor." (Bkz. Buhari, e's-Sahih, Tefsir/7; Tecrid, hadis no: 1721; Müslim, e's-Sahih, Rıda'/ 49, 50, hadis no: 1464. ve öt. hadis kaynakları.)

Hadiste belirtildiğine göre, Âişe bu sözü, Kur'an'ın "Tanrı"sının Muhammed'e seslenerek: "O karılardan dilediğini geriye bırakır, dilediğini öne alabilirsin..." dediği, Ahzab Suresinin 51. ayetine bir tepki olarak söylemiştir. (Bkz.Aynı kaynaklar.)

Demek ki Muhammed'in "30 erkeğinki kadar" olan "şehvet"ini dilediğince doyurması için çok özel önem veriyor "Tanrı"sı. aynı surenin 50. ayetinde, (Diyanet'in resmi çevirisiyle:) "Ey Peygamber! Mehirlerini verdiğin eşlerini (karılarını), Allah'ın sana ganimet olarak verdiği câriyeleri, seninle birlikte hicret eden amcanın kızlarını, halalarının kızlarını, dayının kızlarını, teyzelerinin kızlarını... almanı helâl kılmışızdır." deyip sayarken "kendisini Peygambere vermek isteyen inanır kadını almasını da, öteki mü'minlerden ayrı olarak ve yalnızca Peygambere özgü olmak üzere helâl kıldığını anlamakta. Ve sonunda Muhammed'e verdiği ayrıcalığın gerekçesini bildirmekte. Bu gerekçeye göre, Muhammed'in "bir zorluğa uğramaması içindir" herşey! Yani Muhammed "Şehvet"ini öylesine doyurmalı ve bu konuda güçlüklerden, engellerden öylesine uzak kalmalı ki, kendini vahye adamakıllı verebilmeli. Sağlıklı "vahiy" alabilmek için bu gerekli görülüyor. (Bu doğrultudaki yorum için Bkz. F. Râzî, e't-Tefsiru'l-Kebir, 25/220.)

Muhammed'in o "30 erkeğinki kadar" olduğu bildirilen "Şeh-

vet"ini doyurmasına "Tanrı"sı hiç mi bir sınır koymuyor?

Aynı surenin 52. ayetine bakıldığı zaman, bir "sınır" koyduğu söylenebilir. Bu ayetin, Diyanet çevirisindeki anlamı şöyle:

— "Ey Muhammed! Bundan sonra, sana hiçbir kadın, câriyelerin bir yana, güzellikleri ne kadar hoşuna giderse gitsin, hiçbirini başka bir eşle değiştirmen helal değildir. Allah, herşeyi gözetlemektedir."

O sırada Muhammed'in "karı" türünden ne kadar "kadın"ı olduğu tartışmalı. Kimine göre karı sayısı 9. (Bkz. Tefsirler, örneğin: Taberi, Camiu'l-Beyan, 22/21; Celaleyn, 2/111; Tefsiru'n-Nesefi, 3/310...) Kimine göre 11. (Hadislere, örneğin Tecrid'de 192 numaralı olarak yer alan hadise bkz.)

52. ayeti ele alan yorumculardan bir kesimine göre; ayette, "(Ey Muhammed!) Bundan sonra sana, cariyelerinin dışında hiçbir kadın helal değildir..."denirken Muhammed'in "karı sayısı"na bir sınır konmuş, o sıradaki karılarından başka bir karı alamayacağı bildirilmiştir. (Bkz. aynı kaynaklar.) Kimi yorumcuya göre de ayette öyle denirken bir "sınır" konmuş oluyor, ama bu sınır, 50. ayette sayılanlar yönündedir. (Bkz. F. Râzî, 25/222; Taberi, 22/21-22.)

"52. ayette, Muhammed'in karı sayısına sınır konmuştur." denirse, o zaman 50. ayette, kendisine bir güçlük çıkarılamayacağı konusundaki açıklamayla çelişmiyor mu; buna nasıl bir açıklama getirilebilecek?

F. Râzî'nin açıklamasına göre şöyle demek gerekiyor: — "Muhammed, başlangıçta vahye tam alışık değildi. O zaman kendisini vahye daha iyi verebilsin diye gönül işlerinde kendisine daha bir serbestlik verilmişti. Ama vahye iyice alışınca, buna gerek kalmadı ve sınırlama ondan sonra oldu." (Bu doğrultudaki yorum için bkz. F. Râzî, 25/222.)

Netleştirilecek olursa 52. ayette şunlar söylenmiş oluyor Muhammed'e:

— "Bundan böyle başka karı sana helal değildir. Ama dilediğin ölçüde cariyelerin olabilir. Karı değiştirmen de olmayacak. Herhangi bir karının güzelliği seni çekse, imrendirse bile yasağa uymalısın."

Oysa kendisine daha önce, "gönlünün çektiği her kadın"ı alma yetkisi verilmişti. "Tefsir"lerde, bu arada Fahruddin Râzî'de şu çok ilginç açıklamayı buluyoruz:

bir karının güzelliği seni çekse, imrendirse bile yasağa uymalısın."

Oysa kendisine daha önce, "gönlünün çektiği her kadın"ı alma yetkisi verilmişti. "Tefsir"lerde, bu arada Fahruddin Râzî'de şu çok ilginç açıklamayı buluyoruz:

— "Peygamberin gözü bir karıyı görmüş olsa da gönlü o kadına düşmüş, o kadını sevmiş bulunsa, o karı, artık kocasına haram olur ve kocasının o karıyı boşaması gerekir." (Bkz. F. Râzî, 25/222.)

Peki "sınır" konmuşsa, o sınır öylece kalmış mıdır, yoksa sonradan kaldırılmış mıdır?

Bu soruya kimi yorumcu, bu arada İmamlardan İmam Şafiî, şu karşılığı verir:

— " 52. ayetteki hüküm yürürlükten kaldırılmıştır (sınır kalkmıştır)." (Bkz. F. Râzî, 25/223.)

İyi ama "sınırlama" neyle kaldırılmıştır? Yani 52. ayetteki hükmü yürürlükten kaldıran nedir?

Kimilerine göre, ayetteki hükmü yürürlükten kaldıran bir "hadis"tir:

Muhammed'in karılarından Âişe şöyle der:

— "Peygamber, kadınlar kendisine (sınırsız olarak) helal kılınmadan ölmedi."

Bu hadis, İslam dünyasında en sağlam kabul edilen hadis kitaplarında da vardır. (Bkz. Tirmizi, Sünen, Kitabu Tefsiri'l-Kur'an/34, hadis no: 3216.) Kuşkusuz tefsirlerde de... (Örneğin bkz. Taberi, 22/23-24; Râzî, 25/223.) Hadis kitaplarından olsun, tefsir kitaplarında olsun, bu hadise, Ahzab suresi'nin 52. ayeti nedeniyle ve ayetteki sınırlamaya ilişkin hükmün kaldırıldığını anlatmak için yer verilir.

Buna göre "hadis", Kur'an'daki "ayet"in hükmünü yürürlükten kaldırmış oluyor.

Peki bu olabilir mi?

Hanefi mezhebine göre: "Evet!" Şafii mezhebine göreyse: "Hayır!"

"Usulü'l-fıkh", yani İslam hukuku kitapların, "ayet hükmü"nün "hadis"le kaldırılabileceğine bu hadis örnek verilir, ama Şafiî'nin karşı görüşü de açıklanır. (Örneğin bkz. Sadru'ş-Şerîa- Teftâzânî, tavdîh- Telvîb, İstanbul, 1310, 2/488-489; İbn Melek, Mebariku'l-Ezhar fi Şerhi Menari'l-Envar, İstanbul, 1308, s. 246.)

Şâfii'ye göre, Muhammed'in "karı sayısı ve karı boşaması" konusunda sınırlama getirmiş olan 52. ayetteki "hüküm", yürürlükten kaldırılmıştır, ama "hadis"le değil; 50. ayetle... Bu durumda bu iki ayetin öncelik sırası,Kur'an'daki gibi değildir. Yani 52. ayet Kur'an'da daha sonra yer almışsa da, aslında 50. ayetten öncedir. (Bkz. Aynı kaynaklar.)

Sözün özü: Muhammed'in "Şehvet"ini belirli sayıdaki "karılar"la ve sınırı çizilmemiş olan "cariyeler"le doyurması yeterli görülmüyor bu açıklamalara göre.

İslam hukukuna göre 9, hatta 5 yaşındaki bir kız da "şehvet" konusudur:

İslam hukukunda "müştehât" diye bir sözcük yer alır. Ve çok önemlidir. Anlamı da: "şehvet konusu olacak yaşa gelmiş olan kadın." "Kadın"ı hep "şehvet aracı" olarak gören İslam Şeriatı'ndaki hüküm şöyle:

"9 yaşına gelmiş olan kız, şehvet konusudur, onunla evlenilebilir. İmam Azam Ebu Hanife'den ve Ebu Yusuf'tan aktarılan bir görüşe göre de 5 yaşındaki bir kız da Şehvet ve evlilik konusu olabilir." (Bkz. Tehanevi, Keşşaf, 1/788.)

İslam dünyasında en sağlam hadis kitaplarının yer verdiği hadislere göre, Muhammed de, Âişe'yle, Âişe 6 yaşındayken evlenmiş, 9 yaşındayken de gerdeğe girmiştir. (Bkz. Buhari, e's-Sahih, Kitabu Menakıbi'l-Ensar/44; Tecrid, hadis no: 1553; Müslim, e's-Sahih, Kitabu'n-Nikah, hadis no: 1422...)

Emeğin bayrağı
15 Nisan 1990, Yıl 3, Sayı 26

DİN DUYGULARINI İNCİTMEK SUÇ MUDUR?

Daha güzel bir dünya için her zaman daha ileri bir hukuk gerekli. Prangalı olmayan, dinamik, canlı ve gereken hızla yürüyen, çağdaş bir hukuk.

Türk Medeni Kanunun'nun kabul edilişindeki gerekçesinde din ve şeriat hukukunun neden bırakıldığı çok açık biçimde anlatılır. En temel neden şöyle özetlenebilir: Din - şeriat kuralları "değişmez" özelliktedir. Dinamik değildir. Yaşamsa sürekli değişir. Beliren yeni gereksinimler, yeni karşılıklar ister. "Değişmeyen" kurallarla kolay ilerlenemez, çağdaş olunamaz. Oysa yeni Türk Devleti, her yönden ileri ve çağdaş olmaya yönelmiştir...

"Hukuk" var ki, ayakları "pranga"lıdır.

Hukukun prangaları türlüdür. Bunlardan kimi, geleneklerden, belirli din ve inançlardan kaynağını alır. Bunlarla bağlı olan hukuk, kimi zaman kötürüm, kimi zaman aksaktır.

Gerçek anlamıyla bir "hukuk devleti"nde ve çağdaş toplum yaşamında, etkinlik, egemenlik geleneklere, din ve inançlara verilemez. Verildiğinde de "hukuk"tan, "çağdaşlık"tan söz edilemez.

Durum bu olunca, "din duygularını incitmek"ten kaçınılabilir mi?

Bir gerçektir: "Yeni" geldiğinde, "eski"ye bağlı olanlar, sevimli bulmayabilirler onu. Yararlı bile olsa; zararlı, kötü ve düşman görebilirler. Karşısına geçip onunla savaşabilirler. Ve her karşılaştıkça ondan incinebilirler.

Din şeriat inanırları, bağımlıları için ters, "rahatsız edici" ve "incitici" olanlardan kaçınılırsa işin içinden çıkılamaz, hiçbir yere de varılamaz. Bu kesimdekilerin "dinsel duygularını inciten" çok şey vardır yaşamda.

"Dinsel duyguların incitilmemesi" gerektiğini savunanlardan kimileri amaçlıdır. "İslami düzen"in, yani şeriatın yeniden gelmesini isterler. Çeşitli kılıklara bürünerek bunu sağlamaya çabalarlar. Savunan-

ların kimileriyse "iyi niyetli"dir. İnsanca duygular taşırlar; "incitmek"ten, "incitilmek"ten yana olmadıkları için savunurlar bunu. Ne var ki yanlışa, hem de tehlikelisine düştükleri açık.

Kimi hukukçular da, Türk Ceza Yasası'nın 175. maddesiyle, "dini duyguları incitme"nin "suç" sayıldığı görüşündedirler.

Bilindiği gibi bu madde, 1986'da, ancak bir İslam şeriatı mollasının kafasından, kaleminden çıkma olabilecek türden bir metinle değiştirilmiştir. Hele gerekçesi!... Siyaset tarihçisinin, incelemecinin, geleceğin hukukçusunun bu değişikliği ele alırken, hele gerekçesi üzerinde durup düşünürken; anayasasında " laik ... bir hukuk devleti" olduğu yazılı bir devletin yasama organına nasıl getirilebildiği- ne ve kabul edildiğine şaşmaktan kendini alamayacağını düşünüyorum. Ama iyi ki, Anayasa Mahkemesi bu değişikliği "iptal" etti (4.11.1986). Bugün yürürlükte olan biçimi, 20.5.1987 tarihlidir. Kuşkusuz, çağın gerisinde olmayanların üzerinde çok şey söyleyebileceği noktalar yine vardır içeriğinde.

Bununla birlikte, bu maddede ve gerekçesinde bile, "dini duyguların incitilmesi"nde sözedilmiyor ve bunun suç sayıldığına ilişkin bir hüküm yer almıyor.

Öyleyken ve ünlü hukukçu Prof. Dr. Faruk Erem, söz konusu maddedeki hükümleri ele alırken; yazık ki "tezyif" edilen (değersiz gösterilen) din ve mezhebe mensup kimselerin "dini hislerini rencide edecek" (dinsel duygularını incitecek) türden yayının ve başka davranışın önlenmek istendiğini ileri sürüyor.[1] Erem, görüşünü, Yargıtay'ın bir kararına da dayandırıyor.[2] Erem'i kaynak gösteren Abdullah Pulat Gözübüyük gibi aynı sonuca varan başka hukukçular da var.[3] Ve yazık ki Anayasa Mahkemesi'nin kararında da, bu görüş doğrultusunda sayılabilecek sözler bulunuyor.[4]

Burada dayanak alınan maddenin üçüncü fıkrasının üzerinde durulan hükmü, yasanın alındığı yasada yok. Yapılan ilk çeviride de bulunmuyor.[5] Yani sonradan eklenme. Belki de bu nedenle hangi amaca yönelik olduğu iyice bilinmiyor.

Erem, "bugünkü devletin, dinin müdafiiliği (savunuculuğu) görevini üstlenmiş olamayacağını" belirtiyor.[6] Bu, çok doğrudur.

Yasanın koruduğu, din ve mezheplerin kendisi olamayacağına göre nedir?

Erem'in de içinde bulunduğu kimi hukukçular, yukarıda da belirtildiği gibi, "dini duygulardır" karşılığını veriyorlar. İşte bence, yanlışın kaynağı burada. Bence yasa, "dini duygular"ı değil; insan onurunu, kişiliğini güvence altına alıyor. Hiç kimsenin, "din"inden, inancından dolayı da olsa, aşağılanamayacağını, kınanamayacağını hükme bağlıyor. İsteniyor ki herkes dinini, inancını özgürce seçsin. Bölüm başlığının: "Din Hürriyeti Aleyhinde Cürümler" olması da amacının bu olduğunu, suçun konusunun "dini duyguları incitmek" değil; "din - inanç özgürlüğüne saldırı" olduğunu gösterir. Erem de bunu kabul etmek zorunda kalıyor, ne var ki "kanunun sistematik taksimindeki bir eksikliğe" bağlıyor.[7] Oysa başka yasa maddeleri, en başta Anayasanın 24. maddesinin 1. ve 3. fıkraları da bunu dile getirir niteliktedir. Kimse ne dininden, inancından; ne de inançsızlığından, düşüncesinden dolayı kınanabilir. Bu evrensel ilke de anayasal güvence altında. Erem, şunu belirtmekten de kendini alamıyor: "Kanunun gayesi, dinleri ve mezhepleri her türlü tenkit dışı bırakmak, onlara neşriyat (yayın) sahasında bir dokunulmazlık tanımak değildir."[8] "Dini duyguları incitmeden", din ve mezhebi "tenkit" etmek (eleştirme) nasıl olabilir? Olabilir mi?

Anayasa Mahkemesi'nin kararında şunları okuyoruz: "Modern devlette din, kimi haklara sahip olmanın şartı değildir. (...) Laik devlette herkes dinini seçmekte ve inançlarını açığa vurabilmekte tanınmış olan din ve vicdan özgürlüğünün sınırları içinde serbesttir. **Hiçbir dine itikadı olmayanlar için de durum aynıdır.**"[9]

Anayasanın 174. maddesinde, "Türk Toplumunu çağdaş, uygarlık seviyesinin üstüne çıkarma ve Türkye Cumhuriyeti'nin laiklik niteliğini koruma amacı"nın, her türlü yasa girişiminin üstünde olduğu, açıkça belirtilir. Bu amaç, "dini duyguları incitme"ye götürdüğünde durum ne olur? Amaçtan vaz mı geçilir, ya da sapmak mı gerekir?

Yasada da, gereçesinde de yer almadığı halde, "dini duyguları incitme"yi "suç" saymak, "ceza"landırma yoluna gitmek, Türk Ceza Yasası'nın 1. maddesindeki genel ve evrensel hukuk ilkesine de aykırıdır. "Yasa"sız "suç" olamaz ve "yasanın **açıkça** suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez"

Sonuç:

Çağ, çağdaş uygarlık, uygarlığın gerekleri ve kimi temel, evrensel ilkeler bir yana bırakılmadan, "dini duyguları incitmek" suç sayılamaz.

Ekonomi ve Politikada Görüş
Nisan 1990, Sayı 41

SÜLEYMAN ATEŞ'İN MEKTUBU VE KARŞILIĞI

Gönül ister ki mektuplarbir bir ele alınsın, hepsine yer ve karşılık verilsin. Ne var ki, gönlün istediği her zaman oluyor mu? Derginin sayfalarının sınırları ortada. Bu köşe, daha da sınırlı. Mektuplara yanıt için iki sayfa ayrıldığı halde... Ancak olabildiğince oluyor.

Diyanet işleri eski başkanı Prof. Dr. Süleyman Ateş'in mektubu

Mektuplar arasında Süleyman Ateş'inki de var. Ateş, hem bu alandaki çalışmalarıyla tanındığı, hem de ve belki de daha önemlisi Diyanet İşleri Başkanı olarak görev yaptığı için ayrı bir önemi, özelliği var. Mektubuna da bu nedenle ayrı bir önem verilmesi gerekir.

Ateş'in mektubu şöyle başlıyor:

"2000'e Doğru Dergisi'nin 11 Mart 1990 sayısının Turan Dursun imzasıyla yayımlanan bir yazısında: 'Kur'an'da AY'ın bir mucize olarak ikiye bölündüğünün söylendiği, gerçekte böyle bir şeyin olamıyacağı, bu ifadeyle Kur'an' ın bilime ters düştüğü anlatılıyor. Ömrünü Kur'an'la geçirmiş bir insan olarak bu sathî yorumu düzeltme ihtiyacını duydum"

Ateş, "Önce şunu kesinlikle belirteyim ki Kur'an'ın kendi orijinal vahyinde bilimle ters düşen hiçbir şey yoktur." diyor. Buna göre, Bakara Suresinin 259. ayetinde anlatılan "eşeğiyle birlikte ölen bir kişinin bulunduğu yerde YÜZYIL ölü olarak kaldığı, sonra önce kendisinin dirildiği; sonra eşeğinin kemiklerinin birleştiğini ardından kemiklerin etle kaplandığını ve sonunda diriliverdiğini gördüğü "bilime ters düşmüyor" 260. ayette anlatılan "İbrahim"in dört kuşu parçalayıp her bir parçayı bir dağın üzerine koyduğu, sonra bu kuşları çağırdığı, kuşların dirilip İbrahim'in çağrısanı uyarak uçup yanına geldiği", bilime "ters düşmüyor" Âlu İmran Suresinin 49. ve Maide Suresinin

110. ayetlerinde anlatılan "İsa'nın 'kuş heykeli' yaptığı, bu heykele üfürdüğü, çamurdan kuşun, canlanıp kuş olduğu, İsa'nın ölüyü dirilttiği" bilime "ters düşmüyor". Kur'an'da anlatılan, Sümer söylencelerinden Tevrat'a, oradan da Kur'an'a geçtiği, artık "İlahiyetçılar"ca bile kabul edilen "Nuh Tufanı" ve Ankebût Suresinin 14. ayetinde anlatılan "Nuh'un toplumu içinde 950 yıl kaldığı", bilime "ters düşmüyor"

Süleyman Ateş, sonra, Kur'an'ın "ilmiliği"ne, kendi deyişiyle bir "hristiyan bilim adamının Kur'an'a hayranlığı"nı tanık gösteriyor ve sonra konuya giriyor.

Süleyman Ateş'e göre Kur'an'da, "AY'ın (ikiye) bölündüğü" anlatılmıyor. Ateş, "Kur'an böyle bir şey söylememiştir, ama çürük rivayetleri gerçek sanan yorumcular, Kur'an'ı rivayetlere göre yorumlayıp hataya düşmüşlerdir." diyor.

Demek ki, Süleyman Ateş'e göre: Kamer Suresinin ilk ayetlerinde anlatılan "AY'ın bölünmesi"ne ilişkin "rivayetler", yani "hadisler", tümüyle "ÇÜRÜK"tür.

"Bu rivayetler çürüktür" diyebilecek bir "Hadisçi" gösterilebilir mi?

Süleyman Ateş, lütfen bir "hadisçi" bulsun. Evet arasın, tarasın yalnızca bir "hadisçi" bulsun ve o hadisçi, konumuza yani "AY'ın ikiye bölünmesi"ne ilişkin "hadisler"in "rivayetler"ine "çürük" desin. Ateş, bunu diyen, kitabında böyle bir sava yer veren bir hadis uzmanı bulsun yeter. İşte meydan, Süleyman Ateş bunu başarırsa, konumuzdaki tartışymayı kazanmış sayılacaktır.

Konuya ilişkin "hadis"lerin yer aldığı kaynaklar, Buhari'nin, Müslim'in "e's-Sahih"leri gibi sağlamlıkları İslam dünyasında benimsenen hadis kitaplarıdır. Bunlardaki hadisler de "çürük" değil; "sağlam" olarak kabul edilir. Ayrıca, konuya ilişkin hadislerin sağlamlık derecesinin "şöhret" basamağında olduğu da hadis uzmanlarınca belirtilegelmiştir. Dahası, kimilerince bu hadislerin, "mutevatır" olduğu yani sağlamlığın en yüksek besamğında bulunduğu savunulmuştur.

İslam'ın ateşli savunucularından ve zorlamalı yorumlarıyla

Kur'an'ı bilim dünyasındaki gelişmeler karşısında savunmaya çabalayan Süleyman Nedvi ve onun kitabını dilimize çeviren ve yine zorlamalı yorumlarıyla tanınan Ömer Rıza Doğrul bile, bu konuda Süleyman Ateş'in yaptığını yapmıyor. Nedvi'nin kitabında (Doğrul'un çevirisinde) şunları okuyoruz:

"Kıyamet alametlerinden biri, KAMER'in (AY'ın) ikiye bölünmesidir. Bu alamet Resul-u Ekrem tarafından gösterilmiştir. Kur'an diyor ki: 'Kıyamet yaklaştı, KAMER bölündü; fakat onlar bir ayet (mucize) gördükçe yüzçevirirler ve bu ârızî bir sihirdir (büyü) derler.' Akliyyundan olan bazı müslümanlar, şakk-ı kamer (Ay'ın bölünmesi) mucizesinin peygamberimiz zamanında vuku bulmadığını, belki bunun Kıyamet alametlerinden biri olduğunu söylerler. Bunu kabul için (Kıyamet yaklaştı ve Kamer (Ay) bölündü' nazm-ı celilindeki mazî fiillerin (geçmiş zaman kiplerinin), müstakbeli (geleceği) ifade ettiğini kabul etmek icap eder ki bu doğru değildir. (...) Şakk-ı kamer (AY'ın bölünmesi) hadisesi, Buhari, Müslim Tirmizi, İbn Hanbel, Tayalisi, Hâkim, Beyhakî, Ebu Naim tarafından en sarih (açık) surette kaydolunmaktadır. Bu hadisenin ravileri 'ashab'dan Abdullah İbn Mes'ud, Abdullah İbn Abbas, Abdullah İbn Ömer, Enes İbn Mâlik, Cübeyr İbn Mut'im, Ali İbn Ebi Tâlib, Huzeyfe İbnü'l-Yemân ile sair zevattır..." (Süleyman Nedvî, Asr-ı Saadet, çev. Ömer Rıza Doğrul, İstanbul, 1928, 2/1605-1606.)

"Ay'ın,Muhammed zamanında bölündüğünü" anlatan Peygamberin arkadaşlarının, Kamer Suresindeki ayetleri açıklamaya yönelik söylediklerini yalanlayabilirsiniz. "Bunlar, yalan söylüyorlar, böyle birşey olmamıştır." diyebilirsiniz. Nasıl ki böyle diyenler olmuştur. Kaynaklarda belirtildiğine göre Nazzam da (ölm. 845.) bunlar arasındadır. İbn Kuteybe (828-889) Nazzam'ın, "Ayın Muhammed döneminde mucize olarak bölündüğünü gördüğünü" söyleyenlerden Abdullah İbn Mes'ud'u yalanlamasına değiniyor ve şunları yazıyor. (Arapçasından aynen çeviriyorum):

"Nazzam, İbn Mes'ud'a yalancılık suçunu yüklüyor. Buysa, gerçekte İbn Mes'ud'u yalanlama değil; Peygamberlik simgesini küçültmektir; doğrudan Kur'an-ı Azîm'i yalanlamaktır. Çünkü Tanrı: 'Kıyamet yaklaştı, Ay (ikiye) bölündü.' diyor. Eğer Ay o zaman ikiye bölünmeyip de Tanrı'nın bunu söylerken amacının 'Ay gelecekte bölü-

necek' demekse, ardından 'Onlar (inanmazlar) bir mucize gördüklerinde, yüzçevirirler ve bu, bir büyüdür derler...' demesinin anlamı ne olur? Bu söz, bir topluluğun, Ay'ı bölünmüş olarak gördüklerinin bir kanıtı değil midir?" (İbn Kuteybe, Te'vilu muhtelifi'l-Hadis, Mısır, 1326, s. 30-31.)

Süleyman Ateş'in yorumu

Süleyman ateş, "işin gerçeği şudur" deyip şunları yazıyor:

"Kamer Suresinin birinci ve ikinci ayetlerinde kıyametin çok yaklaşmış olduğunu belirtmek üzere: 'Kıyamet saati yaklaştı, Ay yarıldı. (İnsanlar böyle) bir mücize görecek olsalar dahi yine yüzçevirirler. Ve süregelen bir büyüdür derler.' buyurulmaktadır. Bu ifade, âyetlerin indiği zaman AY'ın yarılmış olduğunu değil; Kıyamet arefesinde düzenin bozulup Ay'ın yarılacağım anlatır. İleride olacak işlerin kesinliğini belirtmek için, olayın geçmiş zaman kipiyle anlatılması Arapça'da olduğu gibi Türkçe'de de vardır. Meselâ fakültenin son sınıfına gelmiş bir öğrenciye: 'Sen artık fakülteyi bitirdin!' denir. Bu tabir, öğrencinin fakülteyi bitireceğinin kesinliğini anlatır."

Ateş'in dediği gibi, geleceği kesin olan bir olaydan, "geçmiş zaman kipi"yle sözedilmesi vardır. Ama yerine ve sözdizimine göre olur bu. Her yerde ve her söz için bu olmaz. Kamer Suresinin sözü edilen ayetlerinde de bu olamaz. Olamayacağı için de "müfessir"ler Ateş'in ileri sürdüğü anlamı verme yoluna gitmemişler, gidememişlerdir. Arapça'daki "hakikat"i, "mecaz"ı, Arapça'nın her türlü özelliğini çok iyi bildikleri için...

Ateş'in dediği anlam verilecek olsa, Kamer Suresinin "Kıyamet yaklaştı ve Ay bölündü" diyen birinci ayetinin anlamı şu olacaktır:

"Kıyamet yaklaşacak ve Ay bölünecek" "Kıyamet yaklaşacak" demenin saçmalığı ortada. Bunu uzun uzun anlatmaya gerek yok. Öyleyse "Kıyamet yaklaştı" anlamında kullanıldığını kabul etmek gerekir. "Ve Ay bölündü." anlamındaki sözle "ve Ay bölünecek." demek istendiğini düşünelim. O zaman ayete şu anlamı vermek gerekecek:

"Kıyamet yaklaştı ve Ay bölünecek."

İşte bu olamaz. Bunun olamaycağının gerekçesi "tefsir"lerde şöyle açıklanır:

"Geçmiş zaman kipine, gelecek zaman anlamı yüklemek çok uzak bir olasılığa zorlanmaktır." (Bkz. Hâzin, 4/226; F. Râzî, 29/28.)

Fahruddin Râzî şöyle diyor:

— "Müfessirler tümüyle derler ki, 'anlatılmak istenen şudur: Ay, bölünmüştür. Ve bu (ikiye)bölünme geçmiş zamanda (Peygamber döneminde) olup gerçekleşmiştir." Hadisler de, bölünme olayını kanıtlamıştır. Buhari'nin e's-Sahih'inde de sahabeden bir topluluğun aktardığı "meşhûr bir hadis yer alır". (Bkz. Râzî, aynı yer.) Tefsirlerde, "Ay bölündü" anlamındaki söze, "Ay (ileride) bölünecek" diye anlam vermenin "bâtıl" olduğu belirtilir. (Örneğin bkz. Hâzın, aynı yer.)

Süleyman Ateş, "geçmiş zaman kipi"yle "gelecek zaman" da olacakların anlatıldığına Kur'an'dan örnekler vermeye çalışıyor, ama o verdiği örneklerin sözdizimleri gelecek zaman anlamı vermeye elverişlidir. Kamer Suresinin konumuza ilişkin ayetlerindeki sözdikimiyse gelecek zaman anlamı vermeye hiçbir biçimde elverişli değildir.

Süleyman Ateş, ikinci ayetin başındaki sözlere de olduğundan başka anlam veriyor

Süleyman Ateş'in kaynakları

Kısacası: Süleyman Ateş'e göre, "Kur'an'da, Ay'ın (ikiye) bölündüğüne" ilişkin bir anlatım yok. Kur'an'da böyle bir şey anlatılmıyor. Dahası, Kur'an'da "böyle bir şeyin olmadığı" anlatılıyor. Ateş bunu ileri sürerken: "Esasen büyük müfessirler, olayı böyle açıklarlar" diyor. Ateş'in anlatmasına göre, İslam dünyasında "büyük ve muteber müfessirler" olarak bilinegelmiş olanların hiçbiri "büyük müfessir" değil. Ateş iki kaynak veriyor: Mehasinü't- Te'vil. Ve E't- Tefsiru'l-Hadis. İkincisinin de konuya ilişkin yerini yanlış yazmış. "2/61-62" demiş. Doğrusu: "1/61-62". Bu iki kaynağın yazarlarını da belirtmemiş. Biz belirtelim: Birincisinin yazarı: Muhammed Cemaluddin el Kâsımî. İkincisinin yazarıysa: "Büyük müfessir" olması şöyle dursun, İslam dünyasında, ilgili olanlarca bile pek tanınmayan: Muhammed İzzet Derûze. Şunu da belirtelim: Süleyman Ateş, bu kişinin, İslam dünyasında konunun uzmanlarınca ciddiye alınmayan zorlamalı yorumlarını, kendisinin özgün görüşleri, yorumları imiş gibi yazıyor. Bi-

rinci kaynaksa (Kâsımî), kendisini doğrulamıyor. Yalnızca, "Ay"ın Muhammed döneminde bölündüğünü" kabul etmeyenlerin, "kâfir, dinsiz" sayılamayacaklarını anlatıyor.

Süleyman Ateş'e bir çağrı

Süleyman Ateş'i yüzyüze tartışmaya çağırıyorum: Kendisinin seçeceği yerde, konunun uzmanları önünde, kaynakları ortaya koyarak tartışalım. "Ömrünü Kur'an'la geçirmiş" olduğunu söyleyen ve Diyanet İşleri Başkanlığı da yapmış olan Profesör kabul ederse buyursun "minder"e.

Önümüzdeki hafta öteki mektuplara geçilecek. Birkaç mektup ve karşılığına yer verilecek.

MEKTUPLAR

Bu köşe elvermediği için gelen mektuplara karşılık verilemiyor. Uzun zaman aradan geçtikten sonra ancak birkaçı ele alınabiliyor. Oysa gönül isterdi ki, hepsi tek tek ele alınsın ve hepsine yer ve karşılık verilsin.

Gelen mektuplar ya islamcı çevrelerden "küfür", "tehdik" biçiminde oluyor; ya da laik çevrelerden övgü biçiminde... Eleştiri niteliğinde pek olmuyor.

"Küfür"ler, "tehdit"ler hemen hemen aynı biçimde, aynı havada. Öylesine ki, başı okununca ardından ne geleceği belli oluyor. Çoğu imzasız; kimi de "acayip" adlarla. Belli ki "takma ad"lar... Oysa eleştiri olsun isterdik. Şöyle soğukkanlı ve uygarca...

Küfürler ve tehditler:

İstanbul'dan Osman Blada P.İ.T. adına yazdığını belirtiyor. Bu harflerin ne anlama geldiğini de açıklıyor: "Puştları İtlaf Tugayı" demekmiş.

Mektubun altında "not" anlamında "Hamiş" denerek şu not düşülmüş:

"Eğer paçanız sıkıyorsa, bu mektubu dergi zanettiğiniz o paçavrada neşretmekten çekinmezsiniz. Lâkin nerede sizin gibi yavşaklarda o cesaret?"

Mektup şöyle başlıyor:

"Eya mütedeyyus-ı müntehip Turan Dursun dümbüğü,

Eya fâcir-i fâsık-ı kâzib-i mel'un sıfatını hakkıyla iktisâb etmiş hamam oğlanı,

Eya hâmil-i tac-ı şeytânî, lâbis-i libası katranî ile telebbüs etmiş Athenegoras kılıklı Selman Rüşti mukallidi nâdide pezevenk,

Eye nâr-ı cehennemin yağlı kütüğü,

Cenâb-ı Hakk'ın kahrı, lâneti ve intikamı üzerine olsun; Resûlünün ve ashabının şefaatı senden ırak olsun. Dibace kabilinden olmak

üzere haşr gününde dinozorla hamam böceği beynindeki bilcümle haşarat ve sürüngen takımıyla birlikte haşrolunarak, cehennemin en mutena semtinde Ebu Cehil ve Ebu Leheb misillu cümle yaranınla ebediyyen komşu olmanı niyaz ederiz."

Ve "Ulan ey tenasül cihazlarımızın daimi atış poligonu mevkiini ihraz etmiş olan müstesnâ yavşak..." diyerek sorüp gidiyor. Tam "âdab-ı İslâmiyye"ye uygun olarak... Bu kesimde "şâheser" olur umuduyla yazılmış olsa gerek. Ama bence o denli de değil. Çünkü neler neler var bu alanda.

Bu "küfürname"nin tümüne yer verilebilirdi. Ama bu, öteki okurlara haksızlık olurdu. Onun için hoşgörüle...

"Âdab-ı İslamiyye"ye tam uygun mektup kaleme alıp göndermiş olanlardan biri de yine İstanbul'dan, Zarfın üzerinde: "Ahmet Akar"ın gönderdiği yazılı. Ama mektupta ad yok, imza yok.

Bu İslam "kahraman"ı da "Ey Amerikan uşakları, namussuzlar!" diye başlıyor. "Namussuz, şerefsiz, haysiyetsiz, adi, köpek, Amerika'nın ve Rusya'nın besili köpekleri..." türünden sövgüler sergiliyor. Bu arada da tehditler:

"Ey sen alçakların ta alçağı Turan Dursun! (O köpeklerin nasıl gebertildiğini gördün mü? Sen de öyle köpek gibi sürüne sürüne gebertileceksin. (...) Senin o adi abin Rüşti'yi İngiltere koruyor; ya seni kim koruyacak? Alçakların ta alçağı. Mektubuma istemeyerek son verirken Allah'ın büyük haneti üzerin olsu!!! Bütün bela ve musibetler üzerinizde olsun. BİJİ İslam! Yaşasın İslam!"

"Cihadü'l-İslam li Felahi'l (yani Kürdistanın Kurtuluşu İçin İslami Cihâd) yazısı eski harflerle ve imza yerine (amblem) konmuş bir metupta da "Turan Bey, siz Salman Rüşdi'nin yaptığından daha beter yapıyorsunuz. Çünkü Salman Rüşdi'nin yaptığı, sizinkinin çeyreği kadar değildir. Biz insanların düşüncelerine saygı gösteren insanlarız. Ama insan da bu saygınlığını lekelememeli! Lekelediği zaman bizler de onun saygınlığını lekeliyebilecek güçte olduğumuzu ve her zaman sizin gibi yüreksizlerin üstesinden gelebileceğimiz peşinen söyleyelim. Sonunda bizi uyarmadı demeyesiniz..." Tehdit ve aşağılamalar sürüyor.

"As Bıçakçı" adını kullanmış olan bir müslüman da köşemdeki bir yazımı kesmiş, resmimdeki kaşımla gözümle oynayıp kendince

"şeytan"a benzettikten ve bir hançeri boğazıma sapladıktan sonra bir zarfın içinde bana (*2000'e Doğru* kanalıyla) göndermiş. Üzerinde de küfürler, tehditler. "Bana bak şeytanın çocuğu! Herşey iyi, tamam da, müslümanlarla dolup taşan bir ülkede bu din bilgisi diye saçma sapan yazmak senin neyine. Yoksa canından bezip hayatından vaz mı geçtin? Eğer bir an önce geberip cehenneme gönderilmek istiyorsan derginizin gelecek sayısında (15 Ekim 1989'daki sayısında) da yaz da bir yolunu bulup icabına bakarız. O konuda hiç şüphen olmasın. Hiç acı çektirmeden cehenneme postalarız. Eğer bu sayfayı dergiden çıkarmayıp da yazmaya devam edersen bunu böyle bil ki, Selman Rüştü gibi kendi ölüm fermanını kendi elinle vermiş olursun."

Sövgüler, korkutmalar içeren mektuplar sürüp gidiyor.

Küfür ve tehditler boşuna...

"Küfür" de, "tehdit" de yüreksizliğin, tükenmişliğin ürünüdür. Ve boşunadır. "Tabu"lar üzerine gidiş sürecek, şimdiye dek "yalan"larla örtülegelmiş, karanlıklarda —güçlülerin yararına— saklanagelmiş ne denli "mesâil-i müstetire (gizli-saklı din konuları)" varsa, bir bir ortaya dökülüp sergilenecektir. Buna kimsenin kuşkusu olmasın. Daha güzel bir dünyanın, ışıklı dünyanın, özgürlüklerin, insan aklı ve bilimin tüm boyutlarıyla geçerli olduğu bir dünyanın kurulması için bu tür çabalar, su kadar, hava kadar... gereklidir. Ve şu da unutulmamalı ki, bunun, korkulagelen, ürkülegelen "izm"lerle de hiçbir ilgisi yoktur.

Övgüler

Bu köşede çıkan yazılardan övgüyle sözeden mektuplar da az değil. Bu mektupların tümüne yakın bir bölümünde dile getirilen bir istek var: "Turan Dursun"un yazdığı yazılar, bir kitap olarak basılıp yayımlansın." Önce bu ortak isteğe karşılık vermek gerekiyor:

Yazılar, bir kitap olarak yayımlanacak

Bu köşedekilerin de içinde bulunduğu ve "din" konularına ilişkin yazılar bir kitapta toplanacak. İlk kitap yayımlanacak. İkinci, üçüncü, dördüncü kitaplar da ardından gelecek. Böylece, "din karanlığı"nın ve içinde beslenegelen "tabu"ların hakkından gelmeye çalışılacak. "Kaynaklar"la, "akıl ve bilim" ışığıyla... İnsanca ölçülerin geçerli olduğu daha güzel bir dünya için... Bekleyin lütfen...

Köln'den yazan Halis Altunsoy, mektubunda şöyle diyor:

"Din Bilgisi sayfasında çıkan yazılarınızı ilgi duyarak okuyorum. Sizden iki ricam var. Birincisi: Bu konuda çıkan yazılarınızı içeren bir kitabınız varsa onu istiyorum. İkincisi: Zebur ve özellikle Tevrat'ın Türkçesini nasıl temin edebilirim? Yardımcı olabilirseniz müteşekkir olurum.

Sevgili okur. Kitabın çıkması uzun sürmez. Çıktığı zaman öğreneceksiniz. Böylece birinci isteğiniz yerine gelecek. İkinci isteğinizi oluşturan sorunuza gelince:

"ZEBUR" diye bir kitap yok

Bu sözcük, Kur'an'da tekil olarak üç kez geçer: Nisa: 163; İsrâ: 55; Enbiya: 105. Birinci ve ikinci ayette, Kur'an'ın "Tanrı"sı şöyle diyor:

—"Ve Dâvud'a Zebur'u verdik." (Nisa: 163; İsrâ: 55.)

Üçüncü ayetteyse şöyle dendiği görülüyor:

— "Andolsun ki Tevrat'tan sonra Zebur'da da yazdık ki, 'Yeryüzüne, iyi kullarım mirasçı olacak'." (Enbiya: 105.)

"Zebur" sözlük anlamıyla "kitap yazma", "kitap", özellikle de "içinde hikmet (yararlı Tanrısal bilgiler) bulunan kitap" anlamlarındadır. (Bkz. Râğıb el Müfredât, Z-B-R.) Çoğul olarak geçtiği yerlerde kullanıldığı dört anlamdan biri de bu sözlük anlamıdır. (Bkz. İbnü'l-Cevzî, Nüzhetü'l-A'yüni'n-Nevazır, Beyrut, 1985, s. 338.)

Davud'un "Zebur" diye bir kitabı yoktur. Davud'un "Mezmurlar"ı vardır. "Mezmurlar", bugün "Ahd-i Atîk (Eski Ahd, Eski Ahit)" diye bilinen bütünün içinde yer alır. "Tevrat" dendiğinde de tümü birden

amaçlanır. Buna göre Davud'un kitabı, yani "Mezmurlar", Tevrat'ın bütünü içinde yer almıştır. Bu kitaba, Kur'an'da "Zebur" denmesi, Muhammed'in ya da öğreticisi durumunda olanların bir yanlış okumalarından ve o yanlışlığın Kur'an'a geçirilmesinden ya da daha sonraki eklemelerden kaynaklandığı düşünülebilir. Enbiya Suresinin 105. ayetinde yer alan alıntıyı, Mezmurlar'da buluyoruz. (Bkz. Tevrat, Mezmurlar, 25: 13; 37: 11, 22, 29, 39; 69: 36; 102: 28.) Bu, İncil'de de var. (Bkz. Matta, 5: 5.)

"Tevrat", "Kitab-ı Mukaddes" diye yayımlanan kitapta var. Her yerde bulunabilir. kıbrıs'tan yazan Mehmet Emin Panel, dinsel geriliğin altedilmesi için girişilen savaşımında, yazılarımızın kendisine büyük destek sağladığını yazdıktan sonra "aydınlanmak için", Aziz Nesin'in, "herkesin Kur'an'ı okuyup anlamasını" önerdiğini anımsatıyor, Kur'an'ı anlamak için de hangi kaynaklardan izlemek gerektiğini ve "en bilimsel Türkçe Kur'an"ı nasıl edle edebileceğini soruyor.

Kur'an'ın Türkçesi

Her yerde bulunabilir. Kimin çevirisi olursa olsun okunabilir. Birkaç çeviriden karşılaştırmalı olarak okunması daha iyidir.

Ama sıradan bir çeviri okunduğunda da, Kur'an'ın bir "mucize" olduğu yolunda şimdiye dek ileri süregelen savın ne denli uydurma olduğu, Kur'an'daki çelişkiler, akıl ve bilim dışılıklar anlaşılabilir. Elverir ki, "iman" koşullanmasıyla değil de, akılla, mantıkla, eleştirici gözle okunsun.

Mehmet emin Panel, Muhammde'in yaşamını öğrenmek için en yararlı kaynakların hengileri olabileceğini de soruyor.

Muhammed'in yaşamını öğrenmek için Türkçe Kaynaklar

Türkçede çevirilmiş olanlardan Leaoni Caetano'nun İslam Tarihi (Hüseyin Cahit Yalçın çevirisi) oldukça objektif sayılabilecklerin başında salık verilebilir. Ne var ki, eski harflerledir. Güvenilebilecek bir Türçe kitap bulmak kolay değil. Dahası, olanaksız gibi. ancak Mu-

hammde, inancı, dünyaya bakışı konusunda sağlıklı bilgi için başvurulabilecek kitaplar hiç yok değildir. Olanların başında Prof. Dr. İlhan Arsel'in kitapları gelir. Özellikle de "Şeriat ve Kadın" adlı kitabı. Cemil Sena'nın "Hz. Muhammed'in Felsefesi" adlı kitabından da, dikkatli okunursa yararlanılabilir. Olabilse de, temel kaynaklardan, Arapça'sından ve birinci elden okunup izlenebilse... Bu köşede yazılanlar böyledir.

Okuyucu, mektubunu şöyle bitiriyor:

"Şimdi de en çok istediğim: 2000'e Doğru Dergisi'nde yazdıklarınızı ve daha başka yerde yazmışsanız onları toplayıp bir kitap haline getirirseniz, gerek Türkiye halkına, gerek Kıbrıs Türk toplumuna çok büyük hizmet etmiş olursunuz."

Yuşufeli'nden yazan Nusret Ateş, "...Siz Türkiye'de bilinçli olarak ve öz kaynağından kanıtlar ve somut delillerle bir tabuyu yıkmaya çalışıyorsunuz. Sizi yürekten kutluyorum." diyerek ve burada yer veremiyeceğim türden övgüyle giriyor mektubuna.

Ardından şunları yazıyor:

Yolu, okulu olmayan bir köydeyim. Yine de sağ olsun gazete bayii arkadaş, fırsat buldukça *2000'e Doğru* ve *Teori* dergilerini yollamayı ihmal etmiyor. *Teori* 'de daha geniş yazma olanağınız olduğu içindir ki, daha detaylı bil- gi alabiliyoruz. Sorularıma geçmeden önce, bu çalışmalarınızı kitap olarak yayınlasınız da biz de yararlansak nasıl olur acaba? Bunu beklemek hakkımızdır sanırım."

Nusret Ateş'in sorularının özeti şöyle:

— Kur'an'da "6666 ayet olduğu" doğru mu?

— Kur'an'a sonrdan eklemeler olmuş mudur?

— Kutuplarda"namaz ve oruç" ibadetlerinin nasıl yerine getirileceğine ilişkin Kur'an'da bir açıklama var mı?

Kur'an'da "6666 ayet" bulunduğu söylentisi gerçeğe dayanmıyor

Bu konuda bilgilenmek için *2000'e Doğru'nun* 25 Mart 1990 günlü sayısındaki bu köşeye bakılabilir. "Kur'an'lı Bir Skandal" başlıklı yazıya bkz.

Muhammed dönemindeki Kur'an'ın orjinali hiçbir yerde yoktur

Muhammed dönemindeki "Kur'an ayetleri"nin ne tümü, ne de aynı bulunuyor elde. 1. ve 2. orjinallerinin yakılmış olması nedeniyle hiç kimse aslını, tam olarak bilemez. Orjinal diye yutturulagelen "yazma"ların da bu bakımdan bilimsel temeli yoktur. Osman döneminde yapılan derleme ve yazmalar da bugün dünyanın hiç bir yerinde bulunmuyor. Geniş bilgi için *2000'e Doğru* nun 29 Mayıs 1988 günlü sayısına, kapak konusu olan yazıya bakılabilir.

"Kutuplarda namaz ve oruç" hakkında ne ayet, ne de hadis var

İslam'ın açığını kapatmak ve durumu kurtarmak için yorumlara başvuruluyor. Ama boşuna. Niceleri gibi bu açık da yorumlarla kapatılamaz. Kur'an'ın "Tanrı"sının "kutsal kitap"lara geçtiği dönemlerde "kutuplar" bilimiyordu ki... Dahası her şey (tüm ibadetler), "yıldız ütapımı"ndan, "Güneş" ve "Ay" kültlerinden alınmadır. Bu konuda daha geniş bilgi için bkz. *Saçak* Dergisi, Şubat 1988, Eren Kutsuz, (Turan Dursun) Güneş Kültü, s. 4-62.

"İslâm'a zarar verilemez"

İsmail Nacar'ın mektubu.

Nacar daha önce de bir mektup yazmıştı. 37. sayımızda olabildiğince yer ve karşılık verilmişti. Ne var ki, sevgili okur, bunu yeterli bulmamış. Saldırılar da içeren anlatımlarla üzüntüsünü belirtiyor. Her mektuba, tümüyle yer vermeyi isterdik. Yazık ki, buna olanak yok.

"Bir müslüman olarak, ipesapa gelmez bu tip söz ve yazılardan, İslâm adına en ufak bir üzüntü ve rahatsızlık duymadığımı bilmenizi isterdim. Çünkü bırakın Turan Dursun gibileri, tarihte, burnundan kıl aldırmayan nice kudret sahibi Firavun ve krallar, dengeyi sağlayama-

mış nice ideolog ve düşünürler, İslâm'a olmadık çamur attılar da, o yine de tüm asaletiyle kucağını bütün insanlığa açık tutarak hep tebessümle yoluna devam etti." diyor Nacar.

Cevap:Gerçek Ortada:

Gerçeği, yalnızca gerçeği gözler önüne sermeye çalışıyorum.

Gerçeği ortaya serenler hiç olmadı mı şimdiye dek?

Kuşkusuz oldu. Ama ayetleriyle "nerede bulursanız orada öldürün!" diyen (bkz. Bakara: 191; Nisa: 89, 91; Tevbe: 5.) İslam'ın tüyler ürperten acımasızlığıyla yok edildiler. Örneğin: İbnü'l-Mukaffa (8. yy). "Kulumuz Muhammed'e indirdiğimizden kuşkulanıyorsanız, siz de onun benzeri bir sure meydana getirin'." diyen (Bakara: 23.) Kur'an'ın "Tanrı"sına karşılık verip "nazîre (benzer)" yazdığı için bu ünlü düşünür ve edebiyatçı da aynı acımasızlıkla yakılarak yok edilenlerden.

Bu köşede ne yazılıyorsa, en sağlamlarından KAYNAKLAR'a dayandırılıyor. Son derece ilgi görmesi de bundan. "İslam'a olmadık çamur atılıyor" suçlanmasının gerçekle bir ilintisi yok.

ELEŞTİRİ MEKTUPLARI

Burada üç eleştiri ve karşılıklarını (Cevap) bulacaksınız. Eleştirilerden biri sövgü olduğu halde hoşgörülmüş eleştiri sayılmıştır.

I- İSMAİL NACAR'ın mektubu

20 Ağustos 1989 tarihli sayınızda, Turan Dursun imzasıyla yayımlanan "Kur'an'ın Tanrısı nerede?" başlıklı yazı, akıl ve bilime ters düşüyor. Örneğin, *Mülk Suresi* 'nin 16. ve 17. âyetlerine getirdiği yorum, Ortaçağ'ın sıradan insanlarını bile çok gerisindedir. Âyetlerde "Gökte olan" tabiriyle kastedilen Allah,-ki pekçok müfessir: Beyzavi, Celaleyn, H. Basri Çantay vs. melek şeklinde aktarıyorlar- sanıldığı gibi belli bir mekanda, yani yukarıda değildir.

T. Dursun— Mülk suresinin 16. ve 17. ayetlerindeki "GÖKTE OLAN (Men fi's-Semâ)" için H. Basri Çantay'ın "melek" dediği doğru. Bu yorumu yapanlar, Kur'an yorumcuları arasında azınlıkta. Bu yorum, Kur'an'ın kendi "Tanrı"sı için yakıştırdığı konumu, akla, mantığa ters bulup durumu yorumla kurtarma çabasına dayanır. Celaleyn'de -ileri sürüldüğü gibi- "GÖKTE OLAN" için "melek" denmez. Bir başka yorumla kurtarma amacı güdülerek "O'NUN (TANRI'NIN) SALTANATI, KUDRETİ" denir. (Bkz. Celaleyn, 2| 229.) Kâdî Beyzavî'deyse "melekler", ya da Tanrı'nın buyruğu yargısı, ya da Arap inanışına göre Tanrı'nın kendisi..." diye açıklanır. (Bkz. Kâdî Beyzâvî, 2| 535.)

İ. Nacar — Dünyamız küre şeklinde olduğuna göre, "Sema"nın bunun üzerinde olduğunu iddia edebilir miyiz?

T.Dursun— Elbette ki "iddia" edemeyiz. Bunu " iddia etmek "BİLİM" e ters olur. Ama Kur'an'ın anlattığı öyle. "Bilim"e ters olan; Kur'an'ın anlattığı "SEMA (yedi kat gök)" Onun anlattığını "bilim"e uydurma çabasıysa boşuna. Kur'an'ın "SEMA"sı "eskilerin" yani geliş-

melerin ilkellik aşamasında olduğu dönemlerin gögüdür. Kur'an'ınki de, "kutsal" bilinen öteki "kitap"larınki de böyledir. Kur'an'da "..semavat ve'lart" geçer birçok yerde. "Gökler ve yer anlamında. "Yer"le amaçlanan "dünya"dır. Yani bir yanda "dünya", öbür yanda evrenin öteki kesimini oluşturan "gökler". Bunun böyle denmesi ilkeller düzeyindeki anlayışa uygun bir anlatım biçimi. Çünkü milyarlarca güneşi, gezegeni olan evrenin içinde "dünya"mız nedir ki? Gelin görün ki "eskilerin göğü" sözkonusu olunca bilimsellik aranmaz. Voltaire, ünlü Felsefe Sözlüğü'nde "Eskilerin Göğü" maddesinde bunu çok güzel dile getirir. (Bkz. Lütfi Ay'ın çevirisi, İnkılap ve Aka Yay. 1l 288 ve öt.) "Kutsal kitaplar"ın anlattığı "gök" ve "gökler"le mitolojilerdeki "gökler" aynıdır. Mitolojilerde de "gökler", inanılan "TANRI"nın, "TANRILAR"ın oturdukları "apartman katları" gibidir. Murat Uraz, kitabındaki bir bölümünün başında şöyle der: "Tanrısal ikametgâhlar, katlara ayrılmış göklerdedir. Başka bir deyimle gökler büyük tanrılarla iyi ruhların, perilerin ve meleklerin kâinat çapında bir apartmanı halindedir...(M.Uraz, Türk Mitolojisi, İstanbul, 1967, s. 66.) Araştırmalar ortaya koymuştur ki "kutsal kitaplar"ın kaynağı, "mitolojiler"dir. Bu durumda "bilimsellik" aranır mı?

İ. Nacar— Kuzey yarı küresinde üzerimizde diye isimlendirdiğimiz, güney yarı küresinde altımızdadır.

T.Dursun— Bu, neyi anlatır ki? Bunun, Kur'an anlatımlarında bir yeri ve değeri yoktur. Men Fi's-Sema"dan bu anlamın çıkmıyacağı açık. Tanrı'nın "her yerde hâzır ve nàzır olduğu" genel bir inanışsa da Kur'an'ın bu anlatımına uymaz.

İ. Nacar— "Men fi's-Sema" tabiriyle insanın idrakine sunulan Allah, bütün mesafelerin, noktaların, aşağı ve yukarıların, uzaklık ve yakınlıkların tamamında hazır ve nazırdır. Nitekim şu ayetler, bu konuyu yeterince açıklamışlardır: "And olsun ki insanı biz yarattık; nefsinin kendisine fısıldadıklarını biliriz. Biz ona şah damarından daha yakınız." (K., 50:16), Nerede olursanız olsun, O, sizinle beraberdir..." (K., 57/4), "... Hükümranlığı, gökleri ve yeri kaplamıştır" (K 2l 255).

T. Dursun— Tanrı'nın "kullarına yakınlığı", Kur'an'ın gösterdiği konumuna, "tahtında, sarayında (göklerde)" oluşuna ters düşmez. Bir "kral", "tahtında, sarayında" bulunur da, öyleyken herkese "ben

size çok yakınım" diyebilir. "Sizinle birlikteyim" de diyebilir. "Hükümranlığım her yanı kuşatmıştır" demesi de doğal.

İ. Nacar— Bugünkü modern bilimin ışığında konunun anlaşılması bu denli açık iken, Bay Turan Dursun'un kafası, çağlar gerisinde yaşamış bazı akl-ı evvellere veya cahiliye dönemi Araplarına takılmış.

T. Dursun— Cahiliyet çağı Araplarına takılı olan benim kafam değil; o çağın, hatta kökeni nedeniyle çok daha önceki çağların bir ürünü olan Kur'an'dır. Ve de bağımlıları. Ben, yalnızca Kur'an'ın anlattıklarını sergiliyorum. İslam dünyasında sağlam kabul edilen "hadis"lerle birlikte. İlgili kaynaklar (muteber sayılan kitaplar) da göstererek.

İ. Nacar— Kendisine destek getirdiği müfessirleri; örneğin, Elmalı Hamdi Yazır'ı da, hiç mi hiç anlamamış. Yazar, buradaki "Gökte olan" tabirini, mutlak yükseklik ve üstünlüğün sembolü olarak anlıyor ve Allah'ın, bütün mahlukatın, mekan ve zamanın fevkinde olduğu şeklinde yorumluyor.

T. Dursun— Hamdi Yazır'ı kendime "destek" olarak göstermiş değilim. Yer verdiği soruları aktarıp kitabını gösterdim. Biliyorum ki Yazır da Kur'an'daki anlatımların yolaçtığı durumu kurtarma çabasında olanlardan. Kimleri niçin kaynak gösterdiğim açık. Ben "yorum" yapmıyorum, yalnızca sergiliyorum. Karanlığa aydınlık getirmek için.

İ. Nacar—Aktardığı değişik görüş sahiplerinden hiç kimse de, Sayın Dursun'un, Diyanet'in mealinden anladığı gibi, "Kur'an'ın Tanrısı gökte asılıdır" demiyor.

T. Dursun— "Kur'an'ın Tanrısı gökte asılıdır" diyen yok. Ama Kur'an'ın kendisi, "Tanrı"sının "gökte" olduğunu söylüyor. "Menfi's-Sema", yani "GÖKTE OLAN" diyerek ve başka anlatımlarla...

Kur'an'ın anlattıklarına ve Muhammed'in açıklamalarına dayanarak Tanrı'nın "yerinin göklerde, arşta olduğunu" söyleyenler de olmuştur İslam dünyasında. Yani bu ilkel inanca, Kur'an'ın ve hadislerin anlattıkları yüzünden saplanmışlardır. Bir "Kerramiyye" bunlardandır. Tanrı'yı "cisim" gören bir "mücessime", "insana benzeten" bir "Müşebbihe" topluluğu olmuştur İslam'da. Bunlar ayete, hadise de uygun.

İ. Nacar— Eğer, "Bizim mücadelemiz İslam'da değil, salt gericilikledir" diyorsanız, o zaman Allah, Kur'an ve Peygamber'le uğraşmayın ki, size yardımcı olalım. Şu an Türkiye'deki büyük ka-

vram kargaşası bir yana, tarikat ve tasavvuf adı altında öyle ahlaksızlıklar, öyle ilkel şeyler işleniyor ki...

T. Dursun— Yalnızca "tarikat"la savaşmak gericiliğin bir kesitiyle savaşmaktır. Bence gericiliğin asıl kaynağı olan karanlıkla, İslam Şeriatının bütünüyle savaşmak gerekir. Atatürk Şeriatı yürüklükten kaldırmakla Türk insanına çok önemli bir çığır açmıştır. "Çağdaş uygarlık düzeyi"ne ve daha güzel bir dünyaya ulaşmanını yolu, karanlıkla bir bütün olarak savaşmaktan geçer.

İ.Nacar— Örneğin; Ahmet Eflaki'nin *Ariflerin Menkibeleri* kitabında, Şeyh Hariri, kendisine mürid olmak isteyen Halife'nin karısının eline tenasül aletini uzatır.. Diyanet İşleri eski başkanlarından Lütfi Doğan'ın sadeleştirip piyasaya sürdüğü *Ramuz el-Ehadis* 'te, cennetlik bir adama 4 bin bakire, 8 bin dul ve 100 huri verileceği hadis olarak aktarılıyor..

Bu saçmalıkları nasıl dine maledebiliriz? Şahsen bunları kendisine yakıştırmadığım eski milletvekillerinden Şener Battal, birgün büroma gelerek, bu konudaki mücadelemden "Müslümanların rencide olduklarını" söyledi. Dedim ki: "Bu hurileri anladım; bir ölçüye kadar bakirelere de sesimizi çıkarmayalım. Ama şu 8 bin dul ne oluyor? Eğer bunlar daha dünyadayken dul hale getirilmişlerse, kocaları nerede? Yok eğer Cennet'te bu hale gelmişlerse, haşa ırzlarına kim geçmiş? İslam'a ve insanlığa yakışmayan cehalet ve gericiliği üzerine, akıl ve bilimin ölçüleriyle gidelim de kim rencide olursa olsun."

T. Dursun— Verilen örnekler ilginç. Daha başkaları da sıralanabilir. Ama İslam budur işte. Ayetleriyle, hadisleriyle ve "fetva"larıyla bir bütün. Halkımıza aşılanagelmiş olan da bu. İslam'ı, "akıl ve bilim"le bağdaştırma çabaları var olagelmiştir. Ama bir sonuç vermemiştir. Vermez de. İslam "akıl ve mantıkla, bilimle" bağdaşmaz çünkü.

İ. Nacar — Bu son cümledeki çağrı size de yönelik. Bunun dışındaki yöntemler, sadece irticanın işine yarar. Sonuçta da kimin kârlı çıkacağı bence meçhul değildir.

T. Dursun— Daha güzel bir dünya için IŞIK gerekliyse karanlığın üstüne gitmekten başka bir yolu yok.

II- MUŞTAFA GÜNEŞ'in mektubu

Yazınızın son paragrafındaki Hadis-i Şerif oldukça ilginctir. Sineğin bir kanadı altında zehiri, diğer kanadı altında panzehiri olduğunu kimin ispatladığını ve hangi ansiklopediye geçtiğini bana söyleyebilir misiniz? İşte bu yüce insan, bunu asırlar, yüzyıllar önce biliyordu. Acaba o zaman bunu hangi teknikle denemiş ve öğrenmişti? Ayrıca, Peygamberin eliyle, üfürüğüyle ve duasıyla insanlara şifa vermesi çok doğaldır. Nitekim o Allah-u tealanın en sevgili kulu ve de peygamberiydi. Örneğin Hz İsa'nın ölüleri diriltmesi hadisesi de gerçektir. Bundan dolayıdır ki ilkel yöntem dediğiniz bu mesele manevi doygunluğun meyvesidir.

Mustafa Güneş | Erzincan

T. Dursun— Sineğin bir kanadını altında "zehir", öbür kanadının altında da "panzehir" bulunduğu, bilimsel yönden önemsenecek bir sav değildir. Bilimi "din"e kurban etmek isteyenlerin dışında hiçbir "bilim adamı" da tersini söyleyemez. "Üfürüğün yararı" naysa yalnızca "üfürüçüler"e belbağlıyanlar inanır.

III- MAHMUT SİLVANİ'nin mektubu

Mektubuna Allah'ın laneti ve azabını senin üzerine atmakla başlamak istiyorum. Çünkü sen ve senin gibilere sunulacak en iyi şey dalkavukluğunu yaptığınız bu batıl davaya yakışanlar da bunlardır. Sen, hangi ateist mihraklara köpekçe hizmet ettiğini idrak edemeyecek kadar cahil ve kazancının ne olacağını bilmeyecek kadar zavallı bir mahluksun.

Nasıl ki hayvanlar arasında namusunu diğer hayvanlardan kıskanmayan bir tek domuzsa, siz de Allah'a ve O'nun elçisini korumayan, aksine o kopasıca dilinle kötülemeye kalkan bir "insanlık domuzusunuz" Sana bir şey yapmak elimden (şimdilik) gelmediği için seni huzuru mahşere havale ediyorum. Allah'ın gazabı üzerinde olsun.

Mahmut Silvani

T. Dursun— Kur'an'ın Tanrısı ve Muhammed de kızdıklarına "lanet" okur. (Tanrı'nın Bedduaları başlıklı yazıyı okuyacaksınız.) Onun için okurun beni lanetlemeleri doğal

ZAMAN GAZETESİYLE GÖRÜŞME

Zaman: Şimdi ilk sorumuz şu. Geçmişinizi ana hatlarıyla anlatır mısınız? Bu yere gelişinizin hikayesi nedir?

T.D.: Önce doğumumdan başlayarak özetlemeye çalışayım. 1934 yılında Sivas'ın Şarkışla ilçesinin Altın Köyü'nde doğmuşum.Şimdi Gümüştepe adıyla anılıyor. 5 yaşındayken babam anamları alıp babasının topraklarının bulunduğuna inandığı Ağrı'nın Tutak ilçesine götürdü. Fakat oraya gittiğinde baktı ki, ağalar bu topraklarını almışlar, sahiplenmişler. Ortada kaldı. biraz dini bilgisi vardı. Onunla imam olmaya koyuldu, Tutak'ın kimi köylerinde imamlık yaptı. Sonra Muş'un köylerine geçti ve ben daha altı, yedi yaşıma gelirken -ki, ben okula verilmedim. Babam bu ilkokulları gavur okulları sayıyordu ve vermiyordu.- Beni götürüp Kürt hocaların içine bıraktı. Ağrı'nın Tutak ilçesine bağlı Kargalık Köyü'nde Şeyh Ramazan diye biri vardı. Onun himayesinde, öğrenciler okuyordu. Arapça okuyorlardı. Ben, Molla Nâdir Efendi bir de Hafız vardı Türk, esasen başlangıcı onda okumuştum. Sonra hafız oradan gitti, ben Kürtçe'yi öğrendim.

Zaman: Kürtçeyi sonradan mı öğrendiniz?

T.D.: Evet. Çok kısa süre sonra öğrendim Kürtçeyi.

Zaman: Anadiliniz değil yani?

T.D.: Değil. Kürtçeyi öğrendikten sonra başladım hocadan Arapçayı Kürtçe anlamıyla okumaya ve giderek ben Türkçeyi unuttum. Sürekli Kürtçe konuşuyordum çünkü. Kürt öğrenciler arasında. Orada Kürt öğrenciler yani çevreden gelen öğrenciler köylü tarafından idare edilirdi. Camide yatıp kalkardık. Ve RÂTİP denen bir yöntem vardı. O yöntemle kazanlar içerisinde besin maddeleri, yiyecekler toplanırdı ve karıştırılırdı. Etli, sütlü, tatlı hepsi aynı kazanın içinde karıştırılırdı. Sonra bölüştürüldü. Herkes tabağına, tabağı olmayan ekmeğinin üzerine, lavaş denen bir açık ekmek vardı. Bu şekilde bir geçim sağlanırdı. Oradaki öğrenciler, oradaki mollalar tarafından yetiştirilirlerdi, okutulurlardı. Bir usul vardı o zaman. Şafilerin uyguladıkları, izledikleri bir

usul. O usule göre okutulması gereken derslerin tümü, okutulmak istenirdi, ama tümünü sonuna kadar götürmek mümkün olmazdı, çünkü, oradaki yöntem çok ağır ve yavaş giden bir yöntemdi. SARF ve NAHV ile yani bir Arapça gramerle onbeş yıl uğraşılırdı. Yani onbeş yıl ona harcandıktan sonra okutulacakların tümünü bitirmek mümkün olmazdı. 12 İLİM sayarlardı çünkü. O 12 İLMİ sonuna kadar götürmek mümkün olmazdı. Ama benim bir hedefim vardı. Babam belirlemişti o hedefi. Kafama aşılamıştı. "Basra ve Kuffe'de olmayacak ölçüde ÂLİM olacaksın" Öyle bir hedefe ulaşmak için zamanım da yoktu. 15 yıl vereceksiniz; gramerle uğraşacaksınız. Ben çok kısa aralıklarla sarfı, nahvi bitirdim. Onların 12 İLİM dedikleri ilimlerin tümünü biriki yıl içerisinde bitiriverdim.

Onların en son kitapları olan Cem-Ül Cevamı'i okudum. Cem-ül Cevami usulü'l-Fıkıhtan. Onu bitirdim. Fakat ben kendimi hep Türk olarak bilirdim. Türkçeyi bilmediğim halde... Söverlerdi: ne kadar Türk varsa anasını avradını diye. Ben de o zaman başlardım "ne kadar Kürt varsa anasını avradını" diye. Böyle birşey aşılanmıştı bana. Ben madem ki, Türküm, öyleyse Türklerde geçerli olan Hanefi mezhebinin usulüne göre okumalıyım dedim. O nedenle çıktım Kayseri, Adana. Sivas'ta bulabildiğim hocaların yanına gittim okumaya. Onlar güçlük çekerlerdi dilimden dolayı, çünkü Türkçeyi çok az biliyordum. Fakat o usulle de yani Hanefi usulünce de MÜCAZ oldum. İcazet verilen kişiye MÜCAZ deniyor. İcazet alınacak düzeye Hanefi Usûlünce de ulaştım. Bu arada askerliğim gelmişti. Askerlikten önce gittim girdim Müftülük vaizlik sınavlarına. Dediler ki, sen çocuksun; çok iyi biliyorsun ama biz çocuğu müftü, vaiz yapamayız. Sen şimdi askerliğini yap gel, ondan sonra... Ben askerliğimi yaptım bu arada Türkçeyi öğrendim, askerlikte. Askerlikte Türkçe'ye çalışmıştım. Çünkü askerliğim biraz iyi olmuştu.

Zaman: Nerede askerlik yaptınız efendim?

T.D.: Kütahya'da ve Adana'da İncirlik'te yapmıştım.

Zaman: Hangi yıllar olduğun hatırlıyor musunuz?

T.D.: 55-57 başlarında olmuştu. İyi Türkçe konuşmayı askerlikte elde ettikten sonra İstanbul'a geldim. İstanbul'da Üçbaş ve İsmailağa medreseleri vardı. Bir derneğin organizasyonunda Arapça eski usulle talebe yetiştiriyorlardı. Müftü, vaiz yetiştirme yoluna gidiyorlardı.

Zaman: Karagümrük'te değil mi efendim?

T.D.: Çarşamba'da. Orada kimi derslere hoca bulunamamış. Mesela Mantıktan, kelâmdan Usûl-u Fıkıhtan falan hocalar bulunamamış. Kendimi orada buldum. Orada yüksek düzeyde sayılan dersleri okutmaya başladım, birkaçını bir arada okutmaya çalıştım. O zaman Mahmut Bayram vardı. Vaizdi, oranın hocaları arasındaydı. Hatta sonra alçakgönüllülükle benim derslerime de devam etti. Ben de okumuştum ama böyle okumamıştım diyerek. Salih Şeref vardı. Yani İstanbul'un ileri gelen hocaları ile de görüşüyorduk. Onlar da kimi derslere geliyorlardı ama aşağı düzeydeki derslere geliyorlardı. Orasını o şekilde götürdükten sonra gidip bir de müftülük vaizlik sınavlarına katılmayı düşündüm ve katıldım öğrencilerimle birlikte onlardan da birçoğu kazandı. Fakat ortaya birşey çıktı: İlkokul diplomam yok, tayinim yapılamayacak. İlkokul diploması nasıl alabilirim? Tarih, coğrafya falan güzel ama, öbür bilmiyorum. Sınava girdim, tarih, coğrafya sorularını falan verdim. Mahmutpaşa İlkokulu'nun dışarıdan bitirme sınavlarına girdim. Neyse diplomamı aldım. Kısa zamanda diplomayı almamış olsaydım, müftülüğe atanmam yapılamayacaktı. İlk görevim Tekirdağ'da oldu.

Zaman: İlk vazife alışınız hangi yılda efendim?

T.D.: '58'in sonları idi.

Zaman: Peki onun bir öncesine geçsek, sizin yetiştirdiğiniz talebeler arasında belil mevkilere gelmiş kimseler var mı?

T.D.: Evet, müftü, epeyce vaiz var.

Zaman: Medresede okuttuklarınızdan bahsediyorum. Kim bunlar, şu anda aklınızda olanlar var mı?

T.D.: Mesela, İzmir Karşıyaka müftüsüydü şimdi emekli oldu galiba. Abdullah Arılık vardı. Sizin Zaman gazetesinde zaman zaman yazılar yazdığını söyleyen, çeviriler yapan Salih Uçan benim talebelerim arasındaydı. Ki, o çocuk çok zeki bir çocuktu. Arapçayı çok iyi bilir. Yani adlarını anımsayamayacağım epeyce öğrencim.

İlk görevim Tekirdağ'dı. Sonra, müftülük ve ondan sonra müftülükte sürgünler. Sürgünlerin başlaması Atatürkçü çizgideki davranışlarım yüzünden olmuştu.

Zaman: Hangi yıllara rastlıyor ilk sürgünleriniz?

T.D.: '62-65 yıllarına. Alışılmadık bir müftü olmuştum. Nedeni

şuydu: Ben Sivaslı sayıyordum kendimi. Sivas Camilerine gidip gördükçe bakıyordum rahleler oraya buraya asılmış, çok berbat.

Bunlar niye burada duruyor falan diyordum. Ondan sonra imamları vardı. Abdestlerini tutamayacak kadar yaşlıydı bunlar. Daha göreve gelir gelmez haftasında 15 tane imamın görevine son verdim. Bunlar zengin insanlardı. Bunların çoğunun oğulları yargıç, doktor ve daha başka etkin görevlerdeydi. Tabii bunlar bana orada sorun çıkardılar.

Çirkinlikleri gidermek, camileri park yerine getirmek, Sivas'ın köylerini ağaçlandırmak yoluna gittim. Bana dediler ki, "müftülük şeyi, lojmanı yapın işte, ondan kendiniz de tanır yararlanırsınız" diye. Müftülük lojmanı yapmak yerine, hastane önerdim, konuştuk orada. İşin başına geçtim, o hastane, göğüs hastalıkları hastanesi, ki, şimdi çok güzel bir hastanedir. Onun için köylerden, ilçelerden buğday toplama yoluna gittim. Sonra onlardan, imamlardan beklemedikleri şeyleri isteyince imam, söylenmeye başladılar. Toplu halde sinemaya götürüyordum. Kurs açmıştım. Ülkede imamlar için ilk kez yetiştirme kursları sayılabilir, öyle sanıyorum orada. Ki, imamlar, halkın eline bakmasın, halka muhtaç duruma gelmesin diye. Onlara konferans vermeyi, grup çalışmalırın öğretme yoluna gitmiştim. Milli Eğitim'le işbirliği yaparak diploma sağlamaya yönelmiştim ki, çoklarına almıştık. O da ekleninc eve sıkıcı bulununca. Söylendiler, "bu müftü kâfirdir" dediler. Hatta "komünisttir" dediler. Fakat benim komünistliğimin söylenmesi Atatürk'e çelenk koyma işinde oldu. Ve şöyle gelişti: Kursun açılışında, ki bunlar çok zayıf bütçeli insanlardı. Ben bunlara karavana veremezdim, askeriyeden sağlattırıyordum. Komutan dedi ki, "bir koşulla ancak ben bunlara karavana verebilirim. Atatürk'e götürüp çelenk koyarlarsa... İyi ama nasıl olur? Bunlara nasıl yaptırılabilir bu? Geldim topladım dedim ki, "Bakın ben sizi hiç zorlanıyorum. Ya karavana ya da Atatürk'ün önüne gidip saygı duruşunda bulunma, ikisinden birini seçeceksiniz. Seçmek size ait" dedim. Onlar kendileri aralarında konuşmuşlar, sonra imamlar, vaizler falan saygı duruşunda bulundular fakat arkasından komünistliğim iddiaları doruğa yükseldi. Arkasından bir baktım nakiller. Orada burada yani sürekli nakil. Çıkıyor, durduruyorlar. En son Halk Partisi'nin hışmına uğradım. En büyük darbeyi ben Halk Partisi'nden yedim. Şaşılası bir şeydir ki, ken-

dim de Halk Partili olarak ileri sürülüyordum.

Zaman: Peki efendim o yıllarda Marksist düşünceyle hiç karşı karşıya gelmiş miydiniz?

T.D.:Hiç ama hiç. Hatta solun S harfinden bile ürperiyordum. Yani ben nasıl solcu olabilirim? Sadece solcu olmak bile beni son derece tedirgin ediyordu. Bu olamayacak şeydi. Nasıl solcu olurdum? Ama benim bu Üçbaş medresesinden, okuttuklarımdan ya da öğrencilerimin öğrencilerinden biri geldi o sırada "hocam sizin yanınızda biraz daha okumak istiyorum" dedi. "Yalnız burada bana bir imamlık verir misiniz?" dedi. Ben de kazandırmak istedim. Onu imamlık sınavına koydum ama kazanamadı, istediğim halde kazanamadı. Bir baktım, imamlığı kazanamamış olan Kâzım Özçiçek benim yerime müftü olarak atanmış, ben de Sinop'un Türkeli ilçesine sürülmüşüm. 300 haneli falan bir yer. Ve de suçlamalarla. O zaman *Yeni İstanbul, Yeni İstiklal* diye birtakım gazeteler, mecmualar falan vardı. Orada komünistliğim içkiyi severliğim yazıldı sabaha kadar içki içmişim ki, ağzıma damlasını koymuyordum. Yani içkiyle miçkiyle hiç tanışmamıştım.

Zaman: Böyle bir içki içiyor söylentisi çıkarıldığına göre, içki içenlerle haşır neşirliğinizden dolayı olabilir mi?

T.D.: Olabilir. Ama şu da gerçek değildi. Diyorlardı ki, falanca gazinoda bulundu. Ben hiç gazinoya gitmedim. O dedikleri gazinoyu hiç tanımıyorum, sordum, bu gazino nerede. Akşam oralardaymışım; tanımak, görmek istiyorum... diye. Dedikleri yerlerde kesinlikle bulunmuşluğum yoktu. Ama gerçekten içki seven dostlarım vardı. Onlarla birarada bulunabiliyordum. Ama benim işte sol dünya görüşüyle tanışmam Sinop'un Türkeli ilçesinde oldu. Bir öğretmen Ali Şarapçı adında. Ben maaşım yetmediği için kentin çok uzağında bir kulübeciği seçmiştim, kiralamıştım. Orada bulunuyordum. Çok berbat bir durumdaydım. O Ali Şarapçı, öğretmen, karnı burnunda karısıyla birlikte gelip yardım etmişti. Onarılacak yerleri onarmıştı. Badana yapılacak yerlere badana yapmıştı. Onun için de komünist diyorlardı. Ben de diyordum ki, ne kadar iyi bir adam, keşke komünist olmasaydı. Sonra dedim ki, "Yahu bana hep komünist diyorlar, şu komünist kitapları nasıl şeylerdir bir bakayım, göreyim" "Ali Bey şu komünist kitaplarını getirir misin dedim, ben de onları okumak istiyorum." İşte tanış-

mam ondan sonra oldu. Lenin'in Değer Teorisi falan vardı. O zaman Sosyal Yayınlardan çıkan Felsefenin Başlangıç İlkeleri vardı. Buna benzer kitaplar vardı. Ben anlamazdım bunları, o bana öğretirdi. Benim de böyle ders okuma okutma alışkanlığım olduğu için o kitapları bir ders okur gibi okumuştum. Fakat orada da durdurmadılar. Halk beni çok seviyordu. Diyanet müfettiş göndermişti. Diyanet İşleri Başkanı gazetelerde hakkında açıklama yapmıştı. Diyanet İşleri Başkanı o zaman İbrahim Elmalı'ydı. İbrahim Elmalı beni çok ağır biçimde suçlamıştı solculukla, komünistlikle. Sonra aldım okudum, baktım, inceledim. Matematiği nasıl okursun, öyle. Abartılacak birşey olmadığını gördüm. Ama neymiş bir şey veriyorlar, bir ipucu veriyorlar. Çok açık söyleyeyim bir komünist partisi kurulsa girmem. Bilmem ne olsa girmem. Ama kafalarda oluşturulan o şeylerin tersine birtakım şeyler buldum. Bilinmesi gereken şeyler bulun. Ne güzel dedim bunları da öğrendim. Çünkü öğrenmek, bilmek çok güzel şeyler. Bunları da o arada öğrendim.

Zaman: Peki şunu sorayım, Marksist diyebileceğimiz, yahut komünist fikirlerle sizin o güne kadar bildiğiniz İslami düşünce. Bunlar sizde bir tezat meydana getirdi mi? Bir çarpışma sözkonusu oldu mu?

T.D.: Hayır, o açıdan hiçbir şey incelemedim. Ben o zaman dünyayı tanımaya çalışıyordum. Elimdeki gereçler, İslam'dan vardı, Marksizm'den vardı. Başka şeylerden vardı, nereden hangi şeyi bulursam, içinde bulunduğum toplum, dünyayı, daha iyi değerlendirmeye çalışıyordum çünkü, içimde çok birikimler vardı. Çözümlemek istediklerim vardı. Onları nasıl çözümleyebilirim diye bir çabaya girişmiştim. Hatta zamanım yoktu. Acaba ölümlü yaşamımı bitinceye kadar ben hepsini bitirebilecek miyim diye böyle gece gündüz, bir öğrenci sınava girecekmiş gibi sabaha kadar okumaya çalışıyordum. Burada da doğubilime yöneldim, etnolojiye yöneldim, çevrilmiş olan ne kadar kitap varsa, onları elde etmeye yöneldim. Okudum. O ayrı bir dünya açtı önümde. Sonra inanç sarsılması oldu bende. Benim bu inanç sarsılmasıyla müftülükte kalmam olamaz. Yani mümkün değil. Şimdi ben halka ne söyleyebilirim? İnsanlara ne söyleyebilirim? Geliyorlar önüme böyle saygı gösteriyorlardı. Onların niye saygı gösterdiklerini biliyordum. Bu da beni çok incitiyordu. Müftülükten ayrılmaya karar verdim. Çöpçülüğe başvurdum. 65 yılında. Bu arada Diyanet İşleri

Başkanlığı'ndan çok değerli bir dostum Tevfik Ersan ile karşılaştım. "TRT var. TRT'de sana göre yer bulunur." dedi. "Bunu kim sağlayacak?" dedim. "Benim hiç tanıdığım yok." "Sayın Gerçeker bunu sağlar" dedi. Adnan Öztrak'a mektup yazarsa bunu sağlar dedi. Çünkü "Adan Öztrakla arası iyi" dedi. Ondan bir mektup götürdüm ama işe yaramadı. Fakat Turhan Feyziolğu'yla benim yakınlığım vardı. O zamanki çizgim Atatürkçü'ydü. Turhan Feyzioğlu'nun aracılığıyla Orhan Öztrak'tan mektup alıp götürdüm. İşte o işe yaradı. TRT'ye geçtiğimde beni götürdüler ambar memurluğuna verdiler. Malzeme memurluğuna verdiler. Koruma memurluğuna verdiler. İşimi doğru dürüst yapamadım. Çünkü, fiziğim elverişli değildi. Evrak memurluğuna verdiler. Onu biraz başarmaya yöneldim ama bir yayına geçeyim istedim, geçtim ve sınavlara girdim, prodüktör oldum. Epey bir zaman da prodüktör olarak çalıştım.

Zaman: Özgürken, Marksizmle tanışmazdan önce bir Atatürkçü çizginiz var. Siz o zaman kendi ifadenizle imamlarınızın Atatürk'ün büstüne çelenk koymakta zorluk çektiğini belirtiyorsunuz. Sizdeki müftülükle Atatürkçülüğünüz arasında bir sürtüşme var mıydı? Bu bir. İkincisi, Marksizmi tanıyıp da İslamiyet noktasında birtakım inançlarınızda sarsılmalar meydana geldikten sonra, Atatürkçülükle aranız ne hale geldi? Yani bir Marksistin mi daha rahat Atatürkçü olması mümkün oluyor, yoksa bir müftü olarak mı daha rahat bir Atatürkçülüğünüz vardı?

T.D.: Şimdi benim müftülüğümdeki Atatürkçülüğüm yorumcu bir nitelikte olduğu için birtakım yorumlarla İslâm'ın yaşanabilir bir duruma getirilebileceğini düşünüyordum. Atatürkle tam anlamıyla bağdaşık değildim, İslâm'dan dolayı. Ama, ben küçüklüğümde bile imana karşı bir başkaldırı içindeydim. Örneğin tanrıyla kavga ederdim. Bir kız vardı, çarpık çurpuk "Tanrım ben senin yerinde olsaydım bunu böyle yaratmazdım" derdim. Sonra "bu kölelik niye Kur'an'da var" derdim. Ama arkasından "tövbe estağfurullah" derdim. Atatürk sözkonusu olunca da "işte benim için bu, peygamberden bile daha üstün" derdim ama arkasından "tövbe estağfurullah" derdim. Şöyle düşünüyordum: "Bu insan Türkiye'nin kurtuluşunu sağlamasaydı, biz camilerde kalamayacaktık. Camilerimiz olmayacaktı, ibadet olmayacaktı, Türkiye'de birçok şey olmayacaktı." Bu açıdan bakıyordum.

dum. Kuşkusuz Marks'ın getirdiği dünya görüşü içerisinde böyle bir düşüncenin, yani İslamcı Atatürkçü çizgimin bir yeri olabileceğini sanmıyorum. Şunu hemen belirteyim o sol kitapları okuduğum için inancımda sarsılma olmuş değildir. Yani onun hiç mi hiç etkisi olmadı. Bende inanç devrimi neden oldu? Ya da neden inançsızlık oluştu? Onu belirteyim. Doğubilime yönelmiştim. Çok büyük kütüphanelere gittim. O zaman ben islamın kökenini gördüm, okudum. Söylencelerde de okudum. Bir gün Sümer efsanesi ile karşılaştım. Sümerlerde bir Tufan efsanesi. Baktım Tevrat'ta var, Kur'an'da var. Bu bir efsane, Sümer efsanesi, nasıl olur da Tevrat'da, Kur'an'da olabilir? Milattan Önce 3000 yıllarında kaleme alındığı sanılıyor. İslâm'dan hatta Tevrat'tan çok önce. Peki bunlardaki olan, Kutsal kitaplarda ne arıyor? Sonra Hammurabi Yasa'larının kimi maddeleri Tevrat'ta aynen geçmiş, ondan sonra Kur'an'da yansımış. Peki bu ne? Bunlar Allah sözüyse? Yani sarsılmalar benim öyle başladı. O Marks'ın kitaplarıyla hiç olmadı. Şunu da belirteyim. Bugün Marksist şeriatçılar islamcılar var. Aslında denir ki, Marksizmin temelinde kuşkusuz bir maddecilik var. Materyalizm var. Materyalizm olmadığı zaman Marksizm olamaz. Peki Marksizmle, materyalizmle islam nasıl bağdaştırılabilir? İşin o noktası unutuluyor.

Zaman: Siz müftüyken de Atatürkçü bir çizgiye sahiptiniz bir yere kadar. İslamiyetle de Atatürkçülüğün zaman zaman çarpıştığının farkındasınız. Ondan sonra bir inanç sarsılması, sol dünyayla bir tanışmanız oldu. Bu tanışmadan sonra Atatürkçülüğe bakışınız nasıl oldu? Daha rahat mı kabul ettiniz, birtakım güçlükler mi oldu?

T.D.: Şimdi ben Atatürkçü olduğumu söyleyemiyorum. Çünkü ortada Atatürkçü olduğunu söyleyen bir dolu kimse var. Anayasanın 24. maddesini koyan, zorunlu din dersini getirenler de Atatürkçüydüler. Devlet radyo ve televizyonundan Kur'an okuyan vaiz gibi konuşan devlet adamları var. Bunlar da Atatürkçülüğü doruk noktada sergilediler. Bunlar Atatürkçüyse. Gelmiş geçmiş en büyük liderlerden sayıyorum. Gerçekten Türkiye için bir şans olarak bir kılavuz olarak gördüğüm, keşke birlikte yaşasaydım dediğim Atatürk'ü onların kalıplarında görünce, onlar sahip olunca, onlar biz Atatürkçüyüz deyince ben Atatürkçüyüm diyemiyorum. Yani bir kere o çizgiye girmiyorum. O zaman Atatürk'ü dinsiz göstermemeye, öyle sevmeye çalışırken

şimdi Atatürk'ün kesinlikle dinsiz olduğuna inanıyorum. İnanıyorum değil görüyorum. Bir Medeni Bilgiler'e baktığınız zaman onları görüyorsunuz. Afet İnan'ın yayınladığı Atatürk'ün el yazmalarına baktığınız zaman bunları görüyorsunuz. 1937 yılındaki sözleri, "ben devlet yönetimindeki siyasetimi gökten indiği sanılan kitaplardan almıyorum" ya da bu anlamda söylediği sözleri düşünüyorsunuz. Öyle bir kimsenin müslüman olması, bana göre mümkün değildir. İslami açıdan da böyle değerlendiriyorum. Aslında sol dünya görüşü Atatürk'le daha çok anlaşır durumdadır. Fakat bugünn Marksistleri Atatürkle anlaşmıyorlar, genellikle anlaşamıyorlar. Şeriatçıların anlaşamadığı gibi. Bir de tepeden bakıyorlar. Biz Atatürk'ü aştık diyorlar. Bence bu doğru değildir. Yani Atatürk bana göre dünyaya eşine az rastlanır bir biçimde laikliği getirmiştir. Yüzyıllara ancak sığabilecek nitelikteki devrimlerini kısa aralıklarla getirebilmiştir. Yaşamamıştır, yaşatılamamıştır. Çünkü onun getirdikleri çok kimselerin çıkar alanlarıyla çatışmıştır. Yaşamasına olanak vermemişlerdir. Özgürlüğümü kısıtlamak istemiyorum, sınırlamak istemiyorum. Onun için de bir dernekte bile yer almamaya dikkat etmişimdir.

Zaman: Peki, insan hak ve hürriyetlerinden sözediyoruz. Acaba kısıtlanmasına taraftar olduğunuz birtakım hürriyetler, birtakım haklar var mı? Yani daha doğrusu şu şekilde diyebiliriz. İnsan dediğimiz varlığa baktığınız zaman, kin duyabildiğiniz veyahut tahkir etmek istediğiniz, birtakım haklarının olmamasını arzu ettiğiniz birtakım şeyleriniz olabiliyor mu?

T.D.: Şimdi ben bir kere kinden yana değilim. Benim dünyamda kesinlikle kin yok. Dini açıkça karşıma almışdurumdayım. Ancak din inanırlarına, imanlılara, en küçük kinim yok. İnsanlara sınırsızca hak ve özgürlük verilmesinden yanayım. Hak ve özgürlüklerin sınırı bence yalnızca hak ve özgürlüklerdir. Yani sizin hak ve özgürlükleriniz benim hak ve özgürlüklerime geçmemekle, saldırmamakla ancak sınırlı olabilir. Bu hak ve özgürlükler, inanç özgürlüğü, düşünce özgürlüğü, benim eğer insanlığa önerdiğim dünya gerçekleşmiş olsa, orada o özgürlüklerin tümü, insanca çok daha iyi yaşanabilir diye düşünüyorum.

Zaman: Peki İslamiyete muhalefetinizi zaten sohbetimizde ortaya koydunuz. Bu muhalefet sizde ne zaman başladı sorusuna da cevap verdiniz: Bu muhalefeti üstlenirken bir reformist misiniz, yoksa tama-

men başka bir safta mısınız? Aslında bu soruya da cevap verdiniz. Yani İslamiyetle ilgili söylediklerinizi. İslamiyete bir yenilik getirmek onu yanlışlarından kurtarmak değil, tamamen kökten bir red olup, karşı safta yer aldığınızı ifade ediyorsunuz değil mi?

T.D.: Bunu şöyle anlatabilirim: Ben bir zamanlar reformcu, daha doğrusu yorumcu bir çizgide oldum. Kısa bir süre için oldum bu çizgide. Ama şimdi bana göre İslâm'ın yorumlarla kurtarılabileceği hiçbir yanı yok. Yani İslâm bir giysiyse bana göre, artık onun yamanmaması, orasından, burasından esnetilerek giydirilmemesi gerekir insanlara. O elbiseyi insanlar çıkarmalı bir yana koymalı. Bana göre Atatürk Cumhuriyetinde bu yapılmak istenmiştir. Mahmut Esat Bozkurt'un dile getirdiği Medeni Kanun'un gerekçesinde de buna ilişkin açıklama var.

Zaman: Dine karşı olmak sizce ne kazandırır derken daha ziyade şunu söylemek istiyorum: Din cemiyette ve insanda belli bir boşluğu doldurmuş. Bunu çekip aldığınız zaman boşluk meydana gelmesi tabii, bu boşluğa neyi doldurmak istiyorsunuz. Buna teklifiniz nedir diye bir sorum var.

T.D.: Şimdi bence din insanlığa çok şeyi yitirtmiştir. Dinsizlik ne kazanır? Önce bu yitirilen şeyleri bir daha yitirme durumuna düşmemeyi kazanır. Dinler neyi yitirtmiştir? Bana göre dinler insanlara gözyaşı getirmiştir. Ölümler getirmiştir. İslâm da bunların arasındadır. Bugün Yahudiler eğer Filistinlilere birtakım zulümler yapıyorlarsa bence bunda Yahudiliğin içindeki Yehova'nın Tevrat Yehova'sının insanların kafasına aşıladıklarının çok büyük payı vardır. "Gidin, vurun, öldürün, acımayın" en çok büyük etkisi vardır. İslam öyle olmuştur. Muhammed döneminde de öyle olmuştur. Ebu Bekir döneminde de daha sonraki dönemlerde de. Ebu Bekir döneminde, "Ridde" (dinden dönme) olaylarında belgelere göre ateş havuzları açılmıştır. O ateş havuzlarına insanlar inançlarından dolayı atılmış, yakılmışlardır. Muhammed'den sonraki dönemde Osman döneminde bir Cemel olayını anımsıyoruz. Bu Cemel olayında iki yanda da Muhammed'in arkadaşları vardı. Bir yanda 400 kadar "biat-ı Rıdvan"da bulunmuş olan kişi vardı. Başlarında Ali, Muhammed'in damadı. Öbür yanda, yine cennetle müjdelenmişler vardı. İki kesim birbirlerine saldırıyorlardı, öldürmek için ve o olayda tarihlerin bizlere kaydettiğine göre 15 bin ki-

şi hayvan boğazlanır gibi boğazlanmıştır. 656 yılında. 13 bin kişi Aişe tarafından, 2 bin kişi de Ali tarafından. Şimdi bunlar ki, Muhammed'in "Eshabi Kennucûmi bi eyyıhimiktedeytüm ihtedeytüms yani "benim ashabım birer yıldız gibidir, hangisine uyarsanız doğru yolu bulursunuz" dediği birer yıldız saydığı kişilerdi. Bunlar böyle olunca ondan sonra aynı tutumu sürdüren kimselerin bulunması şaşırtıcı değildir. Ondan sonra görüyoruz neler yitirtmiştir din? Aklın, bilimin yolunda olmaya çalışan birçoklarının öldürülmesine neden olmuştur. Çünkü irtidat yani dinden çıkma bütün mezheplere göre ölüm hükmünü içine alıyor. Mezhepler arasında ihtilaf yok. Sadece istilabe yani tövbeye davet gerekli mi, gereksiz mi? Bu konuda tartışılıyorlar? Yoksa bir insan eğer düşüncelerinde bir gelişme olmuş, inancında gelişme olmuş ya da inançsızlığa düşmüşse ya da bir başka inanca geçmişse bunun mutlaka öldürülmesi gerekiyor. Kur'an ve hadis hükümlerine göre. İslam'da öyle. Diğer dinler de böyle bu açıdan insanlığa birşey vermemiş, yitirtmiştir. Bir İsa bir yanağına vururlarsa öbür yanağım uzat derken, öbür yanda diyor ki, "ben dünyaya barış için gelmedim, savaş için geldim". Bu da İncil'den. Din alüm getirdiği için çok şey yitirtmiştir. İkincisi, insanların akıllarını ve duygularını prangaladığı için, hapsettiği için... Hiçbir müslüman islam kardeşliğinin dışına çıkamaz insan hakları sözkonusu olunca. Hiçbir Yahudi'nin çıkamadığı gibi, Hıristiyanlık çok evrensel ve hoşgörülü bir din olarak sayıldığı halde, bir Hıristiyanın da eğer gerçekten o hristiyanlığa inanmışsa, kendi inanırlarının dışındakilere aynı hakları tanımış olabileceğini sanmıyorum. Yani durum böyle olunca bir kere bunun olmaması sağlanmış olur. Kazancı birincisi bu. İkincisi, yerine benim önerdiğim dünya görüşü eğer gerçekleşirse; o uygarlık gerçekleşirse; o uygarlığın iki tane ayağı vardır. Biri bilimdir, öbürü akıldır. Bir üçüncüsünü de eklemek mümkün; Derinleşmiş insanca duygular. Bugün birçoklarında yitirildiğini gördüğmüz o dostluk, sevecenlik, arkadaşlık.. Çok daha derin boyutlarda insanlarda gelişir diye düşünüyorum.

Zaman: Peki aileniz ve yakın çevreniz yazılarınızı nasıl değerlendiriyor? Yani ailenizle bir ahenksizlik sözkonusu mu? Yakın çevrenizle sözkonusu mu?

T.D.: Babam benim bir imamdır. Babam tabii beni bir hedef için çalıştırmış. Ona göre ben bir kahraman olmalıydım. İslâm kahramanı,

din kahramanı olmalıydım. Şu anda babamla anlaşabildiğimi söyleyemem.

Zaman: Hayatta mı babanız?

T.D.: Evet, yaşıyor babam. 81 yaşlarında Ankara'da. Babam son derece karşı. Hatta çocuklarımı çağırıyor, "Eğer siz babanızın yolundan ayrılırsanız ben size ev alırım, şunu alırım, bunu alırım", bunları söylüyor. Babamı anlıyorum. İşte dediğim nedenden dolayı. O hedeflediği konumdan başka bir konumdayım. Onun dışındaki ailem evimin bireyleri, yakın, uzak çevrem biraz da benim rahatsız olabileceğim ölçüde beni sever ve sayarlar.

Zaman: Bir de şunu diyorum. Üslubunuzda yarı mizahi alaycı bir hava var. Direkt mevzuyu alıp, mantık muhakeme çizgisi tamam ama. Biraz, sanki hafiften hafiften bir alay, karşısındakine yahu bak sen nelere inanıyorsun der gibi Mizahi bir hava var. Ciddi bir üslup, yazılarınızın muhatabı noktasından daha faydalı olmaz mı, insanları daha fazla düşünmeye teşvik etmez mi?

T.D.: Dostum ben mizah yolunu, alay yolunu seçmedim. Bunu gerçekten söylüyorum. Yazılarımda eğer mizah, alay konusu seziliyorsa bu benim yöneldiğimin dışında bir olaydır. Yani konusundan kaynaklanıyor olmalı. Çünkü benim seçtiğim konu bugünün insanına çıplak olarak anlattığım için, yüceltmediğim için, şimdiye kadar yapılanlar türünden bir sergileme olmadığı için bu günün insanına, bu insan dindar bile olsa alaylı gibi gelebilir.

Örneğin tanrının sekiz dağ keçisi üzerinde olduğunu söylüyorum yazımın başlığı. Bir taht var. Onun üstünde, o sekiz dağ keçisi üzerinde onun üzerinde de tanrı. Bugünün insanı bunu nasıl algılar? Ancak mizah gibi gelir. Oysa hadis aynen böyle. "Alayemaniyeti avalin" diyor. Yani sekiz dağ keçisinin üzerindedir. Bu hadisler Kütüb-u Sitte'de yer alan hadislerden. Öyle, islam dünyasında "bu hadis de ne oluyor?" denemeyecek türden hadisler. Ve ben hadisleri de hep islam dünyasında en sağlam kabul edilenlerden aldım. Ben hadisçi, fıkıhçıyım. Bu hadis bilimine yani bir hadis ne ölçüde doğru olur, ne ölçüde olmaz onu da bilirim, hadis tenkidini bilirim. Dikkat ediyorum; sağlam hadislerin dışındaki hadislere yer vermiyorum. Oysa pekala onları kullanabilirdim işime yarıyor diye. İşe yarar diye bir şeyi kesinlikle almıyorum. Ben din olayına son derece önem veriyorum. Ama nasıl

önem veriyorum? Bir çevre sağlığına önem verenler nasıl önem veriyorlarsa, bir kansere önem verenler, nasıl önem veriyorlarsa, bir AİDS'e önem verenler nasıl önem veriyorlarsa onlar gibi ama onlardan çok daha fazla, yani "insanlığın yaşamından artık bu çıkmalı' diyorum. Onun için ciddilik veriyorum ve kesinlikle alay sözkonusu değildir. Bunlar üç aşağı beş yukarı aynı. Ben Kutsal Kitapların kaynakları diye 5 ciltlik birşey yazdım. Bir de Kur'an Ansiklopedisi. Temel kaynaklarından öğrenme fırsatını buldum. Bu ürünleri karşılaştırırken önüme şu çıktı. Dinleri şöyle ayırmak mümkün. Dinlerin kimi insanlığın yaşamına bütünüyle el atmıştır. Dünya yaşamını yatak odalarına varıncaya kadar girmiştir. Yahudilik ve İslâm böyledir. Kimi de bu kadar el atmamıştır, sadece inanç dünyalarında vardır. Ama bir ceza hukuku, bir miras hukuku, bir devletler hukuku, bir bilmem nehukuku türünden şeyleri yoktur Hristiyanlık böyledir. Ben insanlığın yaşamına bütünüyle el atmış olanları, insanlar için daha zararlı görüyorum. Aslında hepsi bana göre binlerce yıl öncesinin düşüncelerini, inançlarını taşıyıp getirmekte birleşiyorlar. Melekleri, cinleri ve diğer inanç biçimleriyle bağdaşıyorlar, birleşiyorlar. Biri falanca diyor, biri filanca diyor sözler değişiyor, ama öz değişmiyor. Hepsi aynı kalıptan.

Zaman: Müftülük yaptığınız dönemde doğrusu inancınızda bir sarsılma olmadan önceki dönemde kedbirle bir haşır neşirliğiniz oldu mu?

T.D.: Ben hiç zinayı tanımadım. İçkiyi tanımadım. Kumarı tanımadım zaten hiçbir oyunu bilmem.*

Teori
Ocak 1990, Yıl: 1, Sayı:1

*Bu görüşme *Zaman* Gazetesi tarafından yayınlanmadı.

YAZARIN YAYIMLANMIŞ ÖTEKİ ESERLERİ

1- İbn Haldun'un Mukaddime'sinin çevirisi. (1. 2. ciltler. Öteki ciltler de yayıma hazırlanıyor.) Onur Yayınları'ndan.

2- KULLETEYN. Roman. Turan Dursun'un 12 yaşına değin olan yaşamından bir kesit. Şeyh- Ağa- Molla üçlüsünce tezgahlananlar ve "ŞERİAT"in toplumu ne durumlara soktuğu açık seçik görülebilir bu romanda. Akyüz Yayınları'ndan.

Yazarın yayıma hazır kitapları

1- Kur'an Ansiklopedisi. 14 cilt. Yayıma hazır. Olanak bekliyor.

2- Kutsal Kitapların Kaynakları. 5 cilt yayıma hazır. Teori dergisinde parça parça yayımlanıyor.

YAZARIN "KUR'AN ANSİKLOPEDİSİ"NE İLİŞKİN İLGİLİ ÇEVRELERİN GÖRÜŞLERİNDEN SEÇMELER

Kur'an Ansiklopedisinin hazırlandığını duyduğum zaman sevincim çok büyük oldu; çünkü bu tür bilimsel ve ciddi eserler, bizim din bilgini geçinenlerin dışındaki bilginler, çoğunlukla da müslüman olmayan bilginler tarafından hazırlanmıştır. Örneğin Kur'an dizini, Flügel tarafından, altı muteber hadis kitapları dışındakileri de içine alarak muazzam bir karşılaştırmalı, konuları tasnif edilmiş hadis konkordansı da Vensink tarafından, yıllarca harcanan bir emek ürünü olarak yayımlanmıştır.

Bunlardan daha önemli olan elimizdeki Kur'an Ansiklopedisi bu kez bir Türk bilim adamı tarafından hazırlanmıştır. Yazar Turan Dursun, uzun yıllar Ankara TRT'sinde din ve ahlak yayınlarını yönetmiş ve yine uzun bir süre Sivas Müftülüğü yapmıştır.

İslamî bilimleri ve Arapçayı hakkıyla bilen Turan Dursun bu eseriyle İslamın gerçek amaçlarının ilkelerinin iyice anlaşılarak hurafelerden uzaklaşılmasına hizmet edecektir.

O, Kur'andaki bütün sözcüklerin ve terimlerin kökenlerine inmiş, niçin ve ne anlamda kullanıldıklarını, olayların akışıArap-İslam topluluğunun gelişişi sentezleriyle işlemiştir. Bu niteliğiyle bu ansiklopedi, ünlü İngiliz Arap edebiyatı uzmanı Arthur JEFFERY'nin hazırlayıp 1938 de Mısırın Kahire şehrinde bastırdığı "The Foreign vocabulary of the Qur'an" * adlı eserinden daha önemlidir. Çünkü A.Jeffery, sadece Kur'andaki sözcüklerin kökenlerini saptamıştır. Sayın Turan Dursun ise, aynı şeyi yaptıktan başka, alındıkları dillerdeki asıl anlamlarını karşılaştırarak sonuçlar çıkarmıştır.

Türkiyede ve dünyada ilk kez yayınlanan bu Kur'an Ansiklopedisi sayesinde bu konunun müslüman ve gayr-i müslim meraklıları, ta-

mamiyle ana kaynaklara ve sağlam belgelere dayanılarak hazırlanmış bilgileri elde etmiş olacaklardır.

Bu nitelikleri dolayısıyla bu değerli eseri, dini, sosyal ve tarihi alanlarda eğitim yapan okulların büyük ilgi duyacağını umuyorum.

Memleketimize böylesine değerli bir eser kazandıran T. Dursunu tebrik eder, başarılar dilerim.

Prof. Dr. Neşet Çağatay

Kur'an yalnız İslâm dininin değil, İslâm hukukunun da ana kaynağıdır. Bundan dolayıdır ki, Kur'an'ın hukuk kurallarını içeren âyetlerinin ne zaman, hangi olay üzerine ve niçin geldiklerinin iyice irdelenip açıklanması çok önemlidir. Ayrıca Kur'an'da sonradan gelen bir âyet daha önce gelen bir ayetle çelişiyorsa, önce gelen âyet "mensuh" hükümsüz sayıldığından ve bu husus Bakara sûresinin 106. âyetindeki: "Herhangi bir âyetin hükmünü yürürlükten kaldırır veya unutturursak, onun yerine daha hayırlısını veya onun benzerini getiririz, ..." hükmüne teyid edilmiş olduğundan, hukuk bakımından hangi âyetin, hangi âyetle neshedilmiş olduğunun tartışmasız olarak saptanması da özel bir önem taşır.

Bütün diller durmadan değişmektedirler. Sözcükler anlamlarını yitirmekte, yeni anlamlar kazanmakta, değiş ik anlamlara gelmektedirler. Bir örnek vermek gerekirse: Elli yıl önce doğrudan doğruya "aldatmak" demek olan "iğfal etmek" bugün gazetelerimiz sâyesinde "ırza tecavüz etmek" anlamında dilimize yerleşmiş bulunmaktadır. Bundan ötürü âyetlere anlam verirken, sözcüklerin bundan 1400 yıl önce ne anlama geldiklerini bilmek ve âyetleri ona göre anlayıp yorumlamak gerekir.

Çok uzun yıllar önceden tanıdığım ve bilimsel kişiliğine, yorulmak bilmez çalışma azmine ve eski Arapça bilgisine hayran olduğum Sayın Turan Dursun'un "Kur'an Ansiklopedisi" adı altında Kur'an'ı ansiklopedik açıdan inceleyen ve yalnız hukuk sorunlarını değil Kur'an'ın içerdiği bütün sorunları kapsayan bir yapıt hazırlamış olduğunu öğrenmem beni çok sevindirdi.

Bu yapıtın "Allah" maddesini inceleyince Sayın T. Dursun'un yapıtını tam bir vukufla, objektif ve çağdaş bilim yöntemlerine göre hazırlamış olduğunu gördüm. Bu büyük yapıt yayınlandığında konunun her yönü ile ilgili herkesi doyurucu olacağından ve ülkemizde büyük bir boşluğu dolduracağından hiç kuşkum yoktur. Yapıtı hazırlayan Sn. T. Dursun'u ve yayınlayacak olanları şimdiden kutlarım.

Prof. Dr. Coşkun Üçok

Bundan birkaç yıl önce bir rastlantı sonucu kendisiyle tanıştığım Turan Dursun, bana, bir Kur'ân ve hadîs ansiklopedisi hazırladığından söz etmişti. Ancak bu eserle ilgili bir şey görmediğim için, kendisine sadece eski deyim- le : " sayın meşkûr olsun " demekle yetinmiştim. Bu kez incelemem ve bu konudaki düşüncelerimi bildirmem amacıyla ansiklopedinin "Allah" ile ilgili maddesini getirdiler. Bu maddeyi büyük bir ilgi ile okuduğumu önceden belirtmek isterim.

Genellikle yeni ortaya çıkan her din, insanları uzun süre etkisi altında bırakan bir heyecanı da birlikte getirir. Bazan uzun, bazan da kısa bir süre sonra, daha çok duygusallığa dayanan bu heyecanın yerini, ona neden olan inançları, akıl ve mantıkla bağdaştırma çabası alır. Bu çaba daha çok bu inançların gerçekliğini ispata yönelik olur. Çoğu kez böyle olmakla birlikte, pek az da olsa, bu çalışmalar, dinsel inançlara ters düşen bazı gerçeklerin ortaya çıkmasına yardım eder.

Yeni dinin inançlarını içeren kutsal kitapların, çoğu kez insanları etkisi altında bırakan kısa ve özlü ifadelerini, çok geçmeden, bunları yeteri kadar anlayamayanlar ya da yanlış anlayanlara açıklama gereği duyulur. Böylece dinin gerçek yanıyla, onu yanlış uygulamak suretiyle bağnazlığa varan yanının açıklanması sağlanmış olur. Bu konuda bilgisi tam olanların dinsel bir bağnazlığa sapmamasına karşın, bu alanda yeter derecede bilgi sahibi olmayanların, çoğu kez bağnazlığa saplandıkları görülür. Ülkemizde son zamanlarda görülen dinsel bağnazlıkta, bu konudaki bilgi yetersizliğinin sonucudur. Dinsel alandaki bu bilgi yetersizliğini gidermek amacıyla Turan Dursun tarafından hazırlanan bu eserin ülkemizde başlayan dinsel bağnazlığın giderilmesinde büyük yararlar sağlayacağı ümidindeyim. Yazar bu amaca ulaşmak için, bir yandan gerçekten kılı kırk yararcasına İslamiyetin başlangıcından itibaren bilinen ya da ileri sürülenleri birer birer nakletmekten çekinmemiştir. Bütün bunlara ek olarak, şimdiye kadar hiç bir dinsel yapıtta rastlanmayan açık ve seçik bir ifade kullanılmış olması da ansiklopedinin değerini bir kat daha artırmaktadır. Sonuç olarak, bu yapıtın bir an önce yayınlanması ülkemiz kültürü için bir kazanç olacaktır.

Prof. Dr. Tahsin Yazıcı

Kimi tefsir bilginlerinin çalışmalarının yanısıra daha kapsamlı, çağdaş ve bilimsel teknikten de yararlanarak, bütün kaynak tefsirlerin yorumlarını baştan itibaren âyet âyet bir bilgisayara alan büyük bir çalışmayı Medine'de Kur'an-ı Kerim komleksi içinde gördüm. Bu çalışma, Kur'an-ı Kerim'in anlaşılmasına, çağdaş yorum ve anlamlara göre yorumlanmasına yararlı olacaktır. Ülkemizde de Elmalılı Hamdi Yazır'ın Hak Dini Kur'an Dili adlı Türkçe tefsiri yanında bazı rivayet tefsirleri vardır.

Ancak Kur'an-ı Kerim'de herhangi bir kelimenin toplu bir anlamını bulup çıkarmak bunlarda çok zor, belki de imkansız olmaktadır.

Şimdi bir Kur'an Ansiklopedisiyle karşı karşıyayız. Bu ansiklopedi, sözü edilen ihtiyacı karşılamakta, Kur'an-ı Kerim'in orijinal ve geniş bir sözlüğü mahiyetindedir. Bir sözlük ve ansiklopedi olarak bu alanda ilk kez görülmektedir. Bazı bölümlerini okudum ve inceledim. Tefsir, tarifat, hadis ve ana kaynaklara dayanmaktadır. Sonuçlarda bazı yorumlar tartışmalı olsa da, bu yöntem, ilk kez Türkiye'de, İslam üzerine düşünen öğrenci ve araştırmacılara kolaylık sağlıyacak, yeni olay ve anlamlara göre yapılacak yorumlara olanak hazırlıyacaktır. Bu nitelikte bir eseri düşünen, büyük uğraşlarla ortaya koyan ve destek olup yayıma hazırlıyanları, yayınlıyanları kutlar, ileride bu yoldaki çalışmalarını daha da geliştirmelerini ve mükemmeliyetlere ulaştırmalarını ümit ederim.

Dr. Lütfi Doğan

Kur'an Ansiklopedisi. Şimdiye kadar olmayan, ama ihtiyacı duyulan bir ansiklopedi. Diyânet teşkilatında Merkez Vâizi, Müfettiş olarak görev yapagelmiş bir insan olarak belirteyim ki bu ansiklopedi büyük bir boşluğu dolduracak. Çünkü :

1- Çağımız insanı artık öğreneceklerini en kısa zamanda öğrenmek ister. Kolay ve hemen. Çünkü fazla zamanı yoktur.

Kur'an'daki konuları hemen anlamaksa oldukça zor. Aranan, ancak uzmanlarınca bulunabilir. Diğer müslümanlara, insanlara, öğrencilere gelince işte o zaman konuların bir ansiklopedi kolaylığı içinde bulunması gerekir. Kur'an ansiklopedisi bu kolaylığı sağlıyacaktır. Aranan konu kolaylıkla bulunabilecektir.

2- Kur'an'daki kelimeler, hangi âyetlerde, hangi anlamlarda yer aldıysa bulunabilecektir.

3- Ayetlerin anlattıkları ve hükümleri alanında İslâm otoriteleri neler söylemişler ve ne gibi görüşler belirtmişlerse yine kolaylıkla bulunup anlaşılabilecektir.

4-Ansiklopedinin dili anlaşılır bir dil olarak seçildiği için karışık ve karmaşık konuların da anlaşılmasını kolaylaştıracaktır.

Arapçayı ve konuları çok iyi bildiğini bildiğimiz Turan Dursun'u ve yayınlayanları, böyle bir eseri hazırlayıp yayınladıkları için tebrik ederim.

Hamza Ayan

Kur'an İslam'ın temel dayanağıdır. Onun için de çok iyi bilinmesi gerekir. İyi bilinmesiyse, en başta "kelime"lerinin bilinmesine bağlıdır. Hangi kelime, nereden nasıl gelmektedir, hangi anlamı yahut hangi anlamları içine almaktadır, "kıraet vecih"i, ayetlerdeki "vecih"leri, yani hangi ayette hangi manaya geldiği, İslam otoritelerinin nasıl ele aldıkları, hangi görüşte birleştikleri yahut ayrıldıkları..? Bütün bu yönleriyle bilinmelidir.

Bütün bunları derli toplu anlatan kitaplar son derece azdır. Olanların da dilleri çok ağırdır. Her Arapça bilen kolaylıkla işin içinden çıkamamaktadır. Temel İslâmi kaynaklar klâsik Arapça'yla yazılıdır. Bunları anlayanların sayılarıysa yok denecek kadar azdır.

Ayrıca şimdiye kadar yazılı kitaplardan, yukarıda belirtilen çapta bilgiler elde etmek, karışık olması nedeniyle de zordur.

Şimdi büyük bir memnunlukla öğreniyoruz ki, dünyada ve ülkemizde ilk olarak bir işe girişilmiş ve gerçekleştirilmiş bulunmakta, bir Kur'an Ansiklopedisi meydana getirilmiş olmaktadır. Bu, çok büyük bir hadisedir. Artık herkes Kur'an'daki kelimeleri kolaylıkla anlıyabilecektir. Aradığını alfabetik olarak düzenlenmiş olan ansiklopedide bulup öğrenebilecektir. Yalnız kelimeleri değil; Kur'an'ın içine aldığı konuları da öğrenebilecektir.

Arapçayı temel kitaplarından okuyup öğrenmek ve öğretmek için yıllarca çaba harcamış biri ve ayrıca bir hâfız olarak belirtmek isterim: Bu ansiklopediyle, Kur'an ayetlerinde ve ilgili hadislerde ne var, ne yok; İslam otoritelerinin görüş ve yorumlarıyla birlikte öğrenme imkânı, müslümanlara, inceleyicilere sunulmaktadır. Bütün müslümanlara, öğrencilere ve öğretmenlere yürekten tavsiye ederim.

İsmail Gül

Y'AZARIN, "KUR'AN ANSİKLOPEDİSİ"NE İLİŞKİN AÇIKLAMASI

1- Bu ansiklopediye ilişkin görüşlerini okuduğunuz bilim ve din adamlarına teşekkür ederim. Bununla birlikte, ansiklopedinin amacı ve neye hizmet edeceği konusundaki görüşlerin de kendilerine ait olduğunu belirtmek zorundayım.

2- Ben "Kur'an Ansiklopedisi"ni herhangi biçimde yorumlar getirerek, "İslam'ın çağdaş yorumlar"la yorumlanmasını ve bu yolla "dinsel bağnazlıktan" uzaklaşılmasını sağlamak gibi bir amaçla hazırlamadım. Böyle bir amaca yönelmedim ve yönelmenin yararlı olmayacağı görüşündeyim. Din alanındaki "aydınlanma"nın "yorumlar"larla değil, neyin ne olduğunu açık seçik ortaya döküp sergileme yoluyla olacağı kanısındayım. Bunun böyle olduğunu deneyimlerimle gördüm. Kur'an Ansiklopedisi'ni de bu amaçla hazırladım. "Kutsal Kitapların Kaynakları" adlı yapıtımı da...

3- Kur'an Ansiklopedisi'ni hazırlarken temel amacım : Yalan ve sahteciliklerle, insanları sürüleştirmek, sömürmek amacıyla sürdürülegelen "din"i gün ışığına çekmektir. Bu ansiklopediyi okuyanlar, İslam'da onun "kutsal kitabı" olan Kur'an'da neler bulunduğunu çok açık biçimde görecekler; O zaman, İslâmcıların İslâm'ı yeniden insanlarımıza devlet ve yaşam biçimi olarak sunarken "İslâm akıl dinidir, bilim dinidir, adalet dinidir..." gibi propagandalarının gerçek olmaktan ne denli uzak olduğunu daha iyi bilip anlayacaklardır. Ansiklopedi, bu yolla bir "aydınlanma"nın gerçekleşmesine önemli katkı sağlıyacaktır.

Turan Dursun

BİRİNCİ KİTABIN SONU

✔ İKİNCİ KİTAP

MEKSİKO MASLAHATGÜZARI
TAHSİN MAYATEPEK'İN
ATATÜRK'E GÖNDERDİĞİ
İSLAMIN KÖKENİNİ AÇIKLAYAN
RAPORLA BAŞLAYACAKTIR

KAYNAK YAYINLARI
Nurosmaniye Caddesi 19/3
34410 Cağaloğlu-İSTANBUL
☎ 513 83 52 -53

TURAN DURSUN

TABU CAN ÇEKİŞİYOR

DİN BU

Turanım...
On dört bin kilometreden bağrıyorum sana
kutlarım
gece karanlıkta
kara nadasın içinde
kara koyunun
kara kuzusunu gören
gözlerinden öperim

Ali Akbaba SYDNEY

İslam dinini tezyif eden, Divaneti ihanete ve hiyanete çeviren çıkarcı ve ilahiyat mezunu kimilerinin yüz kızartıcı şerefsiz meczupluklarına meydan okuyan yazılarınızın hayranıyım. Ellerin dert görmesin. Ben, yaşı sekseme yaklaşan, Atanın zamanını yaşamış, din bilgisini de İzmirli İsmail hocadan edinmiş bir kimseyim. İslam için hiçte makbul olmayan tarikatlara bölünmüş hocalarımızın, çıkarlarından başka bir şey tanımadıklarından size Hocam diye başladım.

A. Sadreddin Halulu KARŞIYAKA

Ayrıca din bilgisine daha ilaç'a yer verilemez mi? İktibine Doğru dergisindeki yeriniz bir sayfalık çıkmaktadır. Ben şahsen dergiyi elime aldığım zaman heyecanla hemen ilk sayfanızı okuyorum. Doğrusu bu kadar önemli konu için bir sayfa az geliyor, heyecan verici bu bilgilere gerçekten hasretiz. Lütfen yeri biraz daha genişletin. Yıllardan beri halkımızı uyuşturan sözde a mucizelere karşı bize savunma olanağı ni verdiğiniz için, size teşekkür etmeğ bir borçsayarken, uzun ömürlü olma çıtenlikli dileklerimi iletir saygılarımı sunarım.

Ömer Avni Aksaray BALIKESİR

"İktibne Doğru"da yazmaya başladığınızdan beri bu derginin adeta tiryakisi oldum. Öyle ki dergiyi elime almca ilk işim "Din Dersleri"ni okumak oluyor. Çünkü bu derslerden çok istifade ediyor, bu zamana kadar duyup öğrendiğim bilgiler edinıyorum.

Mevzua derin vukufunuzu, fikirlerinizi cesaretle kaleme alışınız görüp de sizi tebrik etmemek elden gelmiyor. Ancak, bu yüzden gözü dönmüş mutaassıp yobaz gurumunun hıçmına uğramanız intimalinden korkuyor, ister istemez Salman Rüştü olayını hatırlıyorum.

Süreyya Cebece EYNESİL-GİRESUN

Uzun zamandır yazılarınızı takip ediyorum. Aziz Nesin'in dediği gibi her aydın Kuran'ı da okumalıdır diyor. Gerçekten katılıyorum. Şimdi de en çok istediğim 2000'e Doğru dergisinde yazdıklarınızı ve daha başka yerde yazdıklarınız onları toplayıp bir kitap haline getirmeniz gerek Türkiye halkına, gerek Kıbrıs Türk toplumuna çok büyük hizmet etmiş olacaksınız.

Mehmet Emin Panel GAZİ MAGOSA-KIBRIS

Söyleyenin adı aklımda değil şimdi. "Bir önyargıyı parçalamak, atom çekirdeğini parçalamaktan daha zordur" demiş bu değerli insan. Bu sözü niye mi başa yazdım? Çünkü sizde Türkiye'de bilinçli olarak ve özkaynağından kanıtlar ve somut delillerle bir tabuyu yıkmaya çalışıyorsunuz. Sizi yürekten kutluyorum. Size saygı göstermek bütün aydınların görevidir. Ben, bu yürekli ve güzel çalışmalarınızı okurken erince ulaşıyorum. Gerçi tam takip edemiyorum. Çünkü yolu yordamı, okulu olmayan bir köyde öğretmenim. Bu nedenle sağolsun gazete bayisi arkadaş fırsat buldukça, 2000'e Doğru ve Teori dergilerini yollamayı ihmal etmiyor. Teori'de daha geniş yazma olanağınız olduğundandır ki herhalde daha detaylı bilgi alabiliyoruz. Sorularıma geçmeden önce bu çalışmalarınızı kitap olarak yayımlasanız bizde yararlansak nasıl olur acaba? Bunu beklemek hakkımızdır sanırım.

Nusret Ateş ARTVİN

ISBN 975-343-012-4 (Tk. No)
ISBN 975-343-013-2 (1. Cilt)